

การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบด้วย
การเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับการสอนตามคู่มือครู

ปริญญานิพนธ์
ของ
จิราภรณ์ จันทา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา
กุมภาพันธ์ 2543
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบด้วย
การเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับการสอนตามคู่มือครู

บทคัดย่อ
ของ
จิราภรณ์ จันทา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก การมัธยมศึกษา
กุมภาพันธ์ 2543

จิราภรณ์ จันทา. (2543). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับการสอนตามคู่มือครู ปรินทิพนิพนธ์ : กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุมานัน รุ่งเรืองธรรม, รองศาสตราจารย์ อัจฉรา สุขารมณ์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บังอร พานทอง.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับการสอนตามคู่มือครู

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 2 ห้องเรียนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 โรงเรียนเทพศิลา เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลากแบ่งนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 40 คน โดยกลุ่มทดลองได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะ และกลุ่มควบคุมได้รับการสอนตามคู่มือครู

แบบแผนการทดลองเป็นแบบทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (Randomized Control – Group Pretest – Posttest Design) ใช้เวลาในการทดลอง 20 คาบ คาบละ 50 นาที และใช้เนื้อหาเดียวกันในการสอนทั้ง 2 กลุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ได้แก่ แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย และแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนภาษาไทย สถิติที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ t – test for Independent Samples และ t – test for Dependent Samples

ผลการศึกษาพบว่า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูมีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความสามารถในการเขียนภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูมีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. นักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูมีความสามารถในการเขียนภาษาไทย ก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

A COMPARISON OF MATHAYOM SUKSA II STUDENTS' THAI READING COMPREHENSTION
AND WRITING ABILITY THROUGH WHOLE LANGUAGE APPROACH WITH SCAFFOLDING
AND GENRE – BASED TEACHING AIDS AND THE TEACHER'S MANUAL.

AN ABSTRACT

BY

JIRAPORN JANTA

Presented in partial fulfillment of the requirements
For the Master of Education Degree in Secondary Education
At Srinakharinwirot University
February 2000

Jiraporn Janta. (2000). *A Comparison of Mathayom Suksa II Students' Thai Reading Comprehension and Writing Ability Through Whole Language Approach with Scaffolding and Genre – Based Teaching Aids and the Teacher's Manual*. Master thesis, M.Ed. (Secondary Education). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Asst. Prof. Sumanin Ruangreangtham, Assoc. Prof. Atchara Sukharom, Asst. Prof. Dr. Bang-on Pantong.

The purposes of this study were to compare Mathayom Suksa II student's Thai reading comprehension and writing ability through whole language approach with scaffolding and genre – based teaching aids and the teacher's manual

The samples of this study were 2 classrooms of Mathayom Suksa II students in the second semester of the 1999 academic year at Thepleela School, Bangkok, Bangkok. They were selected by using simple random sampling and divided into the experimental and control groups, with 40 students each. The experimental group was taught by Whole language approach with scaffolding and genre – based teaching aids and control group was taught by the teacher's manual.

The randomized control – group pretest – posttest design was used in this experiment. Each group was taught with the same content for twenty 50 – minute periods.

The instruments used in this study were Thai reading comprehension test and writing ability test. The data were statistically analyzed by t – test for Independent Samples and t – test for Dependent Samples.

The results of this study revealed that:

1. The Thai reading comprehension between the experimental and the control groups was significantly different at the .05 level.
2. The Thai writing ability between the experimental and the control groups was significantly different at the .01 level.
3. The Thai reading comprehension of both the experimental and the control groups, before and after the experiment were significantly different at the .01 level.
4. The Thai writing ability between the experimental and the control groups, before and after the experiment were significantly different at the .01 level.

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบด้วย
การเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับการสอนตามคู่มือครู

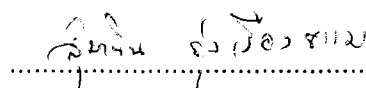
ของ

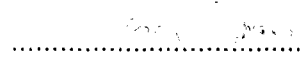
นางสาวจิราภรณ์ จันทา

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ดร.เสริมศักดิ์ วิศวสารณ์)
วันที่ 27 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2543

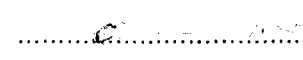
คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สumanin รุ่งเรืองธรรม)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ อัจฉรา สุขารมณ์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บังอร พานทอง)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชอรรศรี ชาติกานนท์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์อรรณ สัมมาพันธ์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ และความช่วยเหลือปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ อย่างดียิ่ง จากผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานัน รุ่งเรืองธรรม รองศาสตราจารย์อัจนรา สุขารมณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บังอร พานทอง อาจารย์พิศศรี กมลเวช ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขจรศรี ชาติกานนท์ และอาจารย์อรรธรณ สัมมาพันธ์ ผู้วิจัยซาบซึ่งในความเมตตาและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จันทิมา พรหมโชติกุล อาจารย์ดารกา ทองมิตร อาจารย์ ทศพร เกตุถนอม อาจารย์อุมาพร ไชยฤกษ์ ที่กรุณาให้ข้อคิดเห็น คำแนะนำที่เป็นประโยชน์และมีค่ายิ่งต่อการทำวิจัย อันทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ อาจารย์โรงเรียนเทพศิลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งหมวดภาษาไทยที่อำนวยความสะดวกตลอดระยะเวลาในการดำเนินการทดลอง และขอขอบใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 และ 2/3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 ที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินการทดลองในครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณอาจารย์นพพร ทิพย์สุวรรณ อาจารย์สุภาภรณ์ ทิพย์สุวรรณ อาจารย์ศิริลักษณ์ กล้านาค อาจารย์เสนีย์ แสงดี และเพื่อน ๆ การมัธยมศึกษาทุกคนที่ให้คำแนะนำและความช่วยเหลือในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์กอง จันทา คุณแม่สุคนธา จันทา ขอขอบคุณอาจารย์โกวิทย์ อุดมรัตน์ อาจารย์รัตนภรณ์ อุดมรัตน์ ที่ให้ความช่วยเหลือทุนทรัพย์ในการทำวิจัย และขอขอบคุณ พี่น้อง คุณสุวัฒน์ – คุณสาคร จันทา คุณอภิรัตน์ – คุณสุกัญญา ชัยชาญ และ คุณอรุณจิต ไชยเทพ ที่เป็นเพื่อนคิด ให้ความช่วยเหลือเอื้ออาทรสนับสนุน พร้อมทั้งคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย และคอยเป็นกำลังใจในการวิจัยเสมอมาจนทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณอันยิ่งใหญ่ของ บิดา มารดา ผู้ที่ให้ทั้งชีวิต ความรัก ความอบอุ่น ความหวังโย ทำให้ผู้วิจัยมีจิตใจที่มั่นคง มีความมานะบากบั่น เข้มแข็ง อดทน และมีกำลังใจในการเผชิญอุปสรรคต่างๆ รวมทั้งครู อาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอน ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้แก่ผู้วิจัยจนกระทั่งประสบความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้

จิราภรณ์ จันทา

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจในการอ่าน.....	11
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเขียน.....	23
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านและการเขียน.....	35
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่ออรรถลักษณะ.....	38
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมต่อการเรียนรู้.....	44
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์.....	50
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนตามคู่มือครู.....	58
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	66
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	66
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	66
การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ.....	71
การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	73
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	84
สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	84
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	86
อภิปรายผล.....	86
ข้อเสนอแนะ.....	95

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม.....	97
ภาคผนวก.....	106
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	174

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงเกณฑ์การตรวจให้คะแนนแบบทดสอบการเขียนเรียงความ.....	32
2	แสดงเกณฑ์การตรวจให้คะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียน แสดงความคิดเห็นในการวิจัย.....	34
3	ตัวอย่างตารางจุดประสงค์การอ่าน.....	69
4	เกณฑ์การให้คะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนภาษาไทย.....	72
5	แผนการทดลอง.....	74
6	ผลการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	79
7	ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาไทยระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	79
8	ผลการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนภาษา แบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบด้วย การเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัย สื่ออรรถลักษณะกับการสอนตามคู่มือครูก่อนการทดลองและหลังการทดลอง.....	80
9	ผลการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับ การสอนตามคู่มือครูก่อนการทดลองและหลังการทดลอง.....	81
10	ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนภาษา แบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบด้วย การเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัย สื่ออรรถลักษณะกับการสอนตามคู่มือครูก่อนการทดลองและหลังการทดลอง.....	82
11	ผลการเปรียบเทียบความเข้าใจในความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียน กลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูก่อนการทดลองและหลังการทดลอง.....	82
12	แสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดความเข้าใจใน การอ่านภาษาไทย.....	154
13	ผลการประเมินความเหมาะสมของเรื่องที่น่าสนใจในแบบทดสอบวัดความสามารถ ในการเขียนภาษาไทย.....	155
14	แสดงคะแนนความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม.....	156
15	แสดงผลต่างของคะแนนความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	158
16	ผลการประเมินความเหมาะสมของเรื่องที่น่าสนใจเป็นบทอ่าน.....	162
17	แสดงคะแนนความสามารถในการเขียนภาษาไทยก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลอง.....	164
18	แสดงคะแนนความสามารถในการเขียนภาษาไทยก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มควบคุม.....	166
19	แสดงผลต่างของคะแนนความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	168

บัญชีภาพประกอบ

ตาราง	หน้า
1 แสดงภาพประกอบกระบวนการอ่าน	36

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาไทยเป็นเครื่องมือที่ใช้ติดต่อสื่อสารกันในชีวิตประจำวัน ช่วยในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเชื่อและประสบการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนเป็นเอกลักษณ์และมรดกทางวัฒนธรรมที่คนไทยภาคภูมิใจ เราจึงควรรักษาไว้ ด้วยเหตุนี้การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยควรได้รับการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิธีสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การสอนวิชาภาษาไทยเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมาก เพราะพื้นฐานทางภาษาใช้ในการแสวงหาความรู้ ซึ่งนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข นอกจากนี้การสอนภาษาไทยยังเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญต่อแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) ที่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคนเป็นเป้าหมายหลัก เพราะความสามารถทางภาษาเป็นทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้ อันจะนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ดังนั้นหลักสูตรจึงได้กำหนดให้วิชาภาษาไทยเป็นวิชาบังคับทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา สำหรับหลักสูตรวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง, 2533) กำหนดจุดประสงค์ให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมกับวัยทั้งสี่ทักษะ ฟังและอ่านได้อย่างมีวิจารณญาณ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีนิสัยรักการอ่านการเขียน มีรสนิยมในการเลือกอ่านหนังสือและสามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้เพิ่มเติม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2535 : 9) การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนั้น ผู้สอนต้องสอนให้ผู้เรียนเกิดทักษะทางภาษาทั้งในด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน สามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้ถูกต้อง

ในการสื่อสารจะใช้ทักษะทั้งสี่คือ การฟัง การพูด การอ่านและการเขียนอย่างมีปฏิสัมพันธ์กันตามธรรมชาติอยู่แล้ว แม้ว่าในบางโอกาสอาจจะมุ่งใช้ทักษะหนึ่งเป็นสำคัญ แต่ก็จะมีทักษะอื่นๆ ผสมผสานอยู่ด้วยเสมอ ดังนั้นการพัฒนาความสามารถทางภาษาเพื่อการสื่อสารจึงจำเป็นต้องพัฒนาทุกทักษะไปพร้อมๆ กัน ดังที่วิพบุร โสภวงศ์ (2537 : 276) กล่าวว่าผู้ที่จะสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพก็คือผู้ที่มีทักษะทางภาษาดีทั้งสี่ทักษะ คือ การฟัง การพูด การอ่านและการเขียน

การอ่านเป็นทักษะที่สำคัญและใช้มากในชีวิตประจำวัน เพราะในสภาพสังคมปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าด้านต่างๆ รุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งสิ่งเหล่านี้ได้ถูกบันทึกไว้ในสื่อประเภทต่างๆ ดังนั้นการอ่านจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะพัฒนาคนให้ฉลาดทันการเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้า ดังที่สุจิต เพียรชอบ และสายใจ อินทรมพรรย์ (2536 : 139) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านว่า เป็นทักษะที่ใช้ในการแสวงหาสรรพวิทยาการ ความบันเทิง การพักผ่อนหย่อนใจ ผู้ที่มีนิสัยรักการอ่าน มีทักษะในการอ่านและมีอัตราเร็วในการอ่านสูง ย่อมแสวงหาความรู้และศึกษาเล่าเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ในการพูดและการเขียนได้เป็นอย่างดี

การเขียนเป็นอีกทักษะหนึ่งที่มีความสำคัญและต้องใช้เวลาฝึกฝนมากกว่าทักษะอื่น และการเขียนยังมีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดตลอดจนข้อเท็จจริงต่างๆ ให้ผู้อื่นรับทราบ โดยใช้ระบบสัญลักษณ์ตัวอักษรเป็นการบันทึกถ้อยคำและความคิดมิให้สูญหายโดยเฉพาะการถ่ายทอดวิทยาการต่างๆ นอกจากนี้มนุษย์ยังใช้การเขียนเพื่อประโยชน์ในชีวิตประจำวันอีกมากมาย การเขียนให้มีประสิทธิภาพนั้น

ผู้เขียนจะต้องมีความสามารถในการฟัง พูด และอ่านด้วย ดังที่วิดโดสัน (Widdowson. 1978 : 9) ได้กล่าวไว้ว่า การเขียนเป็นการเรียบเรียงความคิดอย่างมีจุดมุ่งหมาย ผู้เขียนต้องรู้จักเรียบเรียงประโยคให้ได้ข้อความที่สามารถสื่อสารได้ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจแนวคิดของข้อความนั้นๆ ดังนั้นการเขียนจึงเป็นการสื่อสารที่ถาวร ชัดเจน คงทน สามารถตรวจสอบและใช้เป็นหลักฐานได้

จากความสำคัญของการอ่านและการเขียนดังกล่าว การจะพัฒนาการอ่านให้ได้ผลดีนั้นจำเป็นอย่างยิ่งต้องพัฒนาการเขียนให้สัมพันธ์กันด้วย เนื่องจากทักษะทั้งสองส่งเสริมพัฒนาการซึ่งกันและกัน ดังที่ผะอบโปชะกฤษณะ (2538 : 115) ได้กล่าวไว้ว่า การเขียน การอ่าน ต้องฝึกให้เป็นมูมกลับกัน เพราะผู้ที่เขียนได้ดีต้องอาศัยการอ่านมากๆ ผู้อ่านเป็นก็ต้องเข้าใจวิธีเขียนจึงจับจุดสำคัญได้ ส่วนฮัลเลทท์ (Hullett. 1986 : 847 – A) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านและการเขียนพบว่านักเรียนที่มีทักษะในการอ่านจะมีทักษะในการเขียนดีด้วย คาร์และโอเกิล (Carr and Ogle. 1987:626 – 631) กล่าวถึงประโยชน์ของการเขียนหลังการอ่านว่า เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนคิดอย่างวิเคราะห์และรวบรวมเชื่อมโยงลำดับข้อมูลจากการอ่าน แล้วนำมาเรียบเรียงใหม่ด้วยรูปแบบภาษาที่เป็นของตนเองซึ่งจะนำไปสู่ความเข้าใจในการอ่าน

สภาพการเรียนการสอนการอ่านและการเขียนในชั้นมัธยมศึกษายังประสบปัญหา ด้านการเขียนพบว่านักเรียนไม่สามารถเขียนสื่อข้อความได้ชัดเจน ถูกต้อง เหมาะสมตรงตามจุดประสงค์และการเรียบเรียงข้อความจากเหตุการณ์หรือเรื่องราว (กรมวิชาการ. 2539:10) สาเหตุพบว่า การสอนเขียนผู้สอนไม่ฝึกการเขียนให้กับผู้เรียนเท่าที่ควร ผู้สอนส่วนใหญ่สอนโดยขาดเทคนิคใหม่ๆ และใช้วิธีการอธิบาย วิพากษ์วิจารณ์แต่ผู้เดียวมากกว่าเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรม ฝึกใช้ความคิด ประกอบกับผู้สอนส่วนใหญ่นิยมออกข้อสอบปรนัย ผู้เรียนขาดโอกาสเขียนแสดงความคิดหรือเรียบเรียงข้อความต่างๆ ทำให้ผู้เรียนเบื่อ ไม่อยากเรียนวิชาภาษาไทย โดยคิดว่าภาษาไทยไม่สำคัญไม่ต้องเรียนก็พูดได้แล้ว (สอวค ดำเนินสวัสดิ์. 2536:10) ส่วนด้านการอ่าน สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ (2539:6-10) ได้ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยสุ่มจากนักเรียนทั่วประเทศทุกสังกัด เพื่อประเมินความสามารถในการรับสารและส่งสารได้อย่างมีประสิทธิภาพตรงตามวัตถุประสงค์ ผลการประเมินพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการรับสารและส่งสารในระดับปานกลาง ส่วนณรงค์ฤทธิ์ ศักดารณรงค์ (2538 : 50) ได้ศึกษาปัญหาด้านการอ่านของนักเรียนพบว่า ปัญหาการอ่านของนักเรียนส่วนหนึ่งเกิดจากความไม่เข้าใจในการอ่าน อ่านแล้วไม่เข้าใจความหมาย แยกใจความสำคัญกับใจความรอง และสรุปใจความสำคัญไม่ได้ ไม่สามารถแสดงความคิดเห็นวิเคราะห์วิจารณ์เรื่องที่อ่านได้ ไม่มีนิสัยรักการอ่าน และจากการประเมินคุณภาพการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญ ปีการศึกษา 2538 เขตการศึกษา 10 (2538:31) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ด้านความสามารถในการอ่านระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ไม่มีจังหวัดใดได้คะแนนเฉลี่ยเกินครึ่งของคะแนนเต็มสาเหตุเนื่องจากเนื้อหาที่กำหนดในหลักสูตรไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมที่เป็นจริง การสอนของครูมุ่งเน้นการถ่ายทอดเนื้อหา สอนโดยขาดเทคนิคใหม่ ๆ ทำให้นักเรียนเบื่อ ไม่สนใจ และไม่กระตือรือร้นในการเรียน (กรมวิชาการ. 2539:3-4)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ปัญหาด้านการอ่านน่าจะมีสาเหตุอีกอย่าง คือ ครูไม่สอนให้นักเรียนรู้จักจับใจความหรืออ่านโดยใช้เทคนิคสมัยใหม่ ทำให้นักเรียนตีความ แปลความไม่ได้ เนื้อหาที่นำมาเป็นสื่อในการเรียนการสอนอาจจะเหมาะกับนักเรียนบางส่วนแต่ไม่ทั้งหมด และนักเรียนอาจมีโอกาสในการเลือกสื่ออื่นๆ

ดังนั้น การสอนของครูควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข การจัดการเรียนการสอนควรยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เนื้อหาที่ใช้ในการสอนควรสอดคล้องกับประสบการณ์ของผู้เรียนและสภาพสังคมที่เป็นอยู่จริง สอนให้นักเรียนเรียนรู้ภาษาทั้งการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนอย่างบูรณาการ เพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์และนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

จากการศึกษาค้นคว้าวิธีสอนใหม่ๆ และนวัตกรรมที่จะใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาด้านการอ่านและการเขียนของนักเรียนพบว่ามีหลายวิธี เช่น การสอนอ่านโดยใช้โครงสร้างระดับยอด ซึ่งใช้หลักการจากทฤษฎีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่านและผู้เขียน การสอนตามแนวทฤษฎีอรรถฐาน เป็นการสอนให้นักเรียนมีประสบการณ์ในการใช้ภาษาในรูปแบบของเนื้อความชนิดต่างๆ และปรัชญาการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ (Whole Language Approach) เป็นวิธีที่น่าสนใจมาก เพราะมีลักษณะเด่นที่สอดคล้องกับธรรมชาติของการเรียนรู้ภาษาของมนุษย์คือ สอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางผสมผสานทักษะทั้งสี่อย่างกลมกลืน เน้นสอนเนื้อหาที่มีความหมายและสอดคล้องกับประสบการณ์ของผู้เรียน เพราะในการเรียนรู้หากผู้เรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่มีความหมายและตนเองเคยมีประสบการณ์ ย่อมจะทำให้เรียนรู้ได้ง่ายและรวดเร็ว เช่น ในกรณีการอ่านหากผู้เรียนได้อ่านเรื่องที่มีความหมายและตนเองเคยมีประสบการณ์ ขณะอ่านจะสามารถนำประสบการณ์เดิมมาใช้ในการตีความทำความเข้าใจความหมายของเรื่อง ทำให้เข้าใจเรื่องได้ง่ายและรวดเร็ว และข้อมูลจากการอ่านสามารถนำไปใช้ในการเขียนได้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยเห็นว่าปรัชญาการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ น่าจะเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทย โดยเฉพาะด้านการอ่านและการเขียน

เนื่องจาก ปรัชญาการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์นี้มีใช้ทฤษฎี หรือรูปแบบการสอนที่เฉพาะเจาะจง แต่เป็นปรัชญาการสอนที่มีแนวความคิดหลักร่วมกัน ส่วนกิจกรรมปลีกย่อยนั้นครูผู้สอนสามารถปรับให้เข้ากับสภาพความเป็นจริงของห้องเรียนหรือนักเรียนที่สอน ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงสำรวจความสนใจในอรรถลักษณะของนักเรียนแล้วนำมาสื่อให้นักเรียนได้เลือกอ่านตามความสนใจอย่างหลากหลาย นอกจากนี้ผู้วิจัยได้นำการเสริมต่อการเรียนรู้มาประกอบเพื่อช่วยเสริมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาโต้ตอบได้อย่างต่อเนื่องในการร่วมกิจกรรม

จากลักษณะเด่นของปรัชญาการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ ผู้วิจัยเชื่อว่า การสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะ น่าจะเป็นการสอนที่สามารถพัฒนาการเรียนรู้ทางภาษาโดยเฉพาะความเข้าใจในการอ่าน และความสามารถในการเขียนของผู้เรียนได้ อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียน ที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับการสอนตามคู่มือครู
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียน ที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับการสอนตามคู่มือครู
3. เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียน ที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับการสอนตามคู่มือครู ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

4. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียน ที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบการเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะ กับการสอนตามคู่มือก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้านี้จะเป็นประโยชน์และแนวทางสำหรับผู้วิจัย ครูผู้สอนภาษาไทยและผู้เกี่ยวข้องกับการสอนภาษา ในการปรับปรุงและพัฒนารูปแบบการสอนอ่านและเขียนที่เหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างและปรับปรุงเทคนิคการเรียนการสอน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทพลีลา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 จำนวน 9 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนทั้งหมด 428 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทพลีลา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 40 คน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 80 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) แล้วจับสลากเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียนและกลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน

1.2.1 กลุ่มทดลอง ใช้การสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบการเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะ

1.2.2 กลุ่มควบคุม ใช้การสอนตามคู่มือครู

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การสอน 2 วิธี คือ

2.1.1 การสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบการเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะ

2.1.2 การสอนตามคู่มือครู

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย

2.2.2 ความสามารถในการเขียนภาษาไทย

3. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง ผู้วิจัยได้คัดเลือกเนื้อหาจากหนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่มีเนื้อหาเป็นเรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการและเรื่องเล่าจากประสบการณ์ โดยพิจารณาจากการสำรวจความสนใจในการอ่านของผู้เรียน

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 ใช้เวลาดทดลอง กลุ่มละ 20 คาบ คาบละ 50 นาที เป็นเวลา 5 สัปดาห์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ปรัชญาการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ (Whole Language Approach)** คือ ปรัชญาการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นสอนในสิ่งที่มีความหมายและคำนึงถึงประสบการณ์ของผู้เรียน ในการเรียนรู้หากผู้เรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่มีความหมายและตนเองเคยมีประสบการณ์ย่อมจะทำให้เรียนรู้ได้ง่าย และรวดเร็ว การสอนจะมุ่งให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายโดยรวมของข้อความหรือเรื่องราวก่อน แล้วผู้สอนจึงค่อยอธิบายส่วนประกอบย่อยๆ ของโครงสร้างภาษา สอนทุกทักษะภาษาร่วมกันอย่างบูรณาการไม่แยกสอนแต่ละทักษะ เพื่อให้การเรียนรู้เป็นไปตามธรรมชาติ ในการสอนตามหลักปรัชญานี้จะใช้อ่านบทเขียนหรือเรื่องราวต่างๆ ที่เป็นแบบอย่างภาษาที่ดี เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้ ผู้สอนต้องรู้จักผู้เรียนว่าผู้เรียนมีความสนใจอะไร เพื่อที่ผู้สอนจะได้เตรียมเนื้อหาไว้ให้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจของผู้เรียน

2. **การเสริมต่อการเรียนรู้ (Scaffolding)** หมายถึง การช่วยเหลือผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้โดยการต่อความ เสริมความคิด ที่ผู้เรียนต้องการพูด เขียน หรือแสดงออกทางความคิดต่างๆ เพื่อการสื่อสาร รวมทั้งให้กำลังใจผู้เรียนด้วยวิธีต่างๆ ทั้งทางวาจา และไม่ใช่วาจา การช่วยเหลือผู้เรียนดังกล่าวจะกระทำได้ด้วยผู้สอนสร้างปฏิสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นร่วมกันกับผู้เรียน หรือมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ไปพร้อมกับผู้เรียน นั่นคือ ครูผู้สอนจะใช้ภาษาไปพร้อมกับผู้เรียนเมื่อผู้เรียนเกิดการติดขัดไม่สามารถใช้ภาษาออกมาได้ เช่น ในการพูด การอ่าน การเขียน หรือการแสดงออกด้วยท่าทางเพื่อสื่อความหมายต่างๆ (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2534:41-42) ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เน้นหนักไปในลักษณะการพูด 5 ประเภท ซึ่งประยุกต์มาจากพฤติกรรมทางวาจาโดยการใช้อธิปไตยทางอ้อมของ แฟลนเดอร์ส (Flanders) และการพูดของบีต (Beed) ได้แก่

ประเภทที่ 1 การพูดเพื่อเริ่มต้นหรือให้แนวทาง เป็นการพูดหรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พูดต่อออกมาได้ด้วยตนเอง โดยอาศัยข้อมูลที่ไต่ถาม ได้ฟัง และได้อ่านมาแล้ว ใช้เมื่อผู้เรียนนิ่งเงียบ หรือหยุดชะงัก โดยผู้สอนจะพูดเป็นแนวทางให้ดังนี้

1. พูดริเริ่มหรือขึ้นต้นประโยคต่าง ๆ ให้ เช่น เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร
2. พูดคำถามทั่ว ๆ ไป เช่น นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่
3. พูดเพื่อกระตุ้นให้เป็นไปตามที่คาดหวัง

ประเภทที่ 2 การพูดเพื่อเสริมความหรือต่อความ ในสิ่งที่นักเรียนพยายามจะพูดแต่ยังติดขัด แล้วทำให้การพูดหยุดลงก่อนที่ข้อความจะเสร็จสมบูรณ์

ประเภทที่ 3 การพูดเพื่อขยายความ เป็นการพูดขยายเนื้อความในแง่ต่าง ๆ หรือเป็นการตั้งคำถาม เพื่อให้ให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ได้คาดคะเน ได้สรุปความในการสนทนาอันจะส่งผลให้สามารถดำเนินการปฏิสัมพันธ์ทางวาจาต่อไป

ประเภทที่ 4 การพูดเพื่อยอมรับความรู้สึกของนักเรียนโดยครูจะแสดงออกทางคำพูดในลักษณะที่เห็นด้วยกับคำพูดของนักเรียน

ประเภทที่ 5 การพูดเพื่อสนับสนุนให้กำลังใจ สร้างความมั่นใจ และบอกผลการปฏิบัติ ใช้เมื่อนักเรียนได้กระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปแล้ว ครูจะพูดชมเชย เช่น ดี ดีมาก ถูกต้อง และพูดเพื่อยอมรับในสิ่งที่นักเรียนพูด เช่น พูดซ้ำข้อความของนักเรียน หรือนำข้อความมากล่าวให้ชัดเจนขึ้น

การใช้กลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประเภทต่างๆ นี้ ครูจะใช้ประเภทใดก่อนหลัง หรือใช้สลับกันไปมาก็ได้ ขึ้นอยู่กับว่าพฤติกรรมของนักเรียนในขณะนั้นเป็นอย่างไร โดยใช้ทุกครั้งที่การปฏิสัมพันธ์ทางวาจาของผู้เรียนเกิดการติดขัดในการสื่อสาร

3. การสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบการด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้ หมายถึง การสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นสอนในสิ่งที่มีความหมายและสอดคล้องกับประสบการณ์ของผู้เรียน สอนทุกทักษะร่วมกันอย่างบูรณาการ กิจกรรมการเรียนการสอนมีการปฏิสัมพันธ์ทางวาจาระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนหรือผู้เรียนกับผู้เรียน หากขณะที่มีการปฏิสัมพันธ์ทางวาจาอยู่นั้นผู้เรียนเกิดการติดขัด นึกคำที่เหมาะสมไม่ได้หรือไม่แน่ใจว่าควรจะใช้คำพูดใด ผู้สอนจะช่วยเหลือผู้เรียนโดยจะช่วยเสริมต่อคำพูดให้ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนพูดต่อไปเองได้หรือนึกคำอื่นๆ ต่อไปได้ การปฏิสัมพันธ์ทางวาจาก็จะเกิดขึ้นได้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องกันไปไม่หยุดชะงัก

4. อรรถลักษณะ (Genre) หมายถึง รูปแบบหรือชนิดของเนื้อความต่างๆ ซึ่งจะมีเป้าหมายในตัวเองที่ชัดเจนที่จะสื่อความให้ผู้ฟังและผู้อ่านสามารถเข้าใจเนื้อความได้ว่า เนื้อความนั้นมีเจตนาอย่างไรในการสื่อความ ในแต่ละอรรถลักษณะจะมีลำดับของการดำเนินเนื้อความที่แน่นอนเป็นขั้นตอนตั้งแต่เริ่มต้นไปจนจบ ซึ่งแต่ละอรรถลักษณะก็จะมีลำดับเนื้อความแตกต่างกันไป การใช้ภาษาในแต่ละอรรถลักษณะจะเปลี่ยนแปลงไปตามชนิดของอรรถลักษณะ นักภาษาศาสตร์หลายกลุ่มได้จัดอรรถลักษณะออกเป็นชนิดต่างๆ แตกต่างกันไปตามแนวคิดของกลุ่ม แต่ในที่นี้แบ่งตามแนวคิดของ เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2536 : 27) ได้ 8 ชนิดคือ เรื่องเล่าจากประสบการณ์ รายงาน การอธิบาย เรื่องที่เกี่ยวกับความคิดเห็น วิธีการเรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ การอภิปราย การสังเกต

เนื่องจากการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์จะเปิดกว้างในการเลือกใช้เนื้อหา ที่จะนำมาเป็นสื่อในการเรียนการสอน แต่จะเน้นเนื้อหาที่นำมาสอนต้องมีเนื้อความที่สื่อความหมายได้เข้าใจ และสอดคล้องกับประสบการณ์ของผู้เรียน เป็นบทเขียนหรือเรื่องราวที่เป็นแบบอย่างภาษาที่ดี เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกใช้อรรถลักษณะภาษามาเป็นเนื้อหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพราะอรรถลักษณะภาษามีเป้าหมายในตัวเองที่ชัดเจนที่จะสื่อความให้ผู้ฟังเข้าใจได้ว่า เนื้อความนั้นมีเจตนาอย่างไรในการสื่อความ ซึ่งนับได้ว่าเป็นเนื้อความที่มีความหมายชัดเจนอยู่ในตัว และนอกจากผู้เรียนจะได้เรียนรู้ในสิ่งที่มีความหมายแล้วยังได้เรียนรู้รูปแบบของงานเขียน ได้เห็นแบบอย่างการใช้ภาษาในรูปแบบต่างๆ อีกด้วย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สำรวจความสนใจในอรรถลักษณะของผู้เรียนจากอรรถลักษณะทั้งหมด 8 ชนิด แล้วนำมาใช้เพียง 2 ชนิด คือ เรื่องเล่าจากประสบการณ์ เรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ ซึ่งในแต่ละอรรถลักษณะที่นำมาใช้นี้ผู้วิจัยได้เตรียมไว้อย่างน้อย อรรถลักษณะละ 10 เรื่อง เพื่อให้ผู้เรียนได้เลือกอ่านตามความสนใจในการเรียนแต่ละครั้ง

5. การสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบการด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะ หมายถึง การสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เนื้อหาหรือเรื่องที่นำมาให้เรียนเป็นเรื่องที่สอดคล้องกับประสบการณ์ ความสนใจของผู้เรียนและใช้ภาษาที่เป็นแบบอย่างที่ดีที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้ สอนทุกทักษะร่วมกันอย่างบูรณาการ กิจกรรมการเรียนการสอนมีการปฏิสัมพันธ์ทางวาจาร่วม

กันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนหรือผู้เรียนกับผู้เรียน ในขณะที่มีการปฏิสัมพันธ์ทางวาจาอยู่นั้น หากผู้เรียนเกิดการติดขัดในการใช้ภาษา ผู้สอนจะช่วยเหลือผู้เรียนโดยการเสริมต่อคำพูดให้ผู้เรียน เพื่อให้การปฏิสัมพันธ์ทางวาจาเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องกันไปไม่หยุดชะงัก ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยยึดกิจกรรมการอ่านเป็นหลัก จึงจัดขั้นตอนการสอนตามหลักการสอนอ่านตามแนวของ วิลเลียมส์ (Williams. 1994:35-37) และ สมิตรา อังวัฒนกุล ซึ่งแบ่งเป็น 4 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนการอ่าน ขั้นระหว่างการอ่าน ขั้นหลังการอ่าน ขั้นการประเมินผล ดังนั้นการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะจึงมีขั้นตอนการสอนดังนี้

ขั้นที่ 1 : กิจกรรมก่อนการอ่าน

เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจอยากทราบรายละเอียดของเรื่องที่จะอ่าน และกระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้หรือประสบการณ์เดิมของตนเข้ามาช่วยทำความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน

*1.1 กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจและนำพื้นฐานประสบการณ์เดิมมาช่วยในการทำ ความเข้าใจสิ่งที่จะอ่าน โดยวิธีการสนทนา พูดชักนำ ชักถาม และใช้วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เช่น รูปภาพ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะอ่าน เพื่อให้ผู้เรียนนึกภาพ หรือดึงความรู้และประสบการณ์เดิมออกมาร่วมแสดงความคิดเห็น สนทนาโต้ตอบกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนหรือผู้เรียนกับผู้เรียน

1.2 แจกจุดประสงค์ในการอ่าน เมื่อนักเรียนอ่านเรื่องจบแล้วต้องบอกความหมายโดยรวมของเรื่องหรือแนวคิดหลักของเรื่อง บอกใจความสำคัญ และรายละเอียดของโครงสร้างในการดำเนินเรื่องและลักษณะการใช้ภาษาของเรื่องที่อ่านได้

*1.3 นักเรียนอ่านเรื่องที่ครูเตรียมมา โดยครูแนะนำให้ใช้ประสบการณ์เดิมในการตีความหมาย

*1.4 ครูและนักเรียนร่วมกันวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน พร้อมทั้งศึกษาไปความรู้เรื่องลักษณะ ใจความสำคัญ แนวคิดหลัก และอรรถลักษณะชนิดที่นำมาสอน (เฉพาะในคาบแรกที่นำอรรถลักษณะชนิด นั้นมาสอน)

*1.5 ครูและนักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ส่วนประกอบที่สำคัญของเรื่องที่อ่าน แล้วช่วยกันสรุปลงในรูปของตารางจุดประสงค์การอ่าน

1.6 แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม 6 กลุ่ม กลุ่มละ 6 – 7 คน

1.7 แต่ละกลุ่มเลือกเรื่องที่จะอ่านตามความสนใจของกลุ่ม จากเรื่องที่ครูเตรียมไว้ให้เลือก

ขั้นที่ 2 : กิจกรรมระหว่างการอ่าน

เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจแนวคิดหลักของเรื่องหรือความหมายโดยรวมของเรื่อง โดยขณะอ่านครูแนะนำนักเรียนให้เดาความหมายหรือตีความหมายของเนื้อความโดยใช้ประสบการณ์เดิมมาช่วยทำความเข้าใจ

* 2.1 ครูแนะนำการเดาความหมายหรือตีความหมาย โดยขณะอ่านให้นักเรียนนำประสบการณ์เดิมมาเดาความหมายหรือตีความหมาย

2.2 ครูแจกตารางจุดประสงค์การอ่านเพื่อใช้สรุปความเข้าใจเรื่องที่อ่านลงในตาราง

2.3 นักเรียนอ่านเรื่องที่เลือก แล้วบันทึกข้อมูลลงในตารางจุดประสงค์การอ่าน

ขั้นที่ 3 : กิจกรรมหลังการอ่าน

เพื่อให้นักเรียนได้สรุปความเข้าใจ แสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์ วิวิจารณ์ ต่อแนวคิดหลักของเรื่องที่อ่าน แล้วบอกรูปแบบและการใช้ภาษาของอรรถลักษณะของเรื่องที่อ่านได้

3.1 ครูและนักเรียนร่วมวิเคราะห์เรื่อง

* 3.1.1 ครูและนักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ ใจความสำคัญ เพื่อสรุปความหมายโดยรวมของเรื่องหรือแนวคิดหลักของเรื่องพร้อมทั้งวิเคราะห์รูปแบบและโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของอรรถลักษณะ โดยครูจะพูดชักถามแต่ละกลุ่ม (ขณะที่ครูชักถามกลุ่มหนึ่ง กลุ่มอื่นๆ ก็จะรับฟังไปด้วย เพื่อจะได้ นำข้อมูลไปใช้ในการร่วมอภิปรายในขั้นตอนที่ 3.3)

* 3.1.2 ครูชี้แนะลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่องและรายละเอียดส่วนย่อยเกี่ยวกับสำนวนภาษาที่ใช้ในการดำเนินเรื่องเพื่อให้ นักเรียนเห็นรูปแบบของงานเขียนและการใช้ภาษา

3.2 แต่ละกลุ่มร่วมกันเขียนโครงร่างของเรื่องเกี่ยวกับใจความสำคัญ แนวคิดหลักของเรื่อง และขอบเขตหัวข้อการแสดงความคิดเห็นต่อแนวคิดหลัก (โดยใช้ข้อมูลจากตารางจุดประสงค์การอ่านประกอบ) เพื่อร่วมอภิปราย แสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ วิวิจารณ์แนวคิดหลักของเรื่องที่อ่านกับกลุ่มอื่นๆ หน้าที่นักเรียน

* 3.3 นักเรียนร่วมกันอภิปราย แสดงความคิดเห็นต่อแนวคิดหลักของเรื่องที่แต่ละกลุ่มอ่าน เชิงวิเคราะห์ วิวิจารณ์ แสดงความคิดเห็นด้วยเหตุด้วยผล ครูช่วยสรุปเนื้อความตามที่ร่วมกันอภิปราย โดยช่วยปรับสำนวนภาษาให้สละสลวยขึ้น

* 3.4 นักเรียนศึกษาใบความรู้เรื่องการเขียนแสดงความคิดเห็น จากนั้นครูและนักเรียน ร่วมกันสรุปความเข้าใจอีกครั้งหนึ่ง

3.5 นักเรียนแต่ละคนเขียนแสดงความคิดเห็นต่อแนวคิดหลักของเรื่องที่อ่าน เพื่อสื่อความ ให้ผู้อื่นเข้าใจ

ขั้นที่ 4 : การประเมินผล สืบเนื่องจากการมีปฏิสัมพันธ์ทางวาจาต่อกัน การตรวจผลงาน

หมายเหตุ ขั้นตอนที่ * กำกับ หมายถึง ผู้สอนจะใช้การเสริมต่อการเรียนรู้ หากผู้เรียนเกิดการติดขัดในการ สื่อสาร เพื่อให้การสื่อสารหยุดชะงัก

6. การสอนตามคู่มือครู หมายถึง การสอนที่ใช้ในกลุ่มควบคุม ดำเนินกิจกรรมการสอนตาม แผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา โดยใช้กิจกรรมการอ่านเป็นหลัก มีลำดับขั้นตอน การสอนดังนี้

1. สร้างความสนใจ

โดยครูใช้รูปภาพ วัสดุและอุปกรณ์ต่างๆ สนทนา ชักถามเกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียน

2. แจ้งจุดประสงค์

ครูแจ้งจุดประสงค์การอ่าน เมื่ออ่านเรื่องจะต้องบอกใจความสำคัญ แนวคิดหลักของเรื่องและ รายละเอียดของโครงสร้างในการดำเนินเรื่องและลักษณะการใช้ภาษาของเรื่องที่อ่านได้

3. ทบทวนความรู้เดิมและเสนอบทเรียนใหม่

ครูอธิบายเรื่องลักษณะใจความสำคัญ แนวคิดหลักของเรื่อง และลักษณะของอรรถลักษณะ ชนิดที่นำมาสอน (เฉพาะในคาบแรกที่น่าอรรถลักษณะชนิดนั้นมาสอน) โดยใช้ใบความรู้ประกอบ

4. ให้แนวการเรียนรู้

ครูอธิบายการจับใจความสำคัญ การพิจารณาแนวคิดหลักของเรื่อง และการวิเคราะห์ รายละเอียดโครงสร้างการดำเนินเรื่อง และการใช้ภาษาในการดำเนินเรื่อง

4.1 นักเรียนอ่านเรื่องที่ครูเตรียมมา

4.2 ครูอธิบายการวิเคราะห์ใจความสำคัญ แนวคิดหลักของเรื่อง รายละเอียดของโครงสร้างในการดำเนินเรื่อง และการใช้ภาษาในการดำเนินเรื่องที่อ่าน โดยใช้ใบความรู้ประกอบ

5. ขั้นตอนปฏิบัติ

5.1 แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม 6 กลุ่ม กลุ่มละ 6-7 คน

5.2 นักเรียนอ่านเรื่องที่ครูกำหนดให้

5.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ใจความสำคัญ แนวคิดหลัก รายละเอียดของโครงสร้างในการดำเนินเรื่องและการใช้ภาษาในการดำเนินเรื่องที่อ่าน

6. ผลการปฏิบัติและการประเมินผล

6.1 แต่ละกลุ่มร่วมกันเขียนสรุปใจความสำคัญ แนวคิดหลักของเรื่องที่อ่าน และร่างขอบเขตหัวข้อเพื่อใช้ในการแสดงความคิดเห็นต่อแนวคิดหลักของเรื่อง เชิงวิเคราะห์ วิเคราะห์เรื่องที่อ่าน เพื่อร่วมอภิปรายหน้าชั้นเรียน

6.2 ตัวแทนแต่ละกลุ่มอภิปรายผลงานหน้าชั้นเรียน โดยสรุปใจความสำคัญ บอกแนวคิดหลักของเรื่องและแสดงความคิดเห็นต่อแนวคิดหลัก

6.3 ครูช่วยสรุปเนื้อความตามที่นักเรียนได้อภิปราย โดยช่วยปรับสำนวนภาษาให้สละสลวยขึ้น และชี้แนะลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่อง รายละเอียดเกี่ยวกับสำนวนภาษาที่ใช้ในการดำเนินเรื่อง

7. ส่งเสริมความแม่นยำ

7.1 ครูอธิบายเรื่องการเขียนแสดงความคิดเห็น โดยใช้ใบความรู้ประกอบ

7.2 นักเรียนแต่ละคนเขียนแสดงความคิดเห็นต่อแนวคิดหลักของเรื่องที่อ่าน เพื่อสื่อความให้ผู้อื่นเข้าใจ

8. การประเมินผล

สังเกตจากการมีปฏิสัมพันธ์ทางวาจาต่อกัน การตรวจผลงาน

7. ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย หมายถึง ความสามารถในการจับใจความสำคัญ ขยายความ แปลความ และตีความ วิเคราะห์เรื่องที่อ่านได้ และบอกเจตนาของผู้ส่งสารได้ ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและหาคุณภาพแล้ว

8. ความสามารถในการเขียนภาษาไทย หมายถึง ความสามารถในการใช้ภาษาสำหรับการเขียนภาษาไทย ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้ว โดยให้ผู้เรียนเขียนแสดงความคิดเห็นต่อแนวคิดหลักของเรื่องที่กำหนดให้มีความยาวประมาณ 10 – 15 บรรทัด ใช้หลักเกณฑ์การตรวจให้คะแนนโดยพิจารณาจากการเสนอเรื่อง การใช้ภาษาสื่อความหมาย การขยายความ การลำดับความ เพื่อสื่อสารความคิดให้ชัดเจนตามจุดประสงค์

สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบการเสริมต่อการเรียนรู้ โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยแตกต่างกัน
2. นักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบการเสริมต่อการเรียนรู้ โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความสามารถในการเขียนภาษาไทยแตกต่างกัน
3. นักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบการเสริมต่อการเรียนรู้ โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูมีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกัน
4. นักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบการเสริมต่อการเรียนรู้ โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูมีความสามารถในการเขียนภาษาไทยก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสะดวกในการศึกษาและทำความเข้าใจดังต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจในการอ่าน
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเขียน
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านและการเขียน
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่ออรรถลักษณะ
5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมต่อการเรียนรู้
6. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์
7. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนตามคู่มือครู

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจในการอ่าน

1.1 ความหมายของการอ่าน

นักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญทางด้าน การอ่าน ให้ความหมายของการอ่านไว้แตกต่างกันดังนี้

กู๊ดแมน (Goodman. 1972:472) กล่าวว่า การอ่าน หมายถึง กระบวนการทางภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยาที่ซับซ้อน ผู้อ่านจะต้องสร้างความหมายขึ้นมา ความหมายนี้จะต้องมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวอักษรกับกระบวนการคิดและกระบวนการเลือกสิ่งชี้นำทางภาษา ทั้งที่ปรากฏเป็นตัวอักษรและไม่เป็นตัวอักษร โดยอาศัยความสามารถของผู้อ่านเป็นพื้นฐานในการใช้สิ่งชี้นำเพื่อการเดาและการทำนาย นอกจากนี้การอ่านยังเป็นกระบวนการที่เริ่มต้นด้วยการรับรู้ของสมองและในขณะที่สองรับรู้ตัวอักษรนี้ ผู้อ่านต้องมีการคาดเดาล่วงหน้า โดยอาศัยพื้นฐานความรู้และประสบการณ์ในอดีตของผู้อ่าน

แฮร์ริส และสมิธ (Harris and Smith. 1976 : 14) กล่าวว่า การอ่าน หมายถึง รูปแบบหนึ่งของการสื่อความหมาย เป็นการแลกเปลี่ยนความคิด ข่าวสารและความรู้ระหว่างผู้เขียนและผู้อ่านในลักษณะของการสื่อความซึ่งกันและกัน โดยที่ผู้เขียนจะแสดงความคิดเห็นของตัวเองด้วยภาษาตามลักษณะการเขียนของแต่ละบุคคล ส่วนผู้อ่านจะพยายามหาความหมายของสิ่งที่ผู้เขียนได้เขียนไว้ ความสามารถที่จะทำนายหรือถอดความหมายจากข้อความที่อ่านขึ้นอยู่กับการประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน ได้แก่ ความคุ้นเคยในหัวข้อเรื่อง ความคิดที่สำคัญๆ ของเรื่อง ตลอดจนความรู้ทางภาษาของผู้อ่านเองด้วย

คูเปอร์ (Cooper. 1979:3) กล่าวว่า การอ่าน หมายถึง กระบวนการสร้างหรือการพัฒนาความหมายของเนื้อหาที่เป็นตัวอักษรซึ่งผู้อ่านต้องนำความรู้และประสบการณ์เดิมมาเชื่อมโยงในการอ่านโดยกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่านและเนื้อหาความ

คาร์ (Car. 1983:27) ให้ความหมายการอ่านว่า เป็นการตีความเรื่องที่อ่าน จากประสบการณ์ของผู้อ่าน โดยใช้ความรู้เดิมในการตีความและตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

กู๊ดแมน (Goodman. 1989:209) อธิบายว่า ความเข้าใจในการอ่าน คือ การสื่อสารระหว่างผู้อ่านกับ ผู้เขียน โดยอาศัยมโนภาพและประสบการณ์เดิมของผู้อ่านในการเรียนรู้ความหมายโดยรวมของภาษา ซึ่งผู้เขียน พยายามสื่อสารให้ผู้อ่านสามารถคาดเดาเหตุการณ์ได้เพื่อประมวลความคิดกับความหมายของภาษาจนสามารถสื่อสารเป็นภาษาพูดและภาษาเขียนได้

มิลเลอร์ (Miller. 1990) สรุปถึง ความเข้าใจในการอ่านว่า เป็นการรับเอาความหมายจากสิ่งที่อ่านได้ โดยผ่านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างความรู้เดิมกับเรื่องที่อ่าน

มานิตย์ บุญประเสริฐ (2536 : 9) ได้รวบรวมความหมายของการอ่านจากผู้รู้ทั้งทางด้านการศึกษา และจิตวิทยาแล้วนิยามความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่าน คือ การสื่อความหมายระหว่างผู้เขียน และ ผู้อ่าน โดยมีข้อเขียนเป็นสื่อกลาง หน้าที่ของผู้อ่าน คือ การค้นหาความหมายจากข้อเขียนนั้นๆ ผู้อ่านจะ เข้าใจข้อความที่อ่านได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการคือ ลักษณะของเรื่องที่อ่าน ประสบการณ์ร่วมระหว่างผู้อ่านและผู้เขียน ความสามารถทางด้านภาษา เป็นต้น

ศิริรัตน์ นิละคุปต์ (2536 : 15) ได้สรุปความหมายของการอ่านจากผู้เชี่ยวชาญการอ่านหลายๆ ท่าน ซึ่งให้ความหมายของการอ่านไว้ต่างๆ กัน แต่เน้นสิ่งเดียวกันคือการแปลความหมายจากตัวอักษรเพื่อให้เกิด ความเข้าใจ

จากความหมายของการอ่านข้างต้น แสดงให้เห็นว่า การอ่านเป็นกระบวนการที่ผู้อ่านต้องใช้ประสบการณ์ ของตนในด้านต่างๆ รวมทั้งความรู้ความสามารถในระบบภาษา เพื่อเป็นข้อมูลช่วยตีความหมายของสิ่งที่อ่าน ทั้งนี้เพื่อให้ได้มาซึ่งความเข้าใจอันเป็นจุดประสงค์หลักของการอ่าน

1.2 จุดมุ่งหมายของการอ่าน

การอ่านหนังสือของแต่ละคนนั้น มีจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกัน มีผู้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่าน ไว้หลายท่านดังนี้

มิลเลอร์ (Miller. 1972 : 15) แบ่งจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ 6 อย่างคือ

1. อ่านเพื่อความเข้าใจคร่าวๆ
2. อ่านเพื่อจับใจความสำคัญ
3. อ่านเพื่อสำรวจรายละเอียด และจับใจความสำคัญทั่วไป
4. อ่านเพื่อความเข้าใจอย่างถ่องแท้
5. อ่านเพื่อใช้วิจารณ์ตามความคิดตามเรื่องที่อ่าน
6. อ่านเพื่อวิเคราะห์ข้อความหรือแนวคิดในเรื่องที่อ่าน

จินตนา ไบกาชุย (2536 : 20-24) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ดังนี้

1. การอ่านเพื่อแสวงหาความรู้ และทระณะที่กว้างขวาง โลกปัจจุบันเป็นยุคแห่งข่าวสาร การที่ จะรับฟังอาจารย์สอนแต่ในชั้นเรียนหรือเฉพาะหนังสือเรียนนั้น ย่อมขาดโอกาสที่จะเพิ่มพูนความรู้ที่มีอยู่ มากมาย การอ่านหนังสือพิมพ์รายวัน นิตยสาร วารสารต่างๆ จะก่อให้เกิดทระณะที่กว้างขวาง และลุ่มลึก ต่อผู้อ่านเป็นอย่างมาก

2. การอ่านเพื่อพัฒนาอาชีพของตนเอง ในการปฏิบัติงานนั้นวิชาความรู้ที่เรียนมาจะสามารถนำ มาใช้ประโยชน์ได้บางส่วนเท่านั้น ความรู้ นอกเหนือจากนี้จำเป็นต้องศึกษา และค้นคว้าอ่านเพิ่มเติมจากสิ่ง พิมพ์ต่างๆ เพื่อให้ทันกับวิทยาการที่รุดหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง

3. การอ่านเพื่อพัฒนาสมองและสติปัญญา การอ่านหนังสือที่มีเนื้อหาประเทืองสติปัญญา ช่วยทำ

ให้สมองต้องคิด สมองจึงมีการพัฒนาในด้านสติปัญญาอยู่ตลอดเวลา การอ่านหนังสือที่มีเนื้อหาสร้างสรรค์ ทำให้คนฉลาด ไม่ตกเป็นเครื่องมือหรือเหยื่อของคนได้ง่าย

4. การอ่านเพื่อความบันเทิงหรือการพักผ่อน หนังสือประเภท บันเทิงคดี มีเนื้อหาและจุดมุ่งหมาย ให้ผู้อ่านได้พักผ่อน เกิดความเพลิดเพลินและรู้สึกบันเทิงใจ

สำหรับการอ่านในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นนั้น กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดจุดมุ่งหมายในหลักสูตร มัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของรายวิชา ท 203 ท 204 ไว้ว่า เพื่อให้สามารถจับใจความสำคัญหลักและใจความสำคัญรอง บอกเจตนาของผู้สังสารและวิเคราะห์ วิเคราะห์สิ่งที่อ่าน ได้ เลือกอ่านหนังสือได้อย่างกว้างขวาง เพื่อการศึกษาค้นคว้าและการบันเทิง

จากการศึกษาค้นคว้าจุดมุ่งหมายของการอ่านที่มีผู้กล่าวไว้หลายท่านจะเห็นว่าจุดมุ่งหมายในการอ่านย่อมขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้อ่านว่าต้องการอ่านเพื่ออะไร สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยยึดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของรายวิชา ท 203 ท 204 เพราะผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2

1.3 ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านเป็นทักษะที่สำคัญ บุคคลทั่วไปใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินชีวิต และแสวงหาความรู้ในสาขาต่างๆ ดังที่ จินตนา ไบกาซูยี (วารสารการอ่าน ปีที่ 5 ฉบับที่ 1) เขียนถึงความสำคัญของการอ่านว่า การอ่านเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับชีวิตประจำวันเป็นสิ่งสำคัญในการศึกษา ช่วยให้ชีวิตมีความบันเทิง และพัฒนาความเจริญงอกงามทางสมองและสติปัญญา ยุคนี้เป็นยุคของข่าวสาร คนอ่านหนังสือไม่ออกเหมือนคนตาบอด ไม่รู้ความเป็นไปของโลกนี้คนที่อ่านหุตากว้างกว่าคนที่ไม่รู้ข่าวสารซึ่งเปรียบเหมือนดังกบอยู่ในกะลา มาละนี นิมเสมอ (2523) เขียนถึงความสำคัญของการอ่านว่า การอ่านจะช่วยพัฒนาสติปัญญาให้สูงขึ้นถ้ารู้จักเลือกอ่านอย่างถูกวิธี สามารถวินิจฉัยความถูกต้องของเรื่องราวที่อ่านได้อย่างมีเหตุผล มีหลักเกณฑ์แก้ปัญหาต่างๆ ได้ฉับไว เนื่องจากประสบการณ์จากการอ่าน ทำให้เป็นผู้ที่เข้าใจสถานการณ์ที่เผชิญได้อย่างรวดเร็ว และสามารถนำมาแก้ไขเหตุการณ์ได้ทันทั่วทั้งที่ ช่วยขยายความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เกิดความจรรโลงใจทำให้เพลิดเพลิน เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิต ส่วนชุดิมา สัจจานนท์ (2525) อธิบายว่า การอ่านทำให้เกิดพัฒนาการไม่ว่าจะเป็นด้านสติปัญญา ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ พฤติกรรมและการดำเนินชีวิต ศีลธรรม จริยธรรม ค่านิยม ฯลฯ การอ่านมีส่วนช่วยปรับปรุงให้ชีวิตสดใสสมบูรณ์ การอ่าน หมายถึงการมีชีวิตอยู่ เพราะตราบใดในโลกไม่หยุดหมุน วิทยาการต่างๆ จะเจริญงอกงาม มีการค้นคว้า ค้นพบทฤษฎีความรู้ใหม่ๆ ให้ได้เรียนรู้โดยไม่สิ้นสุด ความสำเร็จจากการศึกษามักเป็นผลมาจากความสามารถในการอ่าน นอกจากนี้การอ่านยังก่อให้เกิดความสนุกสนาน สร้างจินตนาการ ขยายขอบเขตของชีวิต

นอกจากการอ่านจะมีความสำคัญสำหรับบุคคลดังกล่าวแล้ว การอ่านยังเป็นเครื่องชี้แจงถึงคุณภาพของประชากร ประชากรที่อยู่ในสังคมที่ได้รับการส่งเสริมการอ่าน จะมีการพัฒนาคุณภาพชีวิตไปในทางที่ดีกว่า

1.4 ความเข้าใจในการอ่าน

ความหมายของความเข้าใจในการอ่าน

ความเข้าใจในการอ่านถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการอ่าน มีผู้ให้ความหมายของความเข้าใจไว้หลายท่าน ดังนี้

เซฟเพิร์ด (Shepherd. 1973 : 79) สรุปว่า ความเข้าใจในการอ่านเป็นความสามารถของผู้อ่านที่ได้ใช้ความคิด ติดตามข้อความที่ผู้เขียนได้เขียนไว้ และสามารถเข้าใจภาษาของผู้เขียน นอกจากนี้ผู้อ่านจะประสบความสำเร็จในการอ่าน เข้าใจความหมายในสิ่งที่ตนอ่านมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับภูมิหลัง 2 ประการ คือ

1. ความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาของผู้อ่านหมายถึง ระดับความรู้ทางภาษาที่ได้เรียนมาของผู้อ่าน และระดับความรู้ในภาษาที่ผู้เขียนใช้

2. ประสบการณ์ที่มีมาแต่หลังของผู้อ่าน สิ่งเหล่านี้เป็นส่วนช่วยในการรวบรวมความคิดของผู้อ่าน ย่อมทำให้อ่านได้เร็ว เข้าใจในเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้องและสามารถเข้าใจถึงความตั้งใจ อารมณ์ และเจตคติของผู้เขียน ซึ่งถ่ายทอดออกมาเป็นตัวหนังสือได้อย่างลึกซึ้ง

คาร์ และคนอื่นๆ (Carr and others. 1983 : 1 – 2) อธิบายว่า ความเข้าใจในการอ่านคือการตีความหมายจากเรื่องที่อ่าน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างเรื่องที่อ่าน กับความรู้เดิมของผู้อ่าน ซึ่งผู้อ่านจะใช้ความรู้เดิมในการตีความ ทำความเข้าใจ โดยให้ความรู้เดิมกับความรู้ใหม่เหมาะสมสอดคล้องกัน

กู๊ดแมน (Goodman. 1989 : 209) อธิบายว่า ความเข้าใจในการอ่าน คือ การสื่อสารระหว่างผู้อ่านกับผู้เขียน โดยอาศัยมโนภาพและประสบการณ์เดิมของผู้อ่านในการเรียนรู้ความหมายโดยรวมของภาษา ซึ่งผู้เขียนพยายามสื่อสารให้ผู้อ่านสามารถคาดเดาเหตุการณ์ได้เพื่อประมวลความคิดกับความหมายของภาษาจนสามารถสื่อสารเป็นภาษาพูดและภาษาเขียนได้

มิลเลอร์ (Miller. 1990) สรุปถึง ความเข้าใจในการอ่านว่า เป็นความสามารถในการผสมผสาน แล้วขยายความรู้ ความจำให้ได้ไกลออกไปจากเดิมอย่างสมเหตุสมผล ซึ่งจะต้องมีคุณสมบัติหลายประการ ดังนี้คือ

1. รู้ความหมาย และรายละเอียดย่อยๆ ของเรื่องนั้นมาก่อนแล้ว
2. รู้ความเกี่ยวข้องความสัมพันธ์ระหว่างชั้น ของความรู้ย่อยๆ เหล่านั้น
3. สามารถอธิบายสิ่งเหล่านั้นได้ด้วยภาษาของตนเอง
4. เมื่อพบสิ่งอื่นใดที่มีสภาพทำนองเดียวกับที่เคยเรียนรู้มาแล้ว ก็สามารถอธิบายได้

จากแนวคิดข้างต้น ความเข้าใจในการอ่าน หมายถึง ความสามารถในการใช้ความคิดปฏิสัมพันธ์ โดยอาศัยความสามารถทางภาษาและประสบการณ์เดิมของ ผู้อ่านในการแปลความ ตีความกับเรื่องที่อ่านเพื่อให้ได้ความหมายของภาษาจากเรื่องที่อ่านตลอดจนสรุปความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้

1.5 องค์ประกอบของความเข้าใจในการอ่าน

ความเข้าใจในการอ่าน ต้องอาศัยองค์ประกอบหลาย ๆ อย่าง มีผู้อธิบายถึงองค์ประกอบที่มีผลต่อความเข้าใจในการอ่านไว้ดังนี้

สโกเนล (Schonell. 1975) แสดงความเห็นไว้ว่าความเข้าใจในการอ่านและตีความสิ่งที่อ่านจะต้องขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการคือ

1. ระดับสติปัญญา
2. ความรู้ในด้านคำศัพท์
3. ภูมิหลังในเรื่องความรู้และประสบการณ์
4. วัตถุประสงค์ที่เป็นแรงจูงใจให้เกิดความต้องการที่จะเข้าใจ

แฮริส และสมิท (Harris and Smith. 1976 : 235) กล่าวถึง องค์ประกอบสำคัญที่มีผลต่อความเข้าใจในการอ่าน สรุปได้ดังนี้

1. ประสบการณ์เดิมของผู้อ่านจะทำให้ผู้เรียนทำความเข้าใจในเรื่องที่อ่านได้ง่ายและเร็วขึ้น และประสบการณ์เดิมยังช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจด้วย

2. ความสามารถทางภาษา ได้แก่ ความสามารถในการที่จะเข้าใจความหมายของคำใหม่ ๆ จากบริบท ความสามารถที่จะเข้าใจโครงสร้างของประโยคและความสามารถที่จะเข้าใจเครื่องหมายวรรคตอนและตัวพิมพ์ใหญ่

3. ความสามารถในการคิด

4. เจตคติที่มีต่อสิ่งที่อ่าน

5. จุดประสงค์ในการอ่าน

โควดี (Coady. 1979 : 5 – 10) กล่าวว่า การอ่านเกิดขึ้นได้ด้วยปฏิสัมพันธ์ขององค์ประกอบ

3 ประการ คือ

1. ความสามารถในการด้านความคิดรวบยอด (Conceptual Abilities)

2. ความรู้เดิม (Background Knowledge)

3. กลวิธีการบวนการ (Process Strategies)

ศิริรัตน์ นิลคุปต์ (2536) ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า ความเข้าใจในการอ่าน ประกอบด้วย

1. ความสามารถในการเข้าใจเรื่องที่อ่านโดยจับใจความสำคัญ หรือแก่นสำคัญของเรื่องได้

2. ความสามารถในการเดาเหตุการณ์ หรือคาดคะเนเหตุการณ์ที่ไม่ปรากฏในเรื่อง

3. ความสามารถในการหาจุดมุ่งหมายที่สำคัญของเนื้อเรื่องที่อ่านได้

4. ความสามารถในการลำดับความคิดให้ต่อเนื่องสัมพันธ์กับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นต่อไปได้

5. ความสามารถที่จะค้นหาใจความสำคัญ หรือชี้ให้เห็นความคิดหลักได้

จากคำอธิบายข้างต้นความเข้าใจในการอ่านขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการ ได้แก่ ประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน ความสามารถทางภาษา ความสามารถในการคิด เจตคติต่อสิ่งที่อ่าน และจุดประสงค์ในการอ่าน ดังนั้นในการพัฒนาทักษะการอ่าน ครูผู้สอนควรคำนึงถึงสิ่งเหล่านี้

1.6 หลักการสอนอ่านทั่วไป

วิลเลียมส์ (Williams. 1994:35-37) ได้เสนอแนะวิธีการสอนอ่านที่มีประสิทธิภาพโดยแบ่งเป็นขั้นตอนไว้ดังนี้

ก่อนการอ่าน (Pre-reading) มีจุดประสงค์ดังนี้

1. การสร้างความสนใจในหัวเรื่อง

2. การชี้ให้เห็นความสำคัญของเรื่องที่อ่าน

3. การเตรียมความพร้อมทางด้านภาษาที่จะใช้ในบทเรียน

สิ่งสำคัญที่ผู้สอนจะต้องถามตนเองเสมอคือ ผู้เรียนมีความรู้อะไรบ้างที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่จะสอน จะทำอย่างไรที่จะนำความรู้ที่มีอยู่นั้นมาใช้ได้ และเรื่องที่สอนนี้มีความสำคัญอย่างไร ผู้สอนจะสนใจเรื่องที่อ่านหรือไม่ขึ้นอยู่กับผู้สอนที่จะเข้าใจผู้อ่าน

ระหว่างการอ่าน (While-reading) มีจุดประสงค์ในการช่วยผู้เรียนดังนี้

1. การทำความเข้าใจจุดประสงค์ของผู้เขียน

2. การทำความเข้าใจกับรายละเอียดของเรื่อง

3. การทำความเข้าใจกับโครงสร้างของเรื่อง

หลังการอ่าน (Post-reading) มีจุดประสงค์ 2 ประการ คือ

1. การถ่ายโอนความคิดในเรื่องที่อ่าน
2. การแสดงความคิดเห็นของผู้เรียนต่อบทอ่าน

อรุณี วิริยะจิตรา (2532 : 128 – 136) ได้เสนอแนะขั้นตอนการสอนอ่านเพื่อการสื่อสาร โดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอนคือ

1. ขั้นก่อนอ่าน คือ ระยะเวลาที่ผู้อ่านมีความต้องการที่จะอ่านและเตรียมตัวเองให้พร้อมที่จะรับสารนั้นๆ
2. ขั้นระหว่างอ่าน คือ ระยะเวลาที่ผู้อ่านทำกิจกรรมการอ่านด้วยตนเอง โดยใช้กลยุทธ์ต่างๆ ให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ในการอ่านนั้น
3. ขั้นหลังอ่าน คือ ระยะเวลาที่ผู้อ่านนำข้อมูลที่ได้รับจากการอ่านนั้นมาทำกิจกรรมต่อเนื่องอื่นๆ ซึ่งรวมถึงการใช้ทักษะสัมพันธ์อื่นๆ

ผู้สอนอาจดำเนินการสอนตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนการสอนก่อนอ่าน การสอนในขั้นนี้เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจใคร่รู้ในเนื้อหาตลอดจนเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมในการรับสารนั้น โดยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจใคร่รู้ในเนื้อหาของเรื่องที่จะอ่าน การทำเช่นนี้จะทำให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียนรู้ การกระตุ้นผู้เรียนอาจทำได้ดังนี้คือ
 - ให้ผู้เรียนระดมความคิดคาดการณ์ล่วงหน้าว่าจะได้รับรู้อะไรบ้าง โดยพิจารณาจากหัวข้อเรื่องหรือจากรูปภาพ แผนภูมิประกอบบทอ่าน

- ให้ผู้เรียนเลือกข้อความที่ตนคิดว่าผู้เขียนจะกล่าวถึงในเรื่องที่จะอ่าน
- ให้ผู้เรียนบอกว่าตนมีความรู้ในเรื่องที่จะอ่านอย่างไรบ้าง และต้องการรู้อะไรเพิ่มขึ้น
- ให้ผู้เรียนทำนายว่าผู้เรียนมีจุดประสงค์อันใดในการเขียนเรื่องนั้นๆ
- ให้ผู้เรียนออกความเห็นในเรื่องที่จะอ่าน

2. ขั้นตอนการสอนระหว่างการอ่าน การสอนในขั้นนี้เป็นการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนสื่อความหมายจากสารที่ได้อ่าน โดยให้ผู้เรียนทราบก่อนว่าจุดมุ่งหมายในการอ่านคืออะไรแล้วจึงให้ผู้เรียนหาข้อมูลต่างๆ ตามจุดมุ่งหมายที่มีไว้ ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนเป็นผู้ทำกิจกรรมด้วยตัวเอง ผู้สอนจะช่วยก็ต่อเมื่อผู้เรียนต้องการเท่านั้น

3. ขั้นตอนการสอนหลังการอ่าน การสอนในขั้นนี้เป็นการสอนที่ให้ผู้เรียนนำข้อมูลที่ได้รับจากการอ่านมาประกอบกับความรู้ความคิด และความเห็นของผู้เรียนเพื่อนำไปใช้ในการทำกิจกรรมต่อเนื่องอื่นๆ ที่มีอยู่ในจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ เช่นนำข้อมูลมาแลกเปลี่ยนกันเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ หรือนำข้อมูลที่ได้รับมาใช้ในการตัดสินใจปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่งหรือนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนั้น

สุมิตร อังวัฒนกุล (2537 : 178 – 179) ได้เสนอแนะขั้นตอนการสอนอ่านเพื่อการสื่อสารไว้ดังนี้

1. กิจกรรมก่อนการอ่าน (Pre-reading Activities)

เป็นการสร้างความสนใจและปูพื้นความรู้ในเรื่องที่จะอ่าน ตัวอย่าง กิจกรรมในขั้นนี้ ได้แก่

- 1.1 ให้คาดคะเนเรื่องที่จะอ่าน เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดถึงความรู้เดิมแล้วนำมาสัมพันธ์กับเรื่องที่จะอ่าน การคาดคะเนอาจจะผิดหรือถูกก็ได้
- 1.2 ให้เดาความหมายของคำศัพท์จากบริบท โดยดูจากประโยคข้างเคียง หรือจากรูปภาพและการแสดงท่าทาง

2. กิจกรรมระหว่างการอ่าน (While-reading Activities)

เป็นการทำความเข้าใจโครงสร้างและเนื้อความในเรื่องที่อ่าน กิจกรรมในขั้นนี้ ได้แก่

2.1 ให้ลำดับเรื่องโดยให้ตัดเรื่องออกเป็นส่วนๆ (Strip Story) อาจจะเป็นย่อหน้า หรือเป็นประโยคก็ได้ แล้วให้ผู้เรียนในกลุ่มลำดับข้อความกันเอง

2.2 เขียนแผนผังโยงความสัมพันธ์ของเนื้อเรื่อง (Semantic Mapping)

2.3 เติมข้อความลงไปแผนผังของเนื้อเรื่อง (Graphic Organizer)

2.4 เล่าเรื่องโดยสรุป

3. กิจกรรมหลังการอ่าน (Post-reading Activities)

เป็นการตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียน กิจกรรมที่ท่าอาจจะเป็นการถ่ายโยงไปสู่ทักษะอื่นๆ เช่น ทักษะการพูด และทักษะการเขียนก็ได้ โดย

3.1 ให้แสดงบทบาทสมมติ

3.2 ให้เขียนเรื่องหรือเขียนโต้ตอบ เช่น เขียนจดหมาย เขียนบทสนทนา เขียนแบบฟอร์ม วาดรูป เป็นต้น

3.3 พูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

หลักการสอนอ่านเพื่อการสื่อสารนั้น เทคนิคการสอนจะมุ่งให้ผู้เรียนได้พบและได้ใช้ภาษาในการสื่อสารที่เหมือนจริงให้มากที่สุด การสื่อสารที่เหมือนจริงคือการที่ผู้เรียนมุ่งความสนใจไปที่สารที่สื่อออกมาหรือสารที่ต้องการสื่อออกไปไม่ใช่มุ่งความสนใจที่ตัวภาษา

ดังนั้นการสอนอ่าน นอกจากจะคำนึงถึงเนื้อหาหรือสารที่นำมาสอนแล้ว ขั้นตอนการสอนก็เป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่จะทำให้ผู้อ่านประสบความสำเร็จในการอ่านเช่นเดียวกัน จากหลักการสอนอ่านข้างต้น จะเห็นได้ว่านักวิชาการได้แบ่งขั้นตอนการสอนอ่านในลักษณะที่เหมือนกันคือ แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นก่อนการอ่าน ขั้นระหว่างการอ่าน ขั้นหลังการอ่าน

1.7 ระดับความเข้าใจในการอ่าน

ระดับความเข้าใจในการอ่านเป็นพฤติกรรมที่แสดงว่าผู้อ่านเข้าใจในสิ่งที่อ่านมีผู้จัดขั้นตอนของลักษณะพฤติกรรมที่แสดงว่าผู้อ่านเข้าใจในสิ่งที่อ่านไว้ ดังนี้ คือ

สมิท (Smith. 1969) แบ่งการอ่านออกเป็น 4 ระดับคือ

1. ความเข้าใจตามตัวอักษร ในระดับนี้มักไม่ต้องใช้ทักษะการคิด เป็นการระลึกเอาจากความจำ
2. การตีความ ในระดับนี้ต้องใช้ทักษะการคิดประเภทต่างๆ เช่น การหาข้อมูลเสริมจากที่ไม่มีให้ตรงกับกรสรุป การใช้เหตุผล การเปรียบเทียบ การหาความสัมพันธ์ เป็นต้น
3. การอ่านขั้นวิจารณ์ เป็นการประเมินค่า การตัดสินใจด้านคุณภาพ คุณค่า ความถูกต้องและความเป็นจริงของสิ่งที่อ่าน เป็นการอ่านที่ผู้อ่านมีปฏิกิริยาโต้ตอบต่อสิ่งที่อ่านโดยใช้ประสบการณ์
4. การอ่านอย่างสร้างสรรค์ ระดับนี้ผู้อ่านจะคิดขยายความเกินออกไปจากเนื้อหาเพื่อให้ได้ความคิดใหม่

ดอนแมน และคนอื่นๆ (Dallman and others. 1974 : 166) ได้จำแนกระดับการอ่านเพื่อความเข้าใจออกเป็น 3 ระดับ คือ

1. ระดับความเข้าใจข้อเท็จจริง หมายถึง ความเข้าใจเรื่องที่อ่านตามตัวหนังสือที่เขียนไว้
2. ระดับความเข้าใจขั้นตีความ คือ ความเข้าใจโดยอาศัยการสรุปความ ตีความแปลความ จากเรื่องที่อ่านได้
3. ระดับความเข้าใจขั้นประเมินค่า คือ ความสามารถในการประเมินค่าสิ่งที่อ่านมาโดยอาศัย

ความรู้ และประสบการณ์ของการอ่านพิจารณาตัดสินว่า ข้อสรุปของผู้เขียนถูกต้องหรือไม่ อย่างไร

มิลเลอร์ (Miller. 1977) แบ่งระดับของความเข้าใจไว้ 4 ระดับ ดังนี้

1. ระดับความเข้าใจตามตัวอักษรหรือข้อเท็จจริง ประกอบด้วย ความสามารถในการตอบคำถามที่ผู้อ่านสามารถค้นพบรายละเอียดได้จากเรื่องที่อ่าน
2. ระดับความเข้าใจแบบตีความหรือสรุปลงความเห็น เป็นการคิดที่แสดงออกโดยการตีความการหาข้อสรุปขยายและทำนายสิ่งที่จะเกิดขึ้นตามมา
3. ระดับการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ เป็นการประเมินหรือตัดสินสิ่งที่อ่านด้วยเกณฑ์ที่ผู้อ่านกำหนดขึ้น โดยอาศัยประสบการณ์เดิม เทียบได้กับวัตถุประสงค์ทางการศึกษาในระดับประเมินผล
4. ระดับการอ่านอย่างสร้างสรรค์ เป็นการอ่านที่สามารถนำสิ่งที่ได้จากการอ่านไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน จึงมีชื่อเรียกอีกอย่างว่าการอ่านประยุกต์ (Applied Reading) หรือการอ่านอย่างบูรณาการ (Integrative Reading)

เรย์เกอร์ และเรย์เกอร์ (Raygor and Raygor.1985) แบ่งระดับความเข้าใจในการอ่านเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. ความเข้าใจระดับตัวอักษร คือ ความสามารถในการเข้าใจเรื่องของคำ และความคิดของผู้เขียน
 2. ความเข้าใจระดับตีความ คือ ผู้อ่านไม่เพียงแต่รู้สิ่งที่ผู้เขียนเขียนเท่านั้นแต่ยังสามารถจับความสัมพันธ์ต่างๆ ได้ สามารถเปรียบเทียบข้อเท็จจริงต่างๆ ในเรื่องกับประสบการณ์ส่วนตัวได้ สามารถเข้าใจลำดับเหตุการณ์ต่างๆ มองเห็นความสัมพันธ์ ระหว่างเหตุและผล และสามารถตีความข้อความต่างๆ ไปได้
 3. ความเข้าใจระดับการนำไปใช้ คือ ผู้อ่านสามารถประเมินความคิดของผู้เขียนได้ไม่ว่าผู้อ่านจะยอมรับหรือปฏิเสธความคิดนั้นก็ตามและผู้อ่านสามารถนำความคิดนั้นไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ใหม่ได้
- นอกจากนี้ นักการศึกษาไทยหลายท่านได้แบ่งระดับความเข้าใจในการอ่านไว้ดังนี้

นพรัตน์ สรวัยสุวรรณ (2527:123) อ้างถึงระดับความเข้าใจในการอ่านตามแนวคิด ซึ่งได้ ดัดแปลงมาจาก Bloom's Taxonomy ซึ่งกล่าวถึงระดับต่างๆ ของความเข้าใจในการอ่านดังนี้

1. ระดับความจำ คือ การที่ผู้อ่านจำในสิ่งที่ผู้เขียนกล่าวไว้ ซึ่งได้แก่ การจำ หรือการเข้าใจเกี่ยวกับข้อเท็จจริง วันที่ คำจำกัดความ คำสำคัญของเรื่อง คำสั่งหรือลำดับเหตุการณ์ในเรื่องที่อ่าน
2. ระดับแปลความ คือ การนำเอาข้อความหรือสิ่งที่เข้าใจไปแปลเป็นรูปอื่น เช่น การแปลภาษาหนึ่งเป็นอีกภาษาหนึ่ง การถอดข้อความจากคำจำกัดความ หรือข้อความจากการนำใจความสำคัญของเรื่องไปแปลเป็นรูปแผนที่ แผนภูมิ เป็นต้น
3. ระดับการตีความ คือ การอ่านที่ผู้อ่านสามารถเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนไม่ได้เขียนไว้ เช่น เมื่อได้เหตุมาแล้วสามารถหาผลได้ สามารถทำนายเหตุการณ์ต่อไปได้ จับใจความของเรื่องได้ หรือสรุปความจากสิ่งที่กล่าวโดยทั่วไป และสามารถมองเห็นภาพพจน์ในสิ่งที่อ่านได้
4. ระดับการประยุกต์ใช้ เป็นการเข้าใจหรือมองเห็นหลักการแล้วนำไปประยุกต์ใช้จนประสบความสำเร็จได้
5. ระดับการวิเคราะห์ คือ ความสามารถในการอ่าน แยกแยะส่วนประกอบย่อยๆ ที่ประกอบกันเข้าเป็นส่วนใหญ่ได้ เช่น การวิเคราะห์การโฆษณาชวนเชื่อ แยกแยะบทประพันธ์ ตรวจสอบการให้เหตุผลผิดๆ และการแสดงความคิดเห็นในสิ่งที่อ่านได้
6. ระดับการสังเคราะห์ คือ การนำเอาความคิดเห็นที่ได้จากการอ่านมาผสมผสานกัน แล้วจัดเรียบเรียงใหม่ได้

7. ระดับการประเมินผล คือ ความสามารถในการวางแผนและตัดสินใจสิ่งที่อ่าน โดยอาศัยหลักเกณฑ์ที่ตั้งไว้เป็นบรรทัดฐาน เช่น เรื่องราวที่อ่านมีอะไรบ้างที่เป็นจริง อะไรบ้างที่เป็นจินตนาการ อะไรบ้างที่เป็นความคิดเห็น และอะไรบ้างที่เป็นความเชื่อของเรื่องที่อ่าน เป็นต้น

จากการแบ่งระดับความเข้าใจในการอ่านข้างต้น พบว่าทุกแนวคิดมีความเหมือนกัน คือ แบ่งความเข้าใจในการอ่านไปตามลำดับจากง่ายไปหายาก หรือจากไม่ซับซ้อนไปสู่ความซับซ้อนขึ้น โดยเริ่มจากระดับทำความเข้าใจความหมายไปตามตัวอักษรในบทอ่าน ระดับใช้ความคิดแยกแยะตีความหมายให้เข้าใจ ความหมายของความคิดผู้เขียนที่แบ่งไว้ซึ่งไม่ได้เขียนไว้โดยตรง ไปจนถึงความเข้าใจในระดับสูง คือ การใช้วิจารณ์ญาณไตร่ตรองด้วยเหตุด้วยผล แล้วประเมินค่าสิ่งที่อ่าน จนถึงการนำคุณค่าที่ได้รับไปสร้างสรรค์ต่อไป

1.8 การประเมินผลความเข้าใจในการอ่าน

การพัฒนาทักษะความเข้าใจในการอ่าน จำเป็นต้องทราบถึงระดับความเข้าใจในการอ่านของผู้อ่านก่อน ดังนั้นการวัดและประเมินผลความเข้าใจในการอ่านจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เพราะการวัด และประเมินผลที่เป็นระบบจะช่วยให้ทราบถึงระดับความเข้าใจในการอ่านของผู้เรียนแต่ละคน เพื่อให้ผู้สอนสามารถวางแผนทางการพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ได้มีผู้นิยามถึงการประเมินผลความเข้าใจในการอ่านในด้านต่างๆ ดังนี้

แฮริส (Harris. 1969) สรุปว่า การทดสอบความเข้าใจในการอ่าน ควรให้ครอบคลุมความสามารถในการอ่าน 3 ด้านดังนี้

1. ด้านภาษาและสัญลักษณ์ คือ ความสามารถในการเข้าใจความหมายส่วนใหญ่ของคำที่ปรากฏในบทอ่าน รู้จักการเดา ความหมายของคำศัพท์จากบริบท เข้าใจระบบคำและโครงสร้างประโยค เข้าใจข้อความยาวๆ และเข้าใจสัญลักษณ์ทางภาษา เช่น เครื่องหมายต่างๆ การย่อหน้า เป็นต้น
2. ด้านความคิด คือ ความสามารถระบุจุดประสงค์ของผู้เขียน ความคิดสำคัญของข้อความที่อ่าน สามารถเข้าใจความคิดย่อยที่มาสสนับสนุน สามารถสรุปและอนุมานความจากสิ่งที่อ่านได้
3. ด้านอารมณ์และลีลาของเนื้อหาที่อ่าน คือ สามารถบอกถึงทัศนคติของผู้เขียนต่อเรื่องที่อ่าน และต่อผู้อ่านได้ เข้าใจอารมณ์ ของเรื่อง สามารถระบุวิธี และแนวการเขียนของผู้เขียน

ฮาฟเนอร์ และจอลลี (Hafner and Jolly. 1972:147) ได้สรุปการประเมินผลความเข้าใจในการอ่านให้ดูจากความสามารถต่อไปนี้

1. ตอบคำถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริงและรายละเอียดต่างๆ จากเรื่องที่อ่านได้
2. เข้าใจคำชี้แจง สามารถปฏิบัติตามคำชี้แจงหรือคำแนะนำที่เขียนอธิบายไว้ได้ถูกต้อง
3. จดจำและสามารถบรรยายสิ่งที่ได้อ่านเป็นคำพูดของตัวเองได้
4. ลำดับเหตุการณ์ของเรื่องราวที่อ่านได้ถูกต้อง
5. แยกได้ว่ารายละเอียดตอนไหนสำคัญ ตอนไหนไม่สำคัญ
6. บอกได้ว่าตัวอย่างหรือคำอธิบายประกอบต่างๆ มีความสัมพันธ์กับเนื้อความสำคัญตอนไหน อย่างไร
7. บอกได้ว่าประโยคไหนเป็นประโยคแสดงเนื้อหาความสำคัญหรือใจความสำคัญของเรื่องราวที่อ่าน
8. บอกได้ว่าเนื้อหาของสิ่งที่อ่าน มีความสัมพันธ์กับเนื้อหาในบทความอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างไร
9. แสดงข้อสรุปของบทความที่อ่านได้อย่างถูกต้อง
10. บอกได้ว่าในการเขียนบทความที่อ่านนั้น ผู้เขียนยึดแนวอะไรในการจัดเรียบเรียง เช่น เวลา สถานที่ หรือสาเหตุและผล เป็นต้น

11. บอกได้ว่าอะไร คือ ความหมายที่ซ่อนเร้นที่ไม่ได้แสดงไว้ในบทความ
12. บอกได้ว่าเรื่องที่อ่านมีแนวการดำเนินเรื่องหรือให้อารมณ์อย่างไร
13. บอกวัตถุประสงค์ในการเขียนซึ่งผู้เขียนไม่ได้แสดงไว้ตรงๆ ได้
14. บอกได้ว่าตอนใดผู้เขียนใช้ถ้อยคำเปรียบเทียบกับอย่างไร มีความหมายอย่างไร

ฟินอคเชียโร และ ซาโกะ (Finocchiaro and Sako. 1983) อธิบายถึงแบบทดสอบที่ใช้ในการประเมินผลความเข้าใจในการอ่านว่ามีอยู่ 3 แบบคือ

1. แบบทดสอบอัตนัย ได้แก่ แบบทดสอบความเรียง โดยให้ผู้เรียนตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน โดยเขียนคำตอบเป็นประโยคหรือข้อความยาวๆ
2. แบบทดสอบปรนัย ได้แก่ แบบทดสอบ แบบเลือกตอบ แบบถูกผิด แบบจับคู่ แบบเติมคำ เป็นต้น
3. แบบทดสอบกึ่งปรนัย ได้แก่ แบบทดสอบที่ต้องการคำตอบสั้นๆ ให้เติม หรือต่อให้สมบูรณ์ ให้คะแนนโดยผู้สอน หรือผู้ทดสอบที่มีความสามารถในการประเมินผล

ลักษณะของแบบทดสอบที่ใช้ในการประเมินผลความเข้าใจในการอ่าน ฮีตัน (Heaton. 1990) สรุปว่าในการประเมินผลความเข้าใจในการอ่านแบบทดสอบที่นิยมใช้ คือ แบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ ซึ่งมีผู้ให้ข้อคิดเห็นสนับสนุนข้อดีของแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดนี้ ดังต่อไปนี้

เมดเซน (Medsen. 1983) สรุปถึง ข้อดีของแบบทดสอบชนิดนี้ว่า เป็นแบบทดสอบที่ง่ายต่อการให้คะแนน เพราะมีคำตอบที่แน่นอนและสามารถประเมินผลผู้เรียนได้ทุกระดับ

อัจฉรา วงศ์โสธร (2529) ให้ทรรศนะว่า แบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบเป็นแบบทดสอบที่มีความเที่ยงตรง เนื่องจากให้คะแนนเหมือนกัน ไม่ว่าใครจะเป็นผู้ตรวจและสะดวกในการให้คะแนน เพราะคำตอบที่ถูกต้องมีเพียงคำตอบเดียว

บันลือ พฤษะวัน (2534 : 9 – 10) ได้เสนอว่า ครูจะตรวจสอบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนได้หลายทาง ดังนี้

1. ให้ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง
 - 1.1 ตอบคำถามจากข้อเท็จจริงของทั้งเรื่อง
 - 1.2 ตอบคำถามโดยการวิเคราะห์หาเหตุผลของเรื่อง
 - 1.3 ตอบคำถามจากการสรุปเรื่อง หรือวิจารณ์ ไตร่ตรอง
2. เล่าเรื่องและสรุปเรื่องที่อ่านได้อย่างดี
3. ประเมินและเลือกแบบจากตัวละคร ให้เหตุผลประกอบการเลือกหรือไม่เลือก
4. แสดงประกอบนิทาน แสดงทำใบประกอบประโยค วลี หรือคำศัพท์ได้
5. หาความสัมพันธ์ของคำ เช่น กระต่าย – กระโดด, เต่า - ...
6. หาคำตรงข้ามเชิงความหมาย เช่น หิว – อิ่ม, ยิ้ม – บึ้ง
7. อธิบายคำคม คำพังเพย แล้วแต่งนิทานประกอบ
8. ต่อนิทานที่เล่าไม่จบอย่างมีความต่อเนื่องและสมเหตุสมผล
9. สรุป ตั้งชื่อเรื่องได้ครอบคลุมเนื้อเรื่อง พร้อมอธิบาย
10. ปฏิบัติตามขั้นตอนการประกอบอาหาร ประดิษฐ์ หรือดำเนินการทดลองทางวิทยาศาสตร์
11. นำความเข้าใจจากสิ่งที่อ่านมาใช้ในการพยากรณ์แนวโน้มเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ

สังคม เศรษฐกิจ

12. วิวิจารณ์ ให้ข้อคิดและเสนอแนะแก้ไข เชิงยอมรับไม่ยอมรับ ได้แย้งด้วยเหตุผลของตน

นอกจากนี้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้กำหนดจุดประสงค์ในการอ่านของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 ไว้ว่า เพื่อให้สามารถจับใจความสำคัญหลักและใจความสำคัญรอง บอกเจตนาของผู้ส่งสาร และวิเคราะห์วิจารณ์สิ่งที่อ่าน ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงประเมินความเข้าใจในการอ่าน โดยใช้แบบทดสอบวัดจากความสามารถต่อไปนี้

1. การแปลความ หมายถึง ความสามารถแปลความหมายของสิ่งต่างๆ โดยแปลตามลักษณะและนัยของเรื่อง เป็นความหมายที่ถูกต้องและใช้ได้กับเรื่องนั้นๆ โดยเฉพาะ
2. การตีความ หมายถึง ความสามารถเข้าใจความคิดที่ผู้เขียนไม่ได้บอกไว้อย่างชัดเจนหรือมีความหมายโดยนัยออกมาเป็นความคิดของตนเองได้
3. การขยายความ หมายถึง ความสามารถในการขยายเรื่องหรือเหตุการณ์ตามนัยของเรื่อง
4. การจับใจความ หมายถึง การสรุปสาระสำคัญของเรื่อง ความสำคัญของเรื่อง เหตุผล หรือการสรุปหลักเกณฑ์ของเรื่อง
5. การวิเคราะห์ความ หมายถึง ความสามารถในการรู้จักแยกแยะข้อเท็จจริง การแสดง ความรู้สึก และข้อคิดเห็นของผู้แต่ง โดยมีเหตุผลประกอบ

ความสามารถเหล่านี้ พิจารณาจากคะแนนการทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและนำไปทดลองหาคุณภาพแล้ว

ดังนั้นการประเมินความเข้าใจในการอ่านสามารถทำได้หลายวิธี ผู้ประเมินจะต้องเลือกลักษณะของการประเมินที่เหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนการสอน เพื่อให้การประเมินได้ผลตรงตามจุดมุ่งหมายและมีประสิทธิภาพมากที่สุด

1.9 เกณฑ์การวัดระดับความเข้าใจในการอ่าน

การวัดระดับความเข้าใจในการอ่านจากแบบทดสอบ มีผู้ให้เกณฑ์การวัดความเข้าใจในการอ่านนี้หลายท่านด้วยกัน ดังนี้

เบทส์ (Betts. 1957) กำหนดเกณฑ์ในการวัดระดับความเข้าใจในการอ่านจากผลการทดสอบดังนี้

1. ระดับการอ่านอิสระ ผู้เรียนอ่านเองให้เข้าใจเนื้อหาส่วนใหญ่ที่อ่าน ผู้เรียนต้องได้คะแนนความเข้าใจการตีความ ร้อยละ 90 ขึ้นไป
2. ระดับการอ่านตามที่สอน ผู้เรียนอ่านเองแต่ผู้สอนอธิบายข้อความบางตอนให้ผู้เรียนฟัง ระดับนี้ครูเป็นผู้สอนและผู้เรียนอ่านเอง ผู้เรียนต้องได้คะแนนความเข้าใจการตีความ ร้อยละ 75 ขึ้นไป
3. ระดับการอ่านที่คับข้องใจ ผู้เรียนอ่านข้อความด้วยความยากลำบาก ต้องได้คะแนนความเข้าใจการตีความ ร้อยละ 50 หรือต่ำกว่า

จอห์นสัน และเครส (Johnson and Kress. 1971) ได้กำหนดเกณฑ์ในการวัดระดับความสามารถด้านการอ่านไว้ดังนี้

1. ระดับการอ่านอิสระ ผู้อ่านต้องได้คะแนนการอ่านเพื่อความเข้าใจไม่ต่ำกว่าร้อยละ 90
2. ระดับการอ่านตามที่สอน ผู้อ่านต้องได้คะแนนการอ่านเพื่อความเข้าใจไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75
3. ระดับการอ่านที่คับข้องใจ ผู้อ่านต้องได้คะแนนการอ่านเพื่อความเข้าใจร้อยละ 50 หรือต่ำกว่า
4. ระดับการอ่านด้วยการฟังอย่างเข้าใจ ผู้อ่านได้คะแนนจากการตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านให้ฟัง ร้อยละ 75

นอกจากนี้แล้ว กระทรวงศึกษาธิการ (2535) กำหนดระดับผลการเรียนจากคะแนนในการทดสอบไว้ดังนี้

ระดับผลการเรียน	ความหมาย	ช่วงคะแนนเป็นร้อยละ (โดยประมาณ)
4	ดีมาก	80 - 100
3	ดี	70 - 79
2	ปานกลาง	60 - 69
1	ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด	50 - 59
0	ต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ	0 - 49

จากเกณฑ์ในการวัดระดับความเข้าใจในการอ่านที่ยกมาข้างต้น เห็นได้ว่า ส่วนใหญ่แล้ว ถ้าผู้อ่านได้คะแนนการอ่านเพื่อความเข้าใจร้อยละ 75 ของคะแนนเต็ม จัดว่าเป็นระดับที่น่าพอใจ ดังเช่น ที่กำหนดไว้ในระดับการอ่านตามที่สอน ทั้งเบทส์ จอห์นสันและเครส รวมทั้งกรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดไว้ในคู่มือการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ว่าช่วงคะแนนร้อยละ 75 เป็นเกณฑ์ในการวัดระดับความเข้าใจในการอ่าน

1.10 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการอ่าน

สุภัทรา คงเรือง (2538 : บทคัดย่อ) ศึกษาผลการใช้กิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติที่มีต่อความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตัวหนังสือและหนังสือของเด็กวัยอนุบาล ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติมีคะแนนความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตัวหนังสือและหนังสือสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการอ่านแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อำพร ศรีทรัพย์ (2540 : 94) ศึกษาความสนใจในการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติและได้รับการจัดประสบการณ์แบบปกติ มีความสนใจในการอ่านและการเขียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติหลังการทดลองมีความสนใจในการอ่านและการเขียนสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบปกติ

ทัศพร เกตุพนอม (2540 : 95) ได้เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนภาษาแนวธรรมชาติโดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับการสอนตามคู่มือครูปีการศึกษา 2539 จำนวน 60 คน ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแนวธรรมชาติ โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือนักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแนวธรรมชาติโดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะมีความเข้าใจในการอ่านสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

สมาลี ธนวุฒิศิริกุล (2541:71) ได้เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนอ่านด้วยกลวิธี K-W-L Plus ประกอบกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้กับนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามคู่มือครู ผลปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านด้วยกลวิธี K-W-L

Plus ประกอบกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านด้วยกลวิธี K-W-L Plus ประกอบกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้มีความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามคู่มือครู

จากงานวิจัยเห็นได้ว่า การพัฒนาทักษะการอ่านผู้สอนต้องเปิดกว้างให้ผู้อ่านได้อ่านเรื่องอย่างอิสระตามความสนใจ เพราะสิ่งที่เขาสนใจนั้นย่อมแสดงว่าเขาต้องมีส่วนร่วมมาบ้างแล้ว ซึ่งจะส่งผลให้ผู้อ่านได้นำเอาประสบการณ์เดิมของเขามาใช้ในการตีความ ทำความเข้าใจเรื่องที่อ่าน ทำให้เข้าใจเรื่องได้ง่ายและรวดเร็ว นอกจากนี้ การสอนอ่านควรใช้เทคนิคหลายๆอย่างประกอบกันในการสอน ซึ่งจะทำให้การอ่านของนักเรียนประสบความสำเร็จได้ง่าย อย่างเช่น งานวิจัยในข้างต้นที่ใช้กลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบในการสอน

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียน

2.1 ความหมายของการเขียน

มีผู้ให้คำนิยามความหมายของการเขียนไว้หลายความหมาย ดังต่อไปนี้

แมคริมอน (MacCrimon. 1976 : 3) เสนอว่า การเขียนที่ดี เป็นการสื่อความคิด ความรู้สึก ตลอดจนเรื่องราวต่างๆ ให้ผู้อื่นเข้าใจตรงกับเจตนาของผู้เขียน

วิดโดสัน (Widdowson. 1978 : 34 – 44) กล่าวว่า การเขียนคือ กิจกรรมการสื่อสารชนิดหนึ่ง การสื่อสารนี้หมายถึง การถ่ายทอดหรือถ่ายโอนจากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่งโดยการใช้ภาษาเป็นเครื่องมือ

นพดล จันทรเพ็ญ (2531 : 91) กล่าวว่า การเขียนคือ การแสดงออกในการติดต่อสื่อสารอย่างหนึ่งของมนุษย์โดยอาศัยภาษาตัวอักษรเป็นสื่อเพื่อถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดความต้องการและความสนใจของเราให้ผู้อื่นทราบ การเขียนมีลักษณะเป็นการสื่อสารที่ถาวร สามารถคงอยู่นาน ตรวจสอบได้ เป็นหลักฐานอ้างอิงนานนับพันนับหมื่นปี ถ้ามีการรักษาให้คงสภาพเดิมไว้ได้

อัจริมา เกิดผล (2535 : 73) กล่าวว่า การเขียนคือ การสื่อความหมายโดยมีตัวอักษรเป็นเครื่องมือในการส่งสารเพื่อให้ผู้อ่านได้รับทราบความรู้ ความคิดและความรู้สึกของผู้เขียน

จากนิยามข้างต้น การเขียน หมายถึง การเสนอแนวความคิดของผู้เขียนไปยังผู้อ่านโดยผ่านตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ ซึ่งผู้เขียนต้องมีความสามารถในการบูรณาการความรู้ที่มีอยู่ได้อย่างถูกต้องในเรื่องของเนื้อหา โครงสร้าง และรูปแบบในการเขียน เพื่อสื่อความหมายให้เป็นที่เข้าใจตรงกันระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน

2.2 จุดมุ่งหมายของการเขียน

กมล การกุศล (2529 : 207 – 208) ได้เสนอจุดมุ่งหมายในการเขียนไว้ว่า การเขียนให้ผู้อื่นอ่านจะต้องมีจุดมุ่งหมายที่แน่ชัดว่าเขียนเพื่ออะไร ซึ่งจะช่วยให้การเขียนอยู่ในแนวทางหรือขอบเขตที่แน่นอน และเขียนได้ง่ายขึ้น จุดมุ่งหมายของการเขียนต่างๆ ไปอาจแบ่งได้ดังนี้

1. เพื่อเล่าเรื่อง คือ เขียนเล่าเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่างๆ ให้ผู้อ่านทราบ
2. เพื่ออธิบาย คือ เขียนอธิบายวิธีการต่างๆ หรือเขียนอธิบายความรู้ในเรื่องต่างๆ
3. เพื่อแสดงความคิดเห็น คือ เขียนเพื่อแสดงความคิดเห็น หรือให้ข้อเสนอแนะในเรื่องต่างๆ
4. เพื่อชักจูงใจ คือการเขียนเพื่อชักจูงใจ ปลุกใจ ปลอบประโลม หรือชักชวนให้ทำหรือไม่ทำสิ่งใดๆ

5. เขียนเพื่อสร้างจินตนาการหรือให้ความบันเทิง คือ การเขียนเพื่อให้อ่านแล้วเกิดความเพลิดเพลิน สนุกสนาน เกิดจินตนาการ

สนธิ ตั้งทวี (2531 : 37 – 38) ได้เสนอถึงจุดมุ่งหมายในการสอนเขียนระดับชั้นมัธยมศึกษาเพื่อให้ นักเรียนมีความสามารถในการข้อต่อไปนี้

1. เขียนตัวหนังสือได้ชัดเจน สวยงาม น่าอ่าน มีความเป็นระเบียบและรวดเร็ว
2. เขียนหนังสือได้ถูกต้องตามอักขรวิธี
3. ใช้เครื่องหมายวรรคตอนได้อย่างถูกต้อง
4. เลือกใช้คำได้ถูกต้องเหมาะสมกับเนื้อความและความนิยม
5. ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดออกมาเป็นภาษาที่กะทัดรัด สละสลวย ชัดเจนและเข้าใจง่าย
6. แก่สำนวนภาษาที่ไม่ถูกต้อง ให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของภาษาได้
7. เขียนเล่าเรื่องต่างๆ ตามที่ต้องการได้
8. เขียนตอบคำถามได้ตรงประเด็น
9. เขียนเรื่องโดยใช้ถ้อยคำชักจูงโน้มน้าวใจให้ผู้อื่นคล้อยตาม
10. เขียนได้ถูกต้องตามแบบการเขียนทุกประการ

นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้กำหนดจุดประสงค์ในคำอธิบายรายวิชา ท 203 ท 204 ไว้ว่า เพื่อให้ นักเรียนสามารถเขียน ได้ชัดเจนถูกต้อง เหมาะสมตรงตามจุดประสงค์ และสามารถแสดงออกเชิงสร้างสรรค์ได้

กล่าวโดยสรุป จุดมุ่งหมายทั่วไปของการเขียน เป็นการแสดงออกโดยใช้ตัวอักษรเป็นสื่อเพื่อมุ่งให้ ผู้อ่านเข้าใจสิ่งที่เขียนอย่างชัดเจน ส่วนนักเรียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการเขียน

2.3 ความสามารถในการเขียน

ความสามารถในการเขียนเป็นความสามารถในการเรียบเรียงข้อความได้อย่างเป็นระบบ โดยใช้ความคิด ความรู้ ในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความเข้าใจระหว่างผู้อ่านและผู้เขียนได้ตามจุดมุ่งหมายดังที่ วาเลท (Valette. 1977:131) ได้อธิบายว่า ความสามารถทางการเขียน คือ ความสามารถในการแสดงออกของข้อความที่ สละสลวย หรือความคิดที่ต้องการเชื่อมโยงความสามารถในการเรียบเรียงความคิดให้เป็นประโยชน์เพื่อสื่อ ความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจ แพตตี (Patty. 1985 : 182 – 226) กล่าวว่า ความสามารถทางการเขียน คือ ความ สามารถในการแสดงออก ซึ่งความคิดที่ต้องการเชื่อมโยง จัดวางและพัฒนารายละเอียดต่างๆ ตลอดจนความ สามารถในการเรียบเรียงความคิดให้เป็นประโยค ข้อความสั้นๆ และเป็นเรื่องราว จอห์นสัน (Johnson. 1986: 93) กล่าวว่า ความสามารถทางการเขียนคือความสามารถที่ผู้เรียนถ่ายทอดเนื้อหา รายละเอียดต่างๆ ในลักษณะที่ ถูกต้องทางไวยากรณ์เป็นข้อความสั้นๆ เพื่อสื่อความหมายได้ ซึ่งทั้งสามท่านนี้ได้ให้คำอธิบายไว้ใกล้เคียงกัน อย่างชัดเจนสอดคล้องกับแนวคิดของ รสรีน วรธนะภักดิ์ (2531 : 18) เสนอว่า การที่ผู้เรียนจะมีความ สามารถในการเขียนได้นั้น จะต้องมีความรู้ความสามารถในหลักสำคัญ 2 ด้าน คือ ด้านความรู้ เนื้อหาของ ภาษาไม่ว่าจะเป็นของโครงสร้างทางไวยากรณ์ คำศัพท์ สำนวน การสะกดคำ เครื่องหมายต่างๆ และรูปแบบ ทางภาษา ด้านที่สอง คือต้องมีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการติดต่อสื่อสารได้อย่างถูกต้องและตรงตาม วัตถุประสงค์ซึ่งสอดคล้องกับ สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ (2532:108) ให้ทรงเห็นว่า ความสามารถในการเขียน คือ ความสามารถในการรวบรวมข้อมูล เลือกสรรสิ่งที่ตนต้องการนำมาลำดับความด้วยการเรียบเรียงเป็น

ตัวอักษรเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนต้องการแสดงออกทางความคิดได้ตรงกับจุดประสงค์ของผู้เขียน ซึ่งภาษาที่ใช้ในการเขียนค่อนข้างจะเป็นทางการ มีระเบียบแบบแผนมากกว่าภาษาที่ใช้พูด

ดังนั้น ความสามารถในการเขียน คือ การถ่ายทอดความรู้ ความคิด ประสบการณ์ จินตนาการ ออกมาเป็นสัญลักษณ์คือตัวอักษรให้ตรงกับจุดมุ่งหมายของผู้ที่ต้องการจะถ่ายทอด เพื่อสื่อความเข้าใจ ระหว่าง ผู้ส่งสารกับผู้รับสารให้ถูกต้องตรงกัน

2.4 องค์ประกอบของความสามารถในการเขียน

เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปแล้วว่า ทักษะการเขียนเป็นทักษะที่ยากและซับซ้อนที่สุดในทักษะทางภาษา ทั้งสี่ทักษะ จากความหมายของความสามารถในการเขียนทำให้ทราบว่า ความสามารถในการเขียนนั้นเป็น ความสามารถที่ต้องอาศัยองค์ประกอบต่างๆ หลายด้าน เพื่อให้ความสามารถในการเขียนของผู้เขียนมีประสิทธิภาพ ซึ่งนักศึกษาหลายท่านได้แสดงทรรศนะไว้ดังนี้

1. รูปแบบภาษาที่ถูกต้อง ผู้เขียนควรมีความสามารถเขียนงานด้วยรูปแบบภาษาที่เหมาะสมและถูกต้อง
2. กลไกในการใช้เครื่องหมายวรรคตอน ผู้เขียนควรมีความสามารถในการใช้เครื่องหมายวรรคตอน ในการเขียนได้อย่างถูกต้อง
3. การเรียบเรียงเนื้อหา ผู้เขียนสามารถเรียบเรียงเนื้อหาในงานเขียนให้เป็นไปตามลำดับความคิด ที่ต้องการจะนำเสนออย่างชัดเจน ตรงตามวัตถุประสงค์ ไม่สับสนหรือวกวน

ฮีตัน (Heaton, 1979 : 138) สรุปถึงองค์ประกอบที่จำเป็นและสำคัญต่อความสามารถในการเขียน ไว้ดังนี้

1. ทักษะทางภาษา หมายถึง ความสามารถในการใช้ภาษาได้ถูกต้อง
2. ทักษะลีลาในการเขียน หมายถึง ความสามารถในการเลือกใช้ประโยคและภาษาได้อย่างเหมาะสม
3. ทักษะกลไกในการเขียน หมายถึง ความสามารถในการใช้เครื่องหมายวรรคตอน การเขียน ตัวอักษรและสะกดคำได้ถูกต้อง
4. ทักษะการตัดสินใจ หมายถึง ความสามารถที่จะเขียนได้ตามความคิด และลำดับความคิดนั้น อย่างสมเหตุสมผล มีลีลาการเขียนที่เหมาะสมกับเนื้อเรื่องนั้น

ไวท์ (White, 1980:6) ให้ทรรศนะว่า ความสามารถในการเขียนจะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ ต่างๆ ได้แก่

1. ความถูกต้องของภาษา หมายถึง ผู้เขียนสามารถใช้ภาษาได้ถูกต้องตามหลักการต่างๆ ของภาษา
2. ความเหมาะสมของลีลาภาษา หมายถึง ผู้เขียนสามารถเขียนงานนั้นด้วยลีลาที่เหมาะสมต่อ เนื้อเรื่องที่เขียน มีการเลือกใช้คำและภาษาที่สละสลวย
3. เอกภาพของแก่นของเรื่องและประโยคใจความสำคัญ หมายถึง ผู้เขียนจะต้องนำเสนอความคิด และเรียบเรียงข้อความได้สัมพันธ์กัน และมีความเป็นเอกภาพในเรื่องที่เขียนนั้น โดยนำความรู้ของผู้เขียนมา ถ่ายทอดให้เหมาะสมกับหัวเรื่องโดยคำนึงถึงผู้อ่านด้วย

ไรเมส (Raimes, 1985 : 5 – 11) ให้ทรรศนะว่า ในการที่จะเขียนได้ชัดเจนคล่องแคล่ว และสื่อ ความคิดให้ผู้อ่านเข้าใจได้ตั้นั้น ผู้เขียนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในองค์ประกอบเหล่านี้ คือ

1. เนื้อหา ในการเสนอเนื้อหาของงานเขียน ผู้เขียนควรคำนึงถึงความสัมพันธ์ของถ้อยคำความชัดเจน การมีความคิดริเริ่ม และความมีเหตุผล
2. กระบวนการของผู้เขียน ผู้เขียนควรมีกระบวนการเขียนที่ครบวงจร ได้แก่ การได้มาซึ่งความคิด การเริ่มลงมือเขียน การเขียนร่าง และการทบทวนแก้ไข
3. ผู้อ่าน ผู้เขียนจะต้องพิจารณาก่อนลงมือเขียนว่า ผู้อ่านเป็นใคร เพื่อสามารถผลิตงานเขียนนั้นให้เหมาะสมกับผู้อ่าน
4. จุดประสงค์ ผู้เขียนจะต้องมีเหตุผลในการเขียนงานเขียนแต่ละชิ้น
5. การเลือกใช้คำ ผู้เขียนจะต้องรู้จักเลือกใช้คำศัพท์ สำนวน และคำที่แสดงความรู้สึกได้เหมาะสม
6. การเรียบเรียงข้อความ ผู้เขียนควรคำนึงถึงการเรียบเรียงถ้อยคำเป็นปริเฉทประโยคใจความสำคัญและประโยคสนับสนุน การใช้เครื่องหมายสัมพันธ์ความและความเป็นเอกภาพ
7. กลไกในการเขียน ผู้เขียนควรคำนึงถึงลายมือ การสะกดคำ และเครื่องหมายวรรคตอน
8. การใช้ภาษา ผู้เขียนควรคำนึงถึงลายมือ กฎเกณฑ์ การใช้คำกริยา ความสอดคล้องระหว่าง
9. ประธานและกริยา คำนำหน้านาม และคำสรรพนาม
10. ความสัมพันธ์ระหว่างถ้อยคำในประโยค ผู้เขียนควรคำนึงถึงโครงสร้างประโยคขอบข่ายของประโยค และการเลือกใช้ลีลาของประโยค

จากแนวคิดข้างต้น แสดงว่า องค์ประกอบของความสามารถในการเขียน ที่จะทำให้การเขียนมีประสิทธิภาพนั้นมีหลายประการคือ ความรู้ความเข้าใจด้านไวยากรณ์ ความสามารถด้านการใช้ภาษาในการสื่อสารและกระบวนการเขียน ซึ่งผู้เขียนจะต้องใช้ความสามารถเหล่านี้สื่อสารออกมาเป็นงานเขียนให้ตรงกับจุดมุ่งหมายที่ผู้เขียนตั้งใจไว้

2.5 หลักการเขียน

การเขียนเรื่องได้ดีต้องมีหลักหรือขั้นตอน ดังนี้ (อัจจิมา เกิดผล. 2535 : 78 – 82)

1. การเลือกเรื่องที่จะเขียน ผู้เขียนควรเลือกเรื่องที่ตนมีความรู้ ความคิดและประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องนั้นอย่างดีที่สุด ซึ่งอาจหาได้จากประสบการณ์ของตนเอง หรือจากประสบการณ์ของผู้อื่นที่ทราบจากการอ่าน การฟัง การสอบถามหรือการสนทนา เป็นต้น
2. การตั้งจุดประสงค์ในการเขียน ผู้เขียนจะต้องตั้งจุดประสงค์ที่แน่ชัดว่า เขียนเพื่ออะไร ซึ่งจะช่วยให้การเขียนอยู่ในแนวทางหรือขอบเขตที่แน่นอน และเขียนได้ง่ายขึ้น จุดประสงค์ของการเขียน เช่น เขียนเพื่อแสดงความคิดเห็น เพื่อชักจูงใจ เพื่อสร้างจินตนาการหรือเพื่อความบันเทิง เป็นต้น
3. ความรู้เรื่องรูปแบบการเขียน ซึ่งแต่ละงานเขียนจะมีลักษณะแตกต่างกันไป ผู้เขียนต้องรู้รูปแบบการเขียนที่ตนเขียน เพื่อวางแผนในการสื่อความรู้ ความคิด ความรู้สึกของตนให้ผู้อ่านได้เข้าใจมากยิ่งขึ้น
4. การรวบรวมความคิดโดยการวางโครงเรื่อง การวางแผนเขียนและการสร้างจินตนาการในการเขียนนวนิยายหรือเรื่องสั้น วิธีการเสนอเรื่องให้น่าอ่านจะกำหนดเป็นโครงเรื่องโดยมีส่วนประกอบ 3 ส่วน คือ คำนำ เนื้อเรื่อง และสรุป
5. การใช้ความสามารถในการถ่ายทอดหรือการเขียน เช่น มีความสามารถในการวางโครงเรื่องผูกเรื่องให้เร้าใจผู้อ่าน มีความสามารถในการใช้ถ้อยคำ โวหารหรือภาพพจน์ให้เหมาะสมกับเรื่องที่ตนเขียนสามารถวางคำและวางประโยคใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้า และรู้จักกลวิธีเขียนการใช้ย่อหน้าต่างๆ ช่วยลำดับความคิดให้มีระเบียบยิ่งขึ้น สามารถวางประโยคที่เป็นส่วนขยายใจความสำคัญได้อย่างเหมาะสม รู้จัก

เสนอข้อมูลตัวอย่างต่างๆ ข้ออ้างอิงมาช่วยขยายความคิดได้ดี สามารถแบ่งเนื้อหาออกเป็นหลายๆ ย่อหน้าได้โดยให้เนื้อหานั้นมีเอกภาพสัมพันธ์ภาพและสารัตถภาพสอดคล้องกลมกลืนร่วมกันอย่างดี

หลักการเขียนทั่วไปจะมีหลักใหญ่ที่คล้ายคลึงกัน ส่วนกลวิธีและรายละเอียดย่อมแตกต่างกันไปตามความพอใจของผู้เขียน

หลักใหญ่ทั่วไปคือ มี ส่วนเริ่มต้น ส่วนตัวเรื่อง และส่วนท้าย

ส่วนเริ่มต้น ผู้เขียนจะพยายามทำอย่างไรอย่างหนึ่งในสองอย่างคือ

1. ใช้ถ้อยคำสำนวนที่เร้าความสนใจ ให้ผู้อ่านอยากอ่านต่อไป
2. แนะนำให้ผู้อ่านรู้ตัวว่าจะได้อ่านเรื่องราวต่อไป ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องที่จะอ่านง่ายขึ้น

ส่วนตัวเรื่อง ผู้เขียนจะบอกข้อความที่อาจเป็นข้อเท็จจริง ข้อความรู้ที่เป็นหลักที่ค้นพบหรือข้อคิดเห็นต่างๆ ที่ใคร่แสดง

ส่วนท้าย หรือตอนจบ ผู้เขียนจะสรุปให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องที่ได้อ่านมาแล้ว หรือผู้เขียนอาจฝากข้อคิดเห็นให้แก่ผู้อ่าน (กรมวิชาการ. 2539 : 13)

ดังนั้น หลักการเขียนที่ดี ผู้เขียนจะต้องเริ่มด้วยการเลือกเรื่องที่ตนเองมีความรู้แล้วตั้งจุดประสงค์ในการเขียน ใช้ความรู้เรื่องรูปแบบการเขียน ในการวางแผนการเขียน ใช้ความสามารถด้านภาษาในการถ่ายทอดออกมาเป็นเรื่องราวตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

2.6 องค์ประกอบในการเขียน

ฮีตัน (Heaton. 1975 : 138) จัดองค์ประกอบที่สำคัญในการเขียน ไว้ดังนี้

1. Grammatical Skills : ความสามารถในการใช้ไวยากรณ์ของภาษาได้ถูกต้อง
2. Stylistical Skills : ความสามารถในการเลือกใช้ประโยคและใช้ภาษาได้อย่างเหมาะสม
3. Mechanical Skills : ความสามารถในการใช้เครื่องหมายวรรคตอน และการใช้อักษรตัวพิมพ์หรือตัวเขียนใหญ่

4. Judgement Skills : ความสามารถในการที่จะเขียนได้ตามความคิด และลำดับความคิดนั้นๆ อย่างสมเหตุสมผล

แฮร์ริส และซิเพย์ (Harris and Sipay. 1979 : 68 – 69) กล่าวว่า การเขียนโดยทั่วไปจะต้องมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. เนื้อหา ได้แก่ เนื้อหาสาระที่ใช้ในการเขียน
2. การวางรูปแบบ ได้แก่ การจัดลำดับเนื้อหา
3. ไวยากรณ์ ได้แก่ การจัดโครงสร้างไวยากรณ์ที่ถูกต้อง
4. ลีลา ได้แก่ การเลือกโครงสร้างการเลือกคำและสำนวนต่างๆ ของภาษาที่ใช้ในการเขียนเช่น การใช้เครื่องหมายเฉพาะ หรือเพื่อให้เกิดอรรถรส

5. กลไกการเขียน ได้แก่ การใช้สัญลักษณ์ต่างๆ ของภาษาที่ใช้ในการเขียน เช่น การใช้เครื่องหมายวรรคตอนถูกต้องตามเกณฑ์ของภาษานั้นๆ

องค์ประกอบของการเขียนเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้งานเขียนเป็นงานเขียนที่ดี ดังนั้นในการเขียนต้องคำนึงถึงส่วนประกอบเหล่านี้คือ เนื้อหาสาระของงานเขียน การจัดลำดับหรือการวางรูปแบบ การใช้ภาษารวมถึงการไวยากรณ์ และลีลาในการเขียนหรือความสามารถในการเขียนถ่ายทอดความคิดเพื่อให้เกิดอรรถรส

2.7 ลักษณะงานเขียนที่ดี

งานเขียนแต่ละประเภทจะมีลักษณะแตกต่างกันตามจุดมุ่งหมายของผู้เขียน ที่ต้องการสื่อความงานเขียนทุกประเภท ต้องมีคุณภาพในตัวเอง เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้อ่านจำแนกได้ว่าการอ่านงานเขียนประเภทใดได้มีผู้อธิบายถึงลักษณะของงานเขียนที่ดีไว้ดังนี้

วรรณ แก้วแพรก (2526 : 221 – 223) ได้กล่าวถึงลักษณะที่ดีของงานเขียนว่า ลักษณะงานเขียนที่ดีต้องมีลักษณะต่อไปนี้ประกอบกัน คือ

1. รูปแบบดี คือหัวเรื่อง การย่อหน้าข้อความ การเว้นวรรคตอน การใช้เครื่องหมายต่างๆ รวมถึงความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อยของการเขียน
2. โครงเรื่องดี คือความยาวของเรื่องพอเหมาะกับเวลาที่ใช้เขียน นอกจากนี้ข้อความของแต่ละตอนต้องสัมพันธ์กัน
3. ถ้อยคำภาษาดี การเขียนเรียงความคือการสื่อความด้วยภาษา การใช้ถ้อยคำที่ดีจึงจำเป็นมาก ต้องใช้คำได้ถูกต้อง ตรงความหมายเหมาะสมกับบุคคลและศักดิ์ของคำ ผูกประโยคได้ถูกต้องสละสลวยกะทัดรัด และมีท่วงทำนองในการเขียนดี
4. เนื้อหาดี คือเนื้อหาสอดคล้องกับหัวเรื่อง เนื้อความสัมพันธ์กันและมีเนื้อหาพอที่จะทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้ ความเข้าใจตามหัวเรื่องที่กำหนดไว้
5. ความคิดดี ความคิดดีต่างกับเนื้อหาดี เพราะเนื้อหาเป็นสาระที่เกี่ยวกับความรู้หลักวิชา ข้อเท็จจริง แต่ความคิดเป็นเรื่องของความเข้าใจ ข้อเสนอแนะ ความคิดเห็น การค้นหาเหตุผล ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับภูมิปัญญาของผู้เขียน

สมพร มั่นตะสูตร (2536 : 149) อธิบายถึงลักษณะของงานเขียนที่ดีมี 6 ประการคือ

1. เอกภาพ หมายถึง ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของเนื้อความกล่าวคือ การเขียนเรื่องใด ก็ตาม จะต้องมีความสำคัญหรือมีจุดมุ่งหมายเพียงอย่างเดียวไม่เขียนนอกเรื่องผู้เขียนจะต้องเขียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ หากมีการอธิบายความใดก็เป็นไปเพื่อขยายใจความสำคัญนั้นให้กระจ่างขึ้น
2. สัมพันธภาพ หมายถึง ข้อความมีความเกี่ยวเนื่องเป็นเรื่องเดียวกันในทุกๆ อนุเขต แต่ละอนุเขตจะต้องมีความเชื่อมโยง สอดคล้องกัน คล้องกันไปเหมือนลูกโซ่ตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไม่ขาดตอน
3. สารัตถภาพ หมายถึง เน้นใจความสำคัญ ความใดที่สนับสนุนเนื้อเรื่องให้เด่นชัดจะต้องมีเนื้อที่มาก ส่วนที่เป็นพลความต้องกล่าวแต่น้อยเพื่อไม่ให้แย่งที่ข้อความสำคัญ ถ้าพูดพลความมากที่เป็นใจความสำคัญกลับพูดน้อยเรียกว่า ขาดสารัตถภาพ
4. ความกระชับแจ่ม หมายถึง งานเขียนนั้นไม่คลุมเครือที่จะก่อให้เกิดความสงสัยแก่ผู้อ่าน ถ้าข้อความใดทำให้ผู้อ่านเกิดความสงสัยจะต้องอธิบายขยายความให้ชัดเจน หรือให้คำจำกัดความที่มีความหมายกระชับรัดกุมที่สุด
5. แฉ่มคมคงที่ หมายถึง การแสดงความคิดเห็นในการเขียนที่คงเส้นคงวาตลอดเวลาโดยไม่เปลี่ยนความคิดใหม่ในงานเขียนที่กำลังเขียนอยู่
6. ความน่าสนใจติดตาม หมายถึง ไม่ทำให้ผู้อ่านเกิดความเบื่อหน่ายในการอ่านมีกลวิธีกระตุ้นให้ผู้อ่านสนใจตั้งแต่ต้นหรือแม้อ่านจบแล้วก็ตามก็ยังชวนให้คิดถึง บางครั้งมีการวิพากษ์วิจารณ์ติดตามมาหรือเมื่ออ่านจบแล้วจะเกิดความคิดเหมือนถูกทำทนายให้ติดตามเรื่องนั้นต่อไปอีก

งานเขียนที่ดีจะต้องมีความชัดเจนในการสื่อความให้ได้ตรงตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ซึ่งผู้เขียนต้อง

ใช้ความรู้ ความสามารถด้านการใช้ภาษา เนื้อหาสาระมีความคิดที่ดีและใช้กลวิธีกระตุ้นให้ผู้อ่านสนใจเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบ

2.8 การสอนการเขียน

ในการเรียนภาษา นอกจากผู้เรียนจะมีจุดประสงค์ที่จะฟังให้เข้าใจ พุดสื่อความหมายได้หรืออ่านสิ่งที่ผู้อื่นเขียนได้เข้าใจแล้ว ยังต้องเขียนให้ผู้อ่านเข้าใจได้ตรงตามจุดประสงค์ของผู้เขียนอีกด้วย การเขียนยังช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องนั้นๆ อีกหลายประการ เช่น ช่วยเสริมการเรียนรู้โครงสร้างทางไวยากรณ์สำนวน คำศัพท์ ที่ได้เรียนไปแล้วให้เข้าใจและถูกต้องยิ่งขึ้น เป็นการช่วยให้ผู้เรียนแสดงออกทางความคิด (สุภัทรา อักษรานเคราะห์. 2532 : 107)

อะบอดอรีน (Aboderin. 1986 : 38 – 40) ได้เสนอแนะกิจกรรมการสอนเขียนไว้ 3 ลักษณะคือ

1. การเขียนที่มีการควบคุม เป็นการเขียนที่มีลักษณะดังนี้คือ

1.1 การคัดลอก เป็นกิจกรรมที่ต้องฝึกทักษะการเขียนให้เด็กได้ง่ายที่สุด โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เด็กคุ้นเคยกับคำศัพท์ รูปแบบของประโยค ข้อความการสะกดคำ การใช้เครื่องหมายวรรคตอน เป็นต้น

1.2 การเติมคำให้สมบูรณ์ เป็นการฝึกเขียนที่ผู้เรียนต้องใช้ความสามารถมากกว่าการคัดลอก วิธีนี้ครูสอนทำได้โดยนำเอาข้อความมาให้ให้นักเรียนอ่าน 2 – 3 ครั้งก่อน หลังจากนั้นจะตัดคำใดคำหนึ่งออกจากข้อความนั้นทิ้งไป แล้วให้ผู้เรียนใช้ความสามารถในการหาคำมาเติมข้อความนั้นให้สมบูรณ์

1.3 การเขียนเรียงความแบบอยู่ในกรอบควบคุมการเขียนเรียงความของชั้นนี้เป็นแบบฝึกที่เขียนยากขึ้น โดยให้นักเรียนเลือกเอาส่วนต่างๆ ของภาษารวมกันเป็นประโยคหรือข้อความตามความเหมาะสม โดยเลือกจากคำที่ครูกำหนดให้

1.4 การฝึกเขียนจากทักษะการฟัง เป็นการฝึกการเขียนจากการฟัง 2 – 3 ครั้ง หลังจากนั้นครูจะให้นักเรียนเขียนเรื่องหรือข้อความให้มีข้อความใกล้เคียงกับเรื่องที่ครูอ่านให้ฟังมากที่สุด หรือครูอาจจะให้นักเรียนฟังเรื่องราวหรือข้อความจากเทปแล้วเขียนข้อความนั้นจากการที่ได้ฟังจากเทป

1.5 การเขียนโดยใช้รูปภาพ ครูอาจจะหารูปภาพหรือการ์ตูนต่างๆ เป็นเรื่องมาใช้นักเรียนวิธีการสอนคือ ครูจะนำเอาภาพเหล่านี้ เป็นตัวกำหนดโครงเรื่องให้นักเรียน และนักเรียนจะต้องพยายามผูกเรื่องจากภาพตามความคิดจินตนาการ และประสบการณ์ของตนเอง ครูเป็นผู้ช่วยเหลือให้คำแนะนำ

1.6 การรวมประโยคเข้าด้วยกัน เป็นกิจกรรมอีกรูปแบบหนึ่งที่จะปูพื้นฐานทางความสามารถทางการเขียน โดยให้ผู้เรียนพยายามรวมประโยคที่มีใจความใกล้เคียงกันเข้าด้วยกัน

2. การเขียนบทชี้แนะ เป็นการเขียนที่ผู้เรียนต้องแสดงความสามารถ และความคิดเห็นมากขึ้น ครูเป็นเพียงผู้วางโครง และจุดสำคัญให้เท่านั้น ก่อนเขียนผู้เรียนจะต้องอภิปรายรวมกันในเรื่องข้อสั้นๆ ก่อนแล้วจึงเขียนโดยการเลือกใช้คำให้เหมาะสมกับสิ่งที่ตนต้องการแสดงออก

3. การเรียนรู้ภาษาในบริบท การเรียนรู้ภาษาควรเริ่มจากการรับรูปแบบภาษาที่ถูกต้องตามลักษณะปริบทภาษาต่างๆ และเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมต่างๆ ซึ่งรูปแบบภาษาหรือชนิดของเนื้อความต่างๆ นักภาษาศาสตร์การศึกษาใช้คำจากภาษาฝรั่งเศส “Genre” ภาษาไทยใช้คำว่า อรรถลักษณะของภาษา

ศรีวิทย์ สุวรรณกิติ (2522 : 157 – 158) ได้กล่าวถึงสิ่งที่ควรคำนึงในการสอนทักษะการเขียนดังนี้คือ

1. การฝึกการเขียนส่วนใหญ่ควรเน้นการฝึกนอกห้องเรียนมากกว่า เพราะเวลาสอนส่วนใหญ่ใน

ห้องเรียนควรใช้ในการฝึกทักษะ การฟัง การพูด ซึ่งเป็นทักษะที่ผู้เรียนไม่สามารถมีโอกาสดูฝึกด้วยตนเองได้นอกห้องเรียน

2. การเขียนอังกฤษ และแบบฝึกปากเปล่าที่ง่าย ๆ ควรนำมาเป็นแบบฝึกเขียนในห้องเรียนบ้าง

3. สิ่งที่ผู้เรียนฝึกเขียนนั้น ควรจะเป็นสิ่งที่เขาได้ฝึกด้วยปากเปล่ามาแล้ว การเขียนเป็นการเสริมสิ่งที่ใช้ฝึกปากเปล่ามานั้น

4. งานทุกครั้งที่ทำให้ผู้เรียนเขียน ไม่ว่าจะเป็นการเขียนในห้องหรือการบ้านก็ตามครูต้องตรวจอย่างละเอียดและส่งคืนผู้เรียนโดยเร็วที่สุด

สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ (2532 : 109 – 110) กล่าวว่า ผู้สอนควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ในการสอนทักษะการเขียน คือ

1. ผู้เรียนควรคุ้นเคยกับรูปแบบภาษาเขียนหลายๆ แบบ ทั้งนี้ถ้าผู้เรียนเห็นแต่บทสนทนา หรือการเขียนแบบเล่าเรื่อง ผู้เรียนก็ไม่สามารถเขียนจดหมายหรือรายงานได้ ดังนั้นจึงควรอธิบายรูปแบบการเขียนแบบต่างๆ เช่น แบบเล่าเรื่อง แบบบรรยาย เป็นต้น

2. ผู้เรียนจะต้องทราบว่า กลไกต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเขียนมีอะไรบ้าง เช่น การเขียนตัวอักษร กฎการเรียงเรียงประโยค การใช้เครื่องหมายวรรคตอน การใช้เครื่องหมายสันธานความต่าง ๆ

3. ผู้เรียนควรได้เขียนสิ่งที่เกี่ยวข้องในชีวิตจริง เพื่อจะช่วยให้เกิดแรงจูงใจและเห็นความสำคัญที่จะเขียน เพราะจะต้องใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

4. ผู้สอนพึงระลึกเสมอว่า ไม่มีวิธีใดเป็นวิธีที่ดีที่สุด ผู้สอนที่ใช้แนวการสอนเพื่อการสื่อสารอาจใช้วิธีการสอนหลายๆ แบบตามที่เห็นว่าเหมาะสมกับผู้เรียน ไม่จำเป็นที่จะเปลี่ยนแบบปรับปรนิต่างๆ การเขียนเรียงความโดยการวางกรอบให้เขียน การเขียนแบบอิสระ การฝึกประโยค การวิเคราะห์ปรับบทที่เป็นพื้นฐานที่จำเป็นของทุกวิธี

5. ผู้สอนจะต้องตระหนักในหลักการที่ว่า การเขียนคือการเขียนข้อเขียนที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ไม่ใช่เขียนแต่เพียงประโยคเดียวๆ เท่านั้น ผู้เขียนจะต้องเขียนเพื่อสนองจุดประสงค์ของตนและผู้อ่าน

6. ผู้สอนควรแลกเปลี่ยนลักษณะการทำงานระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนตัวต่อตัวมาเป็นผู้สอนและผู้เรียนหลายๆ คน เปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนและผู้เรียน และผู้ตรวจข้อสอบมาเป็นผู้อ่านและช่วยวิจารณ์ข้อบกพร่องของผู้เขียนแทน และผู้เรียนกับผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการทำงานด้วยตนเอง

จากข้อเสนอแนะของนักการศึกษาหลายท่าน แสดงให้เห็นว่า การสอนเขียนมีหลายลักษณะ ทั้งแบบเขียนโดยครูเป็นผู้วางกรอบไว้ให้หรือเขียนอย่างอิสระ แต่แบบต่างๆ ก็มีรายละเอียดแตกต่างกันไป ผู้สอนควรเลือกวิธีที่เหมาะสมกับนักเรียนที่สอน จุดมุ่งหมายสำคัญของการสอนเขียนคือ ผู้เขียนสามารถเขียนให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้ตรงตามจุดประสงค์ของผู้เขียน

2.9 การวัดความสามารถในการเขียน

สำหรับการวัดความสามารถในการเขียนนั้น ได้มีผู้เชี่ยวชาญด้านการทดสอบหลายท่านเสนอแนวทางดังนี้

ฮีตัน (Heaton. 1979 : 134 – 135) เสนอแนะว่าการวัดความสามารถในการเขียนนั้น ควรจะวัดผู้เขียนในด้านต่อไปนี้

1. วัดความสามารถด้านไวยากรณ์ หมายถึง ความถูกต้องของการใช้ไวยากรณ์ในการเขียนเรื่องนั้นๆ
2. วัดความสามารถการใช้คำศัพท์ หมายถึง การเลือกใช้คำศัพท์ได้ถูกต้อง เหมาะสมและหลากหลาย

3. วัดความสามารถด้านกลไกการเขียน หมายถึง เครื่องหมายวรรคตอนและตัวสะกดที่ผู้เขียนใช้ได้อย่างถูกต้อง

4. วัดด้านความคล่องแคล่วของการเขียน คือ วัดด้านลีลา และความคล่องของการสื่อความหมาย หมายถึง ความสามารถในการนำเสนอเนื้อเรื่องและความคิด ให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่อ การเลือกใช้ถ้อยคำ ลีลาการเขียน และโวหารต่างๆ

5. วัดด้านความสัมพันธ์ของข้อความ หมายถึง การจัดลำดับความคิดและการเรียบเรียงข้อความ บังอร สว่างวโรธ และ ยาวภา พุกกะคุปต์ (2524:50) สรุปถึงองค์ประกอบที่นำมาใช้พิจารณาเพื่อวัดความสามารถในการเขียน 5 ประการคือ

1. เนื้อหา ได้แก่ ความคิดที่แสดงออกและความรู้ที่ผู้เขียนเสนอแก่ผู้อ่าน
2. วัตถุประสงค์ในการเขียน ได้แก่ งานเขียนนั้นจะต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์และผู้อ่านตลอดเวลา ซึ่งรวมถึงความสามารถในการเลือกสรร การจัดและลำดับเรื่องราวให้มีความต่อเนื่องกันด้วย
3. ไวยากรณ์ ได้แก่ ความสามารถในการเขียนประโยคที่ถูกต้อง
4. ลีลาการเขียน ได้แก่ การเลือกใช้ถ้อยคำ สำนวนโวหาร เพื่อให้เกิดลักษณะเฉพาะของผู้เขียน
5. กลไกการเขียน ได้แก่ การใช้เครื่องหมายวรรคตอนและการสะกดตัวอักษรที่ถูกต้อง

จากข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว การวัดความสามารถด้านการเขียนเป็นการวัดในด้านต่อไปนี้
ด้านภาษา ได้แก่ กลไกการเขียน ไวยากรณ์ และคำศัพท์ ส่วนด้านความคิด ได้แก่ การนำเสนอเนื้อหาและลีลาการเขียน ซึ่งรวมถึงสำนวนโวหาร และอารมณ์ของผู้เขียนด้วย

2.10 การประเมินผลการเขียน

กระบวนการสอนใดก็ตามนอกจากครูจะต้องอาศัยกลวิธีการสอนแบบต่างๆ เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้แล้ว ขั้นตอนสุดท้ายที่จำเป็นคือการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน ซึ่งเป็นมาตรการหนึ่งที่จะช่วยให้ได้ข้อมูลมาพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะตามเป้าหมายของหลักสูตรอาจดำเนินการได้หลายวิธี

สำหรับการวัดผลประเมินผลทักษะการเขียนนั้น วิธีที่ดีและตรงที่สุดคือ การใช้แบบทดสอบชนิดอัตนัย คือให้นักเรียนลงมือเขียนบรรยายจริง ๆ (จันทิมา พรหมโชติกุล และสุนันท์ ศลโกสม. 2535 : 236) ซึ่งเป็นข้อสอบที่ประกอบด้วยคำถามที่มีจำนวนข้อไม่มากนัก ผู้ตอบจะต้องคิดหาคำตอบเอง โดยรวบรวมความรู้ ความคิด แล้วแสดงออกเป็นภาษาเขียนอย่างถูกต้อง

วิธีการตรวจให้คะแนน

ในการตรวจให้คะแนนเขียนเรียงความสามารถกระทำได้หลายวิธี สุนันท์ ศลโกสุม (2526: ภาคผนวก) ได้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาให้คะแนนเรียงความ ดังแสดงรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 แสดงเกณฑ์การตรวจให้คะแนนแบบทดสอบการเขียนเรียงความ

เกณฑ์ที่พิจารณา	คะแนนเต็ม
1. การเสนอเรื่อง	5
2. การใช้ภาษาสื่อความหมาย	5
3. การขยายความ	3
4. การลำดับความ	3
5. รูปแบบการเขียน	2
6. การตั้งชื่อเรื่อง	2

การเสนอเรื่อง หมายถึง การเขียนเรื่องที่มีขอบข่ายครอบคลุมและตรงกับจุดมุ่งหมายที่วิเคราะห์ได้จากเนื้อเรื่องที่กำหนดไว้ มีสาระที่ถูกต้องข้อเท็จจริงและแสดงแง่คิดในแง่มุมต่างๆ เกี่ยวกับเรื่อง ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

1) เนื้อหาครอบคลุม สอดคล้องกับชื่อเรื่องอย่างชัดเจน	
เสนอความคิดในแง่มุมต่างๆ	ให้ 5 คะแนน
2) เนื้อหาครอบคลุม สอดคล้องกับชื่อเรื่อง มีข้อมูลอ้างอิงสนับสนุน	ให้ 4 คะแนน
3) เนื้อหาสาระ ข้อมูลถูกต้องตามข้อเท็จจริง	ให้ 3 คะแนน
4) เนื้อหาสัมพันธ์กัน สื่อความไม่ชัดเจน	ให้ 2 คะแนน
5) เนื้อหาสัมพันธ์กัน สื่อความไม่ชัดเจน	ให้ 1 คะแนน
6) เนื้อหาไม่สื่อความ ไม่สอดคล้องกับชื่อเรื่อง	ให้ 0 คะแนน

การใช้ภาษาสื่อความหมาย หมายถึง การใช้ภาษาได้ถูกต้องตามหลักการเขียนภาษาไทยถึงการใช้คำ ประโยค ความหมายของคำ ความหมายของประโยค ได้เหมาะสมซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

1) ใช้ภาษาได้ถูกต้องเกิน 80% ของข้อความ	ให้ 5 คะแนน
2) ใช้ภาษาได้ถูกต้อง สื่อความหมายได้ชัดเจน 70 – 79% ของข้อความ	ให้ 4 คะแนน
3) ใช้ภาษาได้ถูกต้อง สื่อความได้ชัดเจน 60 – 69% ของข้อความ	ให้ 3 คะแนน
4) ใช้ภาษาได้ถูกต้อง สื่อความได้ชัดเจน 50 – 59%	ให้ 2 คะแนน
5) ใช้ภาษาผิดประมาณครึ่งหนึ่งของข้อความ	ให้ 1 คะแนน
6) ใช้ภาษาผิดต่ำกว่าครึ่งหนึ่งของข้อความ	ให้ 0 คะแนน

ลักษณะข้อบกพร่องในด้านการใช้ภาษา ได้แก่

- 1) ภาษาไม่สละสลวย ไม่ราบรื่น
- 2) ใช้ภาษาพูด ภาษาระดับต่ำ
- 3) เขียนผิด เขียนไม่ถูกต้องตามหลักการเขียนภาษาไทย
- 4) เขียนไม่เป็นคำ/ไม่เป็นประโยค ใช้ผิดความหมาย
- 5) ใช้คำฟุ่มเฟือย เขียนประโยคซ้ำๆ
- 6) เว้นวรรคตอนไม่ถูกต้อง/ไม่เหมาะสม
- 7) ใช้ภาษาถิ่น

การขยายความ หมายถึง ความสามารถในการเขียนข้อความ อธิบายความหมายที่บอกถึงเหตุและผล หรือคำอธิบายปริบทต่างๆ ในเชิงเหตุผล การยกตัวอย่าง อุปมาอุปไมยให้เห็นข้อเท็จจริง ซึ่งมีเกณฑ์ให้คะแนน ดังนี้

1) มีการขยายความ ที่สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง มีอุปมาอุปไมย หรือการชี้แนะให้เห็นเหตุผลได้ถูกต้อง	ให้ 3 คะแนน
2) มีการขยายความแต่เป็นการขยายความที่ไม่ถูกต้องสมบูรณ์	ให้ 2 คะแนน
3) มีการขยายความแต่เป็นการขยายความที่ผิดความหมาย	ให้ 1 คะแนน
4) ไม่มีการขยายความ	ให้ 0 คะแนน

การลำดับความ หมายถึง การเรียบเรียงเนื้อหาในการเขียนให้ต่อเนื่องกัน ไม่สับสนมีข้อความของแต่ละส่วนสัมพันธ์กันตามลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่อง ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

1) การลำดับความเป็นไปอย่างต่อเนื่อง	ให้ 3 คะแนน
2) การลำดับความสับสนในบางตอน	ให้ 2 คะแนน
3) การลำดับความสับสนแต่ยังอยู่ในกรอบของเนื้อเรื่อง	ให้ 1 คะแนน
4) การลำดับความสับสนและทำให้เข้าใจเรื่องผิด	ให้ 0 คะแนน

รูปแบบการเขียน หมายถึง งานเขียนที่มีรูปแบบการเขียนที่ดี คือ มีบทนำ ส่วนเนื้อหา บทสรุป รวมทั้งลាយมือและความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อยของงานเขียน ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

1) รูปแบบสมบูรณ์ งานเขียนเรียบร้อย	ให้ 2 คะแนน
2) รูปแบบสมบูรณ์ งานเขียนไม่เรียบร้อย
(รูปแบบไม่สมบูรณ์ งานเขียนเรียบร้อย)	ให้ 1 คะแนน
3) รูปแบบไม่สมบูรณ์ งานเขียนไม่เรียบร้อย	ให้ 0 คะแนน

การตั้งชื่อเรื่อง หมายถึง การนำแนวคิดของงานเขียนมาตั้งชื่อเรื่องให้น่าสนใจสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

1) ชื่อเรื่องสอดคล้องกับเนื้อหา น่าสนใจ	ให้ 2 คะแนน
2) ชื่อเรื่องสอดคล้องกับเนื้อหา	ให้ 1 คะแนน
3) ชื่อเรื่องไม่สอดคล้องกับเนื้อหา	ให้ 0 คะแนน

ดังนั้น การตรวจให้คะแนนข้อสอบอัตนัย ควรใช้เกณฑ์ในการตรวจเพราะเป็นข้อสอบที่ต้องให้นักเรียนเขียนบรรยายความ เกณฑ์ที่นำมาพิจารณางานเขียนต้องครอบคลุมประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการวัด และสอดคล้องกับจุดประสงค์การสอนเขียนในระดับนั้นๆ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การตรวจให้คะแนนความสามารถในการเขียนโดยปรับจากเกณฑ์การให้คะแนนการเขียนเรียงความของสันทันท์ สกลโกศล (2526:ภาคผนวก) ดังแสดงรายละเอียดในตารางต่อไป

ตาราง 2 แสดงเกณฑ์การตรวจให้คะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนแสดงความคิดเห็นในการวิจัย

เกณฑ์ที่พิจารณา	คะแนนเต็ม
1. การเสนอเรื่อง	2
2. การใช้ภาษาสื่อความหมาย	3
3. การขยายความ	3
4. การลำดับความ	2

การเสนอเรื่อง หมายถึง การเขียนเรื่องที่มีขอบข่ายครอบคลุมและตรงกับจุดมุ่งหมายที่วิเคราะห์ได้จากเนื้อเรื่องที่กำหนดไว้ มีสาระที่ถูกต้องตามข้อเท็จจริงและแสดงแง่คิดในแง่มุมต่างๆ เกี่ยวกับเรื่อง ซึ่งมีแนวทางการให้คะแนนดังนี้

- 1.) เนื้อหาสาระสัมพันธ์ ครอบคลุม สอดคล้องกับแนวคิดหลักของเรื่อง
มีข้อมูลสนับสนุน ให้ 2 คะแนน
- 2.) เนื้อหาสาระสัมพันธ์ ครอบคลุม สอดคล้องกับแนวคิดหลักของเรื่อง
แต่ได้สาระน้อย ขาดข้อมูลสนับสนุน ให้ 1 คะแนน
- 3.) เนื้อหาสาระไม่สัมพันธ์ ไม่สอดคล้องกับแนวคิดหลักของเรื่อง
หรือไม่มีสาระ ให้ 0 คะแนน

การใช้ภาษาสื่อความหมาย หมายถึง การใช้ภาษาได้ถูกต้องตามหลักการเขียนภาษาไทย การใช้คำประโยค ความหมายของคำ ความหมายของประโยค ได้เหมาะสมซึ่งมีแนวทางการให้คะแนน ดังนี้

- 1) ใช้ภาษาได้ถูกต้อง ใช้คำเหมาะสม สุภาพ สละสลวย ลำดับความชัดเจน
ไม่วกวน สะกดผิดไม่เกิน 1 – 3 คำ ให้ 3 คะแนน
- 2) ใช้ภาษาได้ถูกต้อง สุภาพ สละสลวย ใช้คำไม่เหมาะสม
สะกดผิดไม่เกิน 4 – 6 คำ ให้ 2 คะแนน
- 3) สำนวนภาษาไม่สละสลวย ใช้คำไม่เหมาะสม การลำดับความสับสน วกวน
สะกดผิดไม่เกิน 7 – 9 คำ ให้ 1 คะแนน
- 4) สำนวนภาษาไม่สื่อความหมาย การลำดับความสับสน
สะกดผิดตั้งแต่ 10 คำขึ้นไป ให้ 0 คะแนน

การขยายความ หมายถึง ความสามารถในการเขียนข้อความ อธิบายความหมายที่บอกถึงเหตุและผล หรือคำอธิบายปริบทต่าง ๆ ในเชิงเหตุผล การยกตัวอย่าง อุปมาอุปไมยให้เห็นข้อเท็จจริง ซึ่งมีเกณฑ์ให้คะแนน ดังนี้

- 1) มีการขยายความ ที่สอดคล้องกับแนวคิดหลักของเรื่อง มีอุปมาอุปไมย
หรือมีการยกตัวอย่าง หรือมีการอ้างอิง หรือมีการเพิ่มรายละเอียด
หรือการชี้เหตุผลได้ถูกต้อง ให้ 3 คะแนน

2) มีการขยายความแต่เป็นการขยายความที่ไม่ถูกต้องสมบูรณ์	ให้ 2 คะแนน
3) มีการขยายความแต่เป็นการขยายความที่ผิดความหมาย	ให้ 1 คะแนน
4) ไม่มีการขยายความ	ให้ 0 คะแนน

การลำดับความ หมายถึง การเรียบเรียงเนื้อหาในการเขียนให้ต่อเนื่องกัน ไม่สับสนมีข้อความของแต่ละส่วนสัมพันธ์กันตามลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่อง ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

1) การลำดับความเป็นไปอย่างต่อเนื่อง	ให้ 2 คะแนน
2) การลำดับความสับสนในบางตอน หรือลำดับความสับสน
แต่ยังอยู่ในกรอบของแนวคิดหลักของเรื่อง	ให้ 1 คะแนน
3) การลำดับความสับสนและทำให้เข้าใจเรื่องผิด	ให้ 0 คะแนน

2.11 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียน

อำพร ศรีทรัพย์ (2540 : 94) ศึกษาความสนใจในการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ และได้รับการจัดประสบการณ์แบบปกติ มีความสนใจในการอ่านและการเขียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติหลังการทดลองมีความสนใจในการอ่านและการเขียนสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบปกติ

ทัศนพร เกตุถนอม (2540 : 97) ได้เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนภาษาแนวธรรมชาติโดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับการสอนตามคู่มือครู ปีการศึกษา 2539 จำนวน 60 คน ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแนวธรรมชาติโดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความสามารถในการเขียนภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 นั่นคือ นักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแนวธรรมชาติโดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะมีความสามารถในการเขียนภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

สุมาลี ธนุพลิตวรกุล (2541 : 71 – 72) ได้เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนอ่านด้วยกลวิธี K-W-L Plus ประกอบกับกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้กับนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามคู่มือครู ผลปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านด้วยกลวิธี K-W-L Plus ประกอบกับกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านด้วยกลวิธี K-W-L Plus ประกอบกับกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ มีความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามคู่มือครู

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียน แสดงว่า การพัฒนาทักษะการเขียนผู้สอนจะต้องให้ผู้เรียนได้คุ้นเคยกับรูปแบบของงานเขียนเพื่อเป็นแบบอย่างหรือแนวทางในการเขียน นอกจากนี้อาจใช้การอ่านหรือการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกันหรือกับผู้สอน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้ข้อมูลที่จะนำไปใช้ในการเขียน

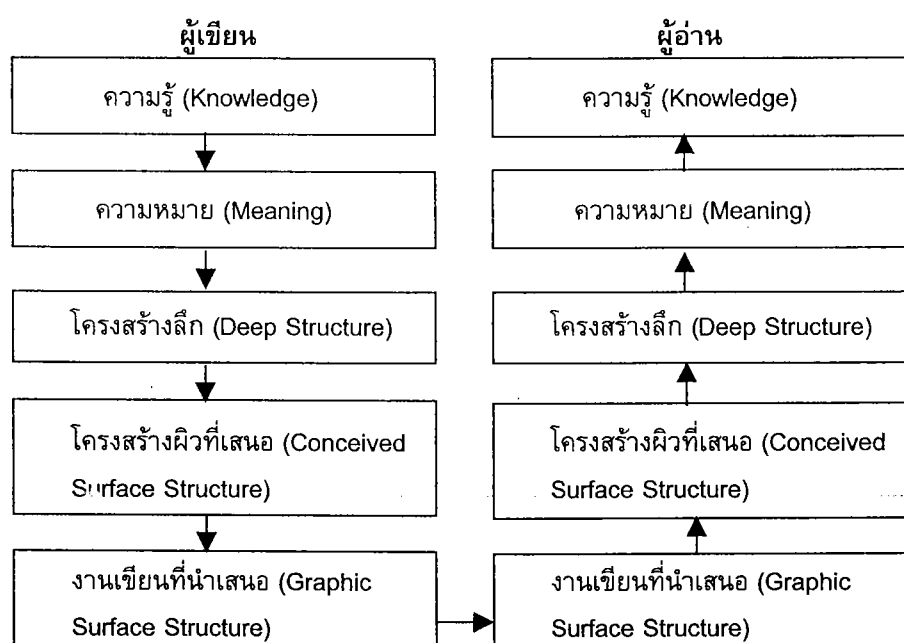
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านและการเขียน

3.1 เอกสารที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านและการเขียน

เป็นที่ยอมรับกันในปัจจุบันว่า การเรียนการสอนภาษาที่ได้ผลนั้น ครูจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีโอกาสได้ใช้ทักษะทั้งสี่ คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

ให้สัมพันธ์กัน จึงจะถือว่ากระบวนการของการสื่อสาร คือมีทั้งการรับสารและการส่งสาร โดยเฉพาะทักษะการอ่าน และทักษะการเขียนเป็นทักษะที่มีความสำคัญ และมีความจำเป็นอย่างมากในการศึกษาหาความรู้ นอกจากนี้ ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียนยังมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด เพราะทักษะการอ่านเป็นกระบวนการทางความคิดที่มีสัมพันธ์กับความรู้ทางภาษาในขณะที่ผู้อ่านต้องพยายามถอดความหมายของภาษาเขียน โดยนำความรู้ในการใช้ภาษาการเรียบเรียงถ้อยคำและประสบการณ์ของผู้อ่านมาช่วยทำความเข้าใจงานเขียนนั้น และการเขียนก็เป็นกระบวนการทางความคิดเพื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิด โดยอาศัยความรู้ทางภาษา การเรียบเรียงถ้อยคำและประสบการณ์ของผู้เขียนมาช่วยในการผลิตงานเขียนเช่นเดียวกัน ความสัมพันธ์ของทักษะการอ่าน และทักษะการเขียนดังกล่าว มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความคิดเห็นไว้ดังนี้

เลาวัลกษณ์ รัตนวิรัช (2531 : 85) ได้ให้ความเห็นว่า การอ่านเป็นทักษะหนึ่งที่มีความสำคัญมาก ในการพัฒนาภาษาและเป็นทักษะที่จะช่วยให้การเขียนเกิดขึ้นตามมาได้ภายหลัง ดังนั้น จึงควรพัฒนาการอ่าน ก่อนการเขียน และควรทำอย่างต่อเนื่องกัน วิดโดลสัน (Widdowson. 1979 : 145 – 146) ได้แสดงทัศนะว่า การสอนอ่านเพื่อความเข้าใจนั้น ควรเป็นการรวมทักษะอื่นเข้าด้วยกันกับการอ่าน เช่น ทักษะการเขียน ซึ่งเท่ากับว่า นอกจากผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาทักษะการอ่านแล้ว ในเวลาเดียวกันนักเรียนจะได้รับการฝึก การเขียนและพัฒนาการเขียนไปด้วย ฉะนั้นการอ่านที่ดีจะส่งผลให้ทักษะการเขียนดีขึ้นด้วยเช่นเดียวกันหากทักษะ การเขียนได้รับการพัฒนาขึ้น ทักษะการอ่านก็จะพัฒนาตามไปด้วย เพราะทั้งการอ่านและการเขียนต่างส่งเสริม ซ้ำกันและกัน และจากความคิดเห็นของ เพจ (Page.1974 : 170 – 183) ได้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างทักษะ การอ่าน และทักษะการเขียนในรูปของภาพประกอบต่อไปนี้

ภาพประกอบ 1 กระบวนการโดยทั่วไปของทักษะการเขียนและทักษะการอ่าน (A General Process of Writing and Reading) (Page. 1974 : 170 – 183)

จากภาพประกอบ 1 แสดงให้เห็นว่า ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียนมีความสัมพันธ์กันอย่างมาก กระบวนการต่าง ๆ ของทักษะทั้งสองนั้น เป็นกระบวนการเดียวกัน แต่ต่างกันที่จุดประสงค์ กล่าวคือ ผู้เขียน มีความรู้ และความต้องการจะสื่อความรู้ใหม่แก่ผู้อ่าน จึงมีกระบวนการเขียนขึ้นเพื่อเสนอความรู้ให้มี

ความหมายแก่ผู้อ่าน ส่วนผู้อ่านนั้นได้รับงานเขียนมาอ่านและทำความเข้าใจในงานเขียนนั้น เพื่อจะได้ทราบถึงจุดประสงค์และความหมายที่ผู้เขียนต้องการจะนำเสนอแก่ผู้อ่าน และเมื่ออ่านเข้าใจแล้วผู้อ่านจะได้รับความรู้เพิ่มพูนขึ้น

ดูบิน และอลเชน (Dubin and Olshain. 1980:354) ได้อธิบายถึงการสื่อสารว่า การสื่อสารด้วยการพูดนั้น การพูดมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับความเข้าใจในคำพูดเพราะผู้พูดเป็นผู้ใส่รหัสในภาษา และผู้ฟังเป็นผู้ถอดรหัส การสื่อสารด้วยการเขียนก็ควรจะมีลักษณะเดียวกันกล่าวคือ ผู้เขียนน่าจะมีความสัมพันธ์กับผู้อ่าน แม้ว่าผู้เขียนและผู้อ่านไม่ได้เผชิญหน้ากันในขณะสื่อสารด้วยภาษาเขียนก็ตามแต่ความสัมพันธ์ยังคงอยู่

วิททรอค (Wittrock. 1989:600) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการอ่าน และทักษะการเขียนไว้ว่า ทั้งทักษะการอ่าน และทักษะการเขียนต่างก็เป็นกระบวนการทางความคิดของมนุษย์ที่คล้ายคลึงกันแต่สวนทางกัน นั่นคือ ทักษะการเขียนเป็นกระบวนการที่นำเสนอความหมายออกมาเป็นงานเขียน โดยผู้เขียนจะต้องสร้างความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ประสบการณ์ และความรู้ทางภาษาของผู้เขียนเพื่อนำเสนอออกมาเป็นงานเขียน แต่ทักษะการอ่านนั้นผู้อ่านจะพิจารณาจากงานเขียนที่อ่านและใช้ความรู้ประสบการณ์ และความรู้ทางภาษาของตนเองผ่านกระบวนการทางความคิดเพื่อหาความหมายของบทอ่านนั้น

สตอสกี (Stotsky. 1983 : 627 – 642) ได้เน้นถึงประโยชน์ของการเขียนต่อการอ่านว่า ในการเรียนรู้เพื่อเรียบเรียงเนื้อความเป็นงานเขียน ผู้เรียนจะเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงวิธีการที่ผู้เขียนถ่ายทอดความคิดที่ซับซ้อนของเขาออกมาเป็นภาษาเขียน ในขณะเดียวกันผู้เขียนก็สะสมความรู้และประสบการณ์ที่ได้เพื่อทำความเข้าใจกับเนื้อความในแบบเดียวกัน เมื่อได้อ่านในครั้งต่อไป

ไอสเตอร์โฮลด์ และคนอื่นๆ (Eisterhold and others. 1990 : 248) ได้สรุปว่า การให้ข้อมูลทางภาษาด้านการอ่านจะมีผลต่อการพัฒนาความสามารถของนักเรียนทั้งด้านการอ่าน และการเขียนเช่นเดียวกับการให้ข้อมูลทางทักษะด้านการเขียน จะมีผลต่อการพัฒนาความสามารถของนักเรียนทั้งด้านการอ่าน และการเขียน

จากเหตุผลข้างต้นแสดงให้เห็นว่าทักษะการอ่านกับทักษะการเขียนมีความสัมพันธ์กันแบบเอื้อประโยชน์ต่อกันและกัน โดยการอ่านเป็นกระบวนการเกี่ยวกับการรับสาร ซึ่งทำให้ผู้อ่านได้รับข้อมูลและประสบการณ์ที่จะส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนที่เป็นกระบวนการส่งสาร

3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านและการเขียน

งานวิจัยต่างประเทศ

ฮัลเลท (Hulett. 1986 – 847 – A) ทำการทดลอง เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการอ่าน และการเขียน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนเกรด 3 โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการฝึกหัดครู 3 คน ในการสอนเขียน ซึ่งแตกต่างกันไป 3 แบบด้วยกัน คือ แบบแรก เป็นปฏิบัติการการตอบสนองเกี่ยวกับเนื้อหา ที่ผู้สอนอ่านให้ฟังก่อนแล้วจึงเขียน แบบที่สอง ให้งานเขียนหลังจากการอ่าน และแบบที่สาม สามารถเขียนด้วย หัวเรื่อง (Topic) ที่ผู้เรียนเลือกเอง ใช้เวลาในการศึกษาค้นคว้า 2 สัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนที่เป็นผู้อ่านที่ดีจะเป็นผู้เขียนที่ดีด้วย ผู้เรียนที่เป็นผู้อ่านที่มีประสิทธิภาพจะเป็นผู้เขียนที่มีประสิทธิภาพด้วยและผู้เรียนที่เขียนมากกว่าจะเขียนได้ดียิ่งขึ้นเมื่อได้เลือกหัวเรื่องที่จะเขียนด้วยตัวเอง

จอห์นสัน (Johnson. 1986 : 13) ได้ทำการทดลองถึงความสัมพันธ์ระหว่างการอ่าน และการเขียนกับผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง โดยศึกษาว่าความรู้เดิมและประสบการณ์เดิม (Schema) ของผู้เรียนจะส่งผลต่อความเข้าใจในการอ่าน และเขียนอย่างไร กลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1

เป็นกลุ่มที่ไม่มีความรู้เดิมเกี่ยวข้องกับการเขียนมาก่อน จำนวน 15 คน และอีกกลุ่มหนึ่งเป็นผู้เรียนที่มีความรู้เดิม ความสามารถในการเขียนมาก่อน จำนวน 20 คน ผลการวิจัยพบว่า ความรู้เดิมในเรื่องที่เขียนนั้นจะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการอ่านมากขึ้น และมีความคงทนในการจำอีกด้วย ซึ่งผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าความสามารถในการเขียนที่อาศัยประสบการณ์เดิม จะส่งผลต่อความเข้าใจในการอ่านให้ดีขึ้นด้วย

ชานาฮาน และโลแมกซ์ (Shanahan and Lomax. 1988 : 196) ได้ทำการศึกษา เพื่ออธิบายถึงความรู้ ซึ่งเป็นผลมาจากความสำเร็จ ของการโยงความสัมพันธ์ระหว่างการอ่าน และการเขียน ทั้งนี้เพื่อนำผลที่ได้มา ประเมินความสัมพันธ์ดังกล่าว โดยใช้รูปแบบการสอนอ่านและเขียน 3 รูปแบบ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ กลุ่มผู้เรียนที่ได้รับการสุ่มออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มของผู้ที่เริ่มอ่าน จำนวน 69 คน และกลุ่มที่อ่านเป็นแล้ว จำนวน 137 คน พบว่า การอ่านและการเขียน มีอิทธิพลในการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก

งานวิจัยในประเทศ

รัตนา ถวิลวงษ์ (2534 : 36) ศึกษาความสามารถในการอ่านและมีความสามารถในการเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู ผลปรากฏว่า การอ่านและการเขียนมีความสัมพันธ์กันและส่งเสริมซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะการอ่านเป็นพื้นฐานที่ดียิ่งของการเขียน

ปิยนุช พัฒนภิรมย์ (2538 : 91 – 93) ศึกษาความเข้าใจในการอ่านความสามารถในการเขียนและความสนใจในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนด้วยแบบฝึกการอ่านด้วยกระบวนการความคิดสร้างสรรค์กับการสอนตามคู่มือครู ผลปรากฏว่า นักเรียนมีความสามารถในการอ่านดีก็สามารถเขียนได้ดีด้วยเพราะการอ่านเป็นพื้นฐานของการเขียนและยังช่วยให้มีประสบการณ์และข้อมูลในการเขียนมากด้วย

จากงานวิจัยข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ผู้ที่มีความสามารถในการอ่านดีย่อมส่งผลให้มีความสามารถในการเขียนดีตามไปด้วย เพราะการอ่านเป็นพื้นฐานของการเรียน โดยช่วยให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์และข้อมูลไปใช้ในการเขียน ส่วนในด้านการเขียนผู้เรียนก็จะมีความรู้เดิมในเรื่องที่เขียนพร้อมทั้งรูปแบบของงานเขียนที่จะนำไปใช้ในการทำความเข้าใจในการอ่านได้เป็นอย่างดี

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่ออรรถลักษณะ

4.1 หลักการและทฤษฎีการใช้สื่ออรรถลักษณะ

การใช้สื่ออรรถลักษณะ จะยึดบทเรียนหรือกิจกรรมนำในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นหลัก ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยป้อนที่สำคัญในการให้รูปแบบภาษาแก่ผู้เรียน ดังนั้นบทเรียนหรือกิจกรรมนั้นจะต้องได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้องและเหมาะสมที่จะเป็นปัจจัยป้อน เพื่อให้เป็นรูปแบบของภาษาที่เหมาะสมโดยยึดหลักการพัฒนาจากแนวทฤษฎีทางภาษาศาสตร์เชิงระบบ (Systemic Linguistic Theory)

ทฤษฎีภาษาศาสตร์เชิงระบบ (Systemic Linguistic Theory) ของศาสตราจารย์ เอ็ม.เอ.เค. ฮัลลิเดย์ (M.A.K. Halliday) มหาวิทยาลัยซิดนีย์ ออสเตรเลีย จะเน้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อเนื้อหาความจากบริบทภาษา (Context) ที่ใช้กันในสังคมหรือชุมชนต่างๆ ที่มีสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันไป ตลอดจนอิทธิพลต่อการใช้ภาษาของบุคคลตามสถานการณ์ กาลเทศะที่บุคคลดำเนินชีวิตอยู่ในขณะนั้น ดังจะแยกกล่าวตามประเด็นต่างๆ ดังนี้ (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2536 : 25 – 26)

1. ความหมายของภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร หมายถึง การศึกษาทางด้านภาษาศาสตร์จะเกี่ยวกับความหมายของภาษาที่เกี่ยวข้องกับระบบสังคมหรือวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายของคำต่างๆ จะเปลี่ยนแปลงตามสภาพแวดล้อมหรือกิจกรรมทางสังคมที่มีเป้าหมายในการสื่อสารต่างๆ กัน โดยการติดต่อสื่อสารจะประสบผลสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับความเข้าใจความหมายของคำ การถ่ายทอดได้ถูกต้องตามเหตุการณ์และสภาพความเป็นจริง

2. บริบทภาษา หมายถึง สภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นในขณะที่มีการสื่อสารทางภาษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม การใช้ภาษาและวิธีการสื่อสารภาษาให้ตรงกับเป้าหมายและเหมาะสมเพราะการเรียนรู้ภาษาถ้าปราศจากการพิจารณาถึงบริบทภาษาแล้ว การติดต่อสื่อความหมายก็ไม่ประสบผลสำเร็จ ดังนั้น ความเข้าใจภาษาจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อเรามีความเข้าใจในบริบทภาษา ซึ่งจะทำให้เนื้อความแจ่มแจ้งยิ่งขึ้น เช่น

ในประโยคที่ว่า ไก่ขันเวลาเช้า และประโยค เขาขันนอตให้แน่น คำว่า “ขัน” ทั้ง 2 ประโยคมีรูปภาษา คือเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ แบบเดียวกันทุกประการ แต่ความหมายของคำว่า “ขัน” ในสองประโยคนี้ไม่เหมือนกันเลย “ขัน” ในประโยคแรกนั้นหมายถึง อาการส่งเสียงของไก่ในเวลาเช้า ส่วน “ขัน” ในประโยคที่สอง หมายถึง อาการหมุนเพื่อทำให้แน่น

3. เนื้อความ หมายถึง ตัวภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร เป็นเสมือนตัวแทนของความหมายและการแสดงออกไม่ว่าจะเป็นภาษาพูดหรือภาษาเขียน เนื้อความของภาษา มีความสำคัญ 2 ประการคือ

3.1 ผลของการสื่อความหมาย หมายถึง เนื้อความจะทำให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องราว ได้ชัดเจนขึ้นว่า หมายถึงสิ่งใด

3.2 เป็นกระบวนการของการใช้ภาษา หมายถึง เนื้อความจะทำให้เข้าใจได้ว่า ควรใช้ภาษาอย่างไร เพื่อให้การสื่อความหมายเป็นที่เข้าใจได้ในแต่ละชนิดของลักษณะการพูดหรือการเขียน

รูปแบบภาษาหรือชนิดของเนื้อความ หรืออรรถลักษณะนั้น นักภาษาศาสตร์ นักการศึกษาใช้คำจากภาษาฝรั่งเศส “Genre” หมายถึง รูปแบบหรือชนิดของเนื้อความต่างๆ ในแต่ละบริบทของสถานการณ์และวัฒนธรรม ซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนตายตัว การให้ผู้รู้ภาษาประสบความสำเร็จในการใช้ภาษานักวางหลักสูตร ผู้สอนและผู้เรียนภาษาจำเป็นต้องยึดเป็นหลักในการเรียนการสอนภาษา ผู้สอนสามารถนำอรรถลักษณะของเนื้อความต่างๆ มาใช้เป็นรูปแบบของกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกฝนและใช้ภาษาอย่างอิสระได้

4.2 อรรถลักษณะของภาษา (Genre)

อรรถลักษณะของภาษาจะมีเป้าหมายในตัวเองที่ชัดเจนที่จะสื่อความให้ผู้ฟัง (หากเป็นภาษาพูด) และผู้อ่าน (หากเป็นภาษาเขียน) สามารถเข้าใจเนื้อความที่ได้ฟัง หรือผู้เขียนมีเจตนาอย่างไรในการสื่อความ เช่น ผู้พูด หรือผู้เขียนกำลังจะกล่าวถึงเรื่องโดยทั่วไปหรือเฉพาะเจาะจงเป็นความรู้สึกส่วนตัว หรือเป็นความเห็นกลางๆ โดยทั่วไป เป็นต้น

ถ้าผู้อ่านเข้าใจอรรถลักษณะของเนื้อความต่างๆ จะทำให้การฟัง และการอ่านมีความชัดเจนมากขึ้น ผู้อ่านจะสามารถจับใจความสำคัญ หารายละเอียดและแสดงความคิดเห็นต่างๆ เกี่ยวกับเนื้อความที่อ่าน จะทำได้ง่ายขึ้น เพราะผู้อ่านมีจุดมุ่งหมายในการอ่านที่แน่นอนชัดเจน แต่ละอรรถลักษณะจะมีลำดับของการดำเนินเนื้อความที่แน่นอน เป็นขั้นตอนตั้งแต่เริ่มเนื้อความในปริบท จนกระทั่งจบ ลำดับของการดำเนินเนื้อความในแต่ละอรรถลักษณะจะมีลำดับเนื้อความที่แตกต่างกันไปไม่เหมือนกัน การใช้ภาษาในแต่ละเนื้อความของปริบทหนึ่งๆ ด้วย เช่น การเขียนอรรถลักษณะที่เป็นการรายงานเพื่อให้ความรู้ ภาษาที่ใช้จะ

เป็นภาษากลางๆ ไม่ใช้คำสรรพนามเฉพาะเจาะจง เช่น จะไม่ใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 แต่จะใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 แทนเป็นต้น ไวยากรณ์ต่างๆ จะมีการเปลี่ยนแปลงและมีความแตกต่าง ขึ้นอยู่กับอรรถลักษณะของแต่ละเนื้อความที่พูดหรือเขียนด้วย เช่น การใช้คำสันธาน การใช้คำบุพบทและการใช้คำวิเศษณ์ต่างๆ

อรรถลักษณะของภาษามีหลายชนิด ซึ่งภาษาทุกภาษาจะมีอรรถลักษณะเฉพาะที่จะใช้กับสถานการณ์ต่างๆ นักภาษาศาสตร์หลายกลุ่ม แบ่งอรรถลักษณะของภาษาแตกต่างกันไปตามแนวคิดของกลุ่ม การศึกษาค้นคว้าอรรถลักษณะภาษาตามแนวของ เสาวลักษณ์ รัตนวิษฐ์ (2536 : 27) ได้ 8 ชนิดคือ

1. เรื่องเล่าจากประสบการณ์ (Recount)
2. รายงาน (Report)
3. การอธิบาย (Explanation)
4. เรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็น (Exposition)
5. วิธีการ (Procedure)
6. เรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ (Narrative)
7. อภิปราย (Discussion)
8. การสังเกต (Observation)

อรรถลักษณะดังกล่าวโดยทั่วไปจะมีรายละเอียดของโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของเนื้อความ เพื่อการสื่อความหมายของภาษาและลักษณะของภาษา ดังนี้

1. เรื่องเล่าจากประสบการณ์ เป็นเรื่องที่เขียนเล่าเหตุการณ์ที่ผ่านมาและจากประสบการณ์ของผู้เขียน

1.1 ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของเนื้อความ

- 1.1.1 เริ่มต้นด้วยบทนำ
- 1.1.2 มีลำดับเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง
- 1.1.3 มีบทสรุป

1.2 ลักษณะของภาษา

- 1.2.1 มีคำวิเศษณ์บ่งบอกเวลาและลำดับเหตุการณ์
- 1.2.2 อ้างถึงบุคคล
- 1.2.3 เป็นเรื่องเล่าที่เป็นเรื่องในอดีต
- 1.2.4 มีคำเชื่อมเพื่อบอกลำดับเหตุการณ์ก่อนหลังและให้ใจความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน

เช่น แล้วดังนั้น จากนั้น ต่อจากนั้น ก่อนหน้านี้ หลังจาก ฯลฯ

- 1.2.5 ตอนท้ายของเรื่องจะบอกค่านิยมหรือความเห็นส่วนตัว

2. รายงาน เป็นการเขียนเพื่อให้ความรู้แก่ผู้อ่าน

2.1 ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของเนื้อความ

- 2.1.1 จะมีบทนำโดยกล่าวถึงเรื่องโดยทั่วไป ซึ่งอาจจะให้คำจำกัดความหรือนิยามทั่วไปของเรื่อง

- 2.1.2 บอกรายละเอียดของเรื่องนั้นๆ เช่น ประเภทลักษณะท่าทีหรือลักษณะ

พฤติกรรม คุณค่ามีต่อมนุษย์ ฯลฯ

2.2 ลักษณะของภาษา

- 2.2.1 ใช้คำหรือภาษาเป็นกลางไม่เฉพาะเจาะจง

- 2.2.2 มีคำกริยาแสดงอาการ การกระทำ การแสดงความเป็นเจ้าของ เช่น เป็น อยู่ คือ ฯลฯ
- 2.2.3 อาจมีหัวข้อกล่าวนำเป็นเรื่อง
- 2.2.4 มักเป็นประโยคบอกเล่า

3. การอธิบาย เป็นการเขียนเกี่ยวกับสาเหตุ และกระบวนการของการเกิดปรากฏการณ์ต่างๆ โดยให้รายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์และผลว่าเกิดอย่างไร และเหตุใดจึงเกิดขึ้น

3.1 ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของเนื้อความ

- 3.1.1 บอกหลักการ สาเหตุและผล บอกลักษณะของเหตุการณ์นั้นๆ
- 3.1.2 มีบทสรุปจากหลักการ

3.2 ลักษณะของภาษา

- 3.2.1 เป็นประโยคบอกเล่า
- 3.2.2 ใช้ภาษาเป็นกลางไม่เฉพาะเจาะจง
- 3.2.3 มีคำสันธานเชื่อมประโยคบอกความเป็นเหตุเป็นผลต่อกัน
- 3.2.4 ใช้คำวิเศษณ์เพื่อขยายความของการกระทำให้ชัดเจนขึ้น

4. เรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็น เป็นการเขียนแสดงความคิดเห็นส่วนตัวหรือความคิดเห็นของตนเองที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อาจจะเป็นการถกเถียงหรือโต้แย้ง

4.1 ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของเนื้อความ

- 4.1.1 แสดงความคิดเห็นของเรื่องที่เขียนหรือแสดงความคิดเห็น เช่น แสดงประโยชน์หรือความสำคัญ
- 4.1.2 มีข้อความหรือประโยคสนับสนุนเหตุและผลที่จะเสนอในแต่ละความคิด
- 4.1.3 มีบทสรุปย้ำการแสดงความคิดเห็นของตน เพื่อเน้นความสำคัญของเรื่องที่น่าสนใจและน่าเชื่อถือ

4.2 ลักษณะของภาษา

- 4.2.1 มีข้อความหรือเนื้อความที่เกี่ยวกับความคิดเห็นของตนเอง
- 4.2.2 มีประโยคสนับสนุนหรือมีการขยายความแต่ละความคิด
- 4.2.3 ใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 บุรุษที่ 3 ในการกล่าวถึง
- 4.2.4 มีคำแสดงเจตคติ

5. วิธีการ เป็นการเขียนแนะนำการปฏิบัติ ซึ่งจะกล่าวถึงวิธีการ กระบวนการหรือขั้นตอนการปฏิบัติที่ชัดเจน

5.1 ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของเนื้อความ

- 5.1.1 ต้องมีจุดมุ่งหมายในการเขียนที่แน่นอน
- 5.1.2 ให้รายละเอียดของวัตถุประสงค์ที่ต้องการ
- 5.1.3 เรียงลำดับขั้นตอนในการปฏิบัติ

5.2 ลักษณะของภาษา

- 5.2.1 เป็นประโยคคำสั่ง
- 5.2.2 ใช้คำกริยาที่บ่งบอกการปฏิบัติ
- 5.2.3 ใช้ภาษาเป็นกลางๆ ไม่เฉพาะเจาะจง
- 5.2.4 ใช้คำนาม

6. **เรื่องเชิงจินตนาการ** เป็นการเล่าหรือเขียนเรื่องจากจินตนาการส่วนมากจะเป็นเรื่องนิทานหรือนิยาย

6.1 **ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของเนื้อความ**

- 6.1.1 มีการนำเรื่อง กล่าวความเป็นไปของเรื่องบ่งบอกตัวบุคคล สถานที่หรือเวลา
- 6.1.2 มีลำดับของเหตุการณ์ในเรื่อง
- 6.1.3 แสดงปมปัญหาของเรื่อง
- 6.1.4 แสดงการคลี่คลายของเรื่องหรือการแก้ปัญหา
- 6.1.5 อาจให้คติพจน์หรือข้อเตือนใจท้ายเรื่อง

6.2 **ลักษณะของภาษา**

- 6.2.1 เป็นเรื่องเล่าในอดีตหรือเป็นเรื่องที่ผ่านมาแล้ว
- 6.2.2 ใช้บุพบทบ่งบอกเวลา สถานที่
- 6.2.3 ใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 ในการกล่าวถึงหรืออ้างอิงบุคคลหรือสิ่งของอื่นๆ
- 6.2.4 อาจมีการซ้ำ ย้ำเรื่อง
- 6.2.5 ใช้คำสันธานเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของเรื่องและบ่งบอกความเป็นเหตุเป็นผลความ

คล้อยตามและความขัดแย้ง

7. **อภิปราย** เป็นการเขียนเพื่อแสดงถึงเหตุผลและความจำเป็นชี้ให้เห็นข้อดีข้อเสียเป็นการจูงใจให้ผู้อ่านคล้อยตาม

7.1 **ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของเนื้อความ**

- 7.1.1 เริ่มต้นด้วยการให้หลักการหรือความสำคัญของเรื่องให้ชัดเจน
- 7.1.2 กล่าวถึงข้อขัดแย้งหรือสนับสนุนโดยมีการอ้างอิงแสดงเหตุผล
- 7.1.3 ตอนท้าย กล่าวเสนอแนะเชิงสรุปว่า ควรทำหรือสนับสนุนอย่างไร

7.2 **ลักษณะของภาษา**

- 7.2.1 มีข้อความแสดงความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องของตนเองและผู้อื่น
- 7.2.2 ให้ประโยคบอกเล่า
- 7.2.3 มีข้อความสนับสนุนหรืออ้างอิงหรือให้เหตุผล
- 7.2.4 ใช้คำเชื่อม เช่น คำสันธาน คำบุพบท คำวิเศษณ์ เพื่อแสดงความขัดแย้ง คล้อยตาม

หรือเป็นเหตุเป็นผลกัน

8. **การสังเกต** เป็นการเขียนเพื่อให้ความเห็นและให้รายละเอียดของการสังเกตสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

8.1 **ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของเนื้อความ**

- 8.1.1 มีบทนำเกี่ยวกับสิ่งที่สังเกต บ่งเวลาหรือสถานที่
- 8.1.2 มีลำดับความของการบรรยายละเอียด
- 8.1.3 ให้มีความเห็นเกี่ยวกับการสังเกต

8.2 **ลักษณะของภาษา**

- 8.2.1 มีคำวิเศษบ่งบอกเวลาหรือสถานที่และลำดับของการบรรยายละเอียด
- 8.2.2 ใช้คำคุณศัพท์บอกลักษณะของคำนามต่างๆ
- 8.2.3 ใช้ภาษาเป็นกลางไม่เฉพาะเจาะจงในการอ้างอิง

จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่าอรรถลักษณะมีเป้าหมายในตัวเองที่ชัดเจน ในการสื่อความ และอรรถลักษณะแต่ละชนิดจะมีโครงสร้างการลำดับความและลักษณะของภาษาในบริบทต่างๆ ที่แตกต่างกัน ดังนั้นถ้าผู้เรียนเข้าใจอรรถลักษณะต่างๆ ในชีวิตประจำวัน ผู้เรียนย่อมได้แนวทางในการจัดลำดับเนื้อความและการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารให้เหมาะสมและรู้จักเลือกใช้อรรถประกอบของภาษาได้ด้วย

4.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่ออรรถลักษณะ

งานวิจัยต่างประเทศ

เชชเตอร์ และสเชคเตอร์ (Shecter and Schecter, 1987 : 23 – 25) แห่ง Ontario Institute for Studies in Education ทำการวิจัยโดยนำสื่ออรรถลักษณะมาสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถในการอ่านและการเขียนโดยศึกษากับผู้เรียนต่างวัฒนธรรม จำนวน 30 คน ที่เรียนในห้องเรียนเดียวกันระดับเกรด 5 ใช้เวลาสังเกตพฤติกรรม 1 ปี โดยขั้นแรกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แบบอรรถลักษณะชนิดต่างๆ จากการนำสื่อประเภทต่างๆ มาประกอบการสอน เช่น หนังสือจากห้องเรียนและห้องสมุด การชมวิดีโอทัศน์ การฟังเพลง เป็นต้น เรื่องที่นำเสนอ โดยผ่านสื่อเหล่านี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับนิยายวิทยาศาสตร์และเรื่องจินตนาการ ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าสนใจ หลังจากผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้ภาษาในรูปแบบต่างๆ จากสื่อเหล่านี้ ทำให้ผู้เรียนเกิดความคิด มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน และผู้เรียนกับผู้เรียน ในการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล สนับสนุนความคิดเห็น จากนั้นผู้วิจัยทำการประเมินผลการเรียนรู้ภาษาและความเข้าใจเรื่องราวจากการสัมภาษณ์และการเขียนเล่าเรื่องจากที่ได้อ่านเนื้อความตามอรรถลักษณะแล้ว ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีความเข้าใจภาษาและสามารถใช้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย

ฮิลแลนด์ (Hyland, 1990 : 23 – 24) ทำการวิจัยผลการสอนคำอธิบายอรรถลักษณะที่มีต่อการเขียนเรียงความภาษาอังกฤษเชิงโต้แย้ง พร้อมทั้งนำเสนอรูปแบบภาษาของการเขียนชนิดต่างๆ ในการเขียนเรียงความ ผลการวิจัยปรากฏว่า มีประโยชน์และส่งผลต่อคุณภาพของงานเขียนได้เป็นอย่างดี

งานวิจัยในประเทศ

วาทินี ศรีแปะบัว (2538 : 108) เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทักษะการฟัง – พูด และปฏิสัมพันธ์ทางวาจาของครูและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้อรรถลักษณะประกอบกับกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้กับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทักษะการฟัง – พูด ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้อรรถลักษณะประกอบกับกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จรัล รัตนศิลา (2539 : 114) ศึกษาการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ และความสนใจในการเรียนวิชาการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนอ่านโดยวิธี MIA ที่ใช้สื่อการสอนแบบบรรทัดฐานและวิธีสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยวิธี MIA ที่ใช้สื่อการสอนแบบบรรทัดฐานและนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามคู่มือครูที่ใช้สื่อการสอนแบบบรรทัดฐาน มีความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความสนใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน

ทัศพร เกตุดอนอม (2540 : 95 – 97) ได้เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน และความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนภาษาแนวธรรมชาติโดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับการสอนตามคู่มือครู ผลปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแนวธรรมชาติโดยอาศัยสื่ออรรถ

ลักษณะกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูมีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย และความสามารถในการเขียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ นั่นคือนักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแนวธรรมชาติโดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะมีคะแนนความเข้าใจในการอ่าน และความสามารถในการเขียนภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

จากงานวิจัยข้างต้นเห็นได้ว่า การใช้สื่ออรรถลักษณะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาจะทำให้ให้นักเรียนพัฒนาทักษะทางภาษาได้ดังเช่น งานวิจัยข้างต้นที่พบว่าการใช้สื่ออรรถลักษณะจะส่งผลให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เพราะนักเรียนสามารถนำความรู้เรื่องอรรถลักษณะไปใช้ในการอ่าน นักเรียนจะมีจุดมุ่งหมายในการอ่านที่ชัดเจน สามารถจับใจความสำคัญได้เร็ว ส่วนทักษะการเขียนนักเรียนจะได้เรียนรู้รูปแบบอรรถลักษณะและการใช้ภาษาในรูปแบบของอรรถลักษณะต่างๆ ซึ่งจะเป็น ประสพการณ์แบบอย่างหรือแนวทางในการเขียนของนักเรียน ดังนั้น ถ้าผู้สอนได้นำสื่ออรรถลักษณะมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ย่อมจะเป็นวิธีหนึ่งที่จะทำให้นักเรียนสามารถพัฒนาความสามารถทางภาษาได้

5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมต่อการเรียนรู้ (Scaffolding)

5.1 ความหมายของการเสริมต่อการเรียนรู้

การเสริมต่อการเรียนรู้ หมายถึง แนวทางที่ผู้ใหญ่ช่วยเหลือหรือเพิ่มความสามารถให้กับเด็กโดยพยายามให้ใช้ภาษาในระดับที่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ การเสริมต่อการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ในสถานการณ์ที่เป็นธรรมชาติ (Boyle and Perego, 1990 ; citing Brumer, 1978 ; Cazdem, 1980)

เสาวลักษณ์ รัตนวิษฐ์ (2534 : 41 – 42) ได้ให้ความหมายของการเสริมต่อการเรียนรู้ว่าการเสริมต่อการเรียนรู้หมายถึง การช่วยเหลือผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้โดยการต่อความเสริมความคิดที่ผู้เรียนต้องการพูด เขียน หรือแสดงออกทางความคิดต่างๆ เพื่อการสื่อสาร รวมทั้งให้กำลังใจผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ทั้งทางวาจาและไม่ใช้วาจาจากผู้เรียนดังกล่าวจะกระทำได้โดยผู้สอนสร้างปฏิสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นร่วมกับผู้เรียน หรือมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ไปพร้อมกับผู้เรียน

การเสริมต่อการเรียนรู้ทางภาษามีได้หมายถึงการให้รูปแบบทางภาษาแก่ผู้เรียน โดยให้การซ้ำย้ำทวนหรือถามคำถามให้กับผู้เรียน และให้ผู้เรียนเป็นผู้คิดค้นคำตอบ หากจะเน้นการช่วยเหลือของครูในการใช้ภาษาไปพร้อมๆ กันกับผู้เรียนเมื่อนักเรียนเกิดการติดขัดไม่สามารถใช้ภาษาออกมาได้ เช่น ในการพูด การอ่าน การเขียน หรือการแสดงออกด้วยท่าทาง เพื่อสื่อความหมายต่างๆ

การเสริมต่อการเรียนรู้ทางภาษา อาจเปรียบได้กับการก่อสร้าง เพื่อการก่อสร้างที่ละก้อนๆ จนกระทั่งเกิดเป็นรูปเป็นร่างของการก่อสร้างนั้นๆ ขึ้นมาได้ ผู้สอนกับผู้เรียนจะช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการปฏิบัติทางภาษา เช่น เมื่อครูให้นักเรียนอ่านข้อความใดแล้ว นักเรียนเริ่มอ่านแต่เกิดการติดขัดอ่านไม่ได้ ครูก็จะอ่านให้ และอ่านไปพร้อมกับนักเรียน และครูจะหยุดอ่านเมื่อเห็นนักเรียนอ่านได้แล้ว เป็นต้น การช่วยเหลือดังกล่าวผู้เรียนจะเกิดความมั่นใจและอบอุ่นในการเรียนและเห็นว่าการเรียนไม่ใช่ของยาก และสนุกสนานที่จะปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ได้เนื่องจากมีสัมฤทธิ์ผลในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ

การเสริมต่อการเรียนรู้ จึงเป็นกลวิธีสำคัญในกระบวนการเรียนการสอนอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ได้ในแต่ละครั้ง ดังตัวอย่างต่อไปนี้ (เสาวลักษณ์ รัตนวิษฐ์, 2534 : 42 - 43)

ตัวอย่างที่ 1 การเสริมต่อการเรียนรู้ของผู้สอน

นักเรียน : ยังมีกระต่ายสองตัวอยู่ด้วยกันในป่า

ครู : แล้วอย่างไรต่อไปคะ เกิดอะไรขึ้นกับเจ้ากระต่ายสองตัวนี้

(ครูใช้คำถามกระตุ้นเข้าสู่เรื่อง)

นักเรียน : วันหนึ่งหมาป่าเดินทางผ่านมาพบกระต่ายสองตัวเข้า

ครู : แล้วไงต่อคะ เกิดอะไรขึ้น (ครูใช้คำถามกระตุ้นต่อ)

นักเรียน : (เงิบไม่พูด)

ครู : กระต่ายสองตัวนั้นรู้สึก ... (ครูเสริมต่อคำพูดให้)

นักเรียน : กระต่ายสองตัวนั้นรู้สึกตกใจมาก (นักเรียนพูดต่อ)

ครู : จังรีบ.....

นักเรียน : จังรีบวิ่งหนีอย่างรวดเร็ว

ฯลฯ

ตัวอย่างที่ 2 (นักเรียนอ่านพร้อมกัน) ผีเสื้อบินไปในดอกไม้ (ประโยคที่นักเรียนเขียน)

ครู : ผีเสื้อบินอย่างไร ทำท่าให้ดูซิคะ

นักเรียน : บินไปไม่ได้คะในดอกไม้ บินอย่างนี้ต่างหาก (ทำท่าให้ดูประกอบ)

ครู : แสดงว่าไม่ได้บินไปใน แต่บินวน หรือบินรอบๆ

นักเรียน : บินไปรอบๆ ดอกไม้

ครู : ได้คะ จังแกไขประโยคใหม่ว่า

(ครูและนักเรียนอ่านไปพร้อมๆ กัน) “ผีเสื้อบินไปรอบๆ ดอกไม้”

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า การเสริมต่อการเรียนรู้ หมายถึง การช่วยเหลือผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จในการสื่อความหมายที่ผู้เรียนต้องการแสดงออกไม่ว่าจะเป็นการพูด การเขียน การแสดงออกทางความคิดต่างๆ

5.2 วิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ในการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์

วิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ ผู้สอนต้องเข้าใจหลักการของการช่วยเหลือผู้เรียนว่า การมีส่วนร่วมของผู้สอนเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น นั่นคือผู้สอนต้องสร้างการปฏิสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นร่วมกับ ผู้เรียนขณะที่มีการปฏิบัติทางภาษา

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำการเสริมต่อการเรียนรู้มาใช้ในขั้นตอนการสอนที่เป็นขั้นก่อน การอ่าน ซึ่งจะมีการสนทนา และอภิปรายเกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่านร่วมกัน ขั้นตอนหลังการอ่านนักเรียนจะร่วมแสดงความคิดเห็นต่อแนวคิดหลักของเรื่องที่อ่าน ดังนั้นขณะสนทนา อภิปรายหรือแสดงความคิดเห็น หากผู้เรียนเกิดการติดขัด นึกคำที่เหมาะสมไม่ได้หรือไม่แน่ใจว่าควรจะใช้คำพูดใด ผู้สอนจะช่วยเหลือผู้เรียนโดยจะช่วยเหลือต่อคำพูดให้ผู้เรียน เพื่อให้พูดต่อไปเองได้หรือนึกคำอื่น ๆ ต่อไปได้ การปฏิสัมพันธ์ทางวาจาก็จะเกิดขึ้นได้อย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่องกันไปไม่หยุดชะงัก ผู้เรียนเองก็จะไม่เกิดความเบื่อหน่ายในการสนทนาหรืออภิปรายโดยใช้ความคิดของตนเอง

ผู้วิจัยได้ประยุกต์พฤติกรรมทางวาจาโดยการใช้อธิพลทางอ้อมของเฟลนเดอร์และการพูดของบีดมาเป็นการเสริมต่อการเรียนรู้เพื่อนำมาประกอบการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ ซึ่งแบ่งการพูดเป็น 5 ประเภทดังนี้

ประเภทที่ 1 การพูดเพื่อเริ่มต้นหรือให้แนวทาง เป็นการพูดหรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พูดต่อออกมาได้ด้วยตนเอง โดยอาศัยข้อมูลที่ได้ยิน ได้ฟัง และได้อ่านมาแล้ว ใช้เมื่อผู้เรียนนิ่งเงิบ หรือหยุดชะงัก โดยผู้สอนจะพูดเป็นแนวทางให้ดังนี้

1. พูตริเริ่มหรือขึ้นต้นประโยคต่าง ๆ ให้ เช่น เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร
2. พุดคำถามทั่ว ๆ ไป เช่น นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่
3. พุดเพื่อกระตุ้นให้เป็นไปตามที่คาดหวัง

ประเภทที่ 2 การพุดเพื่อเสริมความหรือต่อความ ในสิ่งที่นักเรียนพยายามจะพุดแต่ยังติดขัด แล้วทำให้การพุดหยุดลงก่อนที่จะข้อความจะเสร็จสมบูรณ์

ประเภทที่ 3 การพุดเพื่อขยายความ เป็นการพุดขยายเนื้อความในแง่ต่าง ๆ หรือเป็นการตั้งคำถาม เพื่อให้ให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ได้คาดคะเน ได้สรุปความในการสนทนาอันจะส่งผลให้สามารถดำเนินการปฏิสัมพันธ์ทางวาจาต่อไป

ประเภทที่ 4 การพุดเพื่อยอมรับความรู้สึกของนักเรียนโดยครูจะแสดงออกทางคำพุดในลักษณะที่เห็นด้วยกับคำพุดของนักเรียน

ประเภทที่ 5 การพุดเพื่อสนับสนุนให้กำลังใจ สร้างความมั่นใจ และบอกผลการปฏิบัติ ใช้เมื่อนักเรียนได้กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปแล้ว ครูจะพุดชมเชย เช่น ดี ดีมาก ถูกต้อง และพุดเพื่อยอมรับในสิ่งที่นักเรียนพุด เช่น พุดย้ำข้อความของนักเรียน หรือนำข้อความมากล่าวให้ชัดเจนขึ้น

การใช้กลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ประเภทต่าง ๆ ในงานวิจัยครั้งนี้ครูจะใช้ประเภทใดก่อนหลัง หรือใช้สลับกันไปมาก็ได้ ขึ้นอยู่กับว่าพฤติกรรมของนักเรียนในขณะนั้นเป็นอย่างไร

5.3 การประยุกต์ประเภทพฤติกรรมทางวาจาของ แฟลนเดอร์สและบีด ที่นำมาใช้เป็น การเสริมต่อการเรียนรู้

เมื่อการปฏิสัมพันธ์และการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารของผู้เรียนหยุดชะงัก ผู้สอนต้องใช้ในการเสริมต่อการเรียนรู้ด้วยการใช้คำพุด 5 ประเภท (Scaffolding Level) เพื่อช่วยเหลือให้ผู้เรียน ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการเสริมต่อการเรียนรู้ทั้ง 5 ประเภทนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา การใช้พฤติกรรมทางวาจาของครูที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อผู้เรียนของแฟลนเดอร์ส (Flanders, 1970) และศึกษาการใช้ลักษณะการพุด 5 ประเภท ของบีด (Beed, 1991) จากงานวิจัยของ สรिता ชูดวงแก้ว (2535 : 85 – 88) แล้ว จึงประยุกต์เป็นรูปแบบของการเสริมต่อการเรียนรู้ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แฟลนเดอร์ส ได้ศึกษา การปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนจะมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ และการประสบความสำเร็จของผู้เรียนหรือไม่ โดยได้แบ่งผู้เรียนออกเป็นสองกลุ่ม กลุ่มหนึ่งให้มีการสอนแบบยึดผู้สอนเป็นศูนย์กลาง (Teacher Centered Situation) อีกกลุ่มหนึ่งเป็นแบบให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner Centered Situation) ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่มีผู้สอนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนจะเฉยเมยเฉื่อยชาต่อการแก้ปัญหา ก้าวร้าว และเป็นปฏิปักษ์ต่อผู้เรียนอื่น ส่วนกลุ่มที่ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนจะมีความคิด วิดกกังวลน้อย สามารถแก้ปัญหาได้ดีและมีบุรณการทางอารมณ์ ซึ่งจากการศึกษาดังกล่าว แฟลนเดอร์สได้วิเคราะห์พฤติกรรมทางวาจาของผู้สอน และจัดแบ่งออกเป็นอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อม (Direct and Indirect Influence) โดยแบ่งออกเป็น 10 ประเภท ซึ่งแฟลนเดอร์สกล่าวว่า ปฏิสัมพันธ์ทางวาจา (Verbal Interaction) มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนมาก เพราะกระบวนการเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่ผู้สอนกับผู้เรียนมีการโต้ตอบกันในลักษณะต่างๆ ตลอดเวลาลักษณะความสัมพันธ์ทางวาจาซึ่งกันและกัน เป็นปัจจัยสำคัญส่วนหนึ่งที่ทำให้การศึกษามีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ได้ โดยเฉพาะจากการวิจัยพบว่า การสอนที่ผู้สอนใช้อิทธิพลทางอ้อมในการพุดนั้นจะทำให้บรรยากาศของการเรียนการสอนเป็นแบบ

ประชาธิปไตย มีผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำประเภทของพฤติกรรมทางวาจาที่ใช้เป็นอิทธิพลทางอ้อมมาประยุกต์ เป็นการเสริมต่อการเรียนรู้ ซึ่งอิทธิพลทางอ้อมมี 4 ประเภทดังนี้

1. การยอมรับความรู้สึกของผู้เรียน
2. การชมเชยหรือสนับสนุนให้กำลังใจ
3. การยอมรับหรือนำความคิดเห็นของผู้เรียนมาใช้
4. การตั้งคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา

2. บิด ได้ทำการทดลองเพื่อให้นักเรียนสามารถอ่านเรื่องราวได้ด้วยตนเองอย่างอิสระ โดยการสร้างปฏิสัมพันธ์ทางวาจาระหว่างครูกับนักเรียนให้เกิดขึ้น โดยการใช้การเสริมต่อการเรียนรู้ด้วยการพูดกระตุ้น และช่วยเหลือให้นักเรียนนำยุทธวิธี SWAT ไปทำความเข้าใจกับเรื่องที่อ่าน

ยุทธวิธี SWAT ดังกล่าวจะช่วยให้ผู้อ่านสามารถหาคำศัพท์ที่ให้ความหมายสำคัญ (Make Sense) ของประโยคได้แต่สำหรับผู้เริ่มฝึกอ่าน บิด จะใช้การเสริมต่อการเรียนรู้ด้วยการให้ลักษณะการพูด 5 ประเภทเพื่อเป็นแนวทางในการพูดกระตุ้นให้ผู้อ่านเลือกใช้ยุทธวิธี SWAT มาช่วยทำความเข้าใจกับบทอ่าน ซึ่งเป็นการเสริมต่อการเรียนรู้ทั้ง 5 ประเภท มีดังนี้

ระดับที่ 1. เป็นการพูดของครูเพื่อให้รูปแบบภาษาแก่ผู้เรียน โดยการยกตัวอย่างการใช้ยุทธวิธีต่าง ๆ ในการอ่าน

ระดับที่ 2. เป็นการพูดของครูเพื่อต้องการที่จะต่อความเสริมความในสิ่งที่นักเรียนพยายามจะพูดแต่ยังติดขัด

ระดับที่ 3. เป็นการพูดของครูเพื่อเป็นการเริ่มต้นหรือให้แนวทางเพื่อ เป็นการเปิดโอกาสให้ นักเรียนตอบสนองได้ดีด้วยตนเอง โดยอาศัยข้อมูลที่อ่านมาแล้ว

ระดับที่ 4. เป็นการพูดของครูเพื่อให้นักเรียนใช้ยุทธวิธีใด วิธีหนึ่งในขณะอ่านเพื่อทำความเข้าใจกับบทอ่าน

ระดับที่ 5. เป็นการพูดของครูเพื่อให้นักเรียนนำยุทธวิธีต่างๆ มาใช้ในการอ่านเองโดยครูจะไม่เสนอแนะว่าให้ใช้ยุทธวิธีใด แต่นักเรียนจะเป็นผู้เลือกยุทธวิธีต่างๆ เพื่อมาทำความเข้าใจกับบทอ่านเอง

การใช้การเสริมต่อการเรียนรู้ในระดับต่างๆ นี้ บิด กล่าวว่า ครูจะใช้ระดับใดก่อนก็ได้ หรือสลับกันไปมาก็ได้ ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของนักเรียนในขณะนั้นว่าเป็นอย่างไร สำหรับระดับที่ 1 – 3 ครูต้องช่วยเหลือมาก ส่วนในระดับที่ 4 – 5 ครูช่วยเหลือน้อยลง (ฉันทนา นันทแก้ว 2536 : 76 – 78)

จากพฤติกรรมทางวาจาของแฟลนเดอร์สและบิด ผู้วิจัยได้ประยุกต์มาเป็นการเสริมต่อการเรียนรู้เพื่อนำมาใช้ประกอบการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ โดยแบ่งเป็นการพูด 5 ประเภทดังได้กล่าวไว้แล้ว ในหัวข้อวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ในการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ เพื่อแก้ปัญหาการขาดการต่อเนื่องหรือหยุดชะงักของการปฏิสัมพันธ์ทางวาจาของผู้เรียน

5.4 บทบาทของครูในการใช้การเสริมต่อการเรียนรู้

เนื่องจากการที่ให้นักเรียนได้ใช้ภาษาสื่อความคิดออกมาได้นั้น มีความสำคัญในกระบวนการเรียนการสอน โดยครูจะต้องใช้การเสริมต่อการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดข้อความต่อเนื่องโดยตลอด ครูจึงต้องมีบทบาทดังนี้ (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2533 : 35-36 ; อ้างอิงจาก Christie. 1990)

1. ครูต้องมีส่วนร่วมและควบคุมในการเรียนรู้ครูจะต้องวางแผนและเตรียมการในการจัดกิจกรรม
2. ครูต้องเตรียมการใช้ภาษาพูดกับเด็กนักเรียน เพื่อที่จะต้องตอบสนองและส่งเสริมในกรณีของเด็ก

ไม่อาจตอบสนองการพูด หรือการถามของครูได้ในทันที

3. ครูต้องช่วยเหลือในการสร้างถ้อยคำของนักเรียน ครูต้องทำให้นักเรียนมีการพัฒนาในการพูด และต้องร่วมมือช่วยเหลือในการสร้างถ้อยคำและผูกประโยคร่วมกับนักเรียน

4. ในการใช้คำถามของครู ต้องใช้อย่างมีระบบ คือ เริ่มจากง่ายไปสู่ยาก เพื่อให้นักเรียนสามารถ พัฒนาด้านภาษาได้อย่างเป็นขั้นตอนที่ละเล็กละน้อย

5.5 ประโยชน์ของการเสริมต่อการเรียนรู้

บรูเนอร์ (เสาวลักษณ์ รัตนวิษฐ์. 2534 : 44 ; อ้างอิงมาจาก Bruner. 1983) นักจิตวิทยาทางการ ศึกษาได้เน้นย้ำว่า เป็นหลักเกณฑ์ที่สำคัญในการสร้างกระบวนการที่มีพลังในการให้อิทธิพลต่อการใช้อยู่ ความ ต่อเนื่องในชั้นเรียนของนักเรียนและจะทำให้ครูมีบทบาทที่กระตือรือร้นได้มากขึ้นในการช่วยจัดความสามารถ ของนักเรียน ให้สามารถสร้างสติปัญญาได้จากการใช้ภาษาซึ่งกระบวนการเรียนรู้นี้ Bruner สังเกตเห็นจาก ธรรมชาติของการมีปฏิสัมพันธ์ในการสอนของมารดาที่มีต่อเด็ก ในการอ่าน – เขียน โดยทั่วไปการเรียนรู้จะ เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่สามารถให้กิจกรรมทางสังคมแก่เด็ก เด็กจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ อย่าง สนุกสนานจากปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเขาเอง

โดยสรุปแล้วจึงอาจกล่าวได้ว่าการเสริมต่อการเรียนรู้จะก่อให้เกิดประโยชน์นานาประการในการจัด การเรียนการสอนดังนี้ (เสาวลักษณ์ รัตนวิษฐ์. 2534 : 44)

1. นักเรียนมีความรู้สึกว่าเขาสามารถประสบความสำเร็จในการรู้ได้ และเห็นว่าการเรียนรู้สิ่งใหม่ ไม่ใช่เรื่องยากอีกต่อไป
 2. นักเรียนมีกำลังใจในการเรียนรู้ที่ตนประสบความสำเร็จมากขึ้น
 3. ครูมีความกระตือรือร้นมากขึ้นในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน
 4. ครูสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ของนักเรียนได้เป็นรายบุคคลมากขึ้นและแก้ปัญหาต่างๆ ได้ อย่างตรงจุด ปัญหาการสอนซ่อมเสริมจะน้อยลง
 5. เกิดความใกล้ชิดสนิทสนมและเป็นกันเองมากขึ้นระหว่างครูกับนักเรียน
 6. เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการแสวงหาแนวร่วมในการทำงานร่วมกันและสร้างความสามัคคี ระหว่างกันทั้งครูและนักเรียน นับเป็นการเสริมสร้างแนวคิดประชาธิปไตยต่อนักเรียนได้เป็นอย่างดี
- การเสริมต่อการเรียนรู้เป็นเทคนิคการสอนอย่างหนึ่งที่สำคัญที่จะช่วยแก้ปัญหาการเรียนการสอนให้ ผู้เรียนได้ประสบผลสำเร็จในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนไปตามเป้าหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้

5.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมต่อการเรียนรู้

งานวิจัยต่างประเทศ

แอปเปิ้ลบี (Applebee. 1983 : 88) ทดลองใช้การเสริมต่อการเรียนรู้ในการสอนอ่านและเขียน ตามกิจกรรมที่เป็นธรรมชาติ ผลปรากฏว่าการเสริมต่อการเรียนรู้ในการเรียนการสอนภาษาช่วยให้การพัฒนา ด้านภาษาของนักเรียนดีขึ้น

แพพพาส (Pappas. 1984 : 84) ศึกษาใช้การเสริมต่อการเรียนรู้ต่อการตอบสนองด้านการอ่าน ของนักเรียน โดยดำเนินการทดลองด้วยการที่ครูอ่านเรื่องที่มีภาพประกอบให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนเล่า เรื่องโดยครูใช้วิธีการเสริมต่อการเรียนรู้กับนักเรียน ผลปรากฏว่า นักเรียนสามารถเล่าเรื่องได้อย่างดี

พาลินสการ์ (Palinscar. 1986) ศึกษาพัฒนาการความสามารถในการอ่านเรื่องของนักเรียนในระดับมัธยมและระดับเกรด 1 โดยทำการฝึกอบรมครู 8 คน ให้มีความรู้เกี่ยวกับการสอนเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ทางวาจาระหว่างครูกับนักเรียนและการใช้การเสริมต่อการเรียนรู้มาใช้เป็นคำพูดกระตุ้นเพื่อให้นักเรียนใช้ความสามารถในการคาดเดาเหตุการณ์ การทำความเข้าใจกับข้อสงสัย การตั้งคำถามและการสรุปมาใช้ในการอ่าน โดยให้ครูที่ได้รับการอบรมนี้สอนนักเรียนเป็นเวลา 20 วัน วันละ 30 นาที ผลปรากฏว่า ในวันแรกๆ ครูต้องใช้การเสริมต่อการเรียนรู้บ่อยมากเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนนำยุทธวิธีต่างๆ มาใช้ในการอ่าน แต่ในวันต่อๆ มาจนถึงวันสุดท้ายของการทดลอง ปรากฏว่า นักเรียนค่อยๆ เพิ่มความสามารถในการนำเอายุทธวิธีต่างๆ มาใช้ในการอ่านได้ด้วยตนเอง และครูสามารถที่จะใช้กลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ให้น้อยลงได้ในที่สุด

ดี (Boyle and Peregoy. 1990 : 197 ; citing Dee. n.d.) ทดลองใช้การเสริมต่อการเรียนรู้ กับนักเรียนในระดับ 3 ที่เป็นนักเรียนอพยพ เพื่อใช้เป็นสื่อพูดกระตุ้นให้นักเรียนนำยุทธวิธี DRTA (Directed Reading – Thinking Activity) ไปใช้ทำความเข้าใจในการอ่าน เช่น ตั้งประสบการณ์เดิมของนักเรียนมาช่วยในการอ่านด้วยการที่ครูใช้การเสริมต่อการเรียนรู้กระตุ้นให้นักเรียนเดาเรื่องโดยอ่านจากชื่อเรื่อง ผลปรากฏว่า นักเรียนประสบความสำเร็จในการอ่านและนอกจากนี้นักเรียนยังสนุกกับการอ่านอีกด้วย

บีต และคนอื่นๆ (Beed and others. 1991) ทดลองใช้การเสริมต่อการเรียนรู้ด้วยการใช้คำพูด 5 ประเภท กับนักเรียนในระดับประถม เกรด 1 – 5 โดยใช้การเสริมต่อการเรียนรู้เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสามารถใช้ยุทธวิธี SWAT (Strategic Word Attack Technique) เพื่อหาคำศัพท์ที่ให้ความหมายสำคัญในประโยค (Make Sense) และตอบคำถามเพื่อคาดเดาเรื่องก่อนที่จะอ่าน ผลปรากฏว่า เมื่อนักเรียนอ่านเรื่องในตอนแรกๆ ครูจะต้องใช้การเสริมต่อการเรียนรู้ 5 ประเภท ตลอดเวลาเพื่อฝึกให้ใช้ยุทธวิธี SWAT และการตอบคำถามก่อนอ่านเรื่อง แต่ในการอ่านเรื่องต่อๆ มาพบว่า นักเรียนสามารถใช้ยุทธวิธี SWAT และสามารถตั้งคำถามเพื่อคาดเดาเรื่องในการอ่านได้ด้วยตนเอง

งานวิจัยในประเทศ

สรिता ชูดวงแก้ว (2535 : 117 – 118) ศึกษาความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ และความสนใจในการเรียนการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหาดอมราอักษรลักษณ์วิทยา จังหวัดสมุทรปราการ ที่ได้รับการสอนด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้กับการสอนตามคู่มือครู ผลปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้กับการสอนตามคู่มือครู มีความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กิตตา ปรัดตจริยา (2540 : 121 – 127) ศึกษาความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษ เจตคติต่อการอ่านและการเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้โครงสร้างระดับยอดประกอบกับการเสริมต่อการเรียนรู้กับการสอนอ่านตามคู่มือครู ผลปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้โครงสร้างระดับยอดประกอบกับการเสริมต่อการเรียนรู้ มีความเข้าใจในการอ่าน การเขียน เจตคติต่อการอ่านภาษาอังกฤษสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนเจตคติการเขียนไม่แตกต่างกันทั้ง 2 กลุ่ม

นุสรา ขวัญศรี (2540 : 59 – 60) ศึกษาความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สอนด้วย การเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบแนวทฤษฎีอรรถฐาน

ผลปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้ประกอบแนวทฤษฎีวรรณฐานกับการสอนตามคู่มือครู มีความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยดังกล่าว แสดงว่าการใช้การเสริมต่อการเรียนรู้ในการเรียนการสอนนั้น สามารถช่วยให้นักเรียนสามารถประสบความสำเร็จในการเรียนได้ดียิ่งขึ้น ทั้งในด้านการอ่านและการเขียน

6. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ (Whole Language Approach)

6.1 ประวัติความเป็นมาของการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์

มนุษย์เราเกิดมาพร้อมกับความสามารถในการคิด การเรียนรู้ การทำความเข้าใจต่อสิ่งต่างๆ รอบตัว มีความสามารถในการปฏิสัมพันธ์และการสื่อสารในรูปแบบต่างๆ สิ่งสำคัญที่นำมาสื่อสารได้คือภาษา ซึ่งอาจจะมีรูปแบบต่างกันไป อย่างไรก็ตามภาษาทุกภาษาที่มนุษย์ในแต่ละชุมชนเรียนรู้ได้จะมีพัฒนาการไปตามธรรมชาติเหมือนกัน ทุกคนสามารถสื่อสารกับบุคคลอื่นๆ ได้ตั้งแต่เกิดเมื่ออายุถึงเกณฑ์เข้าศึกษาในโรงเรียน เด็กทุกคนมีปัญหามีปัญหาในการเรียนภาษาไม่ว่าจะเป็นทักษะใดทั้งสิ้นควรจะสามารถใช้ภาษาได้ดีทุกด้าน แต่ผลปรากฏว่าไม่เป็นไปตามความคาดหวัง ผลการเรียนรู้ของเด็กบางกลุ่มดี แต่อีกจำนวนไม่น้อยยังไม่สามารถใช้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักการศึกษาและนักภาษาศาสตร์หลายท่านจึงพยายามค้นคว้าหาแนวทางแก้ไข ทำอย่างไรการเรียนการสอนภาษาจะช่วยในการพัฒนาการเรียนรู้ภาษาของเด็กหรือผู้ที่ต่อยอดการเรียนภาษาให้สามารถพัฒนาตนเองได้ดีกว่านี้ ในช่วงประมาณปี 1960 เคนเนท กูดแมน (Kenneth Goodman) นักภาษาศาสตร์และนักการศึกษาได้ค้นคว้าหาแนวการสอนภาษาขึ้นมาใหม่ โดยนำความรู้ด้านจิตวิทยาเข้ามาเกี่ยวข้องเกิดแนวการสอนภาษาเชิงจิตวิทยา (Psycholinguistic) มีการพิจารณาถึงขั้นตอนต่างๆ ของมนุษย์เราในการอ่าน การทำความเข้าใจในสัญลักษณ์ต่างๆ ว่ามีกระบวนการ (Process) อย่างไรบ้าง โดยนำหลักการและแนวความคิดของนักภาษาศาสตร์และนักการศึกษาหลายท่าน เช่น จอห์น ดิวอี้ (John Dewey), ฮาลิเด (Halliday), พีเอเจ (Piaget), โรเซนแบลท (Rosenblatt), และไวโกสกี (Vygotsky) ซึ่งจะเน้นผู้เรียนเป็นจุดศูนย์กลางการเรียนการสอน หากผู้เรียนมีความพร้อม มีความตั้งใจที่จะเรียน โอกาสประสบความสำเร็จจะมีมากกว่า และมีแนวคิดนี้เองจึงเป็นที่มาแห่งแนวปรัชญาการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ (Whole language Approach)

กูดแมน ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้บุกเบิกในการนำแนวปรัชญาการพัฒนาการเรียนรู้ภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์มาใช้ในการเรียนการสอนภาษาในสหรัฐอเมริกาในช่วงทศวรรษที่ 1960 แนวการสอนของกูดแมน ได้รับอิทธิพลจากนักภาษาศาสตร์ นักจิตวิทยา และนักการศึกษาหลายท่าน เช่น นักภาษาศาสตร์เชิงระบบ ไมเคิล ฮาลิเด (M. Halliday) โดยกูดแมนได้นำหลักเกณฑ์การใช้ไวยากรณ์ภาษาอย่างมีระบบตามหน้าที่ของภาษาในสถานการณ์ต่างๆ และชี้ให้เห็นความเกี่ยวข้องของผู้เรียนภาษากับสภาพแวดล้อมของภาษารอบตัวในขณะที่ใช้ภาษา ผู้เรียนจะเรียนรู้ภาษาในเวลาเดียวกัน ซึ่งเป็นไปตามธรรมชาติ นอกจากนี้ยังได้แนวคิดจาก จอห์น ดิวอี้ (John Dewey), พีเอเจ (Piaget), โรเซนแบลท (Rosenblatt) และไวโกสกี (Vygotsky) ซึ่งเสนอแนะด้านการอ่าน โดยอธิบายว่าการอ่านหมายถึง ความสัมพันธ์และการถ่ายข้อมูลระหว่างผู้อ่านและข้อความที่กำลังอ่านอธิบายว่าการอ่านหมายถึง ความสัมพันธ์และการถ่ายข้อมูลระหว่างผู้อ่านและข้อความที่กำลังอ่านผู้อ่านจะสามารถเข้าใจได้ต้องอาศัยความรู้และพื้นความรู้เดิมของตนด้วย

จากแนวความคิดต่างๆ กู๊ดแมน จึงได้ประมวลแนวปรัชญาการพัฒนาการเรียนรู้ภาษาขึ้นมาใหม่ โดยเน้นการเรียนการสอนภาษาที่มีความหมายและผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอนครูผู้สอนจะต้องเพิ่มกิจกรรมการเรียนการสอนให้เสริมความเข้าใจของผู้เรียนให้มาก หนังสือเสริมการอ่าน ควรน่าสนใจ ช่วยในการคาดเดาล่วงหน้าซึ่งเรียกว่า Predictable Books เป็นหนังสือที่ทำให้เด็กได้แบบอย่างภาษา เข้าใจง่าย และหากการเรียนการสอนเป็นไปตามธรรมชาติ ผู้เรียนจะไม่เบื่อหน่าย สามารถใช้ความรู้เดิมเข้ามาช่วย ทำให้เกิดพลังความคิดอยู่ตลอดเวลาที่กำลังเรียน นอกจากนั้นอาจเป็นวรรณกรรมดีๆ ซึ่งมีแบบอย่างภาษาที่เด็กควรได้มีโอกาสอ่านมากๆ ปรัชญาการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์นี้ เป็นที่ยอมรับมากขึ้น มีนักภาษาและนักการศึกษาหลายท่านได้รับการสนับสนุนและใช้ในการเรียนการสอนแพร่หลาย ไปอย่างกว้างขวางทั้งในสหรัฐอเมริกา แคนาดา นิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย ยุโรป และหลายประเทศในเอเชีย

6.2 ความหมายของการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์

กู๊ดแมน และ กู๊ดแมน (บังอร พานทอง . 2540 : 3 ; อ้างอิงจาก Goodman & Goodman.1982) อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับ การเรียนการสอนการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ ให้เห็นความแตกต่างจากแนวการสอนแบบเดิม และสิ่งสำคัญที่อาจถือเป็นหัวใจการสอนภาษาก็คือ การเรียนการสอนภาษาจะได้ผลดีที่สุด เมื่อผู้เรียนสามารถเข้าใจในสิ่งที่เรียน เข้าใจความหมายของภาษาและสามารถนำไปใช้ได้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ภาษา

ซอมสกี (Richgels. 1990 : 45 – 46 ; citing Chomsky. 1988) อธิบายว่า การสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ภาษา จากความหมายและประสบการณ์ของผู้เรียนในลักษณะเป็นความหมายกว้างๆ ตามธรรมชาติจากการสนทนาและการมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เช่น การเล่านิทาน การร้องเพลง

ฮอลลิเดย์ (Richgels. 1990 : 26 – 27 ; citing Halliday. 1975 : 7) อธิบายถึงการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ว่าเป็นกระบวนการที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์เช่นใดกับผู้อื่นย่อมมีความหมายทั้งสิ้น เป็นการเรียนเพื่อการสื่อความหมาย ภาษาที่ใช้มีจุดมุ่งหมายหรือประโยชน์ของการใช้ภาษาในบริบท ของสถานการณ์ต่างๆ กันไป

วิกเตอร์ โฟรเซ (Victor Froese. 1991 : 2) กล่าวว่า การสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ จะมีลักษณะยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง และใช้กระบวนการสอนวรรณคดีเป็นพื้นฐาน (Literature – Based) ในการสอนภาษา นักเรียนจะเรียนภาษาในสถานการณ์การสื่อสารอย่างแท้จริง ที่ว่าใช้กระบวนการสอนวรรณคดีเป็นพื้นฐาน หมายความว่าสื่อการสอนที่เป็นหนังสือเรียนจะมีหลากหลายทั้งเรื่องที่เป็นนิยาย สารคดี เรื่องที่เป็นข้อมูลข่าวสารต่างๆ จะนำมาเสริมสร้างการเรียนรู้ภาษา ส่วนการสื่อสารในสถานการณ์จริงนั้น หมายความว่า จะเน้นที่ตัวผู้ฟังและผู้อ่านให้ใช้ภาษาในสภาพการณ์การใช้ภาษาอย่างแท้จริง

บรรเทา กิตติศักดิ์ (2539 : 160) สรุปไว้ว่า การสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ เป็น การเรียนภาษาที่เป็นไปตามธรรมชาติผู้เรียนจะเรียนภาษาจากการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคม การพัฒนาภาษา จะต้องบูรณาการทักษะทางภาษา ได้แก่ การอ่าน การเขียน การพูด การฟัง และการคิดเข้าด้วยกัน เป็น กระบวนการในการสอนภาษา และยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมทักษะการอ่านออกเขียนได้โดยเรียนรู้จากประสบการณ์และการอ่านหนังสือให้หลากหลาย

กู๊ดแมน (บังอร พานทอง . 2540 : 1 – 2 ; อ้างอิงจาก Goodman.) ได้ริเริ่มค้นคว้าและเสนอแนว ปรัชญาการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาตามแนวคิดวิทยาภาษาศาสตร์ขึ้นโดยใช้คำว่า Whole Language

Approach แนวการสอนนี้มีนักการศึกษาและนักภาษาศาสตร์หลายท่านร่วมงานและสนับสนุนตลอดจนทำวิจัยมากมาย กู๊ดแมน ได้ให้ความหมายของปรัชญาการสอนแบบนี้ว่า การพัฒนาการเรียนการสอนภาษานั้นควรเป็นไปตามธรรมชาติ มนุษย์เราจะสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ และสื่อสารได้ตั้งแต่แรกเกิด และจะพัฒนาไปเรื่อยๆ เมื่อสิ่งที่เรียนรู้มีความหมาย ผู้ใช้เข้าใจและสามารถนำไปใช้ด้วยตนเองได้ ก่อนวัยเข้าเรียนภาคบังคับเด็กจะมีความรู้และประสบการณ์มาพอสมควร จึงจำเป็นที่ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงจุดนี้ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนควรคำนึงถึงผู้เรียนเป็นหลัก ดูความสนใจของผู้เรียน จัดการเรียนการสอนให้ตอบสนองกับความรู้หรือประสบการณ์เดิมที่เด็กมีอยู่ จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถใช้ความรู้เดิมเข้ามาช่วยให้เกิดความเข้าใจบทเรียนใหม่ๆ ได้เร็วและง่ายขึ้น การเรียนการสอนควรมีเนื้อหาที่สามารถเข้าใจความหมายได้ ไม่แบ่งการพัฒนาการเรียนรู้อาษาเป็นหน่วยย่อยๆ เพราะผู้เรียนจะทำความเข้าใจได้ยากและลืมนำไปใช้ ไม่ก่อให้เกิดความเข้าใจ ไม่สามารถนำไปพัฒนาใช้กับสถานการณ์อื่นๆ ได้

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า การสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ คือ ปรัชญาการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเน้นการสอนในสิ่งที่มีความหมายและประสบการณ์ของผู้เรียน เพราะในการเรียนรู้ หากผู้เรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่มีความหมายและตนเองเคยมีประสบการณ์ ย่อมจะทำให้เรียนรู้ได้ง่ายและรวดเร็ว เช่น กรณีการอ่านหากผู้เรียนได้อ่านเรื่องที่มีความหมายและตนเองเคยมีประสบการณ์ ขณะอ่านจะสามารถนำประสบการณ์เดิมมาใช้ในการตีความทำความเข้าใจความหมายของเรื่อง จะทำให้เข้าใจเรื่องได้ง่ายและรวดเร็ว ในการสอนจะมุ่งให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายโดยรวมของข้อความ โดยผู้เรียนใช้ประสบการณ์เดิมมาช่วยในการทำความเข้าใจความหมาย สอนทุกทักษะภาษาร่วมกันอย่างบูรณาการไม่แยกสอนแต่ละทักษะ เพื่อให้การเรียนรู้เป็นไปตามธรรมชาติ มีปฏิสัมพันธ์ทางวาจาระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนหรือผู้เรียนกับผู้เรียน ให้การยอมรับทุกสำเนียงภาษาของนักเรียนในชั้นเรียนในระดับหนึ่ง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจว่าเป็นที่ยอมรับของสังคม และเกิดความกล้าที่ใช้ภาษาในสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งช่วยเสริมพัฒนาการทางภาษาของผู้เรียน แต่ผู้สอนจะต้องใช้เทคนิคในการแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนในโอกาสต่อไป เพื่อปรับภาษาของผู้เรียนให้ถูกต้องตามมาตรฐานภาษา ลักษณะดังกล่าวจะทำให้ผู้เรียนได้เรียนภาษาในสถานการณ์ของการสื่อสารอย่างแท้จริง

Whole Language Approach ในที่นี้ผู้วิจัยใช้คำว่า การสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ตามแนวคิดของ บังอร พานทอง (2540 : 29) เพราะการเรียนการสอนจะได้ผลดีหากผู้เรียนมีประสบการณ์เดิมช่วยในการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังมีนักการศึกษาอีกหลายท่าน ใช้คำภาษาไทยต่างกันออกไป เช่น อารี สันทนต์ (2535 : 20) ใช้คำว่า การสอนภาษาแนวธรรมชาติ ส่วน บุซบง ดันติวต์ (2538 : 142) ใช้คำว่า การสอนภาษาองค์รวม บรรเทา กิตติศักดิ์ (2539:160) ใช้คำว่า การสอนภาษาแบบองค์รวม

6.3 หลักสำคัญของการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์

บังอร พานทอง. (2540 : 31) สรุปแนวการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ไว้ดังนี้

1. เป็นปรัชญาการสอนที่พัฒนาการเรียนรู้ภาษาตามแนวการเรียนรู้ตามธรรมชาติ
2. จัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คำนึงถึงประสบการณ์ของผู้เรียน โดยจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความสนใจและพื้นฐานความสามารถของผู้เรียน
3. ภาษาหรือเนื้อหาที่นำมาสอนต้องมีเนื้อความที่สื่อความหมายได้เข้าใจและสอดคล้องเหมาะสมกับประสบการณ์ของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ประสบการณ์เดิมเข้าช่วยในการเรียนรู้
4. สอนทุกทักษะร่วมกันอย่างบูรณาการเพื่อให้การเรียนรู้เป็นไปตามธรรมชาติ
5. การเรียนการสอนควรมีรากฐานมาจากสิ่งที่เป็นจริง สามารถสัมผัสได้และนำไปใช้ได้จริง

6.4 แนวการสอนตามปรัชญาการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์

กูดแมน (บังอร พานทอง. 2540 : 16 ; อ้างอิงจาก Goodman. 1987) ได้สรุปประเด็นสำคัญที่เป็นองค์ประกอบของการสอนภาษาโดยเน้นพื้นฐานประสบการณ์ ดังนี้

1. ปรัชญาการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่ตนสนใจในการสื่อสาร ซึ่งมีความหมายสื่อความได้เข้าใจ การเรียนการสอนอยู่ในสภาพที่เอื้ออำนวย และมีความหมายต่อผู้เรียน ผู้เรียนสามารถเข้าใจและนำไปใช้ได้
2. การเรียนการสอนให้ความสำคัญที่เนื้อหาสาระของภาษาที่นำมาสอน ผู้เรียนและผู้สอนต่างมีหน้าที่โดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนตามฐานะของตน
3. หัวใจหลักของการเรียนการสอนคือความหมายของภาษา มิใช่รูปแบบของภาษาเท่านั้น บทความหรือเรื่องราวต่างๆ ที่นำมาสอนต้องเหมาะสมกับผู้เรียน มีเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่จริง เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจได้ดี และมีเพียงพอในชั้นเรียน
4. ส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าใช้ภาษาในรูปแบบต่างๆ ตามจุดประสงค์ของผู้เรียนเอง โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกทางภาษาในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้เกิดความมั่นใจ และแตกฉานในภาษานั้นๆ มากขึ้น
5. ในชั้นเรียนที่สอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์นี้ จะต้องมีการใช้ภาษาในรูปแบบต่างๆ ทั้งที่เป็นภาษาพูดและภาษาเขียน เพื่อเป็นการฝึกฝนและดูความถูกต้องเหมาะสม
6. เป็นปรัชญาการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ภาษา โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนการสอน ให้โอกาสผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น มีความสามารถในการเข้าร่วมกิจกรรม มีความเข้าใจ มั่นใจในการใช้ภาษาในรูปแบบต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ
7. การสอนจะเลือกเนื้อหาที่เหมาะสม และมีสื่ออุปกรณ์อย่างเพียงพอ ในกรณีการอ่านต้องมีหนังสือดีๆ เป็นตัวอย่าง เด็กได้แบบแผนภาษาที่ดี และมีความมั่นใจในการนำไปใช้ได้ถูกต้อง
8. การสอนจะเน้นเนื้อหาที่มีความหมาย ไม่แบ่งส่วนย่อยออกสอนทีละส่วน จะใช้วิธีการแบบบูรณาการ เพื่อให้เด็กได้ใช้ความคิด สามารถที่จะโต้ตอบแสดงความคิดเห็น และนำแบบอย่างภาษาไปใช้ในสถานการณ์อื่นๆ ต่อไปได้
9. การสอนจะไม่แบ่งแยก จะยอมรับทุกสำเนียงภาษาของทุกกลุ่มชน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจว่าเป็นที่ยอมรับของสังคมนั้นๆ โดยครูผู้สอนจะพยายามแก้ไขและพัฒนาให้ถูกต้องในโอกาสต่อไป
10. สอนทักษะ ฟัง พูด อ่าน เขียน ร่วมกันอย่างบูรณาการ เพื่อให้การเรียนรู้เป็นไปตามธรรมชาติ

6.5 แนวปรัชญาการอ่านการเขียนตามแนวการสอนแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์

กูดแมน (บังอร พานทอง. 2540 : 13 – 14 ; อ้างอิงจาก Goodman. 1987) ได้ประมวลแนวปรัชญาการอ่านและการเขียนตามปรัชญาการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ไว้ดังนี้

การสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ จะพยายามสอนให้เด็กอ่านและเขียนจากบทความหรือข้อความที่มีความหมาย ภาษาสามารถนำไปใช้ได้จริงตามธรรมชาติ เด็กจะเรียนด้วยการลงมือปฏิบัติ เรียนอ่านด้วยการอ่าน เรียนเขียนด้วยการเขียน หลักการอ่านหรือกระบวนการอ่านและเขียนประกอบด้วย

1. ผู้อ่านจะพยายามทำความเข้าใจ และหาความหมายข้อความที่อ่านในขณะที่กำลังอ่าน โดยใช้พื้นฐานความรู้และประสบการณ์เดิมเข้ามาช่วยให้เข้าใจความหมายในขณะที่กำลังอ่าน
2. ขณะอ่านทุกครั้ง ผู้อ่านจะใช้กระบวนการอ่าน โดยใช้ประสบการณ์เดิมในการเดาความหมาย แล้วเลือกความหมายให้ถูกต้องตามเนื้อความ เพื่อทำความเข้าใจบทความนั้นอย่างถูกต้อง

3. การเขียนข้อความหรือบทความ ผู้เขียนจะต้องมีข้อมูลและรายละเอียดเพียงพอเพื่อผู้อ่านอ่าน แล้วเกิดความเข้าใจ การเขียนที่ดีต้องทำให้ผู้อ่านสามารถอ่านได้เข้าใจ และบทความที่เขียนจะต้องมีข้อมูลสมบูรณ์เพียงพอที่จะทำให้เข้าใจได้เช่นกัน

4. ระบบไวยากรณ์ภาษาจะมีบทบาทในการเขียนแต่ละครั้ง ระบบเหล่านี้จึงควรศึกษาร่วมไปด้วย อย่างบูรณาการ เพราะจะนำไปใช้ในการทำความเข้าใจกับเนื้อหาข้อความต่างๆ ได้เข้าใจดียิ่งขึ้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะมีส่วนช่วยให้อ่านและเขียนได้ดี

5. หัวใจสำคัญที่ผู้อ่านอ่านบทความแต่ละครั้ง คือความสามารถในการทำความเข้าใจในสิ่งที่ตนอ่าน ทราบความหมายในสิ่งที่ผู้เขียนพยายามสื่อความคิดนั้น

6. ผู้เขียนแต่ละคน หากจะสร้างสรรค์งานเขียน จะต้องพยายามสื่อความคิดของตนออกมา ในรูปการเขียนบทความ ซึ่งสามารถทำให้ผู้อ่านเข้าใจได้ว่า ผู้เขียนต้องการจะสื่ออะไรบ้าง มีความหมายอย่างไร

7. ความสามารถในการเขียนและการอ่านของผู้เรียนจะถูกจำกัดที่ความรู้พื้นฐาน ดังนั้นการนำเนื้อหาการสอนควรมีความยากง่ายเหมาะสมกับผู้เรียน จึงจะทำให้ผู้เรียนนำประสบการณ์มาใช้ประโยชน์ได้

6.6 หลักเกณฑ์ในการสอนอ่านและเขียนตามแนวการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์

บ๊องร พานทอง (2540:4) ได้สรุปหลักเกณฑ์ในการสอนอ่าน และเขียนตามแนวการสอนแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ ไว้ดังนี้คือ

1. ผู้อ่านจะเก็บข้อมูลและทำความเข้าใจความหมายของข้อความที่อ่านในระหว่างการอ่าน โดยใช้ความรู้และประสบการณ์เดิมของตนเข้าช่วย เพื่อให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น
2. ในระหว่างการอ่าน ผู้อ่านทุกคนจะใช้กลวิธีในการอ่านที่จะช่วยทำความเข้าใจข้อความที่อ่าน โดยใช้ประสบการณ์เดิมในการคาดการณ์ล่วงหน้า แล้วเลือกความหมายของคำหรือข้อความ และหาข้อความสนับสนุนความหมายที่ต้องการ หากผิดพลาดก็แก้ไขก่อนแล้วยอมรับในขั้นตอนสุดท้าย
3. ด้านการเขียน ผู้ที่อ่านมากจะมีข้อมูลในการเขียนมาก ดังนั้น ในการเขียนควรฝึกให้ผู้เรียนอ่านให้มากเพื่อจะได้มีข้อมูลเพียงพอที่จะเขียนให้บทความมีความหมายที่จะสื่อความให้ผู้อ่านเข้าใจได้
4. ระบบไวยากรณ์อาจใช้ในการทำความเข้าใจ ผู้เรียนจะต้องศึกษาระบบไวยากรณ์ไปด้วยเพื่อให้เข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น
5. จุดมุ่งหมายหลักของการอ่าน คือ ความหมายและความเข้าใจในบทความที่อ่าน ส่วนจุดมุ่งหมายในการเขียนคือ สื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจตามจุดประสงค์ของผู้เขียน

6.7 ข้อเสนอแนะสำหรับชั้นเรียนที่ใช้การสอนแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์

บ๊องร พานทอง (2540 : 5-6) ได้ให้ข้อเสนอแนะสำหรับชั้นเรียนที่ใช้การสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ต้องยึดหลักการเหมือนกันดังนี้

1. นักเรียนจะเป็นศูนย์กลางการเรียนการสอนและวางหลักสูตร ครูผู้สอนต้องค้นหาความสนใจและพื้นความรู้ของนักเรียน แล้วนำมาเป็นแนวการจัดการเรียนการสอนต่อไป กิจกรรมที่จะรู้จักเด็กอาจทำได้ด้วยการสัมภาษณ์ ให้เด็กเล่าประสบการณ์ส่วนตัว เขียนประวัติส่วนตัวหรือสมุดภาพเกี่ยวกับครอบครัว ตลอดจนกิจกรรมต่างๆ ที่เด็กสนใจ

2. ควรอ่านหรือเล่าเรื่องที่นำเสนอใจให้เด็กฟังเสมอๆ เลือกเรื่องที่นำเสนอใจ แฝงคติสอนใจหรือมีแบบแผนการใช้ภาษาที่ดี ในระหว่างเล่าหรืออ่านควรหยุดบางครั้ง เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้ตาม หรือเพิ่มเติมประสบการณ์ของตนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง เด็กจะตื่นตัวตลอดเวลา การได้รับฟังตัวอย่างภาษาดีๆ เป็นประจำ เด็กจะเกิดความเข้าใจและนำไปใช้ในการเรียน หรือช่วยในการทำความเข้าใจในการอ่าน

3. เด็กควรมีโอกาสอ่านหนังสือทุกวัน โดยเฉพาะวรรณกรรมที่ดีมีคุณค่า บทความที่ติดลวดจนสิ่งพิมพ์ทุกชนิด เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร ไปสเตอร์ และหนังสือประเภท Predictable หรือรูปภาพสวยๆ ก็จะช่วยได้ดียิ่งสำหรับผู้เริ่มเรียน นอกจากนี้ควรมีกิจกรรมต่างๆ ที่ส่งเสริมการอ่านของเด็ก ได้แก่

ก. การอ่านหนังสือร่วมกัน (Shared Books Experience) ซึ่งเป็นกิจกรรมในครอบครัวโดยบิดามารดาอ่านหนังสือให้ลูกฟังบ่อยๆ จะเป็นโอกาสที่บุคคลในครอบครัวได้มีกิจกรรมร่วมกัน

ข. การรวมกลุ่มอ่านวรรณกรรม (Literature Group) เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียนทุกระดับ ผู้สอนควรเลือกหาหนังสือที่น่าสนใจอย่างน้อย 5 – 6 เรื่อง ในแต่ละครั้งที่สอน แต่ละเรื่องควรมีจำนวนเท่ากับสมาชิกในกลุ่ม ควรเป็นเรื่องที่เด็กให้ความสนใจ ระดับความยากควรให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของเด็ก จากนั้นแบ่งกลุ่มนักเรียน ครูแนะนำหนังสือแต่ละเล่มแล้วให้แต่ละกลุ่มเลือกหนังสือเรื่องที่พอใจอ่านเรื่องร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ผู้สอนคอยให้ความช่วยเหลืออธิบายเพิ่มเติม จากนั้นแต่ละกลุ่มก็จะออกมาพูดให้เพื่อนๆ ในห้องเรียนฟัง จะทำให้เด็กอื่นๆ ได้ทราบเรื่องที่ต่างออกไป และอาจจะเกิดความสนใจต้องการอ่านด้วยตนเองเพิ่มเติม

ค. การมีผู้ช่วยในการอ่าน (Assisted Reading) เป็นกิจกรรมที่ใช้เหมาะสำหรับช่วยผู้อ่านที่มีปัญหาหรือผู้ที่เริ่มอ่าน (เด็กเล็ก) ครูจะอ่านพร้อมกับเด็กหรือผู้อ่านที่มีปัญหาทำให้มีกำลังใจและความพยายามมากขึ้น นอกจากนั้นก็ควรเลือกหนังสือที่เหมาะสมไม่ยากเกินไป จะทำให้ผู้อ่านมีกำลังใจ และสามารถอ่านได้ตามเพื่อนอื่นๆ เช่นกัน

ง. การอ่านตามความสนใจ (Sustained Silent Reading) จะใช้ช่วงเวลาประมาณวันละ 5 – 10 นาที ให้นักเรียนและครูผู้สอนหาสิ่งซึ่งตนสนใจนำมาอ่านในช่วงเวลานี้ ครูผู้สอนอาจเตรียมบทความสั้นๆ สำนวนไว้มานั่ง เพื่อใช้ในกรณีที่เด็กบางคนไม่เตรียมมา ในบางครั้งอาจเรียกนักเรียนคนใดคนหนึ่ง หรืออาสาสมัครขึ้นมาเพื่อเล่าเรื่องที่อ่าน แล้วให้โอกาสทุกคนซักถามหรือเพิ่มเติมรายละเอียดหากตนมีประสบการณ์ในเรื่องนั้นๆ

4. ให้เด็กได้มีโอกาสเขียนมากที่สุด โดยอาจจะเริ่มจากการเขียนที่เกี่ยวข้องกับตนเอง หรือสิ่งที่นักเรียนมีประสบการณ์มาบ้างแล้ว ซึ่งเรียกว่าการเขียนเกี่ยวข้องกับตนเอง (Authentic Writing) แล้วจึงเริ่มยากขึ้นในรูปแบบการเขียนแบบอื่นๆ เช่น อาจให้ทำกิจกรรมประจำด้วยการเขียนบันทึกประจำวัน (Journal) เกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ของตนเอง ภายในโรงเรียนหรือเหตุการณ์ที่พบในแต่ละวันอาจมีการจัดที่สำหรับเขียน Journal ระหว่างครูและนักเรียนไว้ที่มุมหนึ่งของห้องเรียน ซึ่งจะเป็นแหล่งสื่อสารระหว่างครูและนักเรียนได้อีกรูปแบบหนึ่ง

5. การเฝ้าดูพฤติกรรมของเด็ก (Kid – watching) เป็นกิจกรรมที่ Yetta Goodman จัดขึ้นเพื่อเป็นการเฝ้าดูพัฒนาการของเด็ก ซึ่งสามารถทำได้ทั้งเด็กเล็กและเด็กโต ดูว่าแต่ละคนมีจุดบกพร่องอย่างไร ครูผู้สอนจะได้หาทางแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้นและตรงจุด ผู้ที่เป็นผู้เฝ้าดูพฤติกรรมของเด็กจะต้องทำงานอย่างสม่ำเสมอ และกำหนดช่วงเวลาในการประเมินผลและแก้ไขเป็นช่วงๆ ต่อไป

6. การสอนภาษาตามแนวการสอนแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ มุ่งเน้นให้เด็กร่วมมือกันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เช่นเดียวกับแนวการสอนแบบการร่วมกัน (Co – operative teaching) เป็นการฝึกให้เด็กได้

รู้จักการร่วมมือกันทำงาน แต่ละคนรู้จักหน้าที่ของตน มีความรับผิดชอบใช้เวลาให้เป็นประโยชน์สูงสุด และ ประการสำคัญเด็กอายุรุ่นเดียวกัน บางครั้งสามารถสื่อสารกันเองได้ดีกว่าการที่สื่อสารกับครูผู้สอน ซึ่งก็จะ เป็นการแบ่งเบาภาระของครูได้ระดับหนึ่ง แต่ครูที่ดีควรมีวิธีการในการตรวจสอบเช่นกัน

6.8 การวัดผลและประเมินผล

การวัดผลประเมินผลการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ จะไม่นิยมใช้การประเมินผลด้วย แบบทดสอบมาตรฐานต่างๆ เพียงอย่างเดียว แต่จะใช้วิธีการต่างๆ ร่วมกัน ได้แก่ การปฏิสัมพันธ์ การเฝ้า สังเกตพฤติกรรม แล้วนำผลมาวิเคราะห์เพื่อประเมินผล

แนวทางการประเมินผลการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยใช้ในงานวิจัยครั้งนี้

1. สังเกตจากพฤติกรรมการเรียน ความสนใจในการเลือกสื่อ การเข้ากลุ่มทำกิจกรรมอย่างกระตือรือร้น
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การแสดงความคิดเห็น การสนทนาโต้ตอบ การแลกเปลี่ยน

แนวความคิดซึ่งกันและกัน

3. สังเกตจากผลงานในแต่ละครั้งที่มอบหมาย ความเอาใจใส่ ความรับผิดชอบและความเป็น ผู้นำในการเสนอผลงาน

4. สังเกตจากพัฒนาการในการเรียนทั้งการอ่านและการเขียน ตลอดจนการวิเคราะห์ข้อมูลใน การสื่อสารเพื่อสื่อความหมาย

5. ประเมินจากงานเขียน การใช้สำนวนภาษา รูปแบบและความถูกต้องที่เหมาะสมกับบริบทของ สังคมปัจจุบัน

6.9 ประโยชน์ของการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์

1. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือกสื่อหรือเนื้อหาตามความสนใจของผู้เรียนเอง
2. ผู้เรียนได้รับความสนุกสนานและเกิดความเชื่อมั่นในการเรียนจากกิจกรรมการเรียนการสอนทุก ขั้นตอน
3. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทักษะทางภาษาอย่างเป็นธรรมชาติ เน้นความเข้าใจความหมายให้รู้จัก คิดเพื่อให้เกิดความคิดรวบยอดอย่างบูรณาการ เพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน
4. ผู้เรียนมีโอกาสได้ฝึกการใช้ภาษาในทักษะต่างๆ ลักษณะบูรณาการตั้งแต่ขั้นตอนที่ 1 ถึงขั้นตอน สุดท้าย โดยกิจกรรมต่างๆ เช่น การซักถาม การโต้ตอบ การเล่าเรื่องการแสดงความคิดเห็น และการมีมนุษย์ สัมพันธ์ต่อกัน
5. ผู้เรียนมีโอกาสได้ทำงานเป็นกลุ่ม ได้ฝึกการทำงานแบบประชาธิปไตย การยอมรับฟังความคิดเห็น และการฝึกความรับผิดชอบต่อการทำงาน
6. ผู้เรียนมีโอกาสได้แสดงความสามารถเฉพาะด้านและเกิดความคิดสร้างสรรค์ได้หลายรูปแบบ เช่น การสร้างโครงเรื่องเอง การแสดงบทบาทสมมติ เป็นต้น
7. ผู้เรียน เรียนภาษาได้เข้าใจลึกซึ้ง สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
8. ผู้เรียนมีความมั่นใจในการอ่าน และสามารถศึกษาหาข้อมูลต่างๆ ตามความสนใจ
9. เมื่อผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจในการอ่านได้ มีข้อมูลเป็นพื้นฐานความรู้ก็จะสามารถนำไป สื่อสารได้ในทุกทักษะ ซึ่งตรงกับจุดประสงค์ในการสอนภาษาทุกภาษาที่ต้องการให้ผู้เรียนสามารถนำ ความรู้ไปสื่อสารได้ สามารถใช้ทักษะทั้ง 4 ได้อย่างบูรณาการ

6.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์

งานวิจัยต่างประเทศ

วอร์ด (Ward. 1990 : 51) ศึกษาการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์กับการสอนปกติ โดยรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีสังเกตในห้องเรียน สัมภาษณ์ครู ศึกษาแผนการสอน ศึกษางานที่ผู้เรียนทำ หนังสือที่ใช้และคู่มือหลักสูตร ผลของการวิจัยพบว่า การสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์มีอิทธิพลทางการพัฒนาภาษามากกว่าการสอนปกติ ผู้เรียนที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์เกิดความเข้าใจในการใช้ภาษา กล้าแสดงความคิดเห็น ผู้เรียนเกิดความผูกพันและความเชื่อมั่นในตนเอง เพราะเป็นการเรียนการสอนแบบบูรณาการอย่างต่อเนื่อง

ไบรอัน (Bryan. 1991 : 52) ศึกษาการสอนอ่านและเขียนด้วยการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์กับการสอนปกติ ผู้วิจัยให้ผู้เรียนเลือกอ่านหนังสือตามความสนใจใช้เวลาทดลอง 7 สัปดาห์ วัดผลการอ่านและการเขียนจากแบบทดสอบมาตรฐาน 2 ฉบับ คือ California Achievement Test – CAT และ The Test of Written Language- TOWL ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์มีทักษะในการอ่านและการเขียนสูงกว่ากลุ่มการสอนแบบปกติ

เมอร์เซอร์ (Mercer. 1992 : 30) ศึกษาความสามารถในการอ่านและเขียนโดยใช้แบบทดสอบมาตรฐาน 2 ชุด กับผู้เรียนชั้นประถมศึกษาที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์กับการสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์มีคะแนนความสามารถในการอ่านและเขียนสูงกว่าผู้เรียนที่ได้รับการสอนปกติ

เลิฟ (Love. 1995:169) ศึกษาพัฒนาการด้านความเข้าใจในการอ่านของกลุ่มผู้ใหญ่ที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ จำนวน 30 คน โดยสังเกตพฤติกรรมความสนใจการเลือกหนังสืออ่าน การมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน การเข้ากลุ่ม ความพึงพอใจในการอ่าน การยอมรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน การวิเคราะห์สถานการณ์ร่วมกัน ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เรียนและรวบรวมข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มผู้เรียนมีพัฒนาการด้านความเข้าใจในการอ่านสูงขึ้นและส่งผลต่อการใช้ภาษาในการสื่อสารในชีวิตประจำวันให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วย

งานวิจัยในประเทศ

ภาวณี แสนทวีสุข (2538 : 91 – 93) ได้ศึกษาชุดพัฒนาประสบการณ์การเขียนร่วมกัน ตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ กับเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 3 โดยกลุ่มทดลองได้รับการจัดประสบการณ์เขียนร่วมกัน ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมการเขียนตามโอกาส เช่น กิจกรรมการสำรวจเด็กมาโรงเรียน กิจกรรมแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ กิจกรรมช่วยกันเตือน กิจกรรมประกาศข่าว กิจกรรมอวยพรวันเกิด กิจกรรมเขียนบัตรขอบคุณ โดยครูจะเลือกมาให้เด็กทำวันละกิจกรรมและกิจกรรมเขียนเสรี เป็นกิจกรรมที่เด็กเขียนสื่อความหมายโดยอิสระในช่วงกิจกรรมสร้างสรรค์และเล่นเสรี ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการจัดการเรียนการสอนทางภาษาด้วยการเขียนตามแนวการเตรียมความพร้อมของแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ผลการศึกษาพบว่า หลังการทดลองกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ในการเขียนด้วยการสร้างสัญลักษณ์ภาษาเขียน ด้านทิศทางการเขียน ด้านการถ่ายทอดความหมายของสัญลักษณ์ภาษาเขียน ด้านความซับซ้อนของความหมายสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุภัทรา คงเรือง (2538 : บทคัดย่อ) ศึกษาผลการใช้กิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติที่มีต่อความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตัวหนังสือและหนังสือของเด็กวัยอนุบาล ผลการวิจัยพบว่า

นักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติมีคะแนนความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตัวหนังสือและหนังสือสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการอ่านแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ทัตพร เกตุพนอม (2540 : 95 – 97) ได้เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน และความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนภาษาแนวธรรมชาติโดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับการสอนตามคู่มือครู ผลปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแนวธรรมชาติโดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูมีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย และความสามารถในการเขียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ นั่นคือนักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแนวธรรมชาติโดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะมีคะแนนความเข้าใจในการอ่าน และความสามารถในการเขียนภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

อำพร ศรีทรัพย์ (2540 : 94) ศึกษาความสนใจในการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ และได้รับการจัดประสบการณ์แบบปกติ มีความสนใจในการอ่านและการเขียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติหลังการทดลองมีความสนใจในการอ่านและการเขียนสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบปกติ

จากงานวิจัยข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์เอื้อต่อการเรียนรู้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพวิธีหนึ่ง และเป็นปัญหาการสอนที่สามารถปรับให้เข้ากับผู้เรียนทุกระดับไม่ว่าจะเป็นเด็กวัยอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษาและอุดมศึกษา ซึ่งยังได้รับความสนใจทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทย ผู้วิจัยคาดว่า การสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์นี้น่าจะนำมาพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยให้เกิดคุณภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

7. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนตามคู่มือครู

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ปรับปรุงหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 ด้วยเหตุผลที่สำคัญคือ เพื่อให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจ สังคม ตลอดจนความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและเพื่อให้คุณภาพของเยาวชนเป็นไปตามที่พึงประสงค์

7.1 คุณลักษณะของผู้เรียน

เมื่อนักเรียนได้เรียนรู้ตามหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533 แล้ว ควรได้รับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การพัฒนาตน มีความรู้พื้นฐาน มีสุขภาพกายใจสมบูรณ์ รู้จักแก้ปัญหา รู้จักพัฒนา มีคุณธรรม เน้นเพื่อส่วนรวม และมีเจตคติต่อการทำงาน
2. การพัฒนาอาชีพ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ รักการทำงาน เห็นช่องทางในการประกอบอาชีพและจัดการเป็น ตลอดจนมีทักษะและเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ
3. การพัฒนาสังคม ปฏิบัติหน้าที่ของตนเองต่อครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ ฯลฯ

คุณลักษณะของผู้เรียนที่เกิดจากการพัฒนาทั้ง 3 ด้านนี้ จะทำให้เยาวชนของชาติเติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพอันพึงประสงค์หลายประการ เช่น สามารถสื่อความด้วยการอ่าน ฟัง พูดและเขียนอย่างมีวิจารณญาณ สามารถคาดหมายการเปลี่ยนแปลงในสังคม สิ่งแวดล้อมและปฏิบัติตนได้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงนั้น

รู้จักรักษาสุขภาพทั้งกายและใจให้สมบูรณ์มีค่านิยมที่ดีมีคุณธรรม เป็นสมาชิกที่ทำประโยชน์ต่อชุมชนและประเทศชาติ เป็นต้น

จุดหมายของหลักสูตรจะสอดคล้องต่อเนื่องกันทุกระดับ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น ถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา จัดกระบวนการเรียนการสอนให้ต่อเนื่อง ตอกย้ำพัฒนาเยาวชนของชาติให้มีคุณภาพความสามารถที่ชัดเจน และยังเกิดผลสมจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้อย่างแท้จริง เพียงแต่ในระดับที่สูงขึ้นก็มีรายละเอียดเพิ่มคุณความสามารถคุณภาพที่สูงขึ้นและมากขึ้นตามลำดับ

สำหรับลักษณะของหลักสูตรรายวิชานั้น จุดประสงค์ครอบคลุมพฤติกรรมการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย

1. ด้านความรู้ ความคิด
2. ด้านทักษะ
3. ด้านเจตคติ คุณธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
4. ด้านการจัดการเป็นความสามารถในการทำงานครบถ้วน ตามขั้นตอน นำความรู้ความสามารถ และทักษะไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ

พฤติกรรมการเรียนรู้ที่จะครอบคลุมให้ครบทั้ง 4 ด้านนี้ จะสังสมขึ้นมาได้จากการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการ ซึ่งหลักสูตรฉบับปรับปรุงมุ่งหวังที่จะให้เกิดแก่ผู้เรียน

7.2 จุดเน้นของหลักสูตร

ในการนำหลักสูตรมัธยมศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 ไปใช้จะต้องคำนึงถึงจุดเน้น 3 ประการคือ

1. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการ
2. การตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น
3. การให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจ

ลักษณะจุดเน้นทั้ง 3 ประการนี้ มุ่งพัฒนาชีวิต เศรษฐกิจ และสังคม สำหรับในด้านการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครูจากการเน้นเนื้อหาอย่างเดียวมาเป็นการผสมผสานกับการฝึกปฏิบัติให้มากขึ้น

7.3 กระบวนการคืออะไร

กระบวนการคือ แนวทางดำเนินการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่มีขั้นตอน ซึ่งวางไว้อย่างเป็นลำดับตั้งแต่ต้นจนแล้วเสร็จตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

ขั้นตอนดังกล่าวเป็นขั้นตอนที่มีผู้เสนอไว้ และได้มีการทดลองใช้แล้ว พบว่าเป็นลำดับที่ช่วยให้การดำเนินการมีประสิทธิภาพและนำไปสู่ความสำเร็จตามจุดประสงค์และเป้าหมายได้ โดยใช้เวลาและทรัพยากรน้อยที่สุด

กระบวนการที่ครูจะใช้ในการจัดการเรียนการสอน อาจแบ่งได้ดังนี้

1. กระบวนการเรียนรู้ตามหลักจิตวิทยา เช่น
 - กระบวนการสร้างความคิดรวบยอด
 - กระบวนการเรียนรู้ความคิดของ Gagne ; Bruner, Ausubel , Bloom
 - กระบวนการปรับพฤติกรรมของ Skinner
 - กระบวนการสังคมของ Bandura
 - กระบวนการเรียนภาคปฏิบัติของ Simson
 - กระบวนการกระจำค่านิยมของ Simon เป็นต้น

2. กระบวนการของศาสตร์ ต่างๆ เช่น

- กระบวนการเรียนภาษา
- กระบวนการคณิตศาสตร์
- ทักษะกระบวนการวิทยาศาสตร์

3. ทักษะกระบวนการ 9 ประการ เป็นกระบวนการที่นักวิชาการได้สังเคราะห์ขึ้นเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น โดยเฉพาะการทำงานอย่างมีระบบ มีขั้นตอนและสามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ มีค่านิยมที่ดีในการทำงานต่อไป

7.4 ความจำเป็นที่ต้องใช้กระบวนการ

เหตุผลที่ต้องเน้นกระบวนการในการเรียนการสอน

1. เพื่อเตรียมตัวผู้เรียนให้มีความสามารถรับความก้าวหน้าและการเพิ่มพูนของวิทยาการต่างๆ ที่มีความซับซ้อนขึ้นทุกวันได้ ในการเรียนการสอนที่เป็นอยู่ครูส่วนใหญ่มุ่งเน้นเนื้อหาด้วยความหวังดีต่อนักเรียนต้องการให้นักเรียนได้รับความรู้มากๆ ทั้งความรู้เก่าที่เห็นว่ามีสำคัญและความรู้ใหม่ก็เห็นว่าจำเป็นต้องให้รู้ จึงทำให้ครูทุกสาขาวิชาเรียกร้องว่าเวลาสอนมีไม่พอหรือเนื้อหามากเกินไปจนครูสอนไม่ทัน ซึ่งถ้าจะแก้ปัญหาเรื่องสอนไม่ทันโดยเพิ่มคาบเวลาให้สอนได้ครบตามเนื้อหาเดิมนั้นคงไม่สามารถทำได้ จึงหันมาแก้ปัญหาโดยเน้นกระบวนการแทนเนื้อหา คัดเลือกเนื้อหาสำคัญๆที่เป็นตัวแทนของเนื้อหาสาระสำคัญของวิชานั้นๆ มาสอนโดยใช้กระบวนการ เพื่อให้เด็กได้นำวิธีการดังกล่าวไปใช้หาความรู้ต่อไป เมื่อเทคนิคการสอนเปลี่ยนไปครูจึงต้องศึกษาหาความรู้และต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนให้เหมาะสม

2. เพื่อสนองหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 ที่เน้นให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น การให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะดังกล่าวจะต้องให้เรียนโดยไม่ติดเนื้อหา แต่ติดกระบวนการ

ถ้าครูสอนให้เด็กมีกระบวนการให้เรียนรู้วิธีเรียน (Learn how to learn) ไม่ใช่จำเนื้อหาวิชาเพียงอย่างเดียว เด็กจะมีความรู้ติดตัวไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ใหม่ๆ ที่เขาไม่เคยประสบ ถ้าเปรียบเทียบกับเด็กที่เรียนโดยเน้นเนื้อหา กับเด็กที่เรียนเน้นกระบวนการ จะเห็นว่าในระยะสั้นเด็กที่เรียนเน้นเนื้อหาจะตอบคำถามในเรื่องที่เรียนได้เร็วกว่า ในขณะที่เด็กซึ่งเรียนเน้นกระบวนการอาจจะต้องการเวลาในการค้นหาความรู้ แต่ถ้าดูผลในระยะยาว วัดกันที่ปลายทางเด็กที่มีกระบวนการจะมีความสามารถและมีความคิดริเริ่มได้มากกว่า

7.5 กระบวนการและการนำไปใช้ในการเรียนการสอน

จากกระบวนการต่างๆ ที่กล่าวมาแล้ว การจัดการเรียนการสอนอาจนำกระบวนการเหล่านี้มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะกับธรรมชาติของวิชาได้ เช่น

ทักษะกระบวนการ (9 ประการ)

กระบวนการสร้างความคิดรวบยอด

กระบวนการคิดวิจารณ์ญาณ

กระบวนการแก้ปัญหา

กระบวนการสร้างความตระหนัก

กระบวนการปฏิบัติ

กระบวนการคณิตศาสตร์

กระบวนการเรียนภาษา

กระบวนการกลุ่ม

กระบวนการสร้างเจตคติ

กระบวนการสร้างค่านิยม

กระบวนการเรียนความรู้ความเข้าใจ

กระบวนการสืบสวนสอบสวน

7.6 ข้อคิดในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการ

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนมีพฤติกรรมตามที่หลักสูตรฉบับปรับปรุง 2533 มุ่งหวังนั้น ต้องคำนึงถึงหลัก 3 ประการคือ

สอนให้ได้ผลตามจุดประสงค์ของรายวิชา หรือเนื้อหาวิชาที่จะสอน ครูต้องศึกษาจุดประสงค์ของรายวิชาหรือเนื้อหาที่จะสอน เพื่อพิจารณาว่าจุดประสงค์ของรายวิชานั้นมุ่งพัฒนาผู้เรียนด้านความรู้ เจตคติ หรือการฝึกปฏิบัติ

คำนึงถึงธรรมชาติของแต่ละรายวิชาและเนื้อหา ครูจะต้องพิจารณาดูว่าธรรมชาติของวิชาที่สอนนั้นเป็นอย่างไร เช่น วิชาสังคมศึกษา มุ่งให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวเรากับสิ่งแวดล้อมวิทยาศาสตร์มุ่งให้คิดวิเคราะห์เพื่อค้นหาความจริงด้วยเหตุผล ส่วนวิชาอื่นมุ่งให้ฝึกปฏิบัติจริง เพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ

มุ่งให้เด็กรู้จักคิด รู้จักแก้ปัญหา รู้จักทำ รู้จักพัฒนาและมีค่านิยมที่ดีงาม ครูต้องวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนรู้จักคิดอย่างเป็นระบบ คิดเป็นกระบวนการ เช่น ในการวางแผนประกอบอาชีพอิสระเพื่อมีรายได้ระหว่างเรียน นักเรียนต้องรู้จักคิดวางแผน กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติตามแผนและการประเมินผล เป็นต้น

การที่ครูจะวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักการทั้ง 3 ข้อดังกล่าวนี้ สิ่งที่ครูจะต้องนำมาพิจารณาเป็นอันดับแรกคือ จุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งกลุ่มโรงเรียนกำหนดขึ้น เพราะฉะนั้นครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องเรียนรู้ขั้นตอนต่างๆ ในการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้

7.7 การสอนตามคู่มือครู

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา จัดประชุมสัมมนาเพื่อหาการสอนที่สามารถทำให้ผู้เรียนมีคุณสมบัติ 3 ประการ คือ คิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น ซึ่งคุณสมบัติดังกล่าวเป็นไปตามจุดประสงค์และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 หน่วยศึกษานิเทศก์จึงจัดทำคู่มือการสอนให้โรงเรียนได้ยึดเป็นแนวทางการสอนที่เรียกว่า คู่มือการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ซึ่งยึดรูปแบบการเรียนรู้ของ โรเบิร์ต เอ็ม กาเย (Robert M.Gagne) และลิสเชิลส์ เจ บริกส์ (Lisle J.Briggs) เป็นหลัก (หน่วยศึกษานิเทศก์. 2527 : บทนำ)

7.8 การเรียนรู้ตามแนวของกาเย

การเรียนรู้ของกาเย (Gagne, 1974: 62– 70) ได้แบ่งการเรียนรู้แบบพื้นฐานง่าย ๆ ไปจนถึงการเรียนรู้แบบยากและซับซ้อน ดังนี้

1. การเรียนรู้เครื่องหมายและสัญญาณ เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองที่จะไม่ให้แสดงออกมาได้ การเรียนรู้ประเภทนี้ ได้แก่ การเรียนรู้โดยการวางเงื่อนไขตามแบบของพาฟลอฟ ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์และความรู้สึก

2. การเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง เป็นการเรียนรู้จากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง ผู้เรียนสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้ ผู้เรียนมีความตั้งใจและรู้ตัวในการที่จะเชื่อมโยงการสนองตอบที่เหมาะสมกับสิ่งเร้าต่าง ๆ กัน เมื่อทำได้ถูกต้องและเหมาะสมจะได้รับรางวัลหรือการเสริมแรง

3. การเรียนรู้แบบลูกโซ่เป็นการเรียนรู้การประกอบกิจกรรมที่ต่อเนื่องตามระดับซึ่งประกอบด้วยความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองตั้งแต่ 2 คู่ขึ้นไปเป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกระทำและทักษะต่างๆ ในการเคลื่อนไหว

4. การเรียนรู้โดยการเชื่อมโยงด้วยถ้อยคำภาษา เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถมองเห็นและแยกความแตกต่างระหว่างสิ่งเร้า เพื่อที่จะตอบสนองสิ่งเร้านั้นให้ถูกต้อง

5. การเรียนรู้แบบจำแนกความแตกต่าง เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถมองเห็นและแยกความแตกต่างระหว่างสิ่งเร้า เพื่อที่จะตอบสนองสิ่งเร้านั้นให้ถูกต้อง

6. การเรียนรู้แบบโน้มนำ เป็นการเรียนการสอนที่ผู้เรียนร่วมกันต่อกลุ่มของสิ่งเร้าที่มีความแตกต่างกัน ผู้เรียนต้องเรียนรู้สิ่งที่คล้ายกัน สามารถสรุปความเหมือน และแยกความแตกต่างของสิ่งเร้าได้

7. การเรียนรู้กฎหรือหลักการเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการร่วมมือหรือเชื่อมโยงมโนคติตั้งแต่ 2 มโนคติขึ้นไปเข้าด้วยกัน และจากการที่สามารถตั้งเป็นกฎเกณฑ์ขึ้นได้แล้วจะสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ด้วยวิธีการที่คล้ายคลึงกัน

8. การเรียนรู้การแก้ปัญหาเป็นการเรียนรู้ที่ต้องอาศัยการคิดโดยการรวมกฎเกณฑ์ของการเรียนรู้ประเภทที่ 7 เข้าด้วยกัน และนำไปใช้ในการแก้ปัญหา

การจัดรูปแบบการเรียนของ กาเย เป็นรูปแบบที่จัดวางไว้อย่างเป็นระเบียบ โดยเริ่มจากการวางรูปแบบของจุดประสงค์ วิธีการและการวัดผล ซึ่งสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยครูจะเป็นผู้ออกแบบจัดการและวิธีการวัดผลการเรียนการสอน ด้วยเหตุนี้ครูจึงต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาสมรรถภาพของผู้เรียนในทางเชาว์ปัญญาข้อเท็จจริง เจตคติ และการเคลื่อนไหว รวมทั้งการคิดในด้านต่างๆ เป็นอย่างดี

จากการเรียนรู้ตามแนวของการเย สามารถจัดรูปแบบการสอนซึ่งอาศัยสมมุติฐาน 5 ประการ ดังนี้

1. การจัดรูปแบบการเรียนการสอน มุ่งช่วยให้เกิดการเรียนรู้ในแต่ละบุคคล การจัดรูปแบบการเรียนการสอนนี้ จึงไม่ได้มุ่งที่คนกลุ่มใหญ่ คือมีใช้ระบบกระจายเสียงที่มุ่งให้ความรู้และทัศนคติแก่คนในสังคมรวมๆ แต่จะมุ่งให้กับแต่ละคนที่รวมกันอยู่ในสังคม

2. การจัดรูปแบบการเรียนการสอนทำได้ทั้งระยะสั้นและระยะยาว คือเป็นทั้งการจัดรูปแบบการวางแผนการสอนในแต่ละชั่วโมง และการวางแผนการเรียนการสอนโดยตลอดในบทเรียน ซึ่งอาจทำได้โดยครูแต่ละคน หรือครูช่วยกันทำเป็นหมู่คณะก็ได้

3. การจัดรูปแบบการเรียนการสอนถือว่า การจัดรูปแบบการเรียนการสอนอย่างมีระบบจะมีผลอย่างใหญ่หลวงต่อการพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคน กล่าวคือ ถ้ามีการจัดแบบการเรียนการสอนที่ดีแล้ว ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดีกว่าปล่อยให้เรียนเองตามธรรมชาติ

4. การจัดรูปแบบการเรียนการสอนควรจัดทำเชิงระบบ กล่าวคือ มีขั้นตอนตั้งแต่การพิจารณาความต้องการ ความจำเป็น เป้าหมายและการดำเนินการเป็นขั้นๆ ต่อเนื่องกันไปจนถึงขั้นที่นักเรียนทราบผลการปฏิบัติ หรือประเมินวิธีการทำงานว่าได้ตามเป้าหมายหรือไม่

5. การจัดรูปแบบการเรียนการสอนต้องอยู่บนรากฐานความรู้ที่ว่า มนุษย์เรามีการเรียนรู้รู้อย่างไร คือต้องการรู้กระบวนการเรียน และสภาพการเรียนรู้ต่างๆ

เพราะฉะนั้นการจัดรูปแบบการเรียนการสอนก็คือ การวางแผนการเรียนการสอนให้ออกมาในรูปของระบบกล่าวคือ เป็นการกำหนดภาพรวมของการเรียนการสอนที่จะจัดดำเนินการให้เห็นองค์ประกอบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกัน ซึ่งอาจจะเป็นระบบใหญ่ เช่น ในระดับการสอนแต่ละชั่วโมง

7.9 หลักการและเหตุผลในการจัดรูปแบบการเรียนการสอน

อาคม จันทรสุนทร (2527 : 6 – 7) กล่าวถึงหลักการและเหตุผลในการจัดรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวของ กาเย ไว้ดังนี้

1. เริ่มต้นด้วยการหาความต้องการที่จำเป็นของการเรียนการสอนนั้นโดยกลุ่มผู้รับผิดชอบในการกำหนดเป้าหมายใหญ่ๆ ของการเรียน พร้อมกับศึกษาดูว่ามีทรัพยากรสนับสนุนที่จะใช้ในการเรียนการสอนอะไรบ้าง มากน้อยเพียงไร มีข้อจำกัดอย่างไร
2. นำเป้าหมายใหญ่ๆ ในการเรียนการสอนมากำหนดโครงสร้างของหลักสูตรโดยยึดเป้าหมายใหญ่ในข้อ 1 มาจัดทำเป็นเป้าหมายของแต่ละรายวิชาอย่างไร
3. จุดประสงค์แต่ละรายวิชา จะระบุสมรรถภาพในการเรียนรู้ กล่าวคือ จะสามารถบอกผลการเรียนการสอนหรือการเรียนรู้ออกมาในรูปของพฤติกรรมที่สังเกตได้
4. ระบุสมรรถภาพต่างๆ ของมนุษย์ให้ชัดเจนทั้งสภาพภายนอกและสภาพภายในได้อย่างถูกต้อง โดยใช้หลักการเรียนรู้ทั่วๆ ไป การใช้หลักการเรียนรู้ทั่วๆ ไป และใช้หลักการเรียนรู้เฉพาะแต่ละสมรรถภาพจะทำให้เกิดการเรียนรู้ทั่วๆ ไป และใช้หลักการเรียนรู้ เฉพาะแต่ละสมรรถภาพจะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ
5. เมื่อรู้สภาพหรือเงื่อนไขของการเรียนรู้แต่ละสมรรถภาพจะช่วยให้มีการวางแผนกำหนดลำดับขั้นตอนการเรียนการสอนได้ดีขึ้น กล่าวคือจะทำให้สามารถจัดลำดับขั้นการเรียนรู้ในแต่ละเรื่องไว้ว่า ถ้าจะเรียนรู้เรื่องใดต้องมีความสามารถพื้นฐานที่ต้องการอะไรมาก่อน และสามารถที่จะทำเป็นภาพของขั้นตอนหรือการจัดลำดับสิ่งที่จะเรียนของเรื่องนั้นๆ ให้เห็นอย่างชัดเจน
6. ขั้นตอนต่อมาของการวางแผนการเรียนการสอนก็ต้องทำเป็นหน่วยย่อยๆ ที่มีขอบเขตแคบลง แต่มีรายละเอียดมากขึ้นแล้วจัดทำรายละเอียดของจุดประสงค์จากจุดประสงค์รายวิชาที่เป็นเป้าหมายที่เห็นได้ในเชิงการกระทำ หรือจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
7. เมื่อแต่ละรายวิชาทำเป็นหน่วยย่อยหรือทำเป็นบทเรียน ซึ่งมีจุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรมที่ชัดเจนแล้ว เราก็ต้องจัดสภาพภายนอกคือ จัดสถานการณ์ต่างๆ ให้เหมาะสมกับจุดประสงค์นั้นๆ ทั้งนี้รวมทั้งการปฏิบัติของครูและการจัดสื่อการเรียนการสอนต่างๆ ซึ่งจะต้องหาทางเลือกที่ดีที่จะให้ได้ผลตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ควรจะใช้การทดสอบแบบอิงเกณฑ์หรือการทดสอบโดยยึดจุดประสงค์เป็นหลัก
8. ขั้นตอนที่จะทำให้การเรียนการสอนสมบูรณ์ก็คือ การประเมินผลซึ่งจะต้องประเมินตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ การประเมินผลในแต่ละบทเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรม ควรจะใช้การทดสอบแบบอิงเกณฑ์หรือการทดสอบโดยยึดจุดประสงค์เป็นหลัก
9. เพื่อให้เห็นภาพการวางแผนการเรียนการสอนทั้งระบบก็ต้องพิจารณาถึงระบบการเรียนการสอน ซึ่งครูผู้สอนจะเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่จะจัดระบบการเรียนการสอนเพื่อถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนนี้ สำหรับการถ่ายทอดที่นำจะพัฒนานักเรียนแต่ละคนได้ดีก็คือการเรียนการสอนที่เน้นความสามารถของแต่ละคนโดยผู้เรียนเรียนเป็นรายบุคคล และเพื่อให้ระบบการเรียนการสอนสมบูรณ์ก็ต้องพิจารณาถึงการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดงาน เพื่อดูประสิทธิภาพการจัดรูปแบบการเรียนการสอนด้วย

7.10 การจัดเหตุการณ์เพื่อพัฒนาสมรรถภาพมนุษย์

การจัดการเรียนการสอนต้องสอดคล้องกับการเรียนรู้ของมนุษย์ ซึ่งในการสอนจะต้องยึดตามจุดประสงค์และคำนึงถึงสมรรถภาพของผู้เรียนโดยจัดเหตุการณ์สอนตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. เราความสนใจ เป็นวิธีการนำเข้าสู่บทเรียน ครูอาจใช้การพูดคุยซักถามหรือใช้วัสดุอุปกรณ์ เชื่อมประสบการณ์เดิมกับสิ่งที่จะเรียนรู้ใหม่ เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจและพร้อมที่จะเรียนบทเรียนใหม่
2. แจ้งจุดประสงค์ คือการบอกให้นักเรียนทราบว่าเรื่องที่จะเรียนต่อไปนี้ เมื่อเรียนจบแล้วนักเรียน จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทิศทางใด และเป็นไปตามจุดประสงค์หรือไม่ นักเรียนจะต้องมี พฤติกรรมเป็นไปตามหลักสูตร
3. ทบทวนความรู้เดิม เป็นขั้นที่ครูจะตรวจสอบความรู้พื้นฐานของนักเรียนก่อนที่จะเรียนเรื่องต่อไป เพื่อให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับประสบการณ์ใหม่ได้โดยการซักถาม บอกเล่าหรือทดสอบ ก่อนสอน
4. เสนอบทเรียนใหม่โดยใช้อุปกรณ์มาช่วย เพื่อให้บทเรียนใหม่น่าสนใจและน่าติดตาม เป็นขั้นที่ ครูจัดประสบการณ์ใหม่ให้นักเรียนซึ่งจะเป็นประสบการณ์ที่มีความสำคัญต่อตัวนักเรียน
5. ครูให้แนวความรู้เพื่อเป็นพื้นฐานที่นักเรียนจะฝึกปฏิบัติไป ขั้นนี้เป็นขั้นครูที่จะเป็นผู้ให้แนวทางการเรียนรู้แก่นักเรียน โดยวิธีการที่เหมาะสมสอดคล้องกับสมรรถภาพของมนุษย์ที่เป็นส่วนหนึ่งของจุดประสงค์ ปลายทางของคาบนั้น เช่น ถ้าจุดประสงค์ปลายทางบ่งไว้ว่าต้องการให้นักเรียนตอนกิ่งต้นไม้ได้ถูกต้อง (ทักษะการเคลื่อนไหว) ในขั้นนี้ ครูก็ควรสาธิตและแนะนำวิธีการให้นักเรียนได้ดูและได้ทราบ เพื่อจะได้ลงมือปฏิบัติในขั้นต่อไป
6. ผู้เรียนปฏิบัติ เนื่องจากในปัจจุบันนี้ เรามุ่งให้นักเรียนรู้จักเรียนรู้และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติ เราจึงควรเริ่มส่งเสริมตั้งแต่ในชั่วโมงเรียนเป็นต้นไป ครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือกระทำ กิจกรรมในห้องเรียน ได้มีโอกาสแสดงความคิดและแสดงออกตามสภาพการณ์ที่เหมาะสม เพื่อนักเรียนเหล่านั้นจะได้เป็นนักคิด มีความคิดริเริ่ม สามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้
7. นักเรียนทราบผลการปฏิบัติ การที่นักเรียนลงมือกระทำกิจกรรมใดๆ แล้วได้ทราบผลทันทีว่า ที่ทำลงไปนั้นถูกต้องดีหรือไม่ดีประการใดนั้น ย่อมจะเป็นผลดีแก่ตัวนักเรียนเองข้อบกพร่องบางอย่างถ้าทิ้งไว้เนิ่นนานโดยไม่ได้รับการปรับปรุงแก้ไข ผู้กระทำก็เกิดความเคยชิน ติดเป็นนิสัย และยากแก่การเปลี่ยนแปลงในภายหลัง ในขั้นนี้ครูอาจเป็นผู้ให้คำติชมแก้ไขด้วยตนเอง หรืออาจให้กลุ่มหรือแม้แต่ตัวนักเรียนเป็นผู้ประเมิน โดยทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับความเหมาะสม
8. ประเมินผลการเรียนการสอนตามจุดประสงค์ การประเมินผลการเรียนในแต่ละคาบเป็นสิ่งจำเป็น ยิ่ง เพราะจะเป็นสิ่งที่ยืนยันให้ผู้สอนทราบว่า การสอนของตนในคาบนั้นบรรลุจุดมุ่งหมายหรือไม่ บางครั้งคิดว่า ตนได้สอนไปตามที่ต้องการแล้ว แต่ปรากฏว่านักเรียนยังไม่เข้าใจ และยังไม่ถึงจุดประสงค์นั้น วิธีการที่จะต้องปฏิบัติคือ ครูอาจประเมินดูได้จากการทดสอบย่อยหรือจากการสังเกต และเมื่อผลจากการประเมินในคาบนั้น พบว่าการเรียนบรรลุเป้าหมายแล้ว ย่อมเป็นนิมิตรหมายอันดีว่า ถ้าเป็นเช่นนั้นไปทุกๆ คาบ ทุกๆ บทเรียนแล้ว การสอนของครูโดยส่วนรวมก็ย่อมจะบรรลุจุดประสงค์ของรายวิชาด้วย
9. เน้นให้เด็กเกิดความแม่นยำและสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์อื่นๆ คือการที่ครูสรุปเน้นและย้ำให้เด็กมีความเข้าใจในสิ่งที่ตนเรียนในคาบนั้นอย่างแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น วิธีการที่ครูจะทำได้ก็คือ อาจยกสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกันกับสิ่งที่ได้เรียนมา ให้นักเรียนลองคิดดูว่า ทำได้หรือไม่ ครูอาจให้การบ้าน ให้ทำรายงาน หรือให้หาความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือไปจากความรู้ที่ได้เรียนในชั้น

จากลำดับขั้นของเหตุการณ์การสอนเพื่อพัฒนาสมรรถภาพของมนุษย์เมื่อนำมาจัดแผนการสอน สามารถจัดลำดับขั้นตอนได้ดังนี้ (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. 2534 : 45)

ขั้นที่ 1 ขั้นเร้าความสนใจ

- ขั้นที่ 2 บอกให้นักเรียนทราบจุดประสงค์
- ขั้นที่ 3 ทบทวนประสบการณ์เดิมก่อนที่จะใช้สอนเรื่องใหม่ๆ ต่อไป
- ขั้นที่ 4 เสนอบทเรียนใหม่ โดยใช้วัสดุอุปกรณ์เข้าช่วย
- ขั้นที่ 5 ให้แนวทางในการเรียนรู้
- ขั้นที่ 6 ขั้นปฏิบัติ
- ขั้นที่ 7 การทราบผลการปฏิบัติ
- ขั้นที่ 8 ประเมินผลการสอนตามจุดประสงค์
- ขั้นที่ 9 ส่งเสริมความแม่นยำและถ่ายโอนการเรียนรู้

จากเอกสารเกี่ยวกับคู่มือครู สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพจะต้องศึกษาหลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ของมนุษย์ เพื่อจะได้จัดการเรียนการสอนให้สอดคล้อง เหมาะสมกับธรรมชาติของการเรียนรู้ ซึ่งจะส่งผลให้การเรียนการสอนนั้นมีประสิทธิภาพ

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
4. การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทพลีลา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 จำนวน 9 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 428 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทพลีลา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 40 คน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 80 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการดังนี้

2.1 สุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 2 ห้องเรียน จากประชากร 9 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 40 คน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 80 คน

2.2 สุ่มห้องเรียนเพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยวิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย กลุ่มทดลองเรียนด้วยการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะ กลุ่มควบคุมเรียนด้วยการสอนตามคู่มือครู

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ประกอบการสอน คือ

1.1 แผนการสอนกลุ่มทดลองใช้การสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะ

1.2 แผนการสอนกลุ่มควบคุมใช้การสอนตามคู่มือครู

2. เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ
 - 2.1 แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย
 - 2.2 แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนภาษาไทย

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ประกอบการสอน

1. สร้างแผนการสอน ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้
 - 1.1 ศึกษาหลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้และขอบข่ายเนื้อหาวิชาภาษาไทย ท 204 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) เพื่อกำหนดจุดประสงค์และขอบข่ายเนื้อหา
 - 1.2 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับหลักการ รูปแบบการสอน วิธีสร้างแผนการสอน
 - 1.3 พิจารณาคัดเลือกเนื้อหาจาก วารสารนิตยสาร สิ่งพิมพ์อื่นๆ โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายหลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้ และอิงอรรถลักษณะทางภาษาเป็นเกณฑ์ในการเลือก การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สำรวจความสนใจของนักเรียนเกี่ยวกับประเภทของอรรถลักษณะ ซึ่งได้อรรถลักษณะประเภทเรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ เรื่องเล่าจากประสบการณ์ จากนั้นผู้วิจัยคัดเลือกเรื่องประเภทอรรถลักษณะที่นักเรียนสนใจจำนวน 130 เรื่อง แล้วนำเรื่องที่ได้นำไปให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทพศิรินทร์ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเลือกเรื่องตามความสนใจซึ่งได้เรื่องที่สนใจจำนวน 96 เรื่อง นำเรื่องที่นักเรียนสนใจ ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทยพิจารณาความเหมาะสมในด้านความยากง่ายของเนื้อหา การใช้ภาษา ความยาวและสาระของเรื่อง ได้เรื่องที่มีความเหมาะสมจำนวน 52 เรื่อง จึงนำไปเป็นบทอ่านในการทดลอง
 - 1.4 สร้างแผนการสอนทั้ง 2 วิธี
 - 1.4.1 สร้างแผนการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบการเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะ มีขั้นตอนการสอนดังนี้
 - 1.4.1.1 ขั้นตอนการสอน
 - ขั้นที่ 1 : กิจกรรมก่อนการอ่าน

เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจอยากทราบรายละเอียดของเรื่องที่จะอ่าน และกระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้หรือประสบการณ์เดิมของตนเข้ามาช่วยทำความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน

* 1.1 กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจและนำพื้นฐานประสบการณ์เดิมมาช่วยในการทำความเข้าใจสิ่งที่จะอ่าน โดยวิธีการสนทนา พูดชักนำ ชักถาม และใช้วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เช่น รูปภาพ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะอ่าน เพื่อให้ผู้เรียนนึกภาพ หรือดึงความรู้และประสบการณ์เดิมออกมา ร่วมแสดงความคิดเห็น สนทนาโต้ตอบกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนหรือผู้เรียนกับผู้เรียน

1.2 แจ้งจุดประสงค์ในการอ่าน เมื่อนักเรียนอ่านเรื่องจบแล้วต้องบอกความหมายโดยรวมของเรื่องหรือแนวคิดหลักของเรื่อง บอกใจความสำคัญ และรายละเอียดของโครงสร้างในการดำเนินเรื่องและลักษณะการใช้ภาษาของเรื่องที่อ่านได้

* 1.3 นักเรียนอ่านเรื่องที่ครูเตรียมมา โดยครูแนะนำให้ใช้ประสบการณ์เดิมในการตีความหมาย

* 1.4 ครูและนักเรียนร่วมกันวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน พร้อมทั้งศึกษาไปความรู้เรื่องลักษณะใจความสำคัญ แนวคิดหลัก และอรรถลักษณะชนิดที่นำมาสอน (เฉพาะในคาบแรกที่นำอรรถลักษณะชนิดนั้นมาสอน)

* 1.5 ครูและนักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ส่วนประกอบที่สำคัญของเรื่องที่อ่าน แล้วช่วยกันสรุปลงในรูปของตารางจุดประสงค์การอ่าน

1.6 แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม 6 กลุ่ม กลุ่มละ 6 – 7 คน

1.7 แต่ละกลุ่มเลือกเรื่องที่จะอ่านตามความสนใจของกลุ่ม จากเรื่องที่ครูเตรียมไว้ให้เลือก

ขั้นที่ 2 : กิจกรรมระหว่างการอ่าน

เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจแนวคิดหลักของเรื่องหรือความหมายโดยรวมของเรื่อง โดยขณะอ่านครูแนะนำนักเรียนให้เดาความหมายหรือตีความหมายของเนื้อความโดยใช้ประสบการณ์เดิมมาช่วยทำความเข้าใจ

* 2.1 ครูแนะนำการเดาความหมายหรือตีความหมาย โดยขณะอ่านให้นักเรียนนำประสบการณ์เดิมมาเดาความหมายหรือตีความหมาย

2.2 ครูแจกตารางจุดประสงค์การอ่านเพื่อใช้สรุปความเข้าใจเรื่องที่อ่านลงในตาราง

2.3 นักเรียนอ่านเรื่องที่เลือก แล้วบันทึกข้อมูลลงในตารางจุดประสงค์การอ่าน

ขั้นที่ 3 : กิจกรรมหลังการอ่าน

เพื่อให้ให้นักเรียนได้สรุปความเข้าใจ แสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์ วิจารณ์ต่อแนวคิดหลักของเรื่องที่อ่าน แล้วบอกรูปแบบและการใช้ภาษาของอรรถลักษณะของเรื่องที่อ่านได้

3.1 ครูและนักเรียนร่วมวิเคราะห์เรื่อง

* 3.1.1 ครูและนักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ ใจความสำคัญ เพื่อสรุปความหมายโดยรวมของเรื่องหรือแนวคิดหลักของเรื่องพร้อมทั้งวิเคราะห์รูปแบบและโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของอรรถลักษณะ โดยครูจะพุดซักถามแต่ละกลุ่ม (ขณะที่ครูซักถามกลุ่มหนึ่ง กลุ่มอื่นๆ ก็จะรับฟังไปด้วย เพื่อจะได้นำข้อมูลไปใช้ในการร่วมอภิปรายในขั้นตอนที่ 3.3)

* 3.1.2 ครูชี้แนะลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่องและรายละเอียดส่วนย่อยเกี่ยวกับสำนวนภาษาที่ใช้ในการดำเนินเรื่องเพื่อให้นักเรียนเห็นรูปแบบของงานเขียนและการใช้ภาษา

3.2 แต่ละกลุ่มร่วมกันเขียนโครงร่างของเรื่องเกี่ยวกับใจความสำคัญ แนวคิดหลักของเรื่อง และขอบเขตหัวข้อการแสดงความคิดเห็นต่อแนวคิดหลัก (โดยใช้ข้อมูลจากตารางจุดประสงค์การอ่านประกอบ) เพื่อร่วมอภิปราย แสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ วิจารณ์แนวคิดหลักของเรื่องที่อ่านกับกลุ่มอื่นๆ หน้าชั้นเรียน

* 3.3 นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นต่อแนวคิดหลักของเรื่องที่แต่ละกลุ่มอ่าน เชิงวิเคราะห์ วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นด้วยเหตุด้วยผล ครูช่วยสรุปเนื้อความตามที่ร่วมกันอภิปราย โดยช่วยปรับสำนวนภาษาให้สละสลวยขึ้น

* 3.4 นักเรียนศึกษาใบความรู้เรื่องการเขียนแสดงความคิดเห็น จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความเข้าใจอีกครั้งหนึ่ง

3.5 นักเรียนแต่ละคนเขียนแสดงความคิดเห็นต่อแนวคิดหลักของเรื่องที่อ่าน เพื่อสื่อความให้ผู้อื่นเข้าใจ

ขั้นที่ 4 : การประเมินผล สังเกตจากการมีปฏิสัมพันธ์ทางวาจาต่อการ
การตรวจผลงาน

หมายเหตุ ขั้นตอนที่มี * กำกับ หมายถึง ผู้สอนจะใช้การเสริมต่อการเรียนรู้ หากผู้เรียนเกิดการติดขัดในการ
สื่อสาร เพื่อให้การสื่อสารหยุดชะงัก

1.4.1.2 การสร้างตารางจุดประสงค์การอ่าน เพื่อเสริมความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน
ของขั้นตอนระหว่างการอ่าน ผู้วิจัยได้ประยุกต์จากจุดประสงค์การอ่านและลักษณะโครงสร้างในการดำเนิน
เรื่องของอรรถลักษณะ เป็นรูปแบบของตาราง เรียกว่า ตารางจุดประสงค์การอ่าน

วิธีการสร้างตารางจุดประสงค์การอ่าน

ลักษณะโครงสร้างของตาราง จะแจกแจงโดยยึดจุดประสงค์การอ่านและ
ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของชนิดอรรถลักษณะเรื่องที่อ่าน เช่น

- เรื่องที่อ่านเป็นอรรถลักษณะชนิดเรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ
- จุดประสงค์ในการอ่าน คือ
 1. บอกใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้
 2. บอกแนวคิดหลักของเรื่องที่อ่านได้
 3. บอกลักษณะการใช้ภาษาในการดำเนินเรื่องที่อ่านได้
 4. บอกลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่องที่อ่านได้

ตาราง 3 ตัวอย่างตารางจุดประสงค์การอ่าน

ใจความสำคัญ	แนวคิดหลัก	ลักษณะ การใช้ภาษา	ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่อง					
			นำเรื่อง		เหตุการณ์	ปมปัญหา	การแก้ปัญหา	ข้อคิด
			สถานที่	ตัวละคร				

หมายเหตุ ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของอรรถลักษณะแต่ละชนิดมีรูปแบบที่แน่นอน การศึกษา
ครั้งนี้ยึดตามแนวของเสาวลักษณ์ รัตนวิษฐ์ (การพัฒนาการสอนภาษาไทย เล่ม 2, 2534 : 27-30)

1.4.2. สร้างแผนการสอนตามคู่มือครู มีลำดับขั้นตอนการสอนดังนี้

1. สร้างความสนใจ

โดยครูใช้รูปภาพ วัสดุและอุปกรณ์ต่างๆ สนทนา ซักถามเกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียน

2. แจ้งจุดประสงค์

ครูแจ้งจุดประสงค์การอ่าน เมื่ออ่านเรื่องจะต้องบอกใจความสำคัญ แนวคิดหลัก
ของเรื่องและรายละเอียดของโครงสร้างในการดำเนินเรื่องและลักษณะการใช้ภาษาของเรื่องที่อ่านได้

3. ทบทวนความรู้เดิมและเสนอทริคใหม่

ครูอธิบายเรื่องลักษณะใจความสำคัญ แนวคิดหลักของเรื่องและลักษณะของ
อรรถลักษณะชนิดที่นำมาสอน (เฉพาะในคาบแรกที่นำอรรถลักษณะชนิดนั้นมาสอน) โดยใช้ใบความรู้ประกอบ

4. ให้แนวการเรียนรู้

ครูอธิบายการจับใจความสำคัญ การพิจารณาแนวคิดหลักของเรื่อง และการวิเคราะห์
รายละเอียดโครงสร้างการดำเนินเรื่อง และการใช้ภาษาในการดำเนินเรื่อง

4.1 นักเรียนอ่านเรื่องที่ครูเตรียมมา

4.2 ครูอธิบายการวิเคราะห์ใจความสำคัญ แนวคิดหลักของเรื่อง รายละเอียดของ
โครงสร้างในการดำเนินเรื่อง และการใช้ภาษาในการดำเนินเรื่องที่อ่าน โดยใช้ใบความรู้ประกอบ

5. ขั้นปฏิบัติ

5.1 แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม 6 กลุ่ม กลุ่มละ 6-7 คน

5.2 นักเรียนอ่านเรื่องที่ครูกำหนดให้

5.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ใจความสำคัญ แนวคิดหลัก รายละเอียด
ของโครงสร้างในการดำเนินเรื่องและการใช้ภาษาในการดำเนินเรื่องที่อ่าน

6. ผลการปฏิบัติและการประเมินผล

6.1 แต่ละกลุ่มร่วมกันเขียนสรุปใจความสำคัญ แนวคิดหลักของเรื่องที่อ่าน
และร่างขอบเขตหัวข้อเพื่อใช้ในการแสดงความคิดเห็นต่อแนวคิดหลักของเรื่อง เชิงวิเคราะห์ วิจัยเรื่องที่
อ่าน เพื่อร่วมอภิปรายหน้าชั้นเรียน

6.2 ตัวแทนแต่ละกลุ่มอภิปรายผลงานหน้าชั้นเรียน โดยสรุปใจความสำคัญ
บอกแนวคิดหลักของเรื่องและแสดงความคิดเห็นต่อแนวคิดหลัก

6.3 ครูช่วยสรุปเนื้อความตามที่นักเรียนได้อภิปราย โดยช่วยปรับสำนวนภาษาให้
สละสลวยขึ้น และชี้แนะลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่อง รายละเอียดเกี่ยวกับสำนวนภาษาที่ใช้ในการ
ดำเนินเรื่อง

7. ส่งเสริมความแม่นยำ

7.1 ครูอธิบายเรื่องการเขียนแสดงความคิดเห็น โดยใช้ใบความรู้ประกอบ

7.2 นักเรียนแต่ละคนเขียนแสดงความคิดเห็นต่อแนวคิดหลักของเรื่องที่อ่าน
เพื่อสื่อความให้ ผู้อื่นเข้าใจ

8. การประเมินผล

สังเกตจากการมีปฏิสัมพันธ์ทางวาจาต่อกัน การตรวจผลงาน

1.5 นำแผนการสอนทั้ง 2 วิธีที่สร้างขึ้นเสนอกรรมการผู้ควบคุมปริญญาโท เพื่อตรวจ
ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา และโครงสร้างพร้อมทั้งให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไข

1.6 ทำการปรับปรุงแผนการสอนตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

1.7 นำแผนการสอนทั้ง 2 วิธีที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปตรวจสอบคุณภาพ โดยผู้เชี่ยวชาญด้าน
การสอนภาษาไทย จำนวน 3 คน ในเรื่องความเที่ยงตรงตามเนื้อหา และโครงสร้าง

1.8 ทำการปรับปรุงแผนการสอนตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

1.9 นำแผนการสอนไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทพศิลา ที่ไม่ใช่

กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน เพื่อหาข้อบกพร่องด้านการสื่อความหมาย เวลาที่เหมาะสมของขั้นตอนการสอนและกิจกรรมต่างๆ ที่ใช้ในการสอน

1.10 นำผลการทดลองและข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไขแผนการสอน ก่อนที่จะนำไปใช้สอนจริงต่อไป

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. การสร้างแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย

แบบทดสอบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยเป็นแบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ โดยผู้วิจัยดำเนินการสร้างดังนี้

1.1 วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้วิชาภาษาไทย ท 204

1.2 ศึกษาการสร้างข้อสอบภาษาไทยจากหนังสือการเขียนข้อสอบวิชาภาษาไทยของ จันทิมา พรหมโชติกุล (2529 : 9 – 77)

1.3 สร้างแบบทดสอบเป็นข้อสอบแบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 80 ข้อตาม จุดประสงค์การเรียนรู้ที่ใช้สอนโดยวัดพฤติกรรมการอ่านด้านการแปลความ ตีความ ขยายความ จับใจความ และวิเคราะห์ความจากเรื่องที่อ่าน

1.4 นำแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 3 คน ตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบในด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยพิจารณาว่าข้อสอบมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาหรือไม่ โดยใช้เกณฑ์การกำหนดคะแนนความคิดเห็นไว้ดังนี้ (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์, 2527 : 87 – 91)

คะแนน 1 สำหรับข้อคำถามที่แน่ใจว่าข้อสอบวัดจุดประสงค์ข้อนั้น

คะแนน 0 สำหรับข้อคำถามที่ไม่แน่ใจว่า วัดจุดประสงค์ข้อนั้นหรือไม่

คะแนน -1 สำหรับข้อคำถามที่ไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์ข้อนั้น

บันทึกผลการพิจารณาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละข้อ แล้วนำไปหาค่าตรงความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยผู้วิจัยจะคัดเลือกข้อที่มีค่าตรงความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ซึ่งแสดงว่าข้อสอบมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ส่วนข้อสอบที่มีค่าตรงความสอดคล้องน้อยกว่า 0.5 ผู้วิจัยจะคัดเลือกและนำไปปรับปรุงแก้ไขใหม่

1.5 นำข้อสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองเพื่อหาคุณภาพกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทพศิลา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน

1.6 นำกระดาษคำตอบมาตรวจให้คะแนนโดยข้อที่ตอบถูกให้คะแนน 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิดหรือไม่ได้ตอบ หรือตอบมากกว่า 1 แห่ง ในข้อเดียวกัน ให้ 0 คะแนน

1.7 นำผลการตรวจให้คะแนนของแบบทดสอบที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 27% ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ เปิดตารางสำเร็จรูปของ จุง เตห์ ฟาน (Fan, 1952 : 1 – 32) แล้วเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.20 – 0.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป และเมื่อวิเคราะห์แล้ว แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านมีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.26 - 0.63 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.24 - 0.59

1.8 ทำการคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกและค่าความยากง่ายตามเกณฑ์ จำนวน 40 ข้อ แล้วไปทดลองอีกครั้งหนึ่งกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทพศิลา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

1.9 นำผลการทดสอบมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร KR - 20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.88

2. การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนภาษาไทย

แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนภาษาไทยเป็นแบบทดสอบการเขียนเรียงความ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้าง ดังนี้

2.1 วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้วิชาภาษาไทย ท 204

2.2 ศึกษาการสร้างแบบทดสอบความสามารถในการเขียนภาษาไทย ของ จันทิมา พรหมโชติกุล (2529:125 – 129)

2.3 สร้างแบบทดสอบตามข้อ 1 และข้อ 2

2.4 นำแบบทดสอบไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบในด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ภาษาที่ใช้ในคำสั่งและเกณฑ์การตรวจให้คะแนน

2.5 นำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแบบทดสอบ

2.6 นำแบบทดสอบไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทพลีลา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน เพื่อดูความเหมาะสมของการใช้ภาษาและเวลา แล้วนำมาตรวจให้คะแนนโดยใช้ผู้ตรวจให้คะแนน 3 คน ประกอบด้วยผู้วิจัยและผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทยอีก 2 คน ใช้เกณฑ์การตรวจให้คะแนนการเขียนแสดงความคิดเห็น ซึ่งปรับปรุงมาจากเกณฑ์ของ สุนันท์ สกลโกศล (2526: ภาคผนวก) ดังนี้

ตาราง 4 เกณฑ์การตรวจให้คะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนภาษาไทย

เกณฑ์ที่พิจารณา	คะแนนเต็ม
1. การเสนอเรื่อง	2
2. การใช้ภาษาสื่อความหมาย	3
3. การขยายความ	3
4. การลำดับความ	2

การเสนอเรื่อง หมายถึง การเขียนเรื่องที่มีขอบข่ายครอบคลุมและตรงกับจุดมุ่งหมายที่วิเคราะห์ได้จากเนื้อเรื่องที่กำหนดไว้ มีสาระที่ถูกต้องตามข้อเท็จจริงและแสดงแง่คิดในแง่มุมต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่อง ซึ่งมีแนวทางการให้คะแนนดังนี้

1.) เนื้อหาสาระสัมพันธ์ ครอบคลุม สอดคล้องกับแนวคิดหลักของเรื่อง
มีข้อมูลสนับสนุน	ให้ 2 คะแนน
2.) เนื้อหาสาระสัมพันธ์ ครอบคลุม สอดคล้องกับแนวคิดหลักของเรื่อง
แต่ได้สาระน้อย ขาดข้อมูลสนับสนุน	ให้ 1 คะแนน
3.) เนื้อหาสาระไม่สัมพันธ์ ไม่สอดคล้องกับแนวคิดหลักของเรื่อง
หรือไม่มีสาระ	ให้ 0 คะแนน

การใช้ภาษาสื่อความหมาย หมายถึง การใช้ภาษาได้ถูกต้องตามหลักการเขียนภาษาไทย การใช้คำประโยค ความหมายของคำ ความหมายของประโยค ได้เหมาะสมซึ่งมีแนวทางการให้คะแนน ดังนี้

- 1) ใช้ภาษาได้ถูกต้อง ใช้คำเหมาะสม สุภาพ สละสลวย ลำดับความชัดเจน
ไม่วกวน สะกดผิดไม่เกิน 1 – 3 คำ ให้ 3 คะแนน
- 2) ใช้ภาษาได้ถูกต้อง สุภาพ สละสลวย ใช้คำไม่เหมาะสม
สะกดผิดไม่เกิน 4 – 6 คำ ให้ 2 คะแนน
- 3) ส่วนภาษาไม่สละสลวย ใช้คำไม่เหมาะสม การลำดับความสับสน วกวน
สะกดผิดไม่เกิน 7 – 9 คำ ให้ 1 คะแนน
- 4) ส่วนภาษาไม่สื่อความหมาย การลำดับความสับสน
สะกดผิดตั้งแต่ 10 คำขึ้นไป ให้ 0 คะแนน

การขยายความ หมายถึง ความสามารถในการเขียนข้อความ อธิบายความหมายที่บอกถึงเหตุและผล หรือคำอธิบายปริบทต่าง ๆ ในเชิงเหตุผล การยกตัวอย่าง อุปมาอุปไมยให้เห็นข้อเท็จจริง ซึ่งมีเกณฑ์ให้คะแนน ดังนี้

- 1) มีการขยายความ ที่สอดคล้องกับแนวคิดหลักของเรื่อง มีอุปมาอุปไมย
หรือมีการยกตัวอย่าง หรือมีการอ้างอิง หรือมีการเพิ่มรายละเอียด
หรือการชี้เหตุผลได้ถูกต้อง ให้ 3 คะแนน
- 2) มีการขยายความแต่เป็นการขยายความที่ไม่ถูกต้องสมบูรณ์ ให้ 2 คะแนน
- 3) มีการขยายความแต่เป็นการขยายความที่ผิดความหมาย ให้ 1 คะแนน
- 4) ไม่มีการขยายความ ให้ 0 คะแนน

การลำดับความ หมายถึง การเรียบเรียงเนื้อหาในการเขียนให้ต่อเนื่องกัน ไม่สับสนมีข้อความของแต่ละส่วนสัมพันธ์กันตามลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่อง ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- 1) การลำดับความเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ให้ 2 คะแนน
- 2) การลำดับความสับสนในบางตอน หรือลำดับความสับสน
แต่ยังอยู่ในกรอบของแนวคิดหลักของเรื่อง ให้ 1 คะแนน
- 3) การลำดับความสับสนและทำให้เข้าใจเรื่องผิด ให้ 0 คะแนน

2.7 นำแบบทดสอบไปสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทพศิลา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน อีกครั้งหนึ่ง (แบบสอบซ้ำ) โดยทั้งระยะเวลาระหว่างการสอบครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 เป็นเวลา 2 สัปดาห์ และตรวจให้คะแนน

2.8 นำผลการสอบครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 ไปหาค่าความเชื่อมั่นในการให้คะแนนของผู้ตรวจ 3 คน โดยคำนวณจากค่าสัมประสิทธิ์ของความสอดคล้องของเคนดอลล์ Kendall)

การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ผู้วิจัยใช้แผนการวิจัยแบบ Randomized Control Group Pretest – Posttest Design (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 216) ซึ่งมีลักษณะการทดลองดังนี้

ตาราง 5 แผนการทดลอง

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
E_R	T_1	X_1	T_2
C_R	T_1	X_2	T_2

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

X_1	แทน	การสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบการเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะ
X_2	แทน	การสอนตามคู่มือครู
E	แทน	กลุ่มทดลอง
C	แทน	กลุ่มควบคุม
T_1	แทน	การสอบก่อนที่จะทำการทดลอง
T_2	แทน	การสอบหลังจากที่จัดกระทำทดลอง
R	แทน	การกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามลำดับดังนี้

1. การทดลองกระทำในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 ผู้วิจัยเป็นผู้สอนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยสอนกลุ่มละ 20 คาบ คาบละ 50 นาที เป็นเวลา 5 สัปดาห์ ใช้เนื้อหาเดียวกันและระยะเวลาสอนเท่ากันทั้ง 2 กลุ่ม
2. จัดปฐมนิเทศ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจถึงวิธีการเรียนรู้ บทบาทของผู้เรียน เป้าหมายของการเรียน จุดประสงค์ของการเรียน และวิธีประเมินผลการเรียนรู้
3. ทำการทดสอบก่อนการเรียน กับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ด้วยแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน และแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียน เพื่อเก็บข้อมูลเบื้องต้น
4. ผู้วิจัยดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มตามแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นดังนี้
 - 4.1 กลุ่มทดลอง ผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบการเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะ
 - 4.2 กลุ่มควบคุม ผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามคู่มือครู
5. ทำการทดสอบหลังการทดลอง กับผู้เรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านและแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียน ซึ่งเป็นฉบับเดียวกับการทดสอบก่อนการทดลอง
6. ตรวจผลการสอบ แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. คำนวณหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ คะแนนเฉลี่ย ค่าความแปรปรวนของคะแนน และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละกลุ่ม
2. เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t-test for Independent Samples
3. เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้ t – test for Dependent Samples

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 หาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) คำนวณจากสูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

1.2 หาค่าความแปรปรวนของคะแนน คำนวณจากสูตร

$$S^2 = \frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ	S^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนน
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมกำลังสองของคะแนน
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติที่ใช้ตรวจคุณภาพของเครื่องมือ

- 2.1 หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ในแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน เรื่องกับเกณฑ์ที่ใช้ในแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียน, โดยคำนวณจากสูตรต่อไปนี้ (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2527:69-70)

$$IOC = \frac{\Sigma R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้
	ΣR	แทน	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 หาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย โดยใช้เทคนิค 27% จากตาราง จุง เตห์ ฟาน

2.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย คำนวณจากสูตร KR – 20 ของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\Sigma pq}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ	r_{tt}	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบทดสอบ
	p	แทน	สัดส่วนของผู้ทำได้ในข้อหนึ่งๆ = $\frac{\text{จำนวนคนที่ทำถูก}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}}$
	q	แทน	สัดส่วนของผู้ทำผิดในข้อหนึ่งๆ หรือ คือ 1 - p
	s_t^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของแบบทดสอบทั้งฉบับ

2.4 หาค่าความเชื่อมั่นในการตรวจให้คะแนน ของผู้ตรวจแบบสอบถามวัดความสามารถในการเขียนภาษาไทย โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ของความสอดคล้องของ Kendall (วิเชียร เกตุสิงห์. 2530: 122) ดังต่อไปนี้

$$W = \frac{12\Sigma D^2}{m^2 N(N^2 - 1)}$$

เมื่อ	W	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์แห่งความสอดคล้อง
	D	แทน	ผลต่างระหว่างผลรวมของอันดับที่ของคนที่ได้จากการจัดอันดับทุกชุดกับค่าเฉลี่ยของผลรวมของอันดับที่เหล่านั้น
	m	แทน	จำนวนชุดของอันดับที่
	N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ถูกจัดอันดับ

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียนภาษาไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยวิธีการทางสถิติ t - test for Independent Samples (Scott and Wertheimer. 1966 : 264) คำนวณจากสูตร

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\left\{ \frac{(n_1 - 1) S_1^2 + (n_2 - 1) S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \right\} \left\{ \frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right\}}}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ	$\bar{X}_1$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	$\bar{X}_2$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	n_1	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	n_2	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	S_1^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาการแจกแจงแบบที

3.2 เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียนภาษาไทยที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังการเรียนภายในกลุ่มเดียวกัน โดยวิธีการทางสถิติ t - test for Dependent Samples (Scott and Wertheimer. 1966 : 264)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n - 1}}}$$

$$df = n - 1$$

เมื่อ	D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
	n	แทน	จำนวนคู่
	$\sum D$	แทน	ผลรวมของความแตกต่างจากการเปรียบเทียบกันเป็นรายบุคคล ระหว่างคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนการเรียนกับหลังการเรียน
	$\sum D^2$	แทน	ผลรวมยกกำลังสองของความแตกต่างจากการเปรียบเทียบกันเป็นรายบุคคล ระหว่างคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนการเรียนกับหลังการเรียน
	t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาการแจกแจงแบบที

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล และแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
n_1	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มทดลอง
n_2	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มควบคุม
$\bar{X}_1$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลอง
$\bar{X}_2$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มควบคุม
S_1^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มทดลอง
S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มควบคุม
D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
$\sum D$	แทน	ผลรวมความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
$\sum D^2$	แทน	ผลรวมความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่ ยกกำลังสอง
t	แทน	ค่าสถิติของการแจกแจงแบบที (t-distribution)
df	แทน	ชั้นแห่งความอิสระ
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
กลุ่มทดลอง	แทน	นักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบด้วย การเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะ
กลุ่มควบคุม	แทน	นักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับการสอนตามคู่มือครู
2. เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับการสอนตามคู่มือครู
3. เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับการสอนตามคู่มือครูก่อนการทดลองและหลังการทดลอง
4. เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับการสอนตามคู่มือครูก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับการสอนตามคู่มือครู เมื่อการทดลองสิ้นสุดลง ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t-test for Independent Samples ได้ผลดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 ผลการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
กลุ่มทดลอง	40	4.725	6.10	2.22*
กลุ่มควบคุม	40	3.325	9.66	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 6 ปรากฏว่า ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 1

2. เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับการสอนตามคู่มือครู เมื่อการทดลองสิ้นสุดลง ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t-test for Independent Samples ได้ผลดังแสดงในตาราง 7

ตาราง 7 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาไทยระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
กลุ่มทดลอง	40	1.025	0.50	3.14**
กลุ่มควบคุม	40	0.585	0.34	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 7 ปรากฏว่า ความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบการเรียนรู้อยู่โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความสามารถในการเขียนภาษาไทยแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 2

3. เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบการเรียนรู้อยู่โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับการสอนตามคู่มือครูก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

3.1 เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบการเรียนรู้อยู่โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

เมื่อการทดลองสิ้นสุดลง ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบการเรียนรู้อยู่โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้ t-test for Dependent Samples ได้ผลดังแสดงในตาราง 8

ตาราง 8 ผลการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบการเรียนรู้อยู่โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับการสอนตามคู่มือครูก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย กลุ่มทดลอง	N	$\bar{X}$	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนการทดลอง	40	21.05	189	1131	12.10**
หลังการทดลอง	40	25.78			

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 8 ปรากฏว่า ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบการเรียนรู้อยู่โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะก่อนการทดลองกับหลังการทดลองแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 3

3.2 เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

เมื่อการทดลองสิ้นสุดลง ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้ t-test for Dependent Samples ได้ผลดังแสดงในตาราง 9

ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย กลุ่มควบคุม	N	$\bar{X}$	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนการทดลอง	40	17.38	133	819	6.77**
หลังการทดลอง	40	20.70			

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 9 ปรากฏว่า ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูก่อนการทดลองกับหลังการทดลองแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 3

4. เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบการเรียนรู้อยู่โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับการสอนตามคู่มือก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

4.1 เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบการเรียนรู้อยู่โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

เมื่อการทดลองสิ้นสุดลง ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบการเรียนรู้อยู่โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้ t-test for Dependent Samples ได้ผลดังแสดงในตาราง 10

ตาราง 10 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

ความสามารถในการเขียนภาษาไทย กลุ่มทดลอง	N	$\bar{X}$	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนการทดลอง	40	6.02	41	61.6	9.15**
หลังการทดลอง	40	7.04			

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 10 ปรากฏว่า ความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า ความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 4

4.2 เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

เมื่อการทดลองสิ้นสุดลง ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้ t-test for Dependent Samples ได้ผลดังแสดงในตาราง 11

ตาราง 11 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

ความสามารถในการเขียนภาษาไทย กลุ่มควบคุม	N	$\bar{X}$	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนการทดลอง	40	5.65	23.4	26.86	6.36**
หลังการทดลอง	40	6.24			

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 11 ปรากฏว่า ความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า ความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 4

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบการเรียนรู้อยู่โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับการสอนตามคู่มือครู เป็นการวิจัยเชิงทดลองมีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

สังเขปความมุ่งหมาย สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้าและวิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบการเรียนรู้อยู่โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับการสอนตามคู่มือครู
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบการเรียนรู้อยู่โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับการสอนตามคู่มือครู
3. เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบการเรียนรู้อยู่โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับการสอนตามคู่มือครูก่อนการทดลองและหลังการทดลอง
4. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบการเรียนรู้อยู่โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับการสอนตามคู่มือครูก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบการเรียนรู้อยู่โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยแตกต่างกัน
2. นักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบการเรียนรู้อยู่โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความสามารถในการเขียนภาษาไทยแตกต่างกัน
3. นักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบการเรียนรู้อยู่โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูมีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกัน
4. นักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบการเรียนรู้อยู่โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูมีความสามารถในการเขียนภาษาไทย ก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทพลีลา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 จำนวน 9 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 428 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทพลีลา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 40 คน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 80 คนซึ่งได้มาด้วยวิธีการดังนี้

2.1 สุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 2 ห้องเรียน จากประชากร 9 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 40 คน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 80 คน

2.2 สุ่มห้องเรียนเพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยวิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย กลุ่มทดลองเรียนด้วยการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่อ อรรถลักษณะ กลุ่มควบคุมเรียนด้วยการสอนตามคู่มือครู

3. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและหาคุณภาพแล้วมีดังนี้

3.1 แผนการสอนของกลุ่มทดลอง ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามปรัชญาการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ และนำการเสริมต่อการเรียนรู้มาประกอบโดยให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย ท204 ซึ่งได้ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปทดลองใช้พร้อมทั้งได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว จำนวน 10 แผน รวม 20 คาบ

3.2 แผนการสอนของกลุ่มควบคุม ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกระบวนการสอนตามคู่มือครู ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปทดลองใช้พร้อมทั้งได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว จำนวน 10 แผน รวม 20 คาบ

3.3 แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย เป็นแบบทดสอบชนิดปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ สร้างขึ้นตามจุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย ท 204 ซึ่งผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน แล้วตรวจสอบหาคุณภาพแต่ละข้อ ได้ค่าความยากง่าย (P) ระหว่าง 0.26 – 0.63 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.24 – 0.59 และค่าความเชื่อมั่น 0.88

3.4 แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนภาษาไทย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยให้เขียนแสดงความคิดเห็นต่อแนวคิดหลักของเรื่องที่กำหนด ซึ่งแบบทดสอบผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คนและหาความสอดคล้องของเรื่องกับเกณฑ์ ได้ค่าความสอดคล้องเท่ากับ 1

4. วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 โดยดำเนินการทดลองด้วยตนเองทั้ง 2 กลุ่มคือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยสอนกลุ่มละ 20 คาบ คาบละ 50 นาที เป็นเวลา 5 สัปดาห์ ใช้เนื้อหาเดียวกันทั้งสองกลุ่มโดยมีขั้นตอนในการดำเนินการสอนดังนี้

4.1 จัดปฐมนิเทศเพื่อทำความเข้าใจกับนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ถึงวิธีการเรียน บทบาทของนักเรียน จุดประสงค์ของการเรียน และวิธีการประเมินผลการเรียน

4.2 ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) กับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ด้วยแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยและแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนภาษาไทย

4.3 ดำเนินการทดลองโดยการสอนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มตามแผนการสอนที่สร้างไว้คือ กลุ่มทดลองใช้แผนการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบการเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่อวรรณคดี กลุ่มควบคุมใช้แผนการสอนตามคู่มือครู

4.4 ทำการทดสอบหลังเรียน (Posttest) กับผู้เรียนทั้ง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยและแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนภาษาไทย ซึ่งเป็นแบบทดสอบฉบับเดียวกันกับการทดสอบก่อนการทดลอง

4.5 ตรวจสอบผลการทดสอบแล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมุติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ใช้ t – test for Independent Samples ในการเปรียบเทียบดังนี้

1.1 เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

1.2 เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาไทยระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

2. ใช้ t – test for Dependent Samples ในการเปรียบเทียบดังนี้

2.1 เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของกลุ่มทดลองก่อนการทดลองและหลัง

การทดลอง

2.2 เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาไทยของกลุ่มควบคุมก่อนการทดลองและหลัง

การทดลอง

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบการเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่อวรรณคดีกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบการเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่อวรรณคดีกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความสามารถในการเขียนภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. นักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบการเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่อวรรณคดีกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูมีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

4. นักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบการเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่อวรรณคดีกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูมีความสามารถในการเขียนภาษาไทยก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยและความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบการเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่อวรรณคดีกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ซึ่งปรากฏผลดังนี้

1. จากสมมุติฐานข้อที่ 1 นักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบด้วย การเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูมีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย แตกต่างกัน

จากผลการทดลองพบว่า ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบด้วย การเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบด้วย การเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยทั้งสองกลุ่มพบว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มควบคุม แสดงว่าการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบด้วย การเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่สอนตามคู่มือครู ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เลิฟ (Love, 1995:169) ที่ได้ศึกษาพัฒนาการด้านความเข้าใจในการอ่านของกลุ่มผู้ใหญ่ที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มผู้เรียนมีพัฒนาการด้านความเข้าใจในการอ่านสูงขึ้น และส่งผลต่อการใช้ภาษาในการสื่อสารในชีวิตประจำวันให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศพร เกตุพนอม (2540 : 95) ที่ศึกษาความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนภาษาแนวธรรมชาติโดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแนวธรรมชาติโดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับการสอนตามคู่มือครูมีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยของทั้งสองกลุ่ม พบว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม แสดงว่าการสอนภาษาแนวธรรมชาติโดยอาศัยอรรถลักษณะทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านสูงกว่าการสอนตามคู่มือครูและสอดคล้องกับงานวิจัยของ สรिता ชูดวงแก้ว (2535: 122) ที่ศึกษาการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและความสนใจในการเรียนการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้กับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้กับการสอนตามคู่มือครูมีความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยของทั้งสองกลุ่ม พบว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมแสดงว่าการสอนด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษสูงกว่าการสอนตามคู่มือครู

จากผลการวิจัยแสดงว่าการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบด้วย การเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยสูงกว่าการสอนตามคู่มือครู ทั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจาก

1.1 การสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบด้วย การเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะ เป็นการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง มีการจัดประสบการณ์ให้นักเรียนนำไปใช้ในการอ่าน ทำให้เข้าใจเรื่องได้ง่ายและรวดเร็ว โดยนักเรียนเป็นผู้เลือกเรื่องที่จะอ่านด้วยตนเอง ทำให้ได้อ่านเรื่องที่สอดคล้องกับความสนใจและประสบการณ์ของตน ซึ่งในขั้นก่อนการอ่านครูจะกระตุ้นให้นักเรียนนำความรู้หรือประสบการณ์เดิมออกมาเพื่อใช้ทำความเข้าใจในการอ่าน โดยครูจะพูดสนทนา ชักนำ ชักถาม และใช้รูปภาพที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะอ่านมาประกอบ เพื่อให้นักเรียนได้ตอบ เช่น ถามเกี่ยวกับรูปภาพ ให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปภาพหรือเล่าเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องที่กำลังสนทนาที่เคยพบเห็นมาให้เพื่อน ๆ ฟัง จึงเป็นการแลกเปลี่ยน

ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ทำให้นักเรียนได้รับความรู้อย่างหลากหลาย สามารถนำไปช่วยในการตีความ แปลความ ทำความเข้าใจในขณะอ่าน ทำให้เข้าใจเรื่องที่อ่านได้ง่ายและรวดเร็ว สอดคล้องกับคำกล่าวของ แฮร์ริส และสมิธ (Harris and Smith. 1976 ; 235) ที่กล่าวว่า องค์กรประกอบสำคัญที่มีผลต่อความเข้าใจในการอ่าน คือ ประสบการณ์เดิมของผู้อ่านจะทำให้ผู้อ่านทำความเข้าใจในเรื่องที่อ่านได้ง่ายและเร็วขึ้น และประสบการณ์ยังช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจด้วย ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ สโกเนล (Schonell. 1975) ที่กล่าวว่า ความเข้าใจในการอ่านและตีความสิ่งที่อ่านจะขึ้นอยู่กับภูมิหลังในเรื่องความรู้และประสบการณ์ นอกจากนี้ในขั้นตอนหลังการอ่าน นักเรียนยังได้ร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นต่อแนวคิดหลักของเรื่อง ซึ่งทำให้นักเรียนเข้าใจเรื่องชัดเจนยิ่งขึ้น สังเกตได้จาก ขณะที่นักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็นนักเรียนสามารถเปรียบเทียบหรือยกตัวอย่างพฤติกรรมตัวละครหรือเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านเชื่อมโยงกับเรื่องที่เคยพบเห็น มาประกอบในการอภิปรายให้ผู้อื่นเข้าใจได้

1.2 การนำอรรถลักษณะมาเป็นเนื้อหาในการเรียนการสอน ซึ่งได้มาจากการสำรวจความสนใจของนักเรียนและนักเรียนเป็นผู้เลือกเรื่องที่จะอ่านด้วยตัวเอง จึงทำให้ได้อ่านเรื่องที่สอดคล้องกับความสนใจและประสบการณ์ สามารถที่จะนำประสบการณ์เดิมมาช่วยในการตีความ แปลความ จึงเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ง่ายและรวดเร็ว นอกจากนี้ยังทำให้นักเรียนอ่านเรื่องอย่างมีจุดหมายเพราะอรรถลักษณะแต่ละชนิดมีจุดประสงค์ที่ชัดเจนในการสื่อความและมีโครงสร้างในการดำเนินเรื่องที่แน่นอนซึ่งผู้วิจัยได้ประยุกต์โครงสร้างในการดำเนินเรื่องเป็นรูปตาราง ดังนั้นขณะอ่านจึงทำให้นักเรียนรู้ว่ากำลังอ่านเรื่องประเภทใด มีโครงสร้างในการดำเนินเรื่องอย่างไร เมื่อนักเรียนอ่านเรื่องเข้าใจความหมายโดยรวมแล้ว สามารถวิเคราะห์รายละเอียดตามโครงสร้างในการดำเนินเรื่องได้อย่างรวดเร็วโดยลำดับความคิดตามโครงสร้างในการดำเนินเรื่อง ทำให้มองเห็นความสัมพันธ์ของเรื่องโดยตลอด จึงเสริมให้นักเรียนมีความเข้าใจเรื่องที่อ่านชัดเจนยิ่งขึ้น เห็นได้จากการสรุปเรื่องที่อ่านได้ถูกต้องตามลำดับและแจกแจงรายละเอียดลงในตารางได้ถูกต้องรวดเร็ว

1.3 การนำการเสริมต่อการเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ช่วยให้นักเรียนสามารถเข้าใจภาษาไทยได้อย่างต่อเนื่องในการร่วมกิจกรรม ทำให้นักเรียนรู้สึกประสบความสำเร็จในการเรียนรู้เนื่องจากในกิจกรรมการเรียนการสอน ครูและนักเรียนจะมีการปฏิสัมพันธ์ทางวาจาอยู่เสมอ โดยเฉพาะขึ้นก่อนการอ่าน ครูจะสนทนา ชักนำ ชักถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนนำประสบการณ์เดิมออกมาร่วมแสดงความคิดเห็น สนทนาโต้ตอบ และในขั้นหลังการอ่านนักเรียนจะร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็นต่อแนวคิดหลักของเรื่องที่อ่าน ซึ่งในขั้นตอนเหล่านี้ครูจะคอยให้การเสริมต่อการเรียนรู้ช่วยเหลือเมื่อนักเรียนติดขัดในการใช้ภาษา จึงทำให้นักเรียนมีความมั่นใจในตนเอง กล่าวพูด กล่าวแสดงความคิดเห็นอย่างสบายใจ ทำให้กิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเอื้อให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่าน ซึ่งสอดคล้องกับแฟลนเดอร์ส เบรคฟอร์ด สกินเนอร์ ที่กล่าวว่า พฤติกรรมทางวาจาที่ตึงระหว่างครูกับนักเรียน ทำให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็นได้อย่างสบายใจ (Flanders. 1970 : 3; พรเพ็ญ สุวรรณเดชา. 2532 – 2533; อ้างอิงมาจาก Bradford. 1960 : 3; อ้างอิงมาจาก Skinner. 1957 : 203)

ส่วนการสอนตามคู่มือครูซึ่งเป็นกลุ่มควบคุม นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยต่ำกว่ากลุ่มทดลอง เพราะการสอนกลุ่มควบคุมครูจะเป็นผู้บรรยายบทเรียนเป็นส่วนมาก นักเรียนไม่ค่อยมีโอกาสในการร่วมกิจกรรมและไม่ได้เลือกเรื่องที่อ่านด้วยตนเอง แต่ครูเป็นผู้แจกเรื่องให้โดยยึดตามเนื้อหาที่กำหนดซึ่งอาจไม่ตรงกันประสบการณ์ของนักเรียน ดังนั้นเมื่อนักเรียนอ่านเรื่องจะทำให้ตีความหมาย จับใจความสำคัญ หารายละเอียดของเรื่องได้ช้าและไม่ดีเท่าที่ควร และครูไม่ได้ใช้การเสริมต่อการเรียนรู้กับนักเรียนอย่างเป็นระบบ เช่น เมื่อนักเรียนติดขัดหรือหยุดชะงักขณะกำลังพูด ครูอาจจะเพิกเฉยไม่ได้ต่อความหรือเสริมความให้ ทำให้

นักเรียนขาดความมั่นใจในการใช้ภาษา เมื่อทำกิจกรรมจึงไม่ทำเต็มความสามารถเพราะไม่มั่นใจในการใช้ภาษา ไม่กล้าสนทนาโต้ตอบเท่าที่ควร ทำให้ขาดความสนใจในการทำกิจกรรม

2. สมมุติฐานข้อที่ 2 นักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบด้วย การเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับการสอนตามคู่มือครูมีความสามารถในการเขียนภาษาไทยแตกต่างกัน

จากผลการทดลองพบว่า ความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบด้วย การเสริมต่อการเรียนรู้ โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบด้วย การเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความสามารถในการเขียนภาษาไทยแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยทั้งสองกลุ่มพบว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มควบคุม แสดงว่าการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบด้วย การเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะทำให้ความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนสูงกว่านักเรียนที่สอนตามคู่มือครู ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของไบรอัน (Bryan, 19901 : 52) ที่ได้ศึกษาการสอนอ่านและเขียนด้วยการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์กับการสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์มีทักษะในการเขียนสูงกว่ากลุ่มการสอนตามปกติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของเมอร์เซอร์ (Mercer, 1992 : 30) ที่ได้ศึกษาความสามารถในการอ่านและเขียนโดยใช้แบบทดสอบ 2 ชุด กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์กับการสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนที่ได้รับการสอนแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ มีคะแนนความสามารถในการเขียนสูงกว่าผู้เรียนที่ได้รับการสอนปกติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศพร เกตุถนอม (2540 : 94) ที่ได้ศึกษาความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนภาษาแนวธรรมชาติโดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแนวธรรมชาติโดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับการสอนตามคู่มือครูมีความสามารถในการเขียนภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยของทั้งสองกลุ่มพบว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม แสดงว่าการสอนภาษาแนวธรรมชาติโดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะทำให้ความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

จากผลการวิจัยแสดงว่า การสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบด้วย การเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะทำให้นักเรียนมีความสามารถในการเขียนภาษาไทยสูงกว่าการสอนตามคู่มือครูทั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจาก

2.1 การสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบด้วย การเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะเป็นการสอนที่ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านดีขึ้น จึงส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการเขียนดีขึ้นด้วย เพราะในการเรียนการสอนครูได้เตรียมเรื่องที่มีเนื้อหาหลากหลายชนิดไว้ให้นักเรียนได้อ่านในการร่วมกิจกรรม และยังจัดมุมหนังสือไว้ให้นักเรียนได้เลือกอ่านตามความสนใจ นักเรียนจึงได้อ่านเรื่องอย่างหลากหลายทำให้ได้เห็นแบบอย่างการเขียนและการใช้ภาษาในรูปแบบต่างๆ ซึ่งสามารถนำแบบอย่างเหล่านี้ไปใช้เป็นแนวทางในการวางโครงเรื่องสำหรับการเขียนของตนเอง เห็นได้จากงานเขียนของนักเรียนที่มีโครงเรื่องที่เริ่มด้วยบทนำที่เป็นความคิดเห็นของผู้เขียนที่มีต่อแนวคิดหลัก เนื้อเรื่องที่เป็นรายละเอียดขยาย

ความคิดเห็นต่อแนวคิดหลักในแง่ต่างๆ และบทสรุปที่มีข้อคิดหรือข้อเตือนใจในส่วนท้ายเรื่อง ซึ่งเป็นลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของอรรถลักษณะประเภทเรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการและเรื่องเล่าจากประสบการณ์ ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาเป็นบทอ่านในการวิจัยครั้งนี้

2.2 การสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ทำให้นักเรียนได้สะสมข้อมูลไปใช้ในการเขียน เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนในขั้นตอนนี้ก่อนการอ่าน ครูและนักเรียนจะร่วมสนทนา แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่าน และในขั้นตอนนี้หลังการอ่าน นักเรียนมีการอภิปรายแสดงความคิดเห็นต่อแนวคิดหลักของเรื่องที่แต่ละกลุ่มอ่าน ซึ่งเรื่องที่อ่านนั้นแตกต่างกัน ดังนั้นจากการร่วมสนทนา อภิปราย แสดงความคิดเห็นของนักเรียนจึงเป็นการนำข้อมูลออกมาแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน ทำให้นักเรียนได้สะสมข้อมูลความรู้ต่าง ๆ อย่างมากมาย นอกจากนี้ ในขั้นตอนนี้การอ่านนักเรียนก็ให้เห็นแบบอย่างของการเขียนและได้ข้อมูลจากเรื่องที่อ่านเพิ่มขึ้นอีก ดังนั้นในขั้นการเขียน นักเรียนจึงสามารถนำข้อมูลเหล่านี้ไปใช้ได้เป็นอย่างดี ซึ่งเห็นได้จากการตรวจงานเขียนของนักเรียน พบว่า นักเรียนเขียนเสนอสาระของเรื่องได้กว้างขวาง มีการขยายความโดยยกตัวอย่างพฤติกรรมตัวละครและเหตุการณ์จากเรื่องต่างๆ เชิงเปรียบเทียบ อ้างอิง ทำให้งานเขียนมีรายละเอียดที่เพียงพอสามารถสื่อความได้เข้าใจชัดเจน สอดคล้องกับบังอร พานทอง (2540 : 34) ที่ได้สรุปเกณฑ์ในการสอนอ่านและเขียนตามแนวการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ไว้ว่า การเขียนควรฝึกให้ผู้เรียนอ่านให้มากเพื่อจะได้มีข้อมูลเพียงพอที่จะเขียนให้บทความมีความหมายที่สื่อความให้ผู้อ่านเข้าใจ

2.3 กิจกรรมของการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะ ส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกการใช้ภาษา ประกอบกับการใช้การเสริมต่อการเรียนรู้ของครูซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกอย่างเต็มความสามารถ เนื่องจากในกิจกรรมการเรียนการสอนครูและนักเรียนจะร่วมสนทนา อภิปราย แสดงความคิดเห็นอยู่เสมอ นักเรียนจึงได้ฝึกการเรียบเรียงถ้อยคำเพื่อสนทนาโต้ตอบ และหากนักเรียนติดขัดครูจะใช้การเสริมต่อการเรียนรู้ช่วยเหลือให้นักเรียนสามารถสื่อสารต่อไปได้ เช่น การพูดต่อความหรือเสริมความ ขยายความ ตลอดจนการพูดให้กำลังใจซึ่งขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของนักเรียนในขณะนั้น จึงทำให้นักเรียนมีกำลังใจและรู้สึกว่าการประสบความสำเร็จในการสื่อสาร เห็นได้จากการที่นักเรียนกล้าใช้ภาษาสนทนาโต้ตอบ ชักถาม และแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่านหรือเรื่องที่อ่านแล้ว และกล้าเล่าเหตุการณ์ต่างๆ ที่ตนเองเคยประสบพบเห็นมาให้เพื่อน ๆ ในชั้นฟัง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ แฟลนเดอร์ส เบคฟอร์ด สกินเนอร์ที่กล่าวว่า พฤติกรรมทางวาจาที่กระหว่างครูกับนักเรียน ทำให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็นได้อย่างสบายใจ (Flanders. 1970 : 3 ; พรเพ็ญ สุวรรณเดชา. 2532 – 2533; อ้างอิง มาจาก Bradford. 1690 : 16; อ้างอิงมาจาก Skinner. 1957 : 203) ซึ่งเมื่อนักเรียนได้ฝึกพูดเรียบเรียงประโยคในการโต้ตอบอยู่เสมอ จึงทำให้ใช้ภาษาได้ดีขึ้น ส่งผลให้สามารถเรียบเรียงประโยคในการเขียนได้ดีเช่นเดียวกัน ซึ่งเห็นได้จากงานเขียนของนักเรียนส่วนใหญ่จะเรียบเรียงประโยคได้ดีขึ้น แต่ยังมีส่วนน้อยที่เรียบเรียงประโยคไม่ถูกต้องและไม่สละสลวย ซึ่งผู้วิจัยก็ได้เรียกนักเรียนมาอธิบายเป็นรายบุคคลเพื่อปรับปรุงการเขียนครั้งต่อไป

ส่วนการสอนตามคู่มือครูซึ่งเป็นกลุ่มควบคุม มีความสามารถในการเขียนภาษาไทยต่ำกว่ากลุ่มทดลอง เพราะการอ่านมีความสัมพันธ์กับการเขียน ผู้ที่มีความสามารถในการอ่านดีย่อมส่งผลให้มีความสามารถในการเขียนดีและการอ่านยังเป็นการเก็บข้อมูลไว้ใช้ในการเขียนอีกด้วย เนื่องจากการสอนของกลุ่มควบคุมครูและนักเรียนไม่มีการสนทนา ชักถาม แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ทำให้นักเรียนไม่มีข้อมูลที่หลากหลาย เช่นกลุ่มทดลอง และการสอนของกลุ่มควบคุมครูไม่ได้ใช้การเสริมต่อการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เช่น เมื่อนักเรียนตอบถูก ครูอาจจะเฉยไม่ได้กล่าวคำชมเชย หรือเมื่อนักเรียนติดขัดในการสนทนา ครูอาจจะไม่ได้ต่อคำหรือเสริม

คำให้ นักเรียนจึงไม่มีความมั่นใจในการใช้ภาษา ทำให้ไม่ได้ฝึกการเรียบเรียงถ้อยคำเป็นประโยคเพื่อสื่อสารโต้ตอบเท่าที่ควรนักเรียนจึงขาดความสนใจในการทำกิจกรรมส่งผลต่อความสามารถในการเขียนของนักเรียนและกลุ่มควบคุม มีข้อมูลน้อยในการเขียนทำให้การเสนอเรื่องไม่กว้างหรือมีสาระน้อยรายละเอียดไม่มาก เขียนขยายความได้ไม่ดี เนื่องจากนักเรียนไม่มีข้อมูลมากและการเรียบเรียงถ้อยคำไม่สละสลวย ทำให้เนื้อเรื่องที่เขียนววนสื่อความได้ไม่ดีเท่าที่ควร

3. สมมุติฐานข้อที่ 3 นักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบการเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูมีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกัน

จากผลการทดลอง พบว่า ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยก่อนการทดลองและหลังการทดลองของนักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบการเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบการเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูมีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

3.1 ผลการทดลอง พบว่า ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบการเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะก่อนการทดลองและหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลองและหลังการทดลองพบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง แสดงว่าหลังการทดลองนักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านดีกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเลฟ (Love, 1995:169) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาการด้านความเข้าใจในการอ่านของกลุ่มผู้ใหญ่ที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มผู้เรียนมีพัฒนาการด้านความเข้าใจในการอ่านสูงขึ้น และส่งผลต่อการใช้ภาษาในการสื่อสารในชีวิตประจำวันให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วย

จากผลการทดลองแสดงว่า การสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบการเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองทั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจาก

3.1.1 การสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบการเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะ มีลักษณะเด่นที่ทำให้ให้นักเรียนเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ง่ายและรวดเร็วเพราะสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีการจัดประสบการณ์ให้นักเรียนนำไปใช้ในการอ่าน โดยนักเรียนเป็นผู้เลือกเรื่องที่จะอ่านตามความสนใจของตนเองและก่อนอ่านเรื่องครูจะสนทนา ชักถามนักเรียนโดยใช้รูปภาพที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะอ่านประกอบ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน เช่น สนทนาเกี่ยวกับรูปภาพ แสดงความคิดเห็น ต่อข้อความที่ครูเตรียมมา เล่าเรื่องต่างๆ ที่ตนเคยพบเห็น แสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่เพื่อน ๆ เล่าอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ การสนทนาโต้ตอบกันระหว่างครูกับนักเรียนหรือนักเรียนกับนักเรียน ยังเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจใคร่รู้เนื้อหาของเรื่องและกระตุ้นให้ตั้งใจที่จะอ่าน ซึ่งสอดคล้องกับเสียงซุสกุล (2525:26) ที่กล่าวไว้ว่า ความสนใจคือ ความอยากรู้ อยากเห็น อยากแสวงหา และเข้าร่วมกิจกรรมจิตใจผูกพันจดจ่อต่อสิ่งนั้น มีความสนุกสนานเพลิดเพลินในการกระทำ และในขณะที่อ่านเรื่องนักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการสนทนาก่อนที่จะอ่านนั้นมาช่วยในการตีความหมาย ทำให้เข้าใจเรื่องที่อ่านได้ง่าย

และรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ แฮริส และ สมิธ (Harris and Smith. 1976:235) ที่กล่าวว่า องค์กรประกอบสำคัญที่มีผลต่อความเข้าใจในการอ่าน คือ ประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน จะทำให้ผู้อ่านทำความเข้าใจในเรื่องที่อ่านได้ง่ายและเร็วขึ้น และประสบการณ์ยังช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจด้วย และในขั้นตอนหลังการอ่านนักเรียนยังได้ร่วมมือปราชญ์แสดงความคิดเห็นแนวคิดหลักของเรื่องที่อ่าน ซึ่งทำให้นักเรียน เข้าใจเรื่องชัดเจนยิ่งขึ้น เห็นได้จากการยกตัวอย่างพฤติกรรมตัวละครหรือเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมของนักเรียนเพื่ออภิปรายให้ผู้อื่นเข้าใจ

3.1.2 การนำอรรถลักษณะมาเป็นเนื้อหาในการเรียนการสอน ซึ่งได้มาจากการสำรวจความสนใจของนักเรียน และนักเรียนเป็นผู้เลือกเรื่องที่จะอ่านด้วยตนเอง ดังนั้นเมื่ออ่านเรื่องจึงสามารถใช้ประสบการณ์เดิมช่วยในการตีความ แปลความทำให้เข้าใจเรื่องได้ง่ายและรวดเร็ว

นอกจากนี้ยังทำให้นักเรียนได้อ่านเรื่องอย่างมีจุดหมายที่ชัดเจน เพราะนักเรียนรู้ว่าตนเองกำลังอ่านเรื่องประเภทใด เนื้อความมุ่งสื่อถึงอะไร และรู้ว่ อรรถลักษณะประเภทที่อ่านนั้นมีโครงสร้างในการดำเนินเรื่องอย่างไร ดังนั้นเมื่อนักเรียนอ่านและเข้าใจความหมายโดยรวมของเรื่องแล้ว นักเรียนสามารถวิเคราะห์รายละเอียดของเรื่องได้อย่างรวดเร็ว โดยลำดับความคิดตามโครงสร้างการดำเนินเรื่องในรูปตารางมองเห็นความสัมพันธ์ของเรื่องโดยตลอดซึ่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจเรื่องที่อ่านชัดเจนยิ่งขึ้น เห็นได้จากการสรุปเรื่องได้ถูกต้องตามลำดับและแจกแจงรายละเอียดได้ถูกต้องและรวดเร็ว

3.1.3 การใช้การเสริมต่อการเรียนรู้ในการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่ช่วยเสริมให้นักเรียนทำกิจกรรมอย่างเต็มความสามารถ ซึ่งจะเอื้อให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการอ่าน เนื่องจากในกิจกรรมการเรียนการสอนครูและนักเรียนจะร่วมสนทนาโต้ตอบกันอยู่เสมอ หากนักเรียนติดขัดในการสนทนาครูจะให้การเสริมต่อการเรียนรู้ช่วยเหลือ โดยการพูดเสริมความหรือต่อความ พูดขยายความ พูดให้แนวทาง ตลอดจนพูดให้กำลังใจ ดังกรณีการสนทนาในขั้นก่อนการอ่าน หากนักเรียนกำลังเล่าเรื่องที่เคยประสบมาให้เพื่อน ๆ ฟัง แต่ติดขัดแล้วหยุดชะงัก ครูจะใช้คำถามกระตุ้นให้แนวทาง เช่น “แล้วเกิดอะไรขึ้น” หรือ “เหตุการณ์ต่อไปเป็นอย่างไร” ซึ่งจะทำให้นักเรียนสามารถสื่อสารโต้ตอบต่อไปได้ และรู้สึกประสบความสำเร็จในการเล่าเรื่องก่อให้เกิดกำลังใจ กล่าวพูด กล่าวแสดงความคิดเห็น กระตือรือร้นในการทำกิจกรรมต่างๆ ในการเรียนและทำอย่างเต็มความสามารถ ซึ่งสอดคล้องกับแฟลนเดอร์ส เบรคฟอร์ด สกินเนอร์ ที่กล่าวว่า พฤติกรรมทางวาจาที่ตระหว่งครูกับนักเรียนทำให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็นได้อย่างสบายใจ (Flanders. 1970:3; พรเพ็ญ สุวรรณเดชา. 2532 - 2533; อ้างอิงมาจาก Bradford. 1960:16; อ้างอิงมาจาก Skinner. 1957:203) สังเกตได้จากการที่นักเรียนร่วมสนทนาโต้ตอบและแสดงความคิดเห็นอย่างต่อเนื่องทั้งในขั้นก่อนการอ่านและขั้นหลังการอ่าน ซึ่งเอื้อให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่าน

3.1.4 กิจกรรมการเขียนหลังการอ่านส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจเรื่องที่อ่านชัดเจนยิ่งขึ้น เพราะนักเรียนได้คิดอย่างวิเคราะห์ และรวบรวมเชื่อมโยงลำดับข้อมูลจากการอ่านแล้วนำมาเรียบเรียงใหม่ด้วยรูปแบบภาษาที่เป็นของตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่ความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน

3.2 ผลการทดลอง พบว่า ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลองและหลังการทดลองพบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง แสดงว่าหลังการทดลองนักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านดีกว่าก่อนการทดลอง

จากผลการทดลองแสดงว่า การสอนตามคู่มือครูทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ทั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจาก

3.2.1 การสอนตามคู่มือครูเป็นวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพวิธีหนึ่ง มีขั้นตอนการเรียนการสอนที่สมบูรณ์ โดยเริ่มจากการกระตุ้นเร้าความสนใจ แจ่มจุดประสงค์ให้ผู้เรียนรู้เป้าหมายในการเรียนเช่น ในการอ่านทำให้ให้นักเรียนมีเป้าหมายในการอ่าน ว่าเมื่ออ่านเรื่องจบแล้วต้องรู้อะไรบ้างและกิจกรรมการเรียนการสอนตาม คู่มือครูเป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่องมีความชัดเจน กล่าวคือเมื่อนักเรียนรู้เป้าหมายในการปฏิบัติ ได้เรียนรู้แนวทางปฏิบัติ ลงมือปฏิบัติและทราบผลของการปฏิบัติจึงทำให้การเรียนรู้เป็นระบบและชัดเจน นักเรียนจึงประสบความสำเร็จในการเรียน และในกิจกรรมขั้นปฏิบัติของการอ่านนักเรียนได้ร่วมวิเคราะห์ วิเคราะห์ แสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่านทำให้นักเรียนมีความเข้าใจเรื่องที่อ่านชัดเจนยิ่งขึ้น

3.2.2 เนื้อหาที่นำมาเรียนเป็นอรรถลักษณะประเภทเรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ และเรื่องเล่าจากประสบการณ์ ซึ่งเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของเด็กในช่วงอายุ 13 - 14 ปี จึงทำให้นักเรียนสนใจ กระตือรือร้นที่จะอ่าน ซึ่งสอดคล้องกับเสียง ชุสกุล (2525:26) ที่กล่าวไว้ว่า ความสนใจคือ ความอยากรู้ อยากเห็น อยากแสวงหา และเข้าร่วมกิจกรรม จิตใจผูกพันจดจ่อต่อสิ่งนั้น มีความสนุกสนานเพลิดเพลินในการกระทำ ดังนั้นจึงทำให้นักเรียนทำกิจกรรมด้วยความสนใจ และกระตือรือร้นซึ่งเอื้อต่อความเข้าใจในการอ่าน

3.2.3 กิจกรรมการเขียนหลังการอ่านส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจเรื่องที่อ่านชัดเจนยิ่งขึ้น เพราะนักเรียนได้คิดอย่างวิเคราะห์ และรวบรวมเชื่อมโยงลำดับข้อมูลจากการอ่านแล้วนำมาเรียบเรียงใหม่ ด้วยรูปแบบภาษาที่เป็นของตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่ความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน

จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้นักเรียนกลุ่มควบคุมมีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของ นักเรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

4. สมมุติฐานข้อที่ 4 นักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพโดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูมีความสามารถในการเขียนภาษาไทยก่อนการทดลองและหลังการทดลอง แตกต่างกัน

จากผลการทดลอง พบว่า ความสามารถในการเขียนภาษาไทยก่อนการทดลองและหลังการทดลองของนักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพโดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพโดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูมีความสามารถในการเขียนภาษาไทยก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

4.1 ผลการทดลอง พบว่า ความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพโดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลองและหลังการทดลองพบว่าคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง แสดงว่า หลังการทดลอง นักเรียนมีความสามารถในการเขียนภาษาไทยดีกว่าก่อนการทดลอง

จากผลการทดลองแสดงว่า การสอนแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพโดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะ ทำให้นักเรียนมีความสามารถในการเขียนภาษาไทยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ทั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจาก

4.1.1 การสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพโดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะ ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านดีขึ้น จึงส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการเขียน

ดีขึ้นด้วยเพราะการอ่านมีความสัมพันธ์กับการเขียน เนื่องจากการอ่านมากทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้เพิ่มพูนขึ้น สามารถนำไปใช้ทำความเข้าใจในการอ่าน และยังทำให้ผู้อ่านได้เห็นแบบอย่างของการเขียน ดังในกิจกรรม การเรียนการสอนครูได้เตรียมเรื่องไว้ให้นักเรียนเลือกอ่านอย่างมากมายหลายชนิด และจัดเป็นมุมหนังสือไว้ให้นักเรียนเลือกอ่านตามความสนใจ จึงทำให้นักเรียนได้อ่านเรื่องอย่างมากมาย ได้เห็นแบบอย่างการเขียนและการใช้ภาษาในรูปแบบต่างๆ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการเขียนของตน เห็นได้จากการตรวจงานเขียนของนักเรียนที่มีการวางโครงเรื่องโดยเริ่มจากบทนำที่เป็นความรู้สึกนึกคิดของตนเองต่อแนวคิดหลัก เนื้อเรื่องเป็นรายละเอียดขยายความคิดเห็นของนักเรียนต่อแนวคิดหลัก และบทสรุปในตอนท้ายที่มีข้อคิดหรือข้อเตือนใจ ซึ่งเป็นลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของอรรถลักษณะชนิดเรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการและเรื่องเล่าจากประสบการณ์ที่นำมาเป็นบทอ่านในการวิจัยครั้งนี้

4.1.2 กิจกรรมการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบด้วยเสริมต่อการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนได้สะสมข้อมูลทั้งขึ้นก่อนการอ่าน ขึ้นการอ่านและขึ้นหลังการอ่าน กล่าวคือ ขึ้นก่อนการอ่านนักเรียนจะได้ข้อมูลจากการนำประสบการณ์ออกมาร่วมสนทนาโต้ตอบ แสดงความคิดเห็นระหว่างครูกับนักเรียนหรือนักเรียนกับนักเรียน จึงทำให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันอย่างมากมาย ส่วนขึ้นการอ่านนักเรียนได้ข้อมูลจากเรื่องที่อ่าน และขึ้นหลังการอ่านนักเรียนก็ได้ข้อมูลจากการแสดงความคิดเห็นต่อแนวคิดหลักของเรื่องที่อ่าน ซึ่งแต่ละกลุ่มอ่านเรื่องที่แตกต่างกันจึงทำให้นักเรียนได้ข้อมูลสะสมมากมาย จึงนำไปใช้ในการเขียนได้เป็นอย่างดี เห็นได้จากงานเขียนของนักเรียนที่เขียนเสนอเรื่องได้อย่างกว้างขวาง มีการขยายความโดยยกตัวอย่าง เปรียบเทียบอ้างอิง ทำให้งานเขียนรายละเอียดเพียงพอในการสื่อความได้เข้าใจ

4.1.3 การใช้การเสริมต่อการเรียนรู้ในการเรียนการสอน ทำให้นักเรียนได้ฝึกการเรียบเรียงถ้อยคำผูกเป็นประโยคซึ่งจะส่งผลต่อความสามารถในการเรียบเรียงประโยคในการเขียน เพราะในกิจกรรมการเรียนการสอนนักเรียนมีการสนทนาโต้ตอบ แสดงความคิดเห็นอยู่เสมอ ซึ่งหากนักเรียนติดขัดในการใช้ภาษาครูจะเป็นผู้ให้การเสริมต่อการเรียนรู้ช่วยเหลือให้นักเรียนสามารถสื่อสารต่อไปได้เช่น การพูดต่อความหรือเสริมความ การพูดให้แนวทาง แล้วแต่พฤติกรรมของนักเรียนในขณะนั้น ซึ่งจะทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการสื่อสาร ก่อให้เกิดกำลังใจ กล้าใช้ภาษาในการสนทนาโต้ตอบอย่างเต็มความสามารถ จึงทำให้นักเรียนได้ฝึกการเรียบเรียงถ้อยคำอยู่เสมอ ส่งผลให้การใช้ประโยคในการเขียนดีไปด้วย

4.1.4 การเขียนหลังการอ่านอย่างต่อเนื่องทำให้นักเรียนเรียนรู้การเขียนได้ดี เพราะหลังการอ่านนักเรียนยังมองเห็นแบบอย่างของการเขียนได้อย่างชัดเจน และสามารถนำข้อมูลจากเรื่องที่เพิ่งอ่านมาใช้ในการเขียนได้อย่างต่อเนื่อง ทำให้นักเรียนรู้สึกว่าการเขียนไม่ใช่เรื่องยาก เพราะได้เห็นรูปแบบและมีข้อมูลในการเขียน เห็นได้จากนักเรียนมีความกระตือรือร้น และตั้งใจทำงาน

4.1.5 นักเรียนได้ฝึกเขียนอย่างสม่ำเสมอตลอดระยะเวลาของการทดลอง 20 คาบ และครูคอยชี้แนะข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนได้ปรับปรุงแก้ไข จึงทำให้นักเรียนมีความสามารถในการเขียนดีขึ้น

จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้นักเรียนกลุ่มทดลองมีความสามารถในการเขียนภาษาไทยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

4.2 ผลการทดลองพบว่า ความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลองและหลังการทดลองพบว่าคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง แสดงว่าหลังการทดลองนักเรียนมีความสามารถในการเขียนภาษาไทยดีกว่าก่อนการทดลอง

จากผลทดลองแสดงว่าการสอนตามคู่มือครูทำให้นักเรียนมีความสามารถในการเขียนภาษาไทยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองทั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจาก

4.2.1 การสอนตามคู่มือครูทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านดีขึ้นจึงส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการเขียนดีขึ้นด้วยเพราะการอ่านเป็นการรับสารหรือข้อมูลเข้าส่วนการเขียนเป็นการนำข้อมูลที่รับเข้าถ่ายทอดออกไปดังนั้นการอ่านจึงเป็นพื้นฐานของการเขียน ซึ่งในการเรียนการสอนนักเรียนจะได้ข้อมูลจากเรื่องที่อ่านและจากการอภิปรายแสดงความคิดเห็นต่อแนวคิดหลักของเรื่องที่แต่ละกลุ่มอ่าน ซึ่งแต่ละกลุ่มจะอ่านเรื่องที่แตกต่างกันจึงทำให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน และข้อมูลเหล่านี้สามารถนำไปใช้ในการเขียนได้เป็นอย่างดี เห็นได้จากการตรวจงานเขียนของนักเรียนพบว่า นักเรียนเขียนขยายความโดยยกตัวอย่างพฤติกรรมตัวละคร เหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านและข้อมูลจากการอภิปรายซึ่งทำให้นักเรียนมีเนื้อหาสาระที่สื่อความให้ผู้อ่านเข้าใจ

4.2.2 การใช้วรรณลักษณะเป็นเนื้อหาในการเรียนการสอน ทำให้นักเรียนเห็นแบบอย่างการใช้ภาษาในการเขียน เช่นการเรียบเรียงถ้อยคำเป็นประโยค การใช้คำสันธานเชื่อมข้อความให้ต่อเนื่องเป็นเรื่องราว และได้รูปแบบการเขียนจากโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของวรรณลักษณะจึงนำไปใช้เป็นแบบอย่างสำหรับการวางโครงเรื่องในการเขียน ซึ่งทำให้การลำดับความคิดในการเขียนเป็นระเบียบทำให้นักเรียนมีสัมพันธภาพ เนื้อหา มีความสอดคล้องกลมกลืนกันสื่อความได้

4.2.3 การเขียนหลังการอ่านอย่างต่อเนื่องทำให้นักเรียนเรียนรู้การเขียนได้ดี เพราะหลังการอ่านนักเรียนยังมองเห็นแบบอย่างของการเขียนได้อย่างชัดเจน และสามารถนำข้อมูลจากเรื่องที่เพิ่งอ่านมาใช้ในการเขียนได้อย่างต่อเนื่อง ทำให้นักเรียนรู้สึกว่าการเขียนไม่ใช่เรื่องยาก เพราะได้เห็นรูปแบบและมีข้อมูลในการเขียน เห็นได้จากนักเรียนมีความกระตือรือร้น และตั้งใจเขียน

4.2.4 นักเรียนได้ฝึกเขียนอย่างสม่ำเสมอตลอดระยะเวลาของการทดลอง 20 คาบ และครูได้ชี้แนะข้อบกพร่องต่าง ๆ ของนักเรียนเพื่อปรับปรุงแก้ไข จึงทำให้นักเรียนมีความสามารถในการเขียนดีขึ้น ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้นักเรียนกลุ่มควบคุมมีความสามารถในการเขียนภาษาไทยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่อาจเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและการทำวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการเรียนการสอน

1.1 การสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบด้วย การเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่อวรรณลักษณะ สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับนักเรียนทุกระดับตั้งแต่ปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษาและอุดมศึกษาโดยการปรับกิจกรรมปลีกย่อยให้เหมาะสมกับนักเรียนและสื่อที่ใช้ในการเรียนการสอนควรเป็นวรรณลักษณะประเภทต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนได้อ่านเรื่องในรูปแบบที่หลากหลาย

1.2 การเลือกเรื่องมาเป็นบทอ่านในการเรียนการสอนควรเป็นเรื่องที่มีรูปแบบภาษาที่ดี เป็นเรื่องสั้น ๆ มีความยากง่ายเหมาะสมกับผู้เรียน เพราะเรื่องที่ยาวมากจะทำให้นักเรียนขาดความสนใจในการอ่าน และใช้เวลาอ่านนานเกินเวลาที่กำหนดไว้ในกิจกรรม นอกจากนี้ในชั้นเรียนควรจัดหนังสือไว้ให้หลากหลายโดยอาจทำเป็นมุมหนังสือเพื่อส่งเสริมการอ่านให้นักเรียนมีโอกาสได้เห็นและเข้าใจการใช้ภาษาในรูปแบบต่าง ๆ ได้เพิ่มพูนความรู้ แล้วนำไปใช้ในโอกาสต่อไป

1.3 การแบ่งกลุ่มนักเรียนในการทำกิจกรรมควรเป็นแบบคละกัน โดยจัดให้มีนักเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อนอยู่ในกลุ่มเดียวกัน เพื่อให้การทำกิจกรรมของนักเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และนักเรียนจะได้รู้สึกว่าการประสบความสำเร็จในการเรียน

1.4 การตรวจงานเขียน ครูควรหาโอกาสเรียกนักเรียนมาอธิบายเป็นรายบุคคลเพื่อให้นักเรียนจะได้เข้าใจข้อผิดพลาดและนำความเข้าใจไปแก้ไขในการเขียนครั้งต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่อรรถลักษณะไปทำวิจัยกับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในระดับชั้นอื่นๆ เช่น มัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 3 เพราะจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นต้องการพัฒนาความสามารถของนักเรียนให้มีความรู้และทักษะเพียงพอ และในรายวิชาอื่นที่มีลักษณะเนื้อหาวิชาคล้ายกัน โดยเลือกเนื้อหาให้เหมาะสม

2.2 ควรศึกษาตัวแปรอื่น ๆ เช่น ความสนใจ เจตคติต่อการอ่าน ความรับผิดชอบในการทำงาน และความคิดสร้างสรรค์ในการเขียนในวิชาภาษาไทย เป็นต้น เนื่องด้วยจากการทดลองสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้โดยอาศัยสื่อรรถลักษณะ พบว่านักเรียนมีความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรมและการเลือกเรื่องอ่าน มีการช่วยเหลือร่วมมือกันและตั้งใจในการทำงาน ส่วนในด้านการเขียนนักเรียนเขียนอธิบายรายละเอียด เชิงเหตุเชิงผลมีการเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาหรือวิธีปฏิบัติในแง่มุมต่าง ๆ และให้ความคิดที่หลากหลายแตกต่างออกไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล การกุศล. (2529). ทักษะความรู้ทางภาษา. พิษณุโลก : ภาควิชาภาษาไทยและภาคตะวันออก
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.
- กัลยา ยวนมาลัย. (2539). การอ่านเพื่อชีวิต. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- กิตดา ปรัตถจริยา. (2540). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนภาษา
อังกฤษ เจตคติต่อการอ่าน และการเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนอ่าน
โดยใช้โครงสร้างระดับยอด (TOP-LEVEL STRUCTURE) ประกอบกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้
(SCAFFOLDING) กับการสอนตามคู่มือครู. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- เขตการศึกษา 10, กรมสามัญ. (2538) รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา.
กรุงเทพฯ.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (ม.ป.ป.). แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540
- 2544). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พัฒนาหลักสูตร จำกัด.
- จรัญ รัตนศิลา. (2539). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและความสนใจในการเรียน
วิชาการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนอ่าน โดยวิธี MIA
ที่ใช้สื่อการสอนแบบอรรถฐานและวิธีการสอนตามคู่มือครู. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- จันทิมา พรหมโชติกุล. (2529). การเขียนข้อสอบวิชาภาษาไทย. กรุงเทพฯ : พีเอ็นการพิมพ์.
- จันทิมา พรหมโชติกุล และสุนันท์ ศลโกสม. (2535). เอกสารการสอนชุดวิชาการวัดและประเมินผลกลุ่ม
วิชาเฉพาะ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- จินตนา ไบกาชویی. (2536). "การอ่านเพื่อพัฒนาตนเอง," วารสารการศึกษา กทม. 16(7) : 19 – 24
เมษายน.
- "การอ่านในหลักสูตร," วารสารการอ่าน. ปีที่ 5 ฉบับที่ 1.
- จันทนา นันทเกล้า. (2536). การศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการในด้านทักษะการอ่านภาษาอังกฤษและแรง
จูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอน
ซ่อมเสริมการอ่านด้วยวิธีวิเคราะห์คำที่เป็นปัญหาด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้กับการสอนตามคู่มือครู.
ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, ถ่ายเอกสาร.
- จวีลักษณ์ บุญยาญจน. (2524). จิตวิทยาการอ่าน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ชุติมา สัจจานนท์. (2525). "การส่งเสริมการอ่านแก่เด็ก," ประชาศึกษา. 34(2):8-15; พฤศจิกายน. กรุงเทพฯ
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2537). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์.
- ณรงค์ฤทธิ์ ศักดารณรงค์. (2538). ยุทธวิธีการสอนอ่าน. วิทยาจารย์, ปีที่ 93 ฉบับที่ 3 หน้า 50 – 51.
- ทศพร เกตุถนอม. (2540). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน และความสามารถในการเขียนภาษา
ไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนภาษาแนวธรรมชาติโดยอาศัยสื่อ
อรรถลักษณะการสอนตามคู่มือครู. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

- นพดล จันทรเพ็ญ. (2531). การใช้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ : ตันอ้อ.
- นพรัตน์ สรวายสุวรรณ. (2527). ศึกษาความสามารถในการอ่านระดับวิจารณ์ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูง. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาอังกฤษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- นุสรา ขวัญศรี. (2540). การศึกษาความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนด้วยกลวิธีการเรียนรู้ประกอบแนวทฤษฎีอรรถฐานกับการสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- บรรเทา กิตติศักดิ์. (2539). สถาบันภาษาไทย. ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 เมษายน – มิถุนายน 2539. กรุงเทพฯ.
- บังอร สว่างวโรส และเยาวภา พุกกะคุปต์. (2524). “การวัดความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ โดยใช้ข้อสอบแบบอัตนัยและปรนัย,” วารสารภาษาปริทัศน์. หน้า 2.
- บังอร พานทอง. (2540). ปรัชญาการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ (Whole Language Approach). กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- (2540) การสอนภาษาโดยเน้นพื้นฐานประสบการณ์. วารสารการศึกษาปฐมวัย. ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 เมษายน 2540. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- บันลือ พงกษะวัน. (2534). มิติใหม่ในการสอนอ่าน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2527. การทดสอบอิงเกณฑ์ : แนวคิดและวิธีการ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ปิยนุช พัฒน์ภิรมย์. (2538). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและความสนใจในการเขียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนด้วยแบบฝึกการอ่าน ด้วยกระบวนการความคิดสร้างสรรค์ในการสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- บุษบง ดันติวงศ์. (2535). นวัตกรรมการสอนภาษากับธรรมชาติในการอ่านเขียนของเด็กปฐมวัย, มิติใหม่การสอนระดับปฐมวัย. กรุงเทพฯ : จัดพิมพ์เนื่องในโอกาสประชุมสัมมนาวิชาการ 9 – 10 กันยายน.
- ผอบ โปษกฤษณะ, คุณหญิง. (2538). ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย : การเขียน การอ่าน การพูด การฟัง และราชาศัพท์. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : รวมสาส์น.
- พนาถน้อย รอดชู. (2540). การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาและความสนใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาด้วยอรรถลักษณะแบบวิธีการกับการสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2531). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล.
- พรเพ็ญ สุวรรณเดชา. (2533). “ปฏิสัมพันธ์ทางวาจากับการเรียนการสอน,” ศึกษาศาสตร์. 6(15-16):13-15; สิงหาคม 2532 – มีนาคม.

- ภาวิณี แสทวิสุข. (2538). การพัฒนาชุดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกันตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติสำหรับเด็กอนุบาล. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มานิต บุญประเสริฐ. (2536). "ยุทธวิธีพัฒนาการอ่าน," *จันทร์เกษม*. (174): 41 ; กันยายน – ตุลาคม.
- มาลินี นิมเสมอ. (2523). "การส่งเสริมการอ่านของเด็ก," *ครู*. 4:26-28; มกราคม. กรุงเทพฯ
- รสริน วรรณะภัก. (2531). ระดับความสามารถด้านการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ ค.ม.(การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ถ่ายเอกสาร.
- รัตนา ถวิลวงษ์. (2534). การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านการเขียนภาษาอังกฤษและบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2536). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- วรรณ แก้วแพรง. (2526). คู่มือการสอนเขียนชั้นประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- วาที ศรีแปะบัว. (2538). การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทักษะการฟัง – พูดและปฏิสัมพันธ์ทางวาจาของครูและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้รรถลักษณะประกอบกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้กับการสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- วิชาการ, กรม. (2536). คู่มือภาษาไทย ท 305 – 306 ชุดทักษะสัมพันธ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- . (2539). สรุปสภาพการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทยและการประเมินคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2530). หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- วิพุธ โสภวงศ์. (2537). ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาทักษะทางภาษาหน่วยที่ 11 – 15. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศิริพร ลิ้มตระกูล. (2537). อ่านเร็วอย่างเข้าใจ. กรุงเทพฯ : สมาคมการอ่านแห่งประเทศไทย.
- ศิริรัตน์ นิละคุปต์. (2536). กระบวนการอ่านและทักษะการอ่าน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศึกษานิเทศก์, หน่วย,กรมสามัญ. (2527). แนวการจัดการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการ. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. ถ่ายเอกสาร.
- . (2534). คู่มือครูภาษาไทย. เอกสารนิเทศการศึกษา.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2539) การปฏิรูปการศึกษา. ศูนย์ปฏิรูปการศึกษา.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง.(2535). หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- ศรีวิชัย สุวรรณกิติ. (2522). วิธีสอนภาษาอังกฤษ. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.

- สมพร มั่นตะสูตร. (2536). การสอนภาษาไทย. กรุงเทพฯ : พีระพัฒนา.
- สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์. (2539). จุลสารชุดคู่มือการทำวิจัย ฉบับที่ 1-10. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สวางค์ ดำเนินสวัสดิ์. (2536). จะสอนภาษาไทยให้สนุกได้อย่างไร. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สนิท ตั้งทวี. (2531). ศิลปะการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- สรिता ชูดวงแก้ว. (2535). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและความสนใจในการเรียนการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนด้วยกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้การสอนตามคู่มือครู. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรรย์. (2536). วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุนันท์ ศลโกสม. (2526). รูปแบบการสอนและปัญหาของการสอนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น รายงานการวิจัยประกอบการศึกษา รายวิชาหลักสูตร 773. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สุภัทรา อักษรานุเคราะห์. (2532). การสอนทักษะทางภาษาและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : ภาควิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภัทรา คงเรือง. (2538). ผลการใช้กิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติที่มีต่อความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตัวหนังสือและหนังสือของเด็กวัยอนุบาล. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุมาลี ธนวิมลจิตวรกุล. (2541). การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่าน การเขียน และความสนใจในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนอ่านด้วยกลวิธี K-W-L Plus ประกอบกับกลวิธีเสริมต่อการเรียนรู้กับการสอนอ่านตามคู่มือครู. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สุมิตรา อังวัฒนกุล. (2537). วิธีสอนภาษาอังกฤษ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. (2531). โครงการนำร่องการพัฒนาการอ่านของประเทศไทย : การสอนภาษาไทยแก่นักเรียนที่มีปัญหาทางภาษาในจังหวัดสุรินทร์. ศูนย์วิจัยและพัฒนาภาษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร
- (2533). การพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เล่ม 1. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- (2534). การพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เล่ม 2. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- (2536). การพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เล่ม 3. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

- เสียง ชูสกุล. (2525). การทดลองเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์จากการเรียนเป็นกลุ่มเป็นรายบุคคล โดยใช้บทเรียนโมดูลและการเรียนตามแผนการสอน สสวท. ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- อรุณี วิริยะจิตรา. (2532). การเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- อัจฉิมา เกิดผล. (2535). "หลักการเขียน," ภาษาไทย 1. กรุงเทพฯ : ครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัจฉรา วงศ์โสธร. (2529). เทคนิควิธีการสร้างข้อสอบภาษาอังกฤษ. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- อัมพร พุทธิศิริ. (2540). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย.
- อาคม จันทรสุนทร. (2527). การสอนเพื่อพัฒนาสมรรถภาพมนุษย์. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา.
- อารี สันตหะวี. (2535). นวัตกรรมปฐมวัยศึกษา. กรุงเทพฯ : สมาคมเพื่อการอนุบาลศึกษาจัดพิมพ์. ถ่ายเอกสาร.
- อำพร ศรีทรัพย์. (2540). ความสนใจในการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- Aboderin, Yemi. (1986) " Integrating Reading and Writing," *English Teaching Form*. 1 : 38 – 40 ; January.
- Applebee, Arthur N and Judith S. Langer. (1983). "Instructional Scaffolding as Natural Language, Activity," *Language Arts*. 63(2) ; February.
- Beed. Penny L. and others. (1991). " Moving Learners toward Independence : The Power of Scaffolded instruction," *The Reading Teacher*. 44(9) : 648 – 655 ; May.
- Berton, W.H. (1959). *Reading in Child Development*. New York : Bopps Merrill, Co.
- Betts, Emmetts A. (1957). *Foundations of Reading Instruction*. New York : American Company.
- Boyle, O. and S. Peregoy. (1990). "Literacy Scaffolds : Strategies for First and Second Language Readers and Writer, " *The Reading Teacher*. 44(3) : 194 – 200 ; November.
- Brookes, Arthur and Peter Grundy. (1990). *Writing for Study Purposes*. Cambridge : Cambridge University Press.
- Bruner, J.S. (1983). "The Role of Dialogue in Language Acquisition," *In The Child's Conception of Language*. Edited by A. Sinclair, R.J. Jarvella, and W.J.M. Levelt, p. 176 : Springer – Verlag.
- Bryan, M.C. (1991). *Exploring the Relationship of Whole Language and Isolated Skills Instruction With Reading and Writing Skill of Intermediate Remedial Readers*. Dissertation Abstracts International.
- Burmeister, Lou E. (1974). *Reading Strategies for Secondary School Teachers*. Massachusetts : Addison – Wesley Publishing Co., Inc.
- Callaghan, Michael and Joan, Rothery. (1988). *Teaching Factual Writing : A Genre – Based Approach*. Reported of the DSP. Literacy Project Metropolitan East Region.

- Cambourne, Brian. (1991). "The Whole Story : Natural Learning and the Acquisition of Literacy in the Classroom," *Understanding Language Learning*.
- Carr and D. Ogle. (1987). "K-W-L Plus : A Strategy for Comprehension and Summarization," *Journal of Reading*. 30 : 626 – 631 ; April.
- Car Eilen M and Other. (1983). " The Effect of Inference Training on Children's Comprehension of Expository Test," *Journal of Reading Behavior*. 15(3). : 1 – 8.
- Coady, James. (1979). " A Psycholinguistics Model of The ESL Reader " in *Reading in a Second Language*," *Hypothesis, Organization, and Practice*. Newbury House Publishers, Inc.,.
- Cooper, J.David and others. (1979). *To What and How of Reading Instruction*. 2 nd ed. Ohio : Meritt Publishing Company.
- Dallman, M.R. and others. (1974). *The Teaching of Reading*. New York Holt Rinehart and Winston.
- Dubin, Fraida and Elite Olshain. (1980). "The Interface of Writing and Reading," *TESOL Quarterly*.
- Eisterhold, John Corson and others. (1990). "Reading – Writing Relationships in First and Second Language," *TESOL Quarterly*. 24 : 245 – 266; Summer.
- Fan, Chung The. (1952). *Item analysis Table*. New Jersey : Educational Testing Service Princeton.
- Finocchiaro. Mary and Sako Sydney. (1983). *Foreign Language Testing : A Practical Approach*. New York : Regents Publishing Company.
- Flanders, Ned A. (1970). *Analysis Teaching Behavior*. Massachusetts : Addison – Wesley Publishing Company.
- Froese, Victor. (1991). *Whole-Language : Practice and Theory Needham Heights* : Allyn and Bacon.
- Gagne, Robert M. (1974). *Essentials of learning for instruction*. Hinsdale, Ill, The Dryden.
- Goodman, Yetta M. and Carolyn L. Burke. (1972). *Reading Miscue Inventory Alternative Procedures*. New York : Macmillan.
- Goodman, Yetta M. (1989). " Roots of the Whole Language Movement." *The Elementary School Jurnal*. The University of Chicago. 90 : 113 – 127.
- Goodman, Kenneth S. (1982). *Language & Literacy*. Boston. London and Henley ; Routledge & Kogan Paul.
- Goodman, Yetta M. and Burke Carolyn. (1980). *Reading Strategies : Focus on Comprehension*. New York : Holt, Renechart and Winston.
- Hafner, Lawranee E. and Hayden B. (1972). Jolly. *Pattern of Teaching Reading in the Elementary School*. New York : The Macmillan Company,
- Halliday, M.A.K. and R. Hasan. (1985). *Language, Context, and Text Aspects of Language in a Social –Semiotic Perspective*. Victoria : Deakin University.
- Harris, A.J. (1969). *How to Increase Reading Ability*. Green & Co.
- Harris, Albert J. and Edward R. Sipay. (1979). *How to teach Reading*. New York : Longmans, Inc.
- Harris, L.A. and C.B. Smith. (1976). *Reading Instruction*. New York : Holt, Renehart and Winston.
- Heaton, Heston Jo.B. (1975). *Writing English Language Test*. London : Longman Groups Limited.

- Heaton, J.B. (1979). *Writing English Language Tests*. London : Longman.
- (1990). *Classroom Test*. New York : Longman Inc.
- Hulett, Joycelin Brown. (1986). " Third Grade Writings : Their Relationship with Reading, "
Dissertation Abstracts International. 47(3) : September.
- Hyland, Ken. (1990). "Effect of Genre Descript in Argumentative Essay," in *Research in the Teaching of English*. 23(3) : June.
- Johnson Patricia. (1986). "Acquisition of Schema of Comprehension and Communication : A Study of the Reading – Writing Relationship in ESL, " *REIC Journal*. 17 July.
- (1986). "Acquisition of Schema for Comprehension and Communication : A Study of the Reading – Writing Relationship in ESL," *RELC Journal*. 17 (1) : 1 – 3 ; June.
- Johnson, Marjorie S. and Kress, Roy A. (1971). *Informal Reading Inventories*. New York : International Reading Associations.
- Lado , Robert. (1961). *Language Testing , the Construction and Use of Foreign Language Tests, a Teachers' Book*. London : London, Longman.
- Love P. Maya. (1995). "The Use of Whole Language with Adult Learners. *Dissertation Abstracts International*.
- Mccrimon, P.M. and M. James. (1976). *Writing with a Purpose Shorted* . Boston : Houghton Mifflin Company.
- Medsen, Harold S. (1983). *Techniques in Testing*. London : Oxford University Press.
- Mercer, M.M. (1992). "A Whole Language Versus Skills Based Approach to Pre- School Education," *Master Abstracts International*.
- Miller, Lyle L. (1972). *Developing Reading Efficiency*. Burgers Pub.
- Miller, Lyle L. (1977). *Developing Reading Efficiency*. Minnesota : Burgess Publishing Company.
- Miller, Wilma H. (1990). *Reading Comprehension Activities Kit*. New York : The Center for Applied Research in Education.
- Morrow, L.M. (1989). *Literacy Development in the Early Years Helping Children Read and Write*. New Jersey : Prentice – Hall.
- Page, William D. (1974). The Author and the Reader in Writing and Reading," *Research in the Teaching of English*. 1974.
- Palinscar, S.A. (1986). " The Role of Dialogue in Providing Scaffolded Instruction," *Education Psychologist*. 24(1 – 2) : 73 – 98 ; Winter & Spring.
- Papers, Christine C. (1984)., "Scaffolding Observing and Responding to Yong Children Learning to Read by Reading," *The Paper Presented at the Annual Meeting of the National Council of Teachers of English*. November.
- Patty, Wallter T. Dorothy C. Petty and Majorie F. Beaching. (1985) . *Experience in Language : Tolls and Techniques for Language Art Method*. 4th ed. New York : Allyn and Bacon Inc.
- Raines, Ann. (1985). "What Unskilled ESL Students Do as They Write : A Classroom Study of Composing," *TESOL Quarterly*. 19 June.

- Raines, Shirley C. and Robert J. (1990). *The Whole Language Kindergarten*. New York : Teachers College Press. Ar
- Raygor. A. L and Raygor (1985). R.D. *Effective Reading*. New York : McGraw - Hill.
- Richgels J. (1990). *Literacy's Beginning Supporting Young Readers and Writers*. Boston: Allya and Bacon.
- Schonels Fred J. (1975). *The Psychology and Teaching of Reading*. By Fred J. Schonell and Elizabeth Goodacre. 5nd ed. Edinburgh : Oliver & Body.
- Scott William A. and Michael Wertheimer. (1966). *Introduction to Psychological Research*. 4th ed. New York : John Wiley and Sons Inc.
- Shanahan, Timothy and Richard G. Lomax. (1988). "A Development Comparison of Three Theoretical Models of the Reading - Writing Relationship *Research in the Teaching of English*. 22(2) : 196 ; May.
- Shecter, Myrian and Sandra R. Schecter. (1987)*Children's Acquisition of Litery Genre : Science Fiction Versus Fantasy*. Toronto : Ontrario Institute for Studies in Education : Toronto Board of Education.
- Shepherd, David L. (1973). *Comprehensive High School Reading Methods*. Ohio:A Bell and Howell.
- Smith, F. (1969). *Understanding Reading*. New York : Holt , Rinehart and Wilson, Inc.
- Smith, Nila Banton. (1969). The Many Faces of Reading Comprehension. *The Reading Teacher*. 23 December.
- Stotsky, Sondra. (1983). "Research on Reading /Writing Relationship : A Synthesis and Suggested Direction," *Language Arts*.
- Valette, Rebecca M. (1977). *Modern Language Testing*. 2 nd ed. New York : Harcourt, Brace & World Inc.
- Ward, V.Y.F. (1990). 'The Study of a First – Grade Teacher's Implementation of Whole Language Principles in Reading and Writing ," *Dissertation Abstracts International*.
- White, Ronald V. (1980). *Teaching Writing English*. Great Britain : George Allen & Unwin.
- Widdowson, H.G. (1978). *Teaching Language as Communication*. Oxford : Oxford University Press.
- Widdowson , H.G. (1979). *Explorations in Applied Linguistics*. London : Oxford University Press.
- Williams, Eddie. (1994). *Reading in the Language Classroom*. 8th ed. London : MacMillan Publishers Ltd.
- Wittrock, M.c. (1989). "Writing and the Teaching of Reading," *Language Arts*.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แผนการสอนกลุ่มทดลอง

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

เอกสารประกอบแผนการสอน

- ตัวอย่างเนื้อเรื่องที่ใช้ประกอบแผนการสอน
- ใบความรู้

กลุ่มทดลอง

แผนการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบการด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้
โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะ

แผนการสอนที่ 1

วิชาภาษาไทย

รหัสวิชา ท 204

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เรื่อง การจับใจความสำคัญ และการเขียนแสดงความคิดเห็น

เวลา 2 คาบ

สาระสำคัญ การจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านจะทำให้ผู้อ่านรู้ความหมายโดยรวมของเรื่อง หรือเข้าใจความคิดหลักของเรื่อง ซึ่งจะทำให้การสื่อสารระหว่างผู้อ่านและผู้เขียนมีความเข้าใจตรงกัน และผู้อ่านสามารถนำประสบการณ์ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน เพื่อจับใจความสำคัญ และเขียนแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่านได้

จุดประสงค์นำทาง

1. บอกใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้
2. บอกแนวคิดหลักของเรื่องที่อ่านได้
3. แสดงความคิดเห็นต่อแนวคิดหลักของเรื่องที่อ่านได้
4. บอกลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่องที่อ่านได้
5. บอกลักษณะการใช้ภาษาในการดำเนินเรื่องที่อ่านได้
6. เขียนแสดงความคิดเห็นต่อแนวคิดหลักของเรื่องที่อ่านได้

เนื้อหา - เรื่องที่ครูเตรียมมา ได้แก่ เรื่องนกเขากับมดน้อย เพื่อนแท้ เด็กชายแกละกับปลาทอง มิตรแท้

- เรื่องนกเขากับมดน้อย ครูจะสอนร่วมกันทั้งชั้น

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นที่ 1 กิจกรรมก่อนการอ่าน (เวลา 30 นาที)

- * 1.1 - ครูติดภาพลิงนั่งอยู่บนหลังปลาโลมาในทะเล แล้วสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับภาพและการช่วยเหลือ

- ครูจะให้การเสริมต่อการเรียนรู้บุคคลิกชนโดยการถามนำให้นักเรียนพูดแสดงความคิดเห็นเช่น
 - ในภาพมีสัตว์อะไรบ้าง
 - ปลาโลมามีนิสัยอย่างไร
 - ในภาพปลาโลมากำลังทำอะไร
 - ถ้าไม่มีปลาโลมา ลิงจะเป็นอย่างไร
- * 1.2 - ครูสนทนากับนักเรียนถึงประสบการณ์ที่นักเรียนเคยมีเกี่ยวกับการช่วยเหลือผู้อื่น โดยใช้
 การเสริมต่อการเรียนรู้ซักถามให้แนวทางนักเรียนถึงประสบการณ์ออกมาร่วมสนทนา เช่น
 - ใครเคยช่วยเหลือคนจมน้ำหรือเคยพบเหตุการณ์การช่วยเหลือคนจมน้ำบ้าง
 - ช่วยเหลือโดยวิธีใด
 - เหตุการณ์เป็นอย่างไร
- จากนั้นครูชี้แนะให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการมีประสบการณ์ในเรื่องใด ๆ จะส่งผล
 ให้เข้าใจเรื่องนั้น ๆ ได้ง่ายและรวดเร็ว ดังนั้น การอ่าน จึงควรเลือกเรื่องที่สอดคล้องกับประสบการณ์
 ของผู้อ่าน
- 1.3 ครูแจ้งจุดประสงค์ในการอ่านให้นักเรียนทราบว่า เมื่ออ่านเรื่องจบแล้วต้องบอกใจความสำคัญ
 บอกแนวคิดหลัก แสดงความคิดเห็นต่อแนวคิดหลัก บอกลักษณะโครงสร้างในการดำเนิน
 เรื่อง บอกลักษณะการใช้ภาษาในการดำเนินเรื่อง และเขียนแสดงความคิดเห็นต่อแนวคิดหลัก
 ของเรื่องได้
- 1.4 ครูแจกเรื่อง นกเขากับมดน้อยให้นักเรียนอ่าน
 - * 1.4.1 ก่อนอ่านครูพูดคุยซักถามเกี่ยวกับประสบการณ์ของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะ
 อ่านและชี้แนะนักเรียนในขณะที่อ่านให้นักภาพ นึกถึงความรู้ หรือประสบการณ์ที่
 นักเรียนได้พบ ได้เห็น ได้คุ้นเคยกับเหตุการณ์ หรือเรื่องราวที่เกี่ยวกับเรื่องที่กำลัง
 อ่าน แล้วนำมาประกอบในการตีความหมาย เพื่อช่วยทำความเข้าใจเรื่องที่อ่าน
 - 1.4.2 นักเรียนแต่ละคนอ่านเรื่องนกเขากับมดน้อยที่ครูแจกให้
- 1.5 ครูและนักเรียนร่วมกันวิเคราะห์เรื่องนกเขากับมดน้อย เพื่อสรุปความเข้าใจ
 - 1.5.1 ครูแจกใบความรู้เรื่องลักษณะใจความสำคัญ ลักษณะแนวคิดหลัก ลักษณะปมปัญหา
 ของเรื่อง และลักษณะของอรรถลักษณะชนิดเรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ
 (Narrative)
 - * 1.5.2 ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับ ใจความสำคัญ แนวคิดหลัก ตัวละคร สถานที่ เหตุการณ์
 ปมปัญหาของเรื่อง การแก้ปมปัญหา และข้อคิดจากเรื่องนกเขากับมดน้อย โดยขณะที่ซักถามครูจะ

อธิบายและชี้แนะถึงลักษณะของใจความสำคัญ ลักษณะของแนวคิดหลัก ลักษณะของปมปัญหา และลักษณะของอรรถลักษณะชนิดเรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ โดยใช้ใบความรู้ประกอบ

- * 1.6 - ครูและนักเรียนร่วมกันวิเคราะห์เกี่ยวกับส่วนประกอบที่สำคัญของเรื่องนกเขากับมดน้อย ว่า มีอะไรบ้าง โดยครูจะให้การเสริมต่อการเรียนรู้พุดซักถามเป็นแนวทางให้นักเรียนได้ตอบ เช่น

- การดำเนินเรื่องนกเขากับมดน้อย มีอะไรสำคัญบ้างที่ผู้แต่งกล่าวถึง

จากนั้นครูและนักเรียนช่วยกันสรุปส่วนประกอบที่สำคัญของเรื่อง นกเขากับมดน้อยลงในรูปของตารางจุดประสงค์การอ่านเพื่อเสริมความเข้าใจให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

- 1.7 แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม 6 กลุ่ม ๆ ละ 6 – 7 คน

- 1.8 ครูจัดบัตรชื่อเรื่องที่น่ามาสอน แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายภายในกลุ่มเพื่อเลือกเรื่องที่จะอ่านตามความสนใจของกลุ่ม

ขั้นที่ 2 กิจกรรมระหว่างการอ่าน (เวลา 25 นาที)

- * 2.1 ครูแนะนำให้นักเรียนอ่านเรื่องที่เลือก โดยใช้ประสบการณ์เดิมเพื่อช่วยทำความเข้าใจ

- 2.2 ครูแจกตารางจุดประสงค์การอ่านที่วางแปลให้นักเรียน เพื่อใช้สรุปความเข้าใจเรื่องที่อ่านลงในตาราง

- 2.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านเรื่องที่เลือก แล้วบันทึกข้อมูลลงในตารางจุดประสงค์การอ่าน

ขั้นที่ 3 กิจกรรมหลังการอ่าน (เวลา 45 นาที)

- 3.1 ครูและนักเรียนร่วมกันวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน

- *3.1.1 ครูซักถามแต่ละกลุ่มเกี่ยวกับใจความสำคัญ แนวคิดหลักของเรื่อง รูปแบบและโครงสร้างในการดำเนินเรื่องที่อ่าน ที่นักเรียนบันทึกไว้ในตารางจุดประสงค์การอ่าน (ขณะที่ครูซักถามกลุ่มหนึ่งกลุ่มอื่น ๆ จะรับฟังไปด้วยและบันทึกข้อมูลเก็บไว้เพื่อใช้ร่วมอภิปรายในขั้นตอนที่ 3.3)

- *3.1.2 ครูชี้แนะลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่อง และรายละเอียดส่วนย่อยเกี่ยวกับสำนวนภาษาที่ใช้ในการดำเนินเรื่อง เพื่อให้นักเรียนเห็นรูปแบบของงานเขียนและการใช้ภาษา

- 3.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันเขียนโครงร่างของเรื่องที่อ่านเกี่ยวกับ ใจความสำคัญ แนวคิดหลัก ขอบเขตหัวข้อการแสดงความคิดเห็นต่อแนวคิดหลักของเรื่อง โดยใช้บทบาทตัวละครหรือประสบการณ์ประกอบ เพื่อร่วมอภิปรายหน้าชั้นเรียน (ใช้ข้อมูลจากตารางจุดประสงค์การอ่านประกอบในการเขียนโครงร่าง)

- * 3.3 ตัวแทนแต่ละกลุ่มเสนอผลงานเกี่ยวกับใจความสำคัญ แนวคิดหลัก และแสดงความคิดเห็นต่อแนวคิดหลักของเรื่องที่อ่าน หน้าชั้นเรียน เพื่อน ๆ ในชั้นเรียนร่วมอภิปรายแสดงความคิด

เห็นต่อแนวคิดหลักของเรื่องที่แต่ละกลุ่มอ่าน ครูช่วยสรุปเนื้อความและปรับสำนวนภาษาให้ สละสลวยขึ้น

3.4 นักเรียนศึกษาไปความรู้เรื่อง การเขียนแสดงความคิดเห็น จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันสรุป ความเข้าใจอีกครั้งหนึ่ง

3.5 นักเรียนแต่ละคนเขียนแสดงความคิดเห็นต่อแนวคิดหลักของเรื่องที่อ่าน โดยใช้บทบาทตัวละครหรือประสบการณ์ประกอบ

ขั้นที่ 4 การประเมินผล

1. สังเกตการมีปฏิสัมพันธ์ทางวาจาของนักเรียนในลักษณะดังนี้

1.1 ความสนใจ และความกระตือรือร้นในการสนทนาโต้ตอบ การซักถาม และการแสดง ความคิดเห็น

1.2 การใช้ภาษาในการสื่อสารได้ตรงตามจุดประสงค์

2. ตรวจผลงานของนักเรียน

หมายเหตุ ขั้นตอนที่มี * กำกับหมายถึงผู้สอนจะใช้การเสริมต่อการเรียนรู้หากผู้เรียนเกิดการติดขัด ในการสื่อสาร

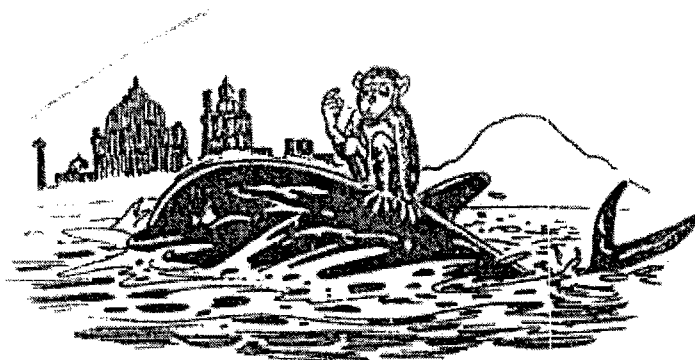
การเสริมต่อการเรียนรู้จะใช้ในรูปแบบคำพูด 5 ประการ คือ การพูดเพื่อเริ่มต้นหรือให้ แนวทาง การพูดเพื่อเสริมความหรือต่อความ การพูดเพื่อขยายความ การพูดเพื่อยอมรับความรู้สึก การพูดเพื่อสนับสนุนให้กำลังใจ

สำหรับการพูดเพื่อแสดงการยอมรับความคิด ความรู้สึกของนักเรียนและการพูดเพื่อให้ กำลังใจ ครูจะใช้ทุกครั้งที่มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ส่วนการพูดอีก 3 ประการจะใช้ ตามความเหมาะสมตามสถานการณ์

สื่อการเรียนการสอน

1. เรื่องที่ครูเตรียมมาได้แก่

นกเขากับมดน้อย	เพื่อนแท้	เด็กชายแกละกับปลาทอง	มิตรแท้
----------------	-----------	----------------------	---------
2. ภาพลึงนังบนหลังปลาโลมาในทะเล

3. ใบความรู้เรื่อง ลักษณะใจความสำคัญ ลักษณะแนวคิดหลัก ลักษณะปมปัญหาของเรื่อง
หลักการเขียนแสดงความคิดเห็นต่อแนวคิดหลักและลักษณะของอรรถลักษณะชนิดเรื่องเล่า
หรือบรรยายเชิงจินตนาการ (Narrative)
4. ตารางจุดประสงค์การอ่าน
5. บัตรชื่อเรื่องที่น่าสนใจ

นกเขากับมดน้อย	เพื่อนแท้	เด็กชายแกละกับปลาทอง	มิตรแท้
----------------	-----------	----------------------	---------

กลุ่มทดลอง

แผนการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์ประกอบด้วยการเสริมต่อการเรียนรู้
โดยอาศัยสื่ออรรถลักษณะ

แผนการสอนที่ 2

วิชาภาษาไทย

รหัสวิชา ท 204

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เรื่อง การจับใจความสำคัญ และการเขียนแสดงความคิดเห็น

เวลา 2 คาบ

สาระสำคัญ การจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านจะทำให้ผู้อ่านรู้ความหมายโดยรวมของเรื่อง หรือเข้าใจความคิดหลักของเรื่อง ซึ่งจะทำให้การสื่อสารระหว่างผู้อ่านและผู้เขียนมีความเข้าใจตรงกัน และผู้อ่านสามารถนำประสบการณ์ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน เพื่อจับใจความสำคัญ และเขียนแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่านได้

จุดประสงค์นำทาง

1. บอกใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้
2. บอกแนวคิดหลักของเรื่องที่อ่านได้
3. แสดงความคิดเห็นต่อแนวคิดหลักของเรื่องที่อ่านได้
4. บอกลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่องที่อ่านได้
5. บอกลักษณะการใช้ภาษาในการดำเนินเรื่องที่อ่านได้
6. เขียนแสดงความคิดเห็นต่อแนวคิดหลักของเรื่องที่อ่านได้

เนื้อหา - เรื่องที่ครูเตรียมมา ได้แก่เรื่องหยาดน้ำ กวางทอง กวางหลงเงา ความอดทน
- เรื่อง กวางหลงเงา ครูจะสอนร่วมกันทั้งชั้น

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นที่ 1 กิจกรรมก่อนการอ่าน (เวลา 30 นาที)

- * 1.1 - ครูติดภาพกวาง แล้วสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับภาพและความสวยงามของกวาง
- โดยครูจะใช้การเสริมต่อการเรียนรู้พูดชักชวนโดยการถามนำให้นักเรียนพูดแสดงความคิดเห็น เช่น

- สัตว์ในภาพคืออะไร
- นักเรียนชอบส่วนใดของภาพมากที่สุดเพราะอะไร

* 1.2 ครูตีความข้อความเกี่ยวกับความงามของภาพ แล้วสนทนากับนักเรียนถึงประสบการณ์ที่นักเรียนเคยเห็นภาพตัวจริงโดยใช้การเสริมต่อการเรียนรู้พุศชกถาม ให้แนวทางนักเรียนถึงประสบการณ์ออกมาร่วมสนทนาเช่น

ภาพเป็นสัตว์ที่มีความสวยงามมาก ตั้งแต่รูปร่างที่สง่า รูปตาที่โตและยาวเรียวได้สวยงาม
แอดตาที่ดูใส มีเขาแดงเป็นกิ่งราวกับงานไม้แกะสลักของช่างศิลป์

- ใครเคยเห็นภาพตัวจริงบ้าง
 - ภาพมีลักษณะเป็นอย่างไร
 - เขาของภาพมีลักษณะเป็นอย่างไร
 - ประโยชน์ของเขากวางมีอะไรบ้าง
- จากนั้นครูชี้แนะให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการมีประสบการณ์ในเรื่องใด ๆ จะส่งผลให้เข้าใจเรื่องนั้น ๆ ได้ง่ายและรวดเร็ว ดังนั้น การอ่าน จึงควรเลือกเรื่องที่สอดคล้องกับประสบการณ์ของผู้อ่าน
- 1.3 ครูแจ้งจุดประสงค์ในการอ่านให้นักเรียนทราบ ว่า เมื่ออ่านเรื่องจบแล้วต้องบอกใจความสำคัญ บอกแนวคิดหลัก แสดงความคิดเห็นต่อแนวคิดหลัก บอกลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่อง บอกลักษณะการใช้ภาษาในการดำเนินเรื่อง และเขียนแสดงความคิดเห็นต่อแนวคิดหลักของเรื่องได้
- 1.4 ครูแจกเรื่อง กวางหลงเงาให้นักเรียนอ่าน
- * 1.4.1 ก่อนอ่านครูพูดคุยซักถามเกี่ยวกับประสบการณ์ของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะอ่าน และชี้แนะนักเรียนในขณะที่อ่านให้สังเกต นึกถึงความรู้ หรือประสบการณ์ที่นักเรียนได้พบ ได้เห็น ได้คุ้นเคยกับเหตุการณ์ หรือเรื่องราวที่เกี่ยวกับเรื่องที่กำลังอ่าน แล้วนำมาประกอบในการตีความหมาย เพื่อช่วยทำความเข้าใจเรื่องที่อ่าน
 - 1.4.2 นักเรียนแต่ละคนอ่านเรื่องกวางหลงเงาที่ครูแจกให้
- 1.5 ครูและนักเรียนร่วมกันวิเคราะห์เรื่องกวางหลงเงา เพื่อสรุปความเข้าใจ
- 1.5.1 นักเรียนศึกษาใบความรู้เพื่อทบทวนความรู้เรื่องลักษณะใจความสำคัญ ลักษณะแนวคิดหลัก ลักษณะปมปัญหาของเรื่อง และลักษณะของอรรถลักษณะชนิดเรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ

- *1.5.2 ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับ ใจความสำคัญ แนวคิดหลัก ตัวละคร สถานที่ เหตุการณ์ ปมปัญหาของเรื่อง การแก้ปมปัญหาและข้อคิดจากเรื่องกวางหลงเงา โดยขณะที่ซักถามครูจะอธิบายและชี้แนะถึงลักษณะของใจความสำคัญ ลักษณะของแนวคิดหลัก ลักษณะของปมปัญหา และลักษณะของอรรถลักษณะชนิดเรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ โดยใช้ใบความรู้ประกอบ
- * 1.6 - ครูและนักเรียนร่วมกันวิเคราะห์เกี่ยวกับส่วนประกอบที่สำคัญของเรื่องกวางหลงเงา ว่ามีอะไรบ้าง โดยครูจะใช้การเสริมต่อการเรียนรู้พูดคุยซักถามเป็นแนวทางให้นักเรียนได้ตอบ เช่น
 - การดำเนินเรื่องกวางหลงเงา มีอะไรสำคัญบ้างที่ผู้แต่งกล่าวถึง
 - จากนั้นครูและนักเรียนช่วยกันสรุปส่วนประกอบที่สำคัญของเรื่องกวางหลงเงา ลงในรูปของตารางจุดประสงค์การอ่านเพื่อเสริมความเข้าใจให้ชัดเจนยิ่งขึ้น
- 1.7 แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม 6 กลุ่ม ๆ ละ 6 – 7 คน
- 1.8 ครูติดบัตรชื่อเรื่องที่น่ามาสอน แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายภายในกลุ่มเพื่อเลือกเรื่องที่จะอ่านตามความสนใจของกลุ่ม

ขั้นที่ 2 กิจกรรมระหว่างการอ่าน (เวลา 25 นาที)

- * 2.1 ครูแนะนำให้นักเรียนอ่านเรื่องที่เลือก โดยใช้ประสบการณ์เดิมเพื่อช่วยทำความเข้าใจ
- 2.2 ครูแจกตารางจุดประสงค์การอ่านที่ว่างเปล่าให้นักเรียน เพื่อใช้สรุปความเข้าใจเรื่องที่อ่านลงในตาราง
- 2.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านเรื่องที่เลือก แล้วบันทึกข้อมูลลงในตารางจุดประสงค์การอ่าน

ขั้นที่ 3 กิจกรรมหลังการอ่าน (เวลา 45 นาที)

- 3.1 ครูและนักเรียนร่วมกันวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน
 - *3.1.1 ครูซักถามแต่ละกลุ่มเกี่ยวกับใจความสำคัญ แนวคิดหลักของเรื่อง รูปแบบและโครงสร้างในการดำเนินเรื่องที่อ่าน ที่นักเรียนบันทึกไว้ในตารางจุดประสงค์การอ่าน (ขณะที่ครูซักถามกลุ่มหนึ่งกลุ่มอื่น ๆ จะรับฟังไปด้วยและบันทึกข้อมูลเก็บไว้เพื่อใช้ร่วมอภิปรายในขั้นตอนที่ 3.3)
 - *3.1.2 ครูชี้แนะลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่อง และรายละเอียดส่วนย่อยเกี่ยวกับสำนวนภาษาที่ใช้ในการดำเนินเรื่อง เพื่อให้นักเรียนเห็นรูปแบบของงานเขียนและการใช้ภาษา
- 3.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันเขียนโครงร่างของเรื่องที่อ่านเกี่ยวกับ ใจความสำคัญ แนวคิดหลัก ขอบเขตหัวข้อการแสดงความคิดเห็นต่อแนวคิดหลักของเรื่อง โดยใช้บทบาทตัวละครหรือประสบการณ์ประกอบ เพื่อร่วมอภิปรายหน้าชั้นเรียน (ใช้ข้อมูลจากตารางจุดประสงค์การอ่านประกอบในการเขียนโครงร่าง)

- * 3.3 ตัวแทนแต่ละกลุ่มเสนอผลงานเกี่ยวกับใจความสำคัญ แนวคิดหลัก และแสดงความคิดเห็นต่อแนวคิดหลักของเรื่องที่อ่าน หน้าชั้นเรียน เพื่อน ๆ ในชั้นเรียนร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็นต่อแนวคิดหลักของเรื่องที่แต่ละกลุ่มอ่าน ครูช่วยสรุปเนื้อความและปรับสำนวนภาษาให้สละสลวยขึ้น
- 3.4 นักเรียนศึกษาใบความรู้เรื่องการเขียนแสดงความคิดเห็น จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความเข้าใจอีกครั้งหนึ่ง
- 3.5 นักเรียนแต่ละคนเขียนแสดงความคิดเห็นต่อแนวคิดหลักของเรื่องที่อ่าน โดยใช้บทบาทตัวละครหรือประสบการณ์ประกอบ

ขั้นที่ 4 การประเมินผล

1. สังเกตการมีปฏิสัมพันธ์ทางวาจาของนักเรียนในลักษณะดังนี้
 - 1.1 ความสนใจ และความกระตือรือร้นในการสนทนาได้ตอบ การซักถาม และการแสดงความคิดเห็น
 - 1.2 การใช้ภาษาในการสื่อสารได้ตรงตามจุดประสงค์
2. ตรวจผลงานของนักเรียน

หมายเหตุ ขั้นตอนที่มี * กำกับหมายถึงผู้สอนจะใช้การเสริมต่อการเรียนรู้หากผู้เรียนเกิดการติดขัดในการสื่อสาร

การเสริมต่อการเรียนรู้จะใช้ในรูปแบบคำพูด 5 ประการ คือ การพูดเพื่อเริ่มต้นหรือให้แนวทาง การพูดเพื่อเสริมความหรือต่อความ การพูดเพื่อขยายความ การพูดเพื่อยอมรับความรู้สึก การพูดเพื่อสนับสนุนให้กำลังใจ

สำหรับการพูดเพื่อแสดงการยอมรับความคิด ความรู้สึกของนักเรียนและการพูดเพื่อให้กำลังใจ ครูจะใช้ทุกครั้งที่มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ส่วนการพูดอีก 3 ประการจะใช้ตามความเหมาะสมตามสถานการณ์

สื่อการเรียนการสอน

1. เรื่องที่ครูเตรียมมาได้แก่ หยาคน้ำ กวางทอง กวางหลงเงา ความอดทน
2. ภาพกวาง

3. ใบความรู้เรื่อง ลักษณะใจความสำคัญ ลักษณะแนวคิดหลัก ลักษณะปมปัญหาของเรื่อง หลักการเขียนแสดงความคิดเห็นต่อแนวคิดหลักและลักษณะของอรรถลักษณะชนิดเรื่องเล่า หรือบรรยายเชิงจินตนาการ (Narrative)
4. ตารางจุดประสงค์การอ่าน
5. บัตรชื่อเรื่องที่น่ามาสอน

หยาดน้ำ	กวางทอง	กวางหลงเงา	ความอดทน
---------	---------	------------	----------

6. ข้อความเกี่ยวกับความงามของกวาง

กวางเป็นสัตว์ที่มีความสวยงามมาก ตั้งแต่รูปร่างที่สง่า รูปร่างที่โตและยาวเร็วได้
ส่วน แวดตาที่ดูใส มีเขาแดงเป็นกิ่งราวกับงานไม้แกะสลักของช่างศิลป์

กลุ่มควบคุม

แผนการสอนตามคู่มือครู

แผนการสอนที่ 1

วิชาภาษาไทย

รหัสวิชา ท 204

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เรื่อง การจับใจความสำคัญ และการเขียนแสดงความคิดเห็น

เวลา 2 คาบ

สาระสำคัญ การจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านจะทำให้ผู้อ่านรู้ความหมายโดยรวมของเรื่อง หรือ เข้าใจความคิดหลักของเรื่อง ซึ่งจะทำให้การสื่อสารระหว่างผู้อ่านและผู้เขียนมีความเข้าใจตรงกัน และผู้อ่านสามารถนำประสบการณ์ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน เพื่อจับใจความสำคัญ และเขียนแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่านได้

จุดประสงค์นำทาง

1. บอกใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้
2. บอกแนวคิดหลักของเรื่องที่อ่านได้
3. แสดงความคิดเห็นต่อแนวคิดหลักของเรื่องที่อ่านได้
4. บอกลักษณะ โครงสร้างในการดำเนินเรื่องที่อ่านได้
5. บอกลักษณะการใช้ภาษาในการดำเนินเรื่องที่อ่านได้
6. เขียนแสดงความคิดเห็นต่อแนวคิดหลักของเรื่องที่อ่านได้

เนื้อหา - เรื่องที่ครูเตรียมมา ได้แก่ เรื่องนกเขากับมดน้อย เพื่อนแท้ เด็กชายแกละกับปลาทองมิตรแท้

- เรื่องนกเขากับมดน้อย ครูจะสอนร่วมกันทั้งชั้น

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นสร้างความสนใจ – ขั้นให้แนวทางการเรียนรู้ (เวลา 35 นาที)

ขั้นสร้างความสนใจ

1. นักเรียนติดภาพ ลิงนั่งอยู่บนหลังปลาโลมาในทะเล ตัวแทนนักเรียนอ่านคำบรรยายภาพให้เพื่อน ๆ ฟัง จากนั้นนักเรียนแต่ละคนตั้งชื่อเรื่องที่ได้อ่าน

คำบรรยาย ปลาโลมาช่วยเหลือลิงที่กำลังจะจมน้ำ โดยใช้ลำตัวดันลิงขึ้นมานั่งอยู่บนหลังมัน แล้วว่ายน้ำพาลิงขึ้นฝั่ง

2. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับชื่อเรื่องที่นักเรียนตั้งว่า เพราะเหตุใดจึงตั้งชื่อเรื่องอย่างนั้น แล้วครูโยงเข้าสู่เรื่องการจับใจความสำคัญ

ขั้นแจ้งจุดประสงค์

3. ครูแจ้งจุดประสงค์ในการอ่านให้นักเรียนทราบว่า เมื่ออ่านเรื่องจบแล้วต้องบอกใจความสำคัญ บอกแนวคิดหลัก แสดงความคิดเห็นต่อแนวคิดหลัก บอกลักษณะ โครงสร้าง ในการดำเนินเรื่อง บอกลักษณะการใช้ภาษาในการดำเนินเรื่อง และเขียนแสดงความ คิดเห็นต่อแนวคิดหลักของเรื่องได้

ขั้นทบทวนความรู้เดิมและเสนอบทเรียนใหม่

4. ครูอธิบายเรื่อง ลักษณะใจความสำคัญ ลักษณะแนวคิดหลัก ลักษณะ ปมปัญหาของ เรื่อง และลักษณะของอรรถลักษณะชนิดเรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ (Narrative) โดยใช้ใบความรู้ประกอบ

ขั้นให้แนวทางการเรียนรู้

5. ครูแจกเรื่อง นกเขากับมดน้อย ให้นักเรียนอ่าน
6. ครูและนักเรียนร่วมกันวิเคราะห์เรื่องนกเขากับมดน้อย โดยครูอธิบายและชี้แนะเกี่ยวกับ ใจความสำคัญ แนวคิดหลักของเรื่อง ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่องและลักษณะ การใช้ภาษาในการดำเนินเรื่อง โดยใช้ใบความรู้ประกอบ

ขั้นปฏิบัติ (เวลา 20 นาที)

7. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม 6 กลุ่มๆ ละ 6 – 7 คน
8. ครูแจกเรื่องที่เตรียมมาให้ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม กลุ่มละ 1 เรื่อง
9. นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านเรื่องที่ครูแจกให้
10. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ ใจความสำคัญ แนวคิดหลัก รายละเอียดโครงสร้าง ในการดำเนินเรื่อง และการใช้ภาษาในการดำเนินเรื่องที่อ่าน

ขั้นผลการปฏิบัติและการประเมินผล – ขั้นส่งเสริมความแม่นยำ (เวลา 45 นาที)

ขั้นผลการปฏิบัติ และการประเมินผล

11. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันเขียนสรุปใจความสำคัญ บอกแนวคิดหลักของเรื่อง ร่าง ขอบเขตหัวข้อการแสดงความ คิดเห็นต่อแนวคิดหลักของเรื่องที่อ่านโดยใช้บทบาท ตัวละครหรือประสบการณ์ประกอบ
12. ตัวแทนแต่ละกลุ่มเสนอผลงานเกี่ยวกับใจความสำคัญ แนวคิดหลัก และแสดงความคิด เห็นต่อแนวคิดหลักของเรื่องที่อ่านหน้าชั้นเรียน และแสดงความคิดเห็นต่อแนวคิด หลักของเรื่องที่อ่าน จากนั้นครูช่วยสรุปเนื้อความและปรับสำนวนภาษาให้สละสลวยขึ้น
13. ครูช่วยสรุปเนื้อความปรับสำนวนภาษาให้สละสลวยขึ้น และชี้แนะลักษณะโครงสร้างใน การดำเนินเรื่อง และรายละเอียดเกี่ยวกับสำนวนภาษาที่ใช้ในการดำเนินเรื่อง

ขั้นส่งเสริมความเม่นยำ

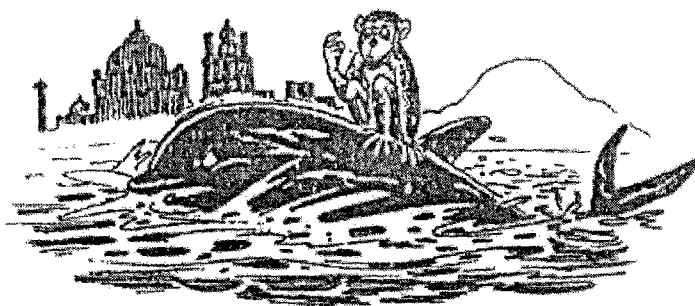
14. ครูอธิบายเรื่องการเขียนแสดงความคิดเห็นโดยใช้ใบความรู้ประกอบ
15. นักเรียนแต่ละคนเขียนแสดงความคิดเห็นต่อแนวคิดหลักของเรื่องที่อ่านโดยใช้บทบาทตัวละครหรือประสบการณ์ประกอบ

การวัดผลและการประเมินผล

1. สังเกตการมีปฏิสัมพันธ์ทางวาจาของนักเรียนในลักษณะดังนี้
 - 1.1 ความสนใจ และความกระตือรือร้นในการสนทนาได้ตอบ การซักถาม และการแสดงความคิดเห็น
 - 1.2 การใช้ภาษาในการสื่อสารได้ตรงตามจุดประสงค์
2. ตรวจผลงานของนักเรียน

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. เรื่องที่ครูเตรียมมาได้แก่ นกเขากับมดน้อย เพื่อนแท้ เด็กชายเกลละกับปลาทอง มิตรแท้
2. ภาพลึงนังบนหลังปลาโลมาในทะเล

3. คำบรรยายภาพลึงนังบนหลังปลาโลมาในทะเล

คำบรรยาย ปลาโลมาช่วยเหลือสิ่งที่กำลังจะจมน้ำ โดยใช้ลำตัวดันสิ่งขึ้นไปนั่งอยู่บนหลังมัน แล้วว่ายน้ำพาสิ่งขึ้นฝั่ง

4. ใบความรู้เรื่อง ลักษณะใจความสำคัญ ลักษณะแนวคิดหลัก ลักษณะปมปัญหาของเรื่อง หลักการเขียนแสดงความคิดเห็นต่อแนวคิดหลัก และลักษณะของอรรถลักษณะชนิดเรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ (Narrative)

กลุ่มควบคุม

แผนการสอนตามคู่มือครู

แผนการสอนที่ 2

วิชาภาษาไทย

รหัสวิชา ท 204

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เรื่อง การจับใจความสำคัญ และการเขียนแสดงความคิดเห็น

เวลา 2 คาบ

สาระสำคัญ การจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านจะทำให้ผู้อ่านรู้ความหมายโดยรวมของเรื่อง หรือเข้าใจความคิดหลักของเรื่อง ซึ่งจะทำให้การสื่อสารระหว่างผู้อ่านและผู้เขียนมีความเข้าใจตรงกัน และผู้อ่านสามารถนำประสบการณ์ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน เพื่อจับใจความสำคัญ และเขียนแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่านได้

จุดประสงค์นำทาง

1. บอกใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้
2. บอกแนวคิดหลักของเรื่องที่อ่านได้
3. แสดงความคิดเห็นต่อแนวคิดหลักของเรื่องที่อ่านได้
4. บอกลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่องที่อ่านได้
5. บอกลักษณะการใช้ภาษาในการดำเนินเรื่องที่อ่านได้
6. เขียนแสดงความคิดเห็นต่อแนวคิดหลักของเรื่องที่อ่านได้

เนื้อหา - เรื่องที่ครูเตรียมมา ได้แก่เรื่อง หยาดน้ำ กวางทอง กวางหลงเงา ความอดทน
- เรื่องกวางหลงเงา ครูจะสอนร่วมกันทั้งชั้น

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นสร้างความสนใจ – ขั้นให้แนวทางการเรียนรู้ (เวลา 35 นาที)

ขั้นสร้างความสนใจ

1. ครูติดภาพกวาง แล้วแจกข้อความเกี่ยวกับความงามของเขากวาง ให้นักเรียนอ่านพร้อมกัน

กวางเป็นสัตว์ที่มีความสวยงามมาก ตั้งแต่รูปร่างที่สง่า รูปร่างที่โตและยาวเรียวได้สวยงาม
แถมตาที่ดูใส มีเขาแดงเป็นกิ่งยาวกับงาไม้แกะสลักของช่างศิลป์

2. นักเรียนแต่ละคนขีดเส้นใต้ข้อความส่วนที่เป็นใจความสำคัญของข้อความ จากนั้นครูเฉลยแล้วโยงเข้าสู่เรื่องลักษณะใจความสำคัญ

ขั้นแจ้งจุดประสงค์

3. ครูแจ้งจุดประสงค์ในการอ่านให้นักเรียนทราบว่า เมื่ออ่านเรื่องจบแล้วต้องบอกใจความสำคัญ บอกแนวคิดหลัก แสดงความคิดเห็นต่อแนวคิดหลัก บอกลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่อง บอกลักษณะการใช้ภาษาในการดำเนินเรื่อง และเขียนแสดงความคิดเห็นต่อแนวคิดหลักของเรื่องได้

ขั้นทบทวนความรู้เดิมและเสนอบทเรียนใหม่

4. ครูซักถามนักเรียนเพื่อทบทวนความรู้เรื่อง ลักษณะใจความสำคัญ ลักษณะแนวคิดหลัก ลักษณะปมปัญหาของเรื่อง และลักษณะของอรรถลักษณะชนิดเรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ (Narrative) โดยใช้ใบความรู้ประกอบ

ขั้นให้แนวทางการเรียนรู้

5. ครูแจกเรื่องกวางหลงเงาให้นักเรียนอ่าน
6. ครูและนักเรียนร่วมกันวิเคราะห์เรื่องกวางหลงเงา โดยครูอธิบายและชี้แนะเกี่ยวกับใจความสำคัญ แนวคิดหลักของเรื่อง ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่อง ลักษณะการใช้ภาษาในการดำเนินเรื่อง โดยใช้ใบความรู้ประกอบ

ขั้นปฏิบัติ (เวลา 20 นาที)

ขั้นปฏิบัติ

7. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม 6 กลุ่ม ๆ ละ 6 – 7 คน
8. ครูแจกเรื่องที่เตรียมมาให้ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม กลุ่มละ 1 เรื่อง
9. นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านเรื่องที่ครูแจกให้
10. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ใจความสำคัญ แนวคิดหลัก รายละเอียดโครงสร้างในการดำเนินเรื่องและการใช้ภาษาในการดำเนินเรื่องที่อ่านได้

ขั้นผลการปฏิบัติและการประเมินผล – ขั้นส่งเสริมความแม่นยำ (เวลา 45 นาที)

ขั้นผลการปฏิบัติ และการประเมินผล

11. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันเขียนสรุปใจความสำคัญ บอกแนวคิดหลักของเรื่อง ร่างขอบเขตหัวข้อการแสดงความคิดเห็นต่อแนวคิดหลักของเรื่องที่อ่าน โดยใช้บทบาทตัวละครหรือประสบการณ์ประกอบ
12. ตัวแทนแต่ละกลุ่มเสนอผลงานเกี่ยวกับใจความสำคัญ แนวคิดหลัก และแสดงความคิดเห็นต่อแนวคิดหลักของเรื่องที่อ่านหน้าชั้นเรียน และแสดงความคิดเห็นต่อแนวคิดหลักของเรื่องที่อ่าน จากนั้นครูช่วยสรุปเนื้อความและปรับสำนวนภาษาให้สละสลวยขึ้น

13. ครูช่วยสรุปเนื้อความปรับสำนวนภาษาให้สละสลวยขึ้น และชี้แนะลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่อง และรายละเอียดเกี่ยวกับสำนวนภาษาที่ใช้ในการดำเนินเรื่อง

ขั้นส่งเสริมความแม่นยำ

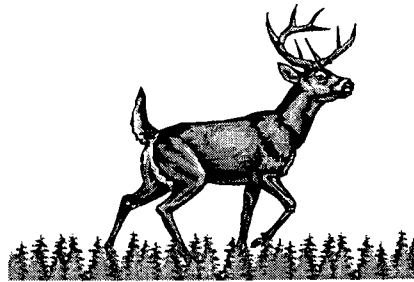
14. ครูซักถามนักเรียนเพื่อทบทวนความรู้เรื่องการเขียนแสดงความคิดเห็นโดยใช้ใบความรู้ประกอบ
15. นักเรียนแต่ละคนเขียนแสดงความคิดเห็นต่อแนวคิดหลักของเรื่องที่อ่านโดยใช้บทบาทตัวละครหรือประสบการณ์ประกอบ

การวัดผลและการประเมินผล

1. สังเกตการมีปฏิสัมพันธ์ทางวาจาของนักเรียนในลักษณะดังนี้
 - 1.1 ความสนใจ และความกระตือรือร้นในการสนทนาโต้ตอบ การซักถาม และการแสดงความคิดเห็น
 - 1.2 การใช้ภาษาในการสื่อสารได้ตรงตามจุดประสงค์
2. ตรวจผลงานของนักเรียน

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. เรื่องที่ครูเตรียมมาได้แก่ หยาคน้ำ กวางทอง กวางหลงเงา ความอดทน
2. ภาพกวาง

3. ใบความรู้เรื่อง ลักษณะใจความสำคัญ ลักษณะแนวคิดหลัก ลักษณะปมปัญหาของเรื่อง หลักการเขียนแสดงความคิดเห็นต่อแนวคิดหลัก และลักษณะของอรรถลักษณะชนิดเรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ
4. ข้อความบรรยายความงามของเขากวาง ประกอบกิจกรรมข้อ 1.

กวางเป็นสัตว์ที่มีความสวยงามมาก ตั้งแต่รูปร่างที่สง่า รูปร่างที่โตและยาวเรียวได้ส่วน แวดตาที่ลึกใส มีเขาแตกเป็นกิ่งราวกับงานไม้แกะสลักของช่างศิลป์

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีบ้านน้อยหลังหนึ่งตั้งอยู่ริมน้ำ ในบริเวณบ้านหลังนี้มีแพน้อยๆ หลายหลังเรียงรายต่อกันเป็นแถวยาวเหยียดดูแล้วงามตาสบายใจ ยามเช้าแสงอาทิตย์สาดส่องลงมายังแม่น้ำ สายนี้สะท้อนกลับขึ้นไปบนแพระยิบระยับ

บ้านแต่ละหลังมีอาชีพค้าขายกันถ้วนหน้าและมีบ้านน้อยหลังหนึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของแกละและแม่ ทุกๆ วันแม่จะทำขนมหลายอย่างให้แกละพายเรือไปขาย “แม่จ๋าๆ วันนี้ทำขนมอะไรบ้างจ๊ะ”

“มีหลายอย่างจ๊ะ มีทองหยิบ ทองหยอด ถั่วฟู ขนมเบื้อง ขนมตะโก้”

“โอ้...โอ้หนักินจัง ขอแกละชิมอันหนึ่งนะจ๊ะ” “ได้สิลูก” แกละนำตะกร้าใส่ขนมที่แม่เตรียมไว้นำไปจัดวางในเรือ “แม่จ๋า แกละไปขายขนมแล้วจ๊ะ” “พายเรือดีๆ นะลูก” “ครับแม่” แกละพายเรือไปปากก็ร้องไปด้วย “ขนมมาแล้วจ๊ะจ๋า” ขนมของแกละขายดีมากใครๆ ก็เรียกซื้อ เพื่อนๆ ของแกละเล่นน้ำอยู่ในบริเวณนี้ต่างเรียกแกละให้มาเล่นน้ำด้วยกัน “แกละ แกละมาเล่นน้ำกันไหม” “ไม่ได้หรอกฉันยังขายขนมไม่หมดเลย เอาไว้ขายกลับนะ” แกละพายเรือมาสุดโค้งน้ำมีผักตบเต็มคลอง มีแห มีอวนหลายอันเรียงรายกันจับปลา แกละพายเรือไปใกล้ๆ แหอันหนึ่ง และได้ยินเสียงร้องให้ช่วย “ช่วยฉันด้วย” “เสียงใครกันละ” “เรอกำลังมาในน้ำซิแล้วจะเห็นฉัน” แกละก็ลงไปในน้ำเห็นปลาสีทองตัวหนึ่งติดแหอยู่

“ปลาทองนั่นเอง” “เธอช่วยฉันออกไปจากแหเถอะ ฉันจะไม่ลืมบุญคุณเลย” แกละส่งสารปลาทองมาก จึงช่วยปลดปลาทองออกจากแหและปล่อยลงในน้ำ ปลาทองขอบคุณ “ฉันขอบคุณเธอมาก ฉันจะให้พรเธอ ฉันขอให้เธอทำขนมได้มากมายทุกวันและขายดีหมดทุกวัน ฉันไปละ” “ขอให้เธอปลอดภัยนะ” แกละพายเรือขายขนมต่อไปจนหมดและกลับบ้านมาเล่าให้แม่ฟัง “แม่จ๋าๆ วันนี้ลูกไปเจอปลาทองตัวหนึ่งติดแหอยู่ ลูกส่งสารปลาทองจึงปล่อยลงแม่น้ำไป” “ดีแล้วจะลูก ลูกรีบไปอาบน้ำแล้วมากินข้าวพร้อมกันเร็ว” แกละและแม่รีบกินข้าวแล้วเข้านอนเพราะเหนื่อยมากับการทำงานทั้งวัน

รุ่งเช้าแม่แกละตื่นนอนตามปกติออกมาทำขนมเหมือนอย่างเคยเท่าๆ กับทุกวัน แต่วันนี้ทำไมมีขนมเพิ่มขึ้นมาอย่างมากมาย แม่ตกใจจึงเรียกแกละออกมาดู “แกละจ๋า ออกมาดูอะไรนี่ซิ” “โอ้...โอ้ขนมมากมายต้องเป็นพรของปลาทองแน่เลย” แกละดีใจนำขนมออกไปขายเต็มลำเรือขายจนหมดทุกวันแล้วขนมก็เพิ่มปริมาณมากขึ้นทุกวัน แกละและแม่ขายขนมจนในที่ที่สุด ก็มีฐานะร่ำรวย มีบ้านหลังใหญ่โต และไม่ต้องลำบากอีกต่อไป

นี่ละค่ะ ผลของการทำความดี ใครทำดี ก็ได้รับผลดีตอบแทน จ้าวันนะคะ

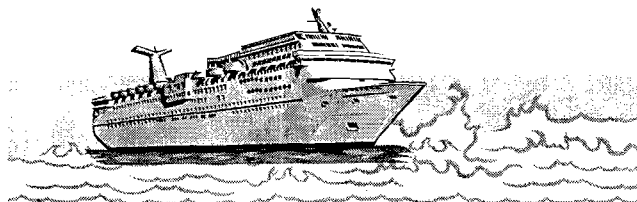
นกเขากับมดน้อย

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีนกเขาดำตัวหนึ่งหากินอยู่บริเวณชายป่า ในป่าแห่งนี้มีดอกไม้ ผลไม้ ออกเต็มไปหมด ซึ่งจะทำให้นกเขามีผลไม้อร่อยๆ กินไปได้อีกนานหลายวันที่เดียว ขณะที่นกเขากำลังกินผลไม้ อย่างสบายอารมณ์อยู่นั้น สายตาก็เลื้อยไปเห็นมดน้อยตัวหนึ่งพลัดตกลงไปตะเกียกตะกายอยู่ในหนองน้ำ เล็กๆ มันพยายามที่จะว่ายน้ำขึ้นบก แต่น้ำก็กว้างเกินไปสำหรับมดน้อย มันจึงหมดแรง และทำท่าเหมือน กำลังจะจมน้ำตาย นกเขาเห็นดังนั้นจึงรีบจิกเอาใบไม้ไปหย่อนลงให้มดเกาะ แล้วนกก็คาบใบไม้ขึ้นมา มดน้อยดีใจมากที่รอดตายมาได้ “ขอบคุณมากนะนกเขาที่ช่วยชีวิตฉัน ถ้าวันหน้ามีโอกาสนี้ให้ฉันได้ทำอะไรตอบแทนเธอบ้าง” นกเขาตอบว่า “เรื่องเล็กน้อย ไม่ต้องคิดมากนะ ฉันจะไปละ เธอรีบกลับบ้านไปเถอะจ้ะ” แล้วนกเขาก็บินกลับไปยังรังที่อยู่ไม่ห่างจากชายป่าแห่งนั้นนัก

วันหนึ่ง หลังจากนั้น นกเขาก็บินมาหาผลไม้กิน ณ ชายป่าแห่งเดิม มันบินร่อนไปต้นโน้นที่ต้นนี้ที โดยไม่รู้เลยว่ากำลังมีภัยมาถึงตัว เพราะขณะนั้นมีนายพรานคนหนึ่งแอบซุ่มอยู่หลังต้นไม้ คอยจ้องหว่านนก เกาะนั่งอยู่กับที่ เพื่อจะยิงด้วยธนู เผอิญมดน้อยตัวที่นกเขาช่วยชีวิตไว้ เดินมาเห็นเหตุการณ์เข้าพอดี “ตายละ...นกเขากำลังจะถูกยิงแล้ว” มดน้อยจึงรีบได้ขึ้นไปบนขาของนายพราน แล้วกัดเข้าที่น่องสุดแรงเกิด “โอ้ย! เจ็บ ตัวอะไรมากัดขาเนี่ย” นายพรานรีบยกขาขึ้นมาดู ขาข้างที่ยกขึ้นจึงไปโดนเข้ากับกิ่งไม้ เกิดเสียงดังขึ้น นกเขาได้ยินเสียงจึงตกใจและรีบบินหนีไป นกเขารอดชีวิตมาได้ก็เพราะเจ้าสหายตัวน้อยแท้ๆ เชียว

###

ไททานิค

“สมัยเรีนอยู่ประถมหก ผมลงไปเที่ยวเกาะของคุณพ่อ จากฝั่งพวกเรานั่งเรือเร็วกันไป เรือลำนั้น เพิ่งลงจากคานมาใหม่ๆ หลังจากทีปลดระวางซ่อม เพราะค่อนข้างจะเก่าและผุแล้ว พอท้องเรือแต่น้ำคนขับ เขาก็ลองอัดเครื่องบรีนนๆ วิ่งออกไปไกลฝั่งประมาณหนึ่งกิโลเมตร มีผม ลูกพี่ลูกน้องที่อายุรุ่นราวคราวเดียวกัน และลูกน้องคุณพ่อที่โดยสารไปด้วย เรือวิ่งไกลออกจากฝั่งประมาณหนึ่งกิโลเมตร ขณะที่ผมกำลัง สนุกกับการได้นั่งเรือเร็ว ทันใดนั้นก็ได้ยินเสียงท้องเรือกระแทกคลื่นดังบุง แล้วเรือก็หยุด คนขับรีบตะโกน บอกให้ผมเตรียมหยิบถังน้ำมัน

“เราก็นั่งสยว่า เอ๊ะ ทำไมต้องหยิบ ไม่ทันขาดคำเห็นน้ำพุ่งขึ้นมาจากท้องเรือ อารมณ์เดียวกับในหนังเรื่องไททานิคเลยละครับ เรือมันจะค่อยๆ เอียงจมลง ส่วนท้ายจมลงก่อน จากนั้นหัวเรือก็ค่อยๆ ตั้งขึ้น พวกเราต้องอาศัยเกาะถ้ำถึงน้ำมันกับเบาะซึ่งลอยน้ำเพราะไม่มีชูชีพใส่ ลอยคอยอยู่กลางทะเลอย่างนั้นประมาณ ครึ่งชั่วโมง”

“แม้คลื่นจะไม่แรงมาก แต่น้ำก็พัดพวกเราออกไปไกลฝั่งเรื่อยๆ และที่น่ากลัวกว่านั้นคือ เป็นช่วงเย็นแล้ว แต่อย่างไรผมก็ยังมั่นใจเพราะรู้ว่าเรือใหญ่ของบริษัทที่วิ่งตามหลังมาและโชคดีมีชาวบ้านแถวนั้นเห็น จึงเอาเรือหางยาววิ่งออกมาช่วยไว้ทัน เลยรอดชีวิต”

“ตอนนั้นผมไม่รู้สึกลัวเลยนะครับ เพราะคิดว่าอย่างไรก็รอดแน่ๆ แต่เหตุการณ์ดังกล่าวถือเป็นประสบการณ์ที่น่าหวาดเสียวมาก ผมไม่กล้าบอกคุณพ่อ ซึ่งตอนนั้นท่านยังอยู่ที่กรุงเทพฯ เอาไว้ค่อยบอกทีหลัง พอท่านทราบก็ตกใจมาก ต่อว่าลูกน้องว่าทำไมถึงประมาทตามใจให้ผมลงเรือเร็ว ขณะที่ผมเองกลับรู้สึก ว่าสนุก มีเรื่องน่าตื่นเต้นกลับไปเล่าได้อีกหลายวัน”

ถึงแม้ว่าเหตุการณ์ดังกล่าวจะทำให้ผมเข็ดขยาดหวาดกลัวทะเล แต่ผมก็ยังยืนยันแน่วแน่นักว่าตัวเอง ตกหลุมรักหาดทรายและสายลมอย่างสุดหัวใจ

###

อย่าตื่นตามเขา

หลายปีมาแล้วว่าวันหนึ่ง ขณะที่นักบินกำลังฝึกบินอยู่ บังเอิญเครื่องบินเครื่องบินนั้นเกิดขัดข้องขึ้น นักบินไม่สามารถควบคุมและบังคับเครื่องยนต์ให้ติดต่อไปได้ นักบินผู้นั้นจึงตัดสินใจกระโดดร่มชูชีพ ปล่อยให้เครื่องบินเครื่องบินนั้นตกลงมายังพื้นดิน

ในขณะนั้นเป็นฤดูทำนา น้ำในทุ่งนาท่วมนองเจิ่งเต็มไปหมด เผอิญเครื่องบินเครื่องบินนั้นได้ตกลงในทุ่งนาไม่ห่างจากหมู่บ้านมากเท่าใดนัก ประชาชนเมื่อมองเห็นเครื่องบินตกต่างก็พากันโจษขานและออกมาดูด้วยความอยากรู้อยากเห็นรีบลงเรือพายตามเข้าไปดูจนถึงที่ที่เครื่องบินตก

เมื่อประชาชนเห็นคนหนึ่งเข้าไปได้คนอื่นๆ ต่างอยากรู้อยากเห็นรีบพายเรือเข้าไปดูกันอย่างใกล้ชิดเช่นกัน แต่ละครคนต่างถกเถียงกันต่างๆ นานาตามที่เขาคิดเห็นหรือตามแต่เขาจะคิดเอาเอง

ประชาชนคนอื่นๆ ที่ทราบข่าวก็พากันขึ้นเรือพากันเข้าไปดูอย่างใกล้ชิด ขณะที่ทุกคนกำลังดูและถกเถียงกันอยู่นั้นเอง มีชายคนหนึ่งก็อยากสูบบุหรี่ขึ้นมาเขาจึงจุดไม้ขีดไฟเพื่อจุดบุหรี่ พอเสร็จก็ทิ้งก้านไม้ขีดไฟ ที่ยังมีไฟติดอยู่นั้นลงไปในน้ำ

เนื่องจากบริเวณที่เครื่องบินตกนั้นมีน้ำมันที่แตกออกจากถังขึ้นมอลอยแผ่กระจายเต็มผิวน้ำทั่วบริเวณ เมื่อชายที่ขีดไม้ขีดไฟทิ้งก้านไม้ขีดไฟที่กำลังติดไฟลงในน้ำ พอเปลวไฟถูกน้ำมันที่ลอยอยู่บนผิวน้ำก็ลุกติดพรึบขึ้นมาจนทั่วบริเวณ

พอเกิดไฟลุกขึ้นผู้คนที่มาล้อมกันดูเครื่องบินต่างก็ตกใจอะอะว๊ววายพากันพายเรือหนีออกจากบริเวณนั้น และไฟได้ลุกลามไปจนถึงที่เครื่องบินตกอย่างรวดเร็ว ในเวลาไม่นานนักเครื่องบินนั้นก็เกิดระเบิดขึ้นอย่างแรง เสียงระเบิดดังกัมปนาทหวาดไหว น้ำแตกกระจายทำให้เรือที่ลอยลำอยู่นั้นล่มลงและผู้ที่พากันไปดูต่างก็อกสันขวัญหาย ปรากฏว่าบุคคลที่ไปดูได้รับบาดเจ็บกันมากบ้างน้อยบ้าง บางคนพอขึ้นเรือได้ถึงกับอุทานออกมาด้วยความเสียใจว่า

โธ่เอ๋ย อยู่ดีๆ ไม่ว่าตริหน้าที่เจ็บตัวจนได้ นี่แหละเขาว่าตื่นวันตื่นควายเอาไว้อยู่ แต่ตื่นผู้ตื่นคนเอาไว้มิใช่ ไฉนที่เราได้พบในคราวนี้ เออ จะขอจดจำจนวันตายทีเดียว.

เล่นเหลื๋ยม...นักต้ม

วันนี้พอ 3 ทุ่ม เริ่มมีสมาชิกในครอบครัวกลับมาเข้าบ้าน กลับกันได้เร็วเพราะเป็นวันเสาร์ หลานชายคนโต – ชันพงษ์ (เต๋า) กับจอย – เมียเขากลับมาก่อนแล้วก็ถึงกระมลลัมย์ (เป็ก) โต๊ะกินข้าว ตั้งไว้เรียบร้อย ทุกคนหิวมาจากไหนไม่รู้ มาถึงนั่งโต๊ะกินข้าวเลย

ประเดี๋ยเดียวเสียงกระโดดโลดเต้นดังเข้ามาในความเงียบ คนนี้คือสมุทไทย(เป็ก) นั่นเอง ทำท่าตกอกตกใจ เสียงดัง พูดว่า “ทุกคนฟัง ทุกคนฟัง นี่เกือบถูกต้มแล้วไหมละ ดีว่าเป็กมีไหวพริบทันเลยมรดตัวมา”

“เล่าไปซิเป็ก ย่าอยากฟัง” เป็กเริ่มเล่า “เป็กขึ้นรถเมล์จากหน้าบ้านเราไปลงบางซื่อ คอยต่อรถไปบ้านเพื่อน ขณะกำลังยืน มีหญิงวัยกลางคนคนหนึ่ง แต่งตัวแบบแม่ครัวจะไปตลาดนุ่งผ้าเก่า ใส่เสื้อเก่า หิ้วตะกร้ามาใบหนึ่ง เดินเข้ามาหาเป็กพอติดรถเมล์เบอร์ 5 วิ่งเข้ามาจอด ถามว่า ‘รถเมล์คันนี้ไปประตูน้ำได้ไหม’ เป็กบอกว่า ‘ไปไม่ได้’ ในทันทีที่มีชายวัย 50 กว่าแต่งกายสุภาพ ใส่เชิ้ตแขนยาวท่าทางดี เข้ามาถามเป็กว่า ‘พูดอะไรกัน’ เป็กก็ตอบว่า ‘ป้าแกจะไปประตูน้ำ ไปรถเบอร์ 5 ไม่ได้’ ชายคนนั้นว่า ‘น้องเขาบอกถูกแล้ว ไปเบอร์ 5 ไม่ได้’ ก็มีหญิงแก่วัยสัก 60 เดินถือร่มมาด้วย ตรงเข้ามาถามว่า ‘คุยอะไรกัน’ ชายสุภาพคนนั้นรีบตอบ ‘ป้าคนนี้จะไปประตูน้ำแกขึ้นรถไม่ถูก’

ในทันทีที่มีชายหนุ่มอีกคนนั่งทางเกยขึ้นใส่เสื้อยืดคอกกลมตรงเข้ามาพูดว่า

‘โถ สงสารแกไปไม่ถูก น้องว่างอยู่ก็ช่วยพาแกไปส่งให้ถึงประตูน้ำทีซี’ เป็กฟังแล้วนึกในใจ แล้วกระอะไรของข้า สังเกตดูตาของพวกนี้ทั้ง 4 คน จ้องจับตามองอยู่ที่สร้อยคอทองคำหนัก 2 บาท พร้อมทั้งกรอบพระทองที่หุ้มอยู่กับเหรียญพระบรมรูปล้านเกล้ารัชกาลที่ 5 ที่ห้อยอยู่กับสายสร้อยที่คอเป็ก

ให้นึกเฉลียวใจทันทีว่าก็แค่ขึ้นรถไม่ถูก ทำไมเป็นเรื่องใหญ่วุ่นวายกันนัก

พวก 4 คนนี้ต้องเป็นแก๊งต้มมนุษย์ หวังอุบายจะเอาสร้อยคอของเราแน่ จึงล้อมกรอบเข้ามายืนกำกับรอบตัวเรา

อ้ายหนุ่มนั่งทางเกยขึ้นใส่เสื้อยืดคอกกลมเริ่มพูดอีกว่า ‘ไปขึ้นน้อง ไปส่งแกหน่อย พี่มีธุระจะรีบไปเสียด้วย’

เป็กนึกในใจ เหตุการณ์เช่นนี้เราต้องเป็นคนใจร้าย ถ้าขึ้นเราไปส่งแก ต้องมีเหตุร้ายอื่นๆ ตามมาอีกเยอะ

พอติดรถเมล์ที่เป็กจะขึ้นแล่นมาจอด เป็กรีบวิ่งเข้าไปหารถ

พอขึ้นเหยียบบันไดรถ รู้สึกมีมือหลายมือวิ่งตามมาจุดเสื้อข้างหลังเป็กไว้ไม่ให้ขึ้นรถ แล้วหลายเสียงก็พูดว่า ‘ลงมาก่อนน้อง อย่าเพิ่งไป ไปส่งป้าแกก่อน’

เป็กกระซอกตัวด้วยพละกำลังโดดขึ้นไปขึ้นบนรถได้ มือเกาะรถไว้แน่นด้วยความโมโห อีกมือชี้กราดลงมาที่หมูโจร ประกาศก้องร้องเสียงดังแบบตะโกนจนลิ้มอายคนบนรถว่า ‘ท่านทุกคนที่ยืนคอยรถโปรดรู้ไว้ด้วย พวก 4 คน มันเป็นเวลา 18 มงกุฏ มายืนคอยต้มคนเอาทรัพย์สิน ดูหน้ามันจำไว้อย่าได้ไว้ใจ อย่าได้วางใจ’

รถแล่นออกไปทันที มองลงมาจากบนรถ พวก 4 คน พากันเดินหนีห่างออกไปอยู่กระจัดกระจายจากกันไป เลยมรดตัว

พอเป็กเล่าจบ ข้าพเจ้าก็ว่า ‘ดีนี่ ที่รู้เหลื๋ยมของพวกนั้นทันได้ป้องกันตัว นับว่าฉลาด บอกแล้วออกจากบ้านอย่าแต่งตัวหรู อันตรายรอบข้าง’

นี่ถ้าขึ้นใจดีมีเมตตาไปส่งเขา เป็กก็จะเหลือแต่ศพ เมตตาควรใช้ แต่ต้องใช้อย่างมีวิจารณญาณ

ใบความรู้ เรื่อง ใจความสำคัญ

ใจความสำคัญ คือ ข้อความที่กล่าวครอบคลุมข้อความย่อยต่าง ๆ ในตอนนั้น ๆ ไว้หมด

ใจความรอง คือ ข้อความที่ขยายใจความสำคัญเป็นใจความสนับสนุนเป็นตัวอย่างหรือเป็นรายละเอียดที่จะทำให้ใจความสำคัญชัดเจนยิ่งขึ้น

ตัวอย่าง

- เครื่องถ้วยเบญจรงค์และลายน้ำทอง เป็นภาชนะเครื่องใช้ต่าง ๆ ได้แก่ ถ้วย จาน ชามชุดอาหารคาวหวาน ชุดน้ำชา ชุดถาดผลไม้ แจกัน โถ โดยได้รับอิทธิพลด้านลวดลายจากศาสตราพรหมณ์และพุทธศาสนา

ใจความสำคัญ คือ เครื่องถ้วยเบญจรงค์และลายน้ำทอง มีการขยายใจความสำคัญโดยอธิบายในตอนต้น แล้วยกตัวอย่างเสริมให้ได้ความละเอียดยิ่งขึ้น

เรื่อง แนวคิดหลัก

แนวคิดหลัก คือ ความคิดที่เป็นแกนกลางของเรื่อง และจะเชื่อมเรื่องทั้งหมดเข้าด้วยกัน ซึ่งจะปรากฏอยู่ตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง เช่น อาจเป็นเรื่องความรัก ความกล้าหาญ การช่วยเหลือกัน

การพิจารณาแนวคิดหลักของเรื่อง

โดยการพิจารณาว่าพฤติกรรมใด หรือความรู้สึกใดของตัวละคร หรือเหตุการณ์ใดของเรื่องที่ทำให้เนื้อเรื่องดำเนินไป และสิ่งนั้นเกิดผลอย่างไรในตอนจบเรื่อง สรุปออกมาจะได้เป็นแนวคิดหลักของเรื่อง

เรื่อง ปมปัญหาของเรื่อง

ปมปัญหา คือ ต้นเหตุของการดำเนินเรื่องหรือปัญหาของการเกิดเรื่อง ซึ่งจะทำให้เรื่องเริ่มต้นขึ้นและดำเนินไป

ปมปัญหาของเรื่องอาจเป็นความรู้สึก เหตุการณ์ต่าง ๆ เช่น ความรัก ความเกลียด ความหวาดผวากลัว น้ำท่วม และในปมใหญ่ของเรื่อง จะมีปมเล็กซ้อนอยู่

ใบความรู้ เรื่อง การเขียนแสดงความคิดเห็น

การเขียนแสดงความคิดเห็น คือ การเขียนแสดงความคิด ความรู้สึกของผู้เขียนต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งว่าตนเองมีความคิดหรือมีความรู้สึกอย่างไร เช่น เห็นด้วย โต้แย้งหรือแนะนำ ด้วยเหตุผลอย่างไร

หลักการเขียนแสดงความคิดเห็น

1. เสนอความคิดเห็นอย่างมีสาระและสัมพันธ์กับเรื่องที่กำลังแสดงความคิดเห็น
2. ความคิดที่แสดงออกไปต้องสมเหตุสมผล มีความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์ต่อสังคม
3. ควรชี้แจงเหตุผล ส่วนดีส่วนเสียอย่างชัดเจน สมเหตุสมผล โดยการแสดงเหตุผลที่สนับสนุนความคิดให้ตรงและควรอ้างหลักฐาน ยกตัวอย่างหรือเพิ่มเติมรายละเอียด
4. ลำดับความให้ชัดเจนไม่วกวน
5. ใช้ภาษาสุภาพ สละสลวย ถ้อยคำเหมาะสม

ใบความรู้ เรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ

เรื่องเชิงจินตนาการ เป็นการเล่าหรือเขียนหรือจากจินตนาการ ส่วนมากจะเป็นเรื่องนิทานหรือนิยาย

1. ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของเนื้อความ

1. มีบทนำเรื่องที่กล่าวถึงความเป็นไปของเรื่องบ่งบอกตัวบุคคล สถานที่หรือเวลา
2. มีลำดับของเหตุการณ์ในเรื่อง
3. แสดงปมปัญหาของเรื่อง
4. แสดงการคลี่คลายของเรื่องหรือการแก้ปัญหา
5. อาจให้คติพจน์หรือข้อเตือนใจท้ายเรื่อง

2. ลักษณะของภาษา

1. เป็นเรื่องเล่าในอดีตหรือเป็นเรื่องที่ผ่านมาแล้ว
2. ใช้บุพบทบ่งบอกเวลา สถานที่
3. ใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 ในการกล่าวถึงหรืออ้างอิงบุคคลหรือสิ่งของอื่นๆ
4. อาจมีการซ้ำ ย้ำเรื่อง
5. ใช้คำสันธานเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของเรื่องและบ่งบอกความเป็นเหตุเป็นผล ความคล้อยตามและความขัดแย้ง

ใบความรู้ เรื่องเล่าจากประสบการณ์

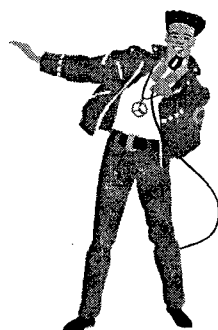
เรื่องเล่าจากประสบการณ์เป็นเรื่องที่เขียนเล่าเหตุการณ์ที่ผ่านมาและจากประสบการณ์ของผู้เขียน

1. ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของเนื้อความ

- 1.1 เริ่มต้นด้วยบทนำจะนำเข้าสู่เรื่อง จะกล่าวถึงความเป็นไปของเรื่อง โดยบ่งบอกเวลา สถานที่ ตัวบุคคล
- 1.2 ลำดับเหตุการณ์ ก่อนเข้าสู่เหตุการณ์สำคัญ
- 1.3 เหตุการณ์สำคัญ
- 1.4 บทสรุปตอนจบ
- 1.5 บทแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของผู้เล่า

2. ลักษณะของภาษาที่ใช้ในการเขียนเรื่องเล่าจากประสบการณ์

- 2.1 มีคำวิเศษณ์บ่งบอกเวลา และบอกลำดับเหตุการณ์ เช่น เมื่อ...ตื่นเช้า ก่อนนอน ภายหลัง เวลาเย็น
- 2.2 อ้างถึงบุคคลอย่างเฉพาะเจาะจงเช่น นามเฉพาะ
- 2.3 เป็นเรื่องเล่าซึ่งจะเป็นเรื่องในอดีต
- 2.4 มีคำเชื่อม เพื่อบอกลำดับเหตุการณ์ก่อนหลังและทำให้ใจความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน เช่น แล้ว ดังนั้น จากนั้น ต่อจากนั้น ก่อนที่จะ หลังจาก ฯลฯ
- 2.5 ตอนท้ายของเรื่องจะบอกค่านิยมหรือความเห็นส่วนตัว

ภาคผนวก ข

- แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย
- แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนภาษาไทย

แบบทดสอบวัด

ความเข้าใจในการอ่าน

วิชาภาษาไทย ท 204 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

คำชี้แจง

1. ข้อสอบฉบับนี้มี 40 ข้อ ให้ เวลาทำ 60 นาที นักเรียนควรทำให้ครบทุกข้อ
2. คำถามทั้งหมดเป็นแบบเลือกตอบ ให้นักเรียนเลือกเฉพาะคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียวจาก ก ข ค หรือ ง เมื่อเลือกได้คำตอบใดก็ให้ทำเครื่องหมาย X ลงในช่อง ☐ ของแต่ละข้อ ดังตัวอย่างการเลือกคำตอบข้อ ก ดังนี้

ก	ข	ค	ง
☒	☐	☐	☐

3. ในการตอบ ให้ขีดคำตอบได้เพียงข้อละหนึ่งคำตอบเท่านั้น ถ้าข้อใดมีเกิน 1 คำตอบ จะถือว่าข้อนั้นผิด ถ้าต้องการเปลี่ยนคำตอบใหม่ ก็ให้ขีดเส้นหนา ๆ ทับเครื่องหมาย X เดิมแล้วขีดคำตอบใหม่ ดังตัวอย่างการเปลี่ยนคำตอบจากข้อ ก ไปเป็นข้อ ค ดังนี้

ก	ข	ค	ง
☒	☐	☒	☐

4. ให้ระวังขีดคำตอบให้ตรงกับข้อคำถามเสมอ ถ้าพบข้อใดยากก็ให้เว้นข้ามไป ทำข้ออื่นก่อน เมื่อมีเวลาเหลือจึงค่อยย้อนกลับมาทำข้อนั้น ๆ ใหม่ การเดาไม่ช่วยให้ได้คะแนนดีขึ้นเลย เพราะฉะนั้น นักเรียนควรทำและคิดด้วยความรอบคอบ

5. โปรดอย่าขีดเขียนเครื่องหมายใด ๆ ลงในแบบทดสอบเป็นอันขาด และนักเรียนจะต้องส่งกระดาษคำตอบพร้อมแบบทดสอบคืนให้แก่กรรมการด้วย

6. ถ้ามีข้อสงสัยให้ถามก่อนที่จะลงมือทำข้อสอบ

7. ให้นักเรียนเขียนชื่อ นามสกุล วันสอบ ในกระดาษคำตอบให้ครบถ้วน

คำชี้แจง อ่านเรื่องลาสมหหนังราชสีห์ แล้วตอบคำถามข้อ 1 – 2

ลาสมหหนังราชสีห์

ลาตัวหนึ่งเอาหนังราชสีห์มาคลุมร่าง แล้วเที่ยวหลอกให้สัตว์อื่น ๆ ตกใจกลัว เมื่อเผชิญหน้ากับหมาจิ้งจอกมันก็พยายามทำเช่นเดียวกับที่ทำกับสัตว์อื่น ๆ แต่บังเอิญหมาจิ้งจอกได้ยินเสียงของมัน จึงกล่าวว่า "ขอออกให้รู้เสียด้วยว่า เจ้าคงจะทำให้ข้ากลัวได้ ถ้าข้าไม่ได้ยินเสียงร้องของเจ้าเสียก่อน"

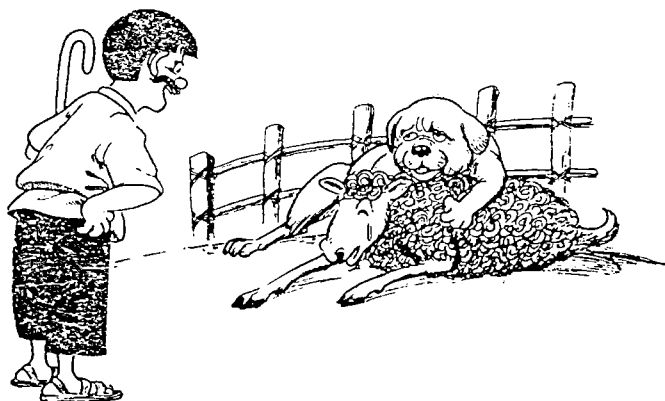
1. ใจความสำคัญของเรื่องนี้คืออะไร
 - ก. ลาเอาหนังราชสีห์คลุมร่างหลอกให้สัตว์อื่น ๆ กลัว
 - ข. ลาหลอกสัตว์อื่น ๆ ให้กลัว แต่ถูกหมาจิ้งจอกจับได้
 - ค. สัตว์อื่น ๆ กลัวลา แต่หมาจิ้งจอกไม่กลัว
 - ง. หมาจิ้งจอกจับได้ว่า ลาไม่ใช่ราชสีห์
2. แนวคิดหลักของเรื่องนี้ คืออะไร
 - ก. การหลอกลวงผู้อื่นเพื่อให้ผู้อื่นกลัว
 - ข. การหลอกลวงผู้อื่นเพื่อความสนุกสนาน
 - ค. การหลอกลวงผู้อื่นเพื่อทำให้ตนเองยิ่งใหญ่
 - ง. การหลอกลวงผู้อื่นเพื่อทดสอบความสามารถของตนเอง

คำชี้แจง อ่านเรื่องคนเลี้ยงแกะกับสุนัข แล้วตอบคำถามข้อ 3 – 5

คนเลี้ยงแกะกับสุนัข

คนเลี้ยงแกะผู้หนึ่งเลี้ยงสุนัขตัวใหญ่มากไว้ เขามักจะโยนซากลูกแกะที่ตายตอนเกิดหรือไม่ก็แกะที่กำลังจะตายให้มันกินอยู่เนืองๆ วันหนึ่งเมื่อฝูงแกะเดินเข้าคอกไปแล้ว เขาเห็นเจ้าสุนัขเดินเข้าไปหาแกะกลุ่มหนึ่งและกอดรัดฟัดเหวี่ยงมันราวกับรักใคร่เสียเต็มประดา

“อะฮ้า...เจ้าหนู” คนเลี้ยงแกะร้องขึ้น “ข้ารู้ล่ะว่า เจ้าอยากให้เกิดอะไรขึ้นกับแกะพวกนั้น แต่ข้าคิดว่ามันจะเกิดขึ้นกับเจ้าแทนที่จะเป็นแกะเสียมากกว่า”

3. พฤติกรรมของสุนัขตรงกับสำนวนใด
 - ก. หน้าเนื่อใจเสีย
 - ข. ปากหวานกันเปรี้ยว
 - ค. ปากปราศรัยใจเชือดคอ
 - ง. ต่อน้ำมะพลับ ลับหลังตะโก
4. คนเลี้ยงแกะร้องขึ้น “ข้ารู้ล่ะว่า เจ้าอยากให้เกิดอะไรขึ้นกับแกะพวกนั้น แต่ข้าคิดว่ามันจะเกิดขึ้นกับเจ้าแทนที่จะเป็นแกะเสียมากกว่า” คำพูดนี้แสดงว่าผู้พูดมีความรู้สึกอย่างไร
 - ก. ไม่พอใจ
 - ข. เกลียด
 - ค. โกรธ
 - ง. แค้น

5. อะไรคือสิ่งที่ทำให้สุนัขแสดงพฤติกรรมว่ารักใคร่และเสียเต็มประดา

- ก. ชากลูกแกะ
- ข. คนเลี้ยงแกะ
- ค. นิสัยดั้งเดิมของสุนัข
- ง. การกินชากลูกแกะที่นายโยนให้

คำชี้แจง อ่านเรื่อง **ธรรมชาติลงโทษ** แล้วตอบคำถามข้อ 6 – 7

ธรรมชาติลงโทษ

แต่เดิมเหยี่ยวมีเสียงร้องที่สดใสเช่นเดียวกับกับเสียงของหงส์ แต่เมื่อมันได้ยินเสียงม้าร้องฮือๆ ก็เกิดความอิจฉาอยากร้องได้อย่างนั้นบ้าง จึงพยายามสุดความสามารถที่จะเลียนเสียงม้าร้องให้ได้ การที่มันพยายามจะเลียนเสียงม้าให้ได้ ทำให้มันเสียความสามารถที่มีอยู่เดิม นั่นคือ นอกจากจะร้องไม่ได้อย่างม้าแล้ว มันยังลืมไปว่า ทำอย่างไรจึงจะร้องเสียงใสเหมือนเดิมได้อีกด้วย

6. ผู้แต่งเรื่องนี้ต้องการชี้ให้เห็นถึงเรื่องใดเป็นสำคัญ

- ก. ความอิจฉานำมาซึ่งความเสียหาย
- ข. การทำสิ่งที่เกินตัวทำให้สำเร็จยาก
- ค. ธรรมชาติเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ยาก
- ง. การไม่พอใจในสิ่งที่มีอยู่ทำให้เป็นทุกข์

7. เหตุใดเหยี่ยวจึงเสียความสามารถที่มีอยู่เดิมไป

- ก. เพราะความอิจฉา
- ข. เพราะความจำไม่ดี
- ค. เพราะพยายามเลียนเสียงม้า
- ง. เพราะมันใช้ความพยายามมากเกินไป

คำชี้แจง อ่านเรื่องวันร้าย แล้วตอบคำถามข้อ 8 - 10

เหตุการณ์เมื่อเดือนพฤษภาคม 2540 ช่วงปิดเทอมผมไปเที่ยวกับครอบครัวของเพื่อน เราพักค้างแรมกันบนเรือนั่นเอง

ปกติเวลากลางวันเราจะเอาเรือเล็กออกไปตกปลากัน หรือไม่ก็ขับเจ็ทสกีเล่น บางครั้งนึกอยากเห็นโลกใต้น้ำ เราก็ดำลงไปดูกัน แต่บังเอิญเช้าวันนั้นเราจอดเรือไม่ไกลจากฝั่งนัก ผมคะเนจากสายตาว่าพอจะสามารถว่ายน้ำไปถึงได้ และผมเป็นคนว่ายน้ำแข็งอยู่แล้ว เลยชวนเพื่อนอีกคนลงว่ายน้ำเข้าฝั่งด้วยกัน

เราสองคนกระโดดตมลงน้ำแล้วว่ายน้ำไปเรื่อยๆ ไม่รีบร้อนนัก แต่ว่ายน้ำเท่าไรก็ไม่ถึงฝั่งสักที จนผมเริ่มหมดแรง แล้วจู่ๆ ที่ผมวาดแขนและแขนหน้าขึ้น ทะเลก็ซัดคลื่นเข้าหน้าผมอย่างจัง ทำให้ผมล้าลึกลงน้ำและจมลง แต่ผมยังพยายามตะโกนเรียกให้เพื่อนช่วย

เขาก็นำเรือเข้ามาหา อารามตกใจผมเลยคิดว่าตัวเพื่อน แต่ด้วยความที่น้ำหนักตัวผมมากเกินไปเพื่อนจมน้ำไปด้วยอีกคน เมื่อเห็นว่า ไม่ไหวแล้ว ผมจึงรีบร้องขอความช่วยเหลือ พอดีเพื่อนผมอีกคนที่กำลังนั่งเรือเล็กได้ยื่นเข้าพอดี เลยขับเรือมาช่วยพวกเราได้ทันเวลา

เหตุการณ์ครั้งนั้นทำให้ผมได้เรียนรู้ว่า ทะเลที่สวยงามซึ่งผมรักและคุ้นเคยมาตั้งแต่เด็ก อาจเปลี่ยนเป็นเพชรฆาตเมื่อไรก็ได้ที่เราประมาท

ตั้งแต่นั้นมา สายตาที่ผมมองทะเลก็เปลี่ยนไป ผมรู้สึกนับถือทะเลมากขึ้น

8. "...ผมเป็นคนว่ายน้ำแข็งอยู่แล้ว เลยชวนเพื่อนอีกคนลงว่ายน้ำเข้าฝั่งด้วยกัน"

จากข้อความ ดังกล่าว แสดงว่าผู้พูดเป็นคนอย่างไร

- ก. รักความสนุก
- ข. ชอบการแข่งขัน
- ค. เชื้อมั่นในตนเอง
- ง. ชอบทำสิ่งท้าทาย

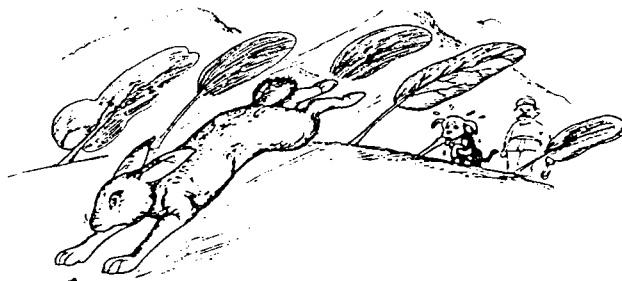
9. "ตั้งแต่นั้นมา สายตาที่ผมมองทะเลก็เปลี่ยนไป ผมรู้สึกนับถือทะเลมากขึ้น"
คำว่า นับถือทะเล หมายความว่าอย่างไร
- บูชาทะเล
 - ภูมิใจในทะเล
 - เกรงกลัวทะเล
 - เชื่อมั่นในทะเล
10. จากเรื่องนี้ผู้เล่าได้ข้อคิดเกี่ยวกับทะเลในเรื่องใด
- ความสวยงามไว้วางใจไม่ได้
 - การคาดคะเนเชื่อถือไม่ได้
 - เพศสภาพไม่มีความปราณีต่อใคร
 - ความประมาทเป็นบ่อเกิดแห่งอันตราย

คำชี้แจง อ่านเรื่องขึ้นอยู่กับสถานการณ์ แล้วตอบคำถามข้อ 11 - 12

ขึ้นอยู่กับสถานการณ์

สุนัขตัวหนึ่งไล่กระต่ายออกจากพุ่มไม้และวิ่งกวด
กระต่ายตัวนั้นไป แต่ปรากฏว่า กระต่ายวิ่งทิ้งมันไปไกลลิบลิบ
คนเลี้ยงแพะเห็นดังนั้น จึงพูดเยาะเย้ยว่า "ดูเอาเถอะ...เจ้าตัว
น้อยนั้นยังวิ่งเร็วกว่าเจ้าอีก"

สุนัขจึงตอบว่า "การวิ่งเพื่อจับเหยื่อเป็นเรื่องหนึ่ง แต่
การวิ่งเพื่อเอาชีวิตรอดนั้นก็เป็นอย่างอื่นเรื่องหนึ่ง มันต่างกัน"

11. สรุปใจความสำคัญของเรื่องนี้ ได้ตามข้อใด
- สุนัขไล่กระต่ายออกจากพุ่มไม้
 - สุนัขถูกคนเลี้ยงแพะเยาะเย้ย
 - สุนัขไล่จับกระต่ายแต่ไม่ทัน
 - กระต่ายวิ่งเร็วกว่าสุนัข

12. สุนัขตอบว่า "การวิ่งเพื่อจับเหยื่อเป็นเรื่องหนึ่ง แต่การวิ่งเพื่อเอาชีวิตรอดนั้นก็เป็นอย่างอื่น
มันต่างกัน"

คำว่า มันต่างกัน ในเรื่องนี้ หมายถึงอะไร

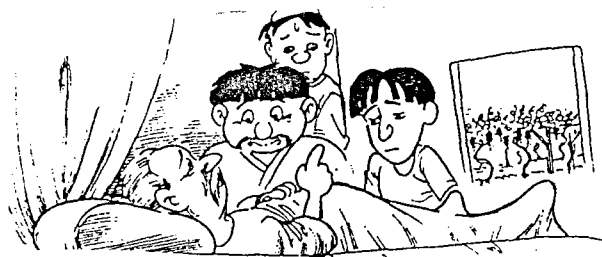
- ก. ความสามารถ
- ข. จุดมุ่งหมาย
- ค. การกระทำ
- ง. เหตุการณ์

คำชี้แจง อ่านเรื่อง ทรัพย์ในดิน แล้วตอบคำถามข้อ 13 – 15

ทรัพย์ในดิน

ชาวนาผู้หนึ่งกำลังใกล้จะสิ้นใจเขาต้องการให้ลูก ๆ เป็นเกษตรกรที่ดี จึงเรียกลูกชายทั้งหมดมาและกล่าวว่า "ลูกเอ๋ย... พ่อกำลังจะจากโลกนี้ไป พวกเจ้าต้องช่วยกันขุดหาสิ่งที่พ่อฝังไว้ในไร่ของตนนะ แล้วเจ้าจะพบมรดกที่ พ่อจะมอบให้"

ลูก ๆ คิดว่า มีสมบัติฝังอยู่ในไร่ของตนจริง ดังนั้นหลังจากที่พ่อสิ้นชีวิตแล้ว จึงช่วยกันขุดไร่ของตนทุกตารางนิ้ว ปรากฏว่า ไม่มีสมบัติฝังไว้ในไร่ของตน แต่เมื่อต้นฤดูฝนได้รับการพรวนดินก็แตกดอกออกช่อดงงามและให้ผลผลิต อย่างล้นหลาม

13. แนวคิดหลักของเรื่องนี้ เกี่ยวกับเรื่องใด

- ก. ผลผลิตจากแรงงาน
- ข. ผลผลิตจากฤดูฝน
- ค. การขุดหาสมบัติ
- ง. สมบัติ

14. “ลูกเอ๋ย...พ่อกำลังจะจากโลกนี้ไป พวกเจ้าต้องช่วยกันขุดหาสิ่งที่พ่อฝังไว้ในไร่ร่อนนะ แล้วเจ้าจะพบมรดกที่พ่อจะมอบให้”

จากข้อความดังกล่าว พ่อมีความรู้สึกต่อลูกอย่างไร

- ก. รัก
- ข. กังวล
- ค. สงสาร
- ง. ห่วงใย

15. “ลูกเอ๋ย...พ่อกำลังจะจากโลกนี้ไป พวกเจ้าต้องช่วยกันขุดหาสิ่งที่พ่อฝังไว้ในไร่ร่อนนะ แล้วเจ้าจะพบมรดกที่พ่อจะมอบให้”

ผู้พูดแฝงเจตนาอย่างไร

- ก. ให้ลูกดูแลผืนดิน
- ข. ให้ลูกพัฒนาผืนดิน
- ค. ให้ลูกหวงแหนผืนดิน
- ง. ให้ลูกหาสมบัติในผืนดิน

คำชี้แจง อ่านเรื่องมดกับจิ้งจั่น แล้วตอบคำถามข้อ 16 – 19

มดกับจิ้งจั่น

ในฤดูหนาวเมล็ดพืชที่พวกมดเก็บสะสมไว้เกิดเปียกขึ้น มันจึงช่วยกันขนออกมาตากแห้ง จิ้งจั่นซึ่งหิวโซเดินผ่านมาจึงขอปันอาหารจากมด

“ทำไมเจ้าไม่รู้จักเก็บอาหารไว้ในตอนฤดูร้อนเหมือนพวกเราบ้างล่ะ” มดกล่าว

“ข้าไม่มีเวลาเลย” จิ้งจั่นตอบ “เพราะมัวแต่ยุ่งอยู่กับการร้องเพลง”

มดจึงหัวเราะเยาะ “ดีละ! เมื่อเจ้าร้องเพลงในฤดูร้อน จิ้งจั่นก็งัดไม้เท้าต่อไปในฤดูหนาวก็แล้วกัน”

16. สรุปใจความสำคัญของเรื่องนี้ได้ตามข้อใด
- จิกจั่นไม่มีเวลาสำหรับเก็บสะสมอาหาร
 - มดช่วยกันขนเมล็ดพืชออกตากให้แห้ง
 - มดเก็บสะสมเมล็ดพืชเอาไว้กิน
 - จิกจั่นขอปันอาหารจากมด
17. "ดีละ! เมื่อเจ้าร้องเพลงในฤดูร้อน จันก็งัดไม้รำต๋อไปในฤดูหนาวก็แล้วกัน"
ข้อความนี้เป็นการพูดลักษณะใด
- เยาะเย้ย
 - ถากถาง
 - ล้อเลียน
 - เปรียบเปรย
18. ข้อใดเป็นอุปสรรคสำคัญที่สุดที่ทำให้จิกจั่นไม่มีอาหาร
- เวลา
 - ความสนุก
 - การร้องเพลง
 - ฤดูกาลที่เปลี่ยนไป
19. เรื่องนี้ มดมีนิสัยอย่างไร
- ละเอียดถี่ถ้วน
 - รู้จักเก็บออม
 - อดทน
 - ขยัน

คำชี้แจง อ่านเรื่อง ดอกกุหลาบกับดอกบานไม่รู้โรย แล้วตอบคำถามข้อ 20

ดอกกุหลาบกับดอกบานไม่รู้โรย

ดอกบานไม่รู้โรยชูคอข้าง ๆ ดอกกุหลาบ "ท่านช่างสวยอะไรเชื่อนี้" มันพูดกับดอกกุหลาบ "และช่างเป็นที่ต้องตาแก่เทพเจ้าและมวลมนุษย์เสียนี้กระไร ข้าขอแสดงความยินดีด้วย"

ดอกกุหลาบตอบว่า "แต่ชีวิตช่างช่างสั้นนัก ถึงไม่มีใครมาเด็ดเข้าไป ข้าก็เหี่ยวเฉาและร่วงโรย แต่เจ้าสิ ยังคงบานและสดชื่นเหมือนเช่นที่เจ้าเป็นอย่างขณะนี้"

20. ดอกกุหลาบมีความรู้สึกต่อตนเองอย่างไร

- ก. ดูถูกตนเอง
- ข. เกลียดตนเอง
- ค. น้อยใจตนเอง
- ง. ไม่ชอบตนเอง

คำชี้แจง อ่านเรื่องราชสีห์กับวัว แล้วตอบคำถามข้อ 21 – 22

ราชสีห์กับวัว

วัวสี่ตัวตกลงกันว่าจะอยู่ร่วมกัน เพราะการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มจะไม่มีอันตราย ราชสีห์ตัวหนึ่งอยากกินวัวเป็นเหยื่อพยายามล่าวัว แต่ก็ไม่เป็นผล เพราะวัวทั้งสี่ตัวอยู่ร่วมกันเสมออยู่มาวันหนึ่ง วัวทั้งสี่ตัวเกิดทะเลาะเบาะแว้งทุ่มเถียงกัน จนต่างก็แยกทางกันไปอยู่ตามลำพัง ราชสีห์เห็นดังนั้นก็ไล่จับวัวมากินเป็นอาหารได้ที่ละตัวจนหมด

21. ข้อใดเป็นปมปัญหาของเรื่องนี้

- ก. วัวสี่ตัวทะเลาะกัน
- ข. ราชสีห์อยากกินวัว
- ค. วัวสี่ตัวตกลงอยู่ร่วมกัน
- ง. วัวสี่ตัวแยกกันอยู่ตามลำพัง

22. จากเรื่องนี้ ข้อคิดที่สำคัญที่สุด คือข้อใด

- ก. การรวมพลังย่อมพ้นภัย
- ข. ความพยายามนำมาซึ่งความสำเร็จ
- ค. การทะเลาะเป็นบ่อเกิดแห่งความแตกแยก
- ง. การรักษาความสัมพันธ์ต่อกันทำให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

คำชี้แจง อ่านเรื่อง **ทนายทอสรพิษ** แล้วตอบคำถามข้อ 23 – 25

ทนายทอสรพิษ

แม่ไก่ตัวหนึ่งพบไข่วิ่ง จึงนำไปปักให้โดยนั่งกกอย่าง
ระมัดระวังเพื่อให้ความอบอุ่นแก่มัน นกนางแอ่นซึ่งเฝ้าดูอยู่จึง
พูดขึ้นว่า “เจ้านี่ช่างโง่เสียจริง ๆ ทำไมจึงมานั่งพุ่มพริกสัตว์ที่เมื่อ
โตขึ้นแล้วก็จะกินเจ้าเป็นตัวแรกเล่า” แม่ไก่นิ่งไปแล้วตอบว่า
“แล้วลูกจะไม่รักแม่ผู้พุ่มพริกหรือ”

23. “เจ้านี่ช่างโง่เสียจริง ๆ ทำไมจึงมานั่งพุ่มพริกสัตว์ที่เมื่อโตขึ้นแล้วก็จะกินเจ้าเป็นตัวแรกเล่า”
นกนางแอ่นกล่าวข้อความนี้โดยมีเจตนาอย่างไร
- จะหลอกกินไข่วิ่งจากแม่ไก่
 - ต้องการให้แม่ไก่เสียใจ
 - ต้องการไข่วิ่งไปกกเอง
 - ต้องการเตือนแม่ไก่
24. จากคำพูดของนกนางแอ่นในข้อ 23 แม่ไก่รู้สึกอย่างไร
- ตกใจ
 - เสียใจ
 - ไม่สนใจ
 - ไม่พอใจ
25. จากเรื่องนี้ แม่ไก่อ่านจะกกไข่วิ่งต่อไปหรือไม่เพราะอะไร
- กก เพราะ คิดว่าการพุ่มพริกจะทำให้เกิดความรัก
 - ไม่กก เพราะ คิดได้ว่า ไม่ใช่ลูกของตนเอง
 - กก เพราะ เชื่อว่าลูกย่อมรักแม่
 - ไม่กก เพราะ กลัวถูกงูกิน

คำชี้แจง อ่านเรื่องนกอินทรีกับชาวนา แล้วตอบคำถามข้อ 26 – 27

นกอินทรีกับชาวนา

ชาวนาผู้หนึ่งพบนกอินทรีติดอยู่ในแร้วก็เกิดความสงสาร จึงปล่อยมันให้เป็นอิสระ นกอินทรีได้แสดงให้ประจักษ์ว่า มันรู้คุณต่อความกรุณาของเขา วันหนึ่งเมื่อเห็นชาวนานั่งลงข้างกำแพงไทรม ๆ ที่ผู้พัง มันก็โฉบเอาผ้าคาดหัวของเขาติดกรงเล็บไป ชาวนากระโดดลุกขึ้นและไล่ติดตามไป นกอินทรีทิ้งผ้าลงมาแล้วก็บินจากไป หลังจากที่ได้เก็บผ้าคาดหัวแล้วเขาก็จะเดินกลับไปที่เดิม กำแพงตรงที่เขา นั่งพักอยู่เมื่อครู่นี้ได้พังลงมาในระหว่างที่เขาวิ่งไล่ตามนกอินทรีไป

26. ข้อใดคือแนวคิดหลักของเรื่องนี้

- ก. ความกรุณา
- ข. ความสงสาร
- ค. การช่วยเหลือกัน
- ง. การตอบแทนบุญคุณ

27. เหตุการณ์ข้อใด คือ สาเหตุสำคัญที่ทำให้ชาวนารอดจากการถูกกำแพงพังทับ

- ก. ชาวนาพบนกอินทรี
- ข. ชาวนาปล่อยนกอินทรี
- ค. ชาวนาวิ่งตามนกอินทรี
- ง. นกอินทรีโฉบเอาผ้าคาดหัวของชาวนาไป

คำชี้แจง อ่านเรื่อง **ลู่อตามลม** แล้วตอบคำถามข้อ 28 – 30

ลู่อตามลม

ต้นอ้อกับต้นมะกอกทะเลาะกันว่า ใครจะแข็งแรงและ
อยู่ยงกระพันกว่ากัน ต้นมะกอกคิดว่า ต้นอ้ออ่อนแอและเอนลู่
ทุกครั้งที่ถูกลมพัด ต้นอ้อไม่ได้โต้เถียงซักคำ ต่อมาไม่นาน ลมก็
พัดแรงขึ้น ๆ ต้นอ้อซึ่งอ่อนลู่ไปตามลมก็สามารถรอดพ้นจาก
แรงพายุได้ด้วยดี แต่ต้นมะกอกซึ่งต้านลมไม่สามารถทนแรง
พายุได้จึงโค่นล้มลง

28. ลักษณะของต้นอ้อในเรื่องนี้ตรงกับข้อใด
- อ้อนไหว
 - อ้อนโยน
 - เจียมตัว
 - ไม่เป็นตัวของตัวเอง
29. ผู้แต่งเรื่องนี้มีเจตนาชี้ให้เห็นถึงเรื่องใดเป็นสำคัญ
- ผู้อ่อนแอมักโต้เถียงผู้อื่นไม่ได้
 - ผู้อ่อนแอยอมพ่ายแพ้ผู้แข็งแรงกว่าเสมอ
 - การทะเลาะกับผู้แข็งแรงกว่ายอมไม่เกิดผลดี
 - การรู้จักประมาณตนทำให้รอดพ้นจากภัยพิบัติ
30. คำว่า **คงกระพัน** ในเรื่องนี้มี ความหมายตรงกับข้อใด
- ยืนหยัด
 - ทนทาน
 - แข็งแกร่ง
 - แข็งแกร่ง

คำชี้แจง อ่านเรื่องเก็บเกี่ยวโดยไม่ต้องห้วน แล้วตอบคำถามข้อ 31 – 34

เก็บเกี่ยวโดยไม่ต้องห้วน

สิงโตกับหมีต่อสู้กันเพื่อแย่งชิงซากลูกกวางที่พบ ต่างก็ทำร้ายกันจนหมดแรงลงไปในอนนายใจแหม็บ ๆ ทั้งคู่ หมาจิ้งจอกผ่านมา เห็นว่าสิงโตและหมีไม่มีปัญญาจะลุกขึ้นมาทำร้ายมันได้แล้ว จึงลากซากลูกกวางซึ่งกองอยู่ระหว่างสัตว์ทั้งสองออกไป สิงโตกับหมีได้แต่มองตากันแล้วพูดขึ้นว่า "น่าเศร้าอะไรเชื่อนี้! เราทั้งสองต้องมาต่อสู้กันแทบตายเพื่อปล่อยให้ประโยชน์ตกเป็นของหมาจิ้งจอก"

31. สรุปใจความสำคัญของเรื่องนี้ได้ตามข้อใด
 - ก. สิงโตกับหมีหมดแรง ได้แต่มองหมาจิ้งจอก
 - ข. สิงโตกับหมีต่อสู้แย่งซากลูกกวางจนหมดแรง
 - ค. หมาจิ้งจอกเห็นสิงโตกับหมีลุกขึ้นไม่ได้จึงเอาซากลูกกวางไป
 - ง. สิงโตกับหมีต่อสู้แย่งซากลูกกวางจนหมดแรง หมาจิ้งจอกจึงเอาซากลูกกวางไป
32. ปมปัญหาของเรื่องนี้คือข้อใด
 - ก. สิงโตกับหมีไม่มีปัญญาลุกขึ้นมาทำร้ายหมาจิ้งจอก
 - ข. สิงโตกับหมีแย่งชิงซากลูกกวาง
 - ค. สิงโตกับหมีต่อสู้กันจนหมดแรง
 - ง. หมาจิ้งจอกลากซากลูกกวางไป
33. ข้อใดคือสาเหตุสำคัญที่ทำให้สิงโตกับหมีสูญเสียซากลูกกวางไป
 - ก. เรี่ยวแรงที่หมดไปจากการต่อสู้ของสิงโตและหมี
 - ข. การเป็นนักฉวยโอกาสของหมาจิ้งจอก
 - ค. การไม่ยอมกันของสิงโตกับหมี
 - ง. ความโลภของสิงโตและหมี

34. "น่าเศร้าอะไรเช่นนั้น! เราทั้งสองต้องมาต่อสู้กันแทบตายเพื่อปล่อยให้ประโยชน์ตกเป็นของหมา
จิ้งจอก"

ผู้กล่าวข้อความข้างต้นมีความรู้สึกอย่างไร

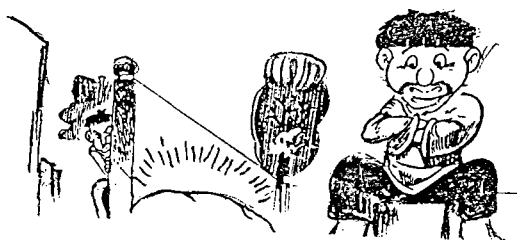
- ก. โกรธ
- ข. เสียใจ
- ค. แค่นใจ
- ง. เสียตาย

คำชี้แจง อ่านเรื่อง **สมบัติฝังดิน** แล้วตอบคำถามข้อ 35 – 38

สมบัติฝังดิน

ชายผู้หนึ่ง เขาขายทรัพย์สินทั้งหมดและนำเงินที่ได้มา
ซื้อทองแท่งแล้วนำไปฝังดินไว้ การที่เขาฝังสมบัติไว้ ณ ที่นั้นเปรียบ
เสมือนได้ฝังชีวิตจิตใจไว้ด้วย ทุกวันเขาจะมานั่งดูสมบัติด้วยความ
ความอึดอึดใจ คนงานผู้หนึ่งสังเกตเห็นการกระทำของชายผู้นี้ก็
เดาความลับออก จึงขโมยขุดเอาทองหนีไป เมื่อชายเจ้าของทอง
กลับมาพบหลุมที่ว่างเปล่าก็ร้องไห้คร่ำครวญและทั้งผมนตนเอง
มีผู้ผ่านมาพบจึงถามถึงสาเหตุของความโศกเศร้า แล้วจึงกล่าวว่า

“ท่านครับ อย่าทำหน้าเศร้าไปเลย ถึงแม้ท่านจะเคยมี
ทองมากมาย เวลานี้ท่านก็ไม่มีแล้ว เอาหินฝังไว้แทนดีกว่าแล้วคิด
ว่าเป็นทอง เพราะเท่าที่ขามองดูแล้ว แม้ว่าจะมีทองฝังอยู่ ท่านก็
ไม่ได้ใช้ให้เป็นประโยชน์แม้แต่หน่อย”

35. แนวคิดหลักของเรื่องนี้ ตรงกับสำนวนในข้อใด

- ก. วานรได้แก้ว
- ข. กิ้งก่าได้ทอง
- ค. หัวล้านได้หวี
- ง. ตาบอดได้แว่น

36. “การที่เขาฝังสมบัติไว้ ณ ที่นั้น เปรียบเสมือนได้ฝังชีวิตจิตใจไว้ด้วย”

จากข้อความข้างต้น คำว่า เสมือนได้ฝังชีวิตจิตใจไว้ด้วย หมายความว่าอย่างไร

- ก. ฝังความรู้สึกทั้งหมด
- ข. เหมือนฝังชีวิตทั้งเป็น
- ค. ทองคือสมบัติของเขา
- ง. สมบัติคือ ชีวิตจิตใจของเขา

37. “คนงานผู้หนึ่งสังเกตเห็นการกระทำของชายผู้นี้ก็เดาความลับออก”

จากข้อความข้างต้น คำว่า เดาความลับออก หมายถึงอะไร

- ก. รู้ถึงความอึดอัดใจของชายผู้นี้
- ข. รู้ถึงมูลค่าสมบัติของชายผู้นี้
- ค. รู้ถึงการกระทำของชายผู้นี้
- ง. รู้ถึงนิสัยของชายผู้นี้

38. “ท่านครับ อย่าทำหน้าเศร้าไปเลย ถึงแม้ท่านจะเคยมีทองมากมาย เวลานี้ท่านก็ไม่มีแล้ว เขา
หिनฝังไว้แทนดีกว่า แล้วคิดว่าเป็นทอง เพราะเท่าที่ชำมอดูแล้ว แม้ว่าจะมีทองฝังอยู่ ท่านก็ไม่ได้
ใช้ให้เป็นประโยชน์แม้แต่หน่อย”

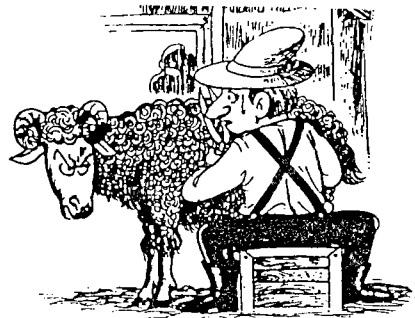
จากข้อความข้างต้น ผู้พูดมีเจตนาอย่างไร

- ก. ปลอบใจ
- ข. ให้กำลังใจ
- ค. ชี้แจงให้เข้าใจ
- ง. แนะนำให้ปฏิบัติ

คำชี้แจง อ่านเรื่องช่างตัดขนแกะ แล้วตอบคำถามข้อ 39 – 40

ช่างตัดขนแกะ

ช่างตัดขนแกะผู้หนึ่งทำงานเงอะงะ รุ่มง่ามจนแกะทนไม่ได้ จึงกล่าวขึ้นว่า “ถ้าท่านต้องการขนก็อย่าตัดให้ชิดหนังซ้ำนัก แต่ถ้าท่านต้องการเนื้อซ้ำในภายหลังก็จงฆ่าซ้ำเถิด อย่าได้ทรมานทีละน้อย ๆ จนตายเลย” จากนั้นช่างก็ตัดถูกหนังแกะอีก

39. จากเรื่องนี้ แกะพูดด้วยเจตนาใด

- ก. ระบายความรู้สึก
- ข. ประชดประชัน
- ค. กล่าวโทษ
- ง. เตือน

40. ช่างตัดขนแกะในเรื่องนี้เป็นคนอย่างไร

- ก. ไม่ตั้งใจทำงาน
- ข. ไม่มีความประณีต
- ค. ไม่มีความชำนาญ
- ง. ไม่มีความระมัดระวัง

เฉลย

1. ข	6. ก	11. ค	16. ง	21. ข	26. ง	31. ง	36. ง
2. ค	7. ค	12. ค	17. ก	22. ก	27. ข	32. ข	37. ค
3. ก	8. ค	13. ก	18. ค	23. ง	28. ค	33. ง	38. ก
4. ก	9. ค	14. ง	19. ง	24. ข	29. ง	34. ง	39. ง
5. ง	10. ง	15. ข	20. ค	25. ก	30. ข	35. ก	40. ค

แบบทดสอบวัด

ความสามารถในการเขียน

วิชาภาษาไทย ท 204 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

คำชี้แจง

1. ข้อสอบฉบับนี้มี 1 ข้อ ให้เวลาทำ 30 นาที
2. ข้อสอบเป็นแบบอัตนัย ให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็น ความยาวประมาณ 10 – 15 บรรทัด
3. เกณฑ์การตรวจให้คะแนนพิจารณาจาก การเสนอเรื่อง การใช้ภาษาสื่อความหมาย การขยายความ การลำดับความ
4. ให้นักเรียนเขียนชื่อ นามสกุล วันสอบ ในกระดาษคำตอบให้ครบถ้วน
5. ถ้ามีข้อสงสัยให้ถามก่อนที่จะลงมือทำข้อสอบ

คำชี้แจงให้อ่านเรื่อง เปิดจอมเกร แล้วเขียนแสดงความคิดเห็นต่อแนวคิดหลักของเรื่อง โดยให้ความยาวประมาณ 10 – 15 บรรทัด

ครั้งหนึ่ง ยังมีฝูงเป็ดฝูงหนึ่งอาศัยอยู่ ณ ริมลำธารแห่งหนึ่งในป่า ทุก ๆ วันเป็ดฝูงนี้จะออกมาว่ายน้ำ ดำน้ำเล่น และหาอาหารซึ่งก็คือ กุ้ง หอย ปู ปลาเล็ก ๆ ที่มีอยู่ในลำธารแห่งนั้น แต่มิเป็ดอยู่สองตัวในฝูงนั้นที่ไม่ชอบหน้าและไม่ยอมให้กันเสมอมา

วันนี้ก็เช่นกัน เมื่อเจอน้ำกัน ทั้งสองต่างก็มองจ้องหน้ากันไปมา แล้วเจ้าเป็ดตัวใหญ่ก็เป็นฝ่ายเริ่มขึ้นก่อน “เรอมองหน้าฉันทำไมสิ เจ้าเป็ดจ้อย” เจ้าเป็ดตัวเล็กก็ไม่ลดราวาบอกให้เหมือนกัน มันจึงเถียงไปว่า “ก็เรอมามองหน้าฉันก่อนทำไมล่ะ” เจ้าเป็ดตัวใหญ่บอก “อ้าว! พูดยังไงก็หาเรื่องกันนะสิ” “เปล่านะ...ฉันไม่ได้หาเรื่อง” เจ้าเป็ดตัวโตจึงทำว่า “เอาอย่างนี้ดีกว่า เรามาแข่งขันว่ายน้ำกันมัยล่ะ จะได้ว่าผู้ใดว่าใครเก่งกว่าใคร” “ได้เลย” เจ้าเป็ดตัวเล็กรับคำทำ “พรุ่งนี้เช้าตรู่เรามาเจอกันตรงที่เดิมนี้” แล้วทั้งสองก็แยกย้ายกันกลับบ้าน เพื่อนอนพักเอาแรงไว้แข่งขันพรุ่งนี้

เช้าตรู่ของวันใหม่ เป็ดทั้งสองก็รีบมาถึงจุดนัดหมายตั้งแต่พระอาทิตย์ยังไม่ขึ้นด้วยซ้ำ เจ้าเป็ดตัวโตร้องถามว่า “เจ้าเป็ดจ้อยเธอพร้อมจะแข่งแล้วหรือยัง” “พร้อมมาตั้งแต่เมื่อวานนี้แล้วล่ะ” เจ้าเป็ดตัวเล็กอดไม่ได้ที่จะกว่นอารมณ์อีกฝ่ายหนึ่ง ทั้งสองเดินเข้าไปยังเส้นเริ่มต้น นับ 1 – 3 แล้วโคดผิงลงน้ำ ต่างฝ่ายต่างออกแรงว่ายน้ำกันอย่างสุดชีวิต และว่ายน้ำสูสีกันมาตลอดทาง

พอใกล้ถึงเส้นชัย เจ้าเป็ดตัวใหญ่ก็เหวี่ยงสะโพกไปชนเจ้าเป็ดตัวเล็กเต็มแรง จนเจ้าเป็ดตัวเล็กกระเด็นหัวโผล่ไปติดอยู่ตรงซอกหินริมตลิ่ง แต่ขณะเดียวกันเจ้าเป็ดตัวโตก็เสียหลักเป๋ไปชนกับก้อนหินอีกฝั่งหนึ่ง จนปีกเข้าไปติดแน่นอยู่ในซอกหินนั้น ทั้งสองพยายามดิ้นรนกระเสือกกระสนเพื่อให้ตัวหลุดออกมา แต่ก็ไม่สำเร็จ และแม้มันจะส่งเสียงร้องก๊าก ๆ ดังลั่น ก็ไม่มีใครผ่านมาได้ยินเลย ทั้งเป็ดตัวโตและเป็ดตัวเล็กจึงถูกแสงแดดเผาจนตายไปพร้อม ๆ กันในที่สุด

หญิงไทย ปีที่ 23 ฉบับ 532 ธันวาคม 2540

ภาคผนวก ค

- คุณภาพของแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย
- คุณภาพของแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนภาษาไทย
- คะแนนวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย
- คะแนนวัดความสามารถในการเขียนภาษาไทย
- ผลการประเมินความเหมาะสมของเรื่องที่น่าสนใจมาเป็นบทอ่าน

ตาราง 12 แสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย

ข้อที่	P _H	P _L	P	r	ข้อที่	P _H	P _L	P	r
1.	.70	19	44	51	21.	67	11	37	59
2.	.67	19	42	49	22.	70	29	49	41
3.	56	22	38	36	23.	67	22	44	46
4.	74	52	63	24	24.	74	15	43	59
5.	63	37	50	26	25.	70	26	48	44
6.	44	11	26	41	26.	59	33	46	27
7.	56	11	32	51	27.	48	11	28	44
8.	59	26	42	34	28.	56	19	37	40
9.	67	40	54	28	29.	74	26	50	48
10.	56	27	41	30	30.	67	37	52	30
11.	70	37	54	34	31.	74	29	52	45
12.	63	289	46	35	32.	63	26	44	38
13.	67	22	44	46	33.	63	22	42	42
14.	59	26	42	34	34.	78	44	62	36
15.	67	19	42	49	35.	74	07	37	39
16.	74	44	59	31	36.	74	48	61	28
17.	59	22	40	39	37.	63	37	50	26
18.	74	37	56	38	38.	52	29	40	24
19.	59	26	42	34	39.	56	07	28	57
20.	74	37	56	38	40.	59	11	33	53

แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยฉบับนี้มีค่าความเชื่อมั่น (r_H) เท่ากับ 0.88

ตาราง 13 ผลการประเมินความเหมาะสมของเรื่องที่น่ามาใช้ในแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนภาษาไทย

เรื่อง	เกณฑ์	คะแนนจากคณะกรรมการ			รวมคะแนน	ดัชนีความสอดคล้อง
		1	2	3		
ลูกเปิดจอมเกเร	1. แนวคิดหลักของเรื่องเหมาะสมกับการเขียนแสดงความคิดเห็น	+1	+1	+1	3	1
	2. คำสั่งมีความชัดเจน	+1	+1	+1	3	1
	3. เนื้อเรื่องมีความเหมาะสมกับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	+1	+1	+1	3	1
	4. เกณฑ์การตรวจให้คะแนนเหมาะสม	+1	+1	+1	3	1

ตาราง 14 แสดงคะแนนความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

คนที่	กลุ่มทดลอง (E)			กลุ่มควบคุม (C)		
	คะแนน ก่อนเรียน (T _{1E})	คะแนน หลังเรียน (T _{2E})	คะแนนที่ แตกต่าง (D _E)	คะแนน ก่อนเรียน (T _{1C})	คะแนน หลังเรียน (T _{2C})	คะแนนที่ แตกต่าง (D _C)
1.	20	32	12	13	21	8
2.	25	26	1	16	19	3
3.	19	25	6	15	16	1
4.	22	26	4	15	19	4
5.	17	21	4	12	13	1
6.	18	24	6	21	22	1
7.	18	21	3	15	21	6
8.	18	23	5	19	21	2
9.	22	24	2	17	18	1
10.	14	20	6	20	20	0
11.	18	26	8	13	18	5
12.	19	25	6	15	23	8
13.	15	19	4	13	22	9
14.	19	26	7	14	23	9
15.	15	26	11	19	21	2
16.	26	30	4	21	22	1
17.	22	24	2	21	24	3
18.	20	23	3	16	17	1
19.	24	26	2	18	19	1
20.	22	30	8	23	23	0
21.	27	30	3	12	17	5
22.	23	27	4	20	20	0
23.	23	26	3	25	26	1
24.	18	26	8	20	21	1
25.	21	25	4	20	23	3
26.	19	22	3	23	24	1
27.	18	24	5	20	20	0
28.	25	27	2	17	17	0
29.	20	25	5	17	21	4

ตาราง 14 (ต่อ)

คนที่	กลุ่มทดลอง (E)			กลุ่มควบคุม (C)		
	คะแนน ก่อนเรียน	คะแนน หลังเรียน	คะแนนที่ แตกต่าง	คะแนน ก่อนเรียน	คะแนน หลังเรียน	คะแนนที่ แตกต่าง
	(T _{1E})	(T _{2E})	(D _E)	(T _{1C})	(T _{2C})	(D _C)
30.	25	32	7	21	25	4
31.	26	29	3	22	26	4
32.	25	30	5	24	25	1
33.	24	28	4	14	21	7
34.	27	30	3	17	18	1
35.	22	26	4	18	25	7
36.	23	24	1	10	23	13
37.	21	25	4	19	22	3
38.	20	24	4	13	19	6
39.	20	24	4	15	17	2
40.	22	30	8	12	16	4
รวม	842	1031	189	695	828	133
$\bar{X}$	21.05	25.78	4.725	17.38	20.7	3.32

ตาราง 15 แสดงผลต่างของคะแนนความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

คนที่	กลุ่มทดลอง (E)		กลุ่มควบคุม (C)	
	คะแนน (D_E)	คะแนน (D_E^2)	คะแนน (D_C)	คะแนน (D_C^2)
1.	12	144	8	64
2.	1	1	3	9
3.	6	36	1	1
4.	4	16	4	16
5.	4	16	1	1
6.	6	36	1	1
7.	3	9	6	36
8.	5	25	2	4
9.	2	4	1	1
10.	6	36	0	0
11.	8	64	5	25
12.	6	36	8	64
13.	4	16	9	81
14.	7	49	9	81
15.	11	121	2	4
16.	4	16	1	1
17.	2	4	3	9
18.	3	9	1	1
19.	2	4	1	1
20.	8	64	0	0
21.	3	9	5	25
22.	4	16	0	0
23.	3	9	1	1
24.	8	64	1	1
25.	4	16	3	9
26.	3	9	1	1
27.	6	36	0	0
28.	2	4	0	0
29.	5	25	4	16
30.	7	49	4	16
31.	3	9	4	16
32.	5	25	1	1
33.	4	16	7	49
34.	3	9	1	1
35.	4	16	7	49
36.	1	1	13	169
37.	4	16	3	9
38.	4	16	6	36
39.	4	16	2	4
40.	8	64	4	16
	$\Sigma D_E = 189$ $\bar{D}_E = 4.73$	$\Sigma D_E^2 = 1131$	$\Sigma D_C = 133$ $\bar{D}_C = 3.33$	$\Sigma D_C^2 = 819$
	$S_E^2 = 6.10$		$S_C^2 = 9.66$	

การวิเคราะห์ข้อมูล

ความแปรปรวนของผลต่างของคะแนนความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของกลุ่มทดลอง

$$\begin{aligned}
 \text{สูตร} \quad S^2 &= \frac{N\sum D^2 - (\sum D)^2}{N(N-1)} \\
 \text{แทนค่า} \quad S^2 &= \frac{(40 \times 1131) - (189)^2}{40(40-1)} \\
 &= \frac{45240 - 35721}{1560} \\
 &= \frac{9519}{1560} \\
 S^2 &= 6.10
 \end{aligned}$$

ความแปรปรวนของผลต่างของคะแนนความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของกลุ่มควบคุม

$$\begin{aligned}
 \text{สูตร} \quad S^2 &= \frac{N\sum D^2 - (\sum D)^2}{N(N-1)} \\
 \text{แทนค่า} \quad S^2 &= \frac{(40 \times 819) - (133)^2}{40(40-1)} \\
 &= \frac{32760 - 17689}{1560} \\
 &= \frac{15071}{1560} \\
 S^2 &= 9.66
 \end{aligned}$$

การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t-test for independent samples (Scott and Wertheimer. 1966:264) คำนวณจากสูตร

สูตร
$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\left\{ \frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \right\} \left\{ \frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right\}}}$$

โดย
$$df = n_1 + n_2 - 2$$

$$\begin{aligned} t &= \frac{4.725 - 3.325}{\sqrt{\left\{ \frac{(40 - 1)6.10 + (40 - 1)9.66}{40 + 40 - 2} \right\} \left\{ \frac{1}{40} + \frac{1}{40} \right\}}} \\ &= \frac{1.4}{\sqrt{\left\{ \frac{237.9 + 376.74}{78} \right\} \{0.025 + 0.025\}}} \\ &= \frac{1.4}{\sqrt{7.88 \times 0.05}} \\ &= \frac{1.4}{0.63} \end{aligned}$$

T _{คำนวณ}	=	2.22
df	=	$n_1 + n_2 - 2$
	=	$40 + 40 - 2$
df	=	78
t _{ตาราง}	=	2.00

การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของกลุ่มควบคุมก่อนการทดลองและหลังการทดลองโดยใช้ t-test for Dependent Samples (Scott and Wertheimer, 1966:264) คำนวณจากสูตร

$$t = \frac{\Sigma D}{\sqrt{\frac{n\Sigma D^2 - (\Sigma D)^2}{n-1}}}$$

$$df = n - 1$$

$$\begin{aligned} t &= \frac{133}{\sqrt{\frac{(40 \times 819) - (133)^2}{40-1}}} \\ &= \frac{133}{\sqrt{\frac{32760 - 17689}{39}}} \\ &= \frac{133}{\sqrt{19.66}} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} t_{\text{คำนวณ}} &= 6.77 \\ df &= n - 1 \\ &= 40 - 1 \\ df &= 39 \\ t_{\text{ตาราง}} &= 2.70 \end{aligned}$$

การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของกลุ่มทดลองก่อนการทดลองและหลังการทดลองโดยใช้ t-test for Dependent Samples (Scott and Wertheimer, 1966:264) คำนวณจากสูตร

$$t = \frac{\Sigma D}{\sqrt{\frac{n\Sigma D^2 - (\Sigma D)^2}{n-1}}}$$

$$df = n - 1$$

$$\begin{aligned} t &= \frac{189}{\sqrt{\frac{(40 \times 1131) - (189)^2}{40-1}}} \\ &= \frac{189}{\sqrt{\frac{45240 - 35721}{39}}} \\ &= \frac{189}{15.62} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} t_{\text{คำนวณ}} &= 12.10 \\ df &= n - 1 = 40 - 1 \\ df &= 39 \\ t_{\text{ตาราง}} &= 2.74 \end{aligned}$$

ตาราง 16 ผลการประเมินความเหมาะสมของเรื่องที่น่าสนใจเป็นบทอ่าน

เรื่อง	คะแนนความเหมาะสมของเรื่อง				
	คะแนนจากคณะกรรมการ			รวม คะแนน	ดัชนีความ สอดคล้อง
	1	2	3		
1. ไททานิค	+1	+1	+1	3	1
2. แผ่นดินไหวในแอลเอ	+1	+1	+1	3	1
3. เพื่อนแท้	+1	+1	+1	3	1
4. บนเส้นทางรถไฟสายเหนือ	+1	+1	+1	3	1
5. สาวผมยาวในดงกล้วยตานี	+1	+1	+1	3	1
6. นกเขากับมดน้อย	+1	+1	+1	3	1
7. มิตรแท้	+1	+1	+1	3	1
8. กระต่ายน้อย	+1	+1	+1	3	1
9. กวางดูเงา	+1	+1	+1	3	1
10. กระเช้าสีดา	+1	+1	+1	3	1
11. หมาขี้สรวด์	+1	+1	+1	3	1
12. ความเจ็บใจของนางพราญ	+1	+1	+1	3	1
13. นางขี้ครอบ	+1	+1	+1	3	1
14. คือความผูกพัน	+1	+1	+1	3	1
15. ชวนากับลา	+1	+1	+1	3	1
16. แพะ เสือ ลิง	+1	+1	+1	3	1
17. ลูกเปิดป่าผจญภัย	+1	+1	+1	3	1
18. ขับเรือติดท้ายโลดโผน	+1	+1	+1	3	1
19. ผจญควายเปลี่ยวในป่า	+1	+1	+1	3	1
20. ผจญงูเห่าหวงไข่ในรังมัน	+1	+1	+1	3	1
21. ผีดิบในห้อง ICU	+1	+1	+1	3	1
22. กุญแจทองกับนกน้อย	+1	+1	+1	3	1
23. แต่พ่อด้วยรัก	+1	+1	+1	3	1
24. ใครทำร้ายโลก	+1	+1	+1	3	1
25. จินตนาการ	+1	+1	+1	3	1
26. กำเนิดน้ำในอนาคต	+1	+1	+1	3	1
27. โลกที่สอง	+1	+1	+1	3	1
28. หนูเมืองกับหนูนา	+1	+1	+1	3	1
29. คิดก่อนทำ	+1	+1	+1	3	1
30. ชะตากรรม	+1	+1	+1	3	1
31. ไม่มีการผ่อนผัน	+1	+1	+1	3	1
32. การกระทำดังกว่าคำพูด	+1	+1	+1	3	1

ตาราง 16 (ต่อ)

เรื่อง	คะแนนความเหมาะสมของเรื่อง				
	คะแนนจากคณะกรรมการ			รวม	ดัชนีความ
	1	2	3	คะแนน	สอดคล้อง
33. รางวัลแก่ผู้ทรยศ	+1	+1	+1	3	1
34. ค้างคาว นก และสัตว์ป่า	+1	+1	+1	3	1
35. นกเหี่ยวกับชาวนา	+1	+1	+1	3	1
36. หมาป่ากับหมาจิ้งจอก	+1	+1	+1	3	1
37. ความอดทน	+1	+1	+1	3	1
38. ศิลปะการจูงใจ	+1	+1	+1	3	1
39. เรียนรู้จากประสบการณ์	+1	+1	+1	3	1
40. นิสัยไม่เปลี่ยน	+1	+1	+1	3	1
41. เต่าทอง	+1	+1	+1	3	1
42. หอยทาก	+1	+1	+1	3	1
43. เด็กชายแกละกับปาทอง	+1	+1	+1	3	1
44. ไม่อยากให้โลกนี้มีรถยนต์	+1	+1	+1	3	1
45. เล่ห์เหลี่ยมนักต้ม	+1	+1	+1	3	1
46. ดันหมาปลายหมา	+1	+1	+1	3	1
47. เปรดอาละวาด	+1	+1	+1	3	1
48. อย่าตื่นตามเขา	+1	+1	+1	3	1
49. รักนั้นไม่มีพรมแดน	+1	+1	+1	3	1
50. หยาดน้ำ	+1	+1	+1	3	1
51. ผีโป่ง	+1	+1	+1	3	1
52. รักสุดหัวใจ	+1	+1	+1	3	1

ตาราง 17 แสดงคะแนนความสามารถในการเขียนภาษาไทยก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลอง

คนที่	กลุ่มทดลอง		คะแนนที่แตกต่าง
	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนหลังเรียน	
	รวมคะแนนผู้ตรวจทั้ง 3 คน	รวมคะแนนผู้ตรวจทั้ง 3 คน	
1	7.3	8	0.7
2	6.8	8	1.2
3	6	7.5	1.5
4	5.3	7.8	2.5
5	4.5	6.5	2
6	4.7	7	2.3
7	5.2	7.5	2.3
8	5.7	6.8	1.1
9	5.2	5.3	0.1
10	5.7	6.6	0.9
11	7.2	7.7	0.5
12	6	7.3	1.3
13	5.2	5.7	0.5
14	5	6.2	1.2
15	5.2	6.2	1
16	5.5	7.3	1.8
17	5.8	6.2	0.4
18	6.3	6.3	0
19	6.5	7.8	1.3
20	5.7	8	2.3
21	6.2	7.2	1
22	5.8	6.8	1
23	7.5	8	0.5
24	6	7.3	1.3
25	7	8.5	1.5
26	5.8	7	1.2
27	6.2	7	0.8
28	7.5	7.7	0.2
29	5.8	7.2	1.4
30	6.5	6.8	0.3
31	7	7.2	0.2

ตาราง 17 (ต่อ)

คนที่	กลุ่มทดลอง		คะแนนที่แตกต่าง
	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนหลังเรียน	
	รวมคะแนนผู้ตรวจทั้ง 3 คน	รวมคะแนนผู้ตรวจทั้ง 3 คน	
32	5.7	6.2	0.5
33	6.3	7	0.7
34	7.2	6.7	-0.5
35	5.2	6.5	1.3
36	6	6.8	0.8
37	7.3	7.8	0.6
38	5.3	7.5	2.2
39	5.8	6.3	0.5
40	5.8	6.5	0.7
รวม	240.7	281.7	41
$\bar{X}$	6.02	7.04	1.03

ตาราง 18 แสดงคะแนนความสามารถในการเขียนภาษาไทยก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มควบคุม

คนที่	กลุ่มควบคุม		คะแนนที่แตกต่าง
	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนหลังเรียน	
	รวมคะแนนผู้ตรวจทั้ง 3 คน	รวมคะแนนผู้ตรวจทั้ง 3 คน	
1	4.5	5	0.5
2	6.7	7.3	0.6
3	6.8	7	0.2
4	7.2	7.5	0.3
5	4.5	5.5	1
6	5.2	6.5	1.3
7	4.7	5.8	1.1
8	4.7	5.8	1.1
9	5	5.7	0.7
10	5.5	6.3	0.8
11	4.8	5.8	1
12	5.5	7	1.5
13	5.3	6	0.7
14	6.3	7.5	1.2
15	5.7	6.8	1.1
16	6.5	7.5	1
17	5.7	5.7	0
18	5.3	6.7	1.4
19	6.7	5.7	-1
20	6.5	6.5	0
21	5.3	6.7	1.4
22	5.5	6	0.5
23	5.3	5.8	0.5
24	7.2	7.5	0.3
25	6.7	7.8	1.1
26	7.2	7.7	0.5
27	5.3	6.2	0.9
28	5.7	6.8	1.1
29	5.3	5.3	0
30	5.3	6.2	0.9
31	7.2	7.8	0.6

ตาราง 18 (ต่อ)

คนที่	กลุ่มควบคุม		คะแนนที่แตกต่าง
	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนหลังเรียน	
	รวมคะแนนผู้ตรวจทั้ง 3 คน	รวมคะแนนผู้ตรวจทั้ง 3 คน	
32	6	6.8	0.8
33	4.8	4.8	0
34	5	5	0
35	6.2	6.5	0.3
36	4.8	5.3	0.5
37	6.3	5.2	-1.1
38	5	5.2	0.2
39	4.7	4.8	0.1
40	4.2	4.5	0.3
รวม	226.1	249.5	23.4
$\bar{X}$	5.65	6.24	0.59

ตาราง 19 แสดงผลต่างของคะแนนความสามารถในการเขียนภาษาไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

คนที่	กลุ่มทดลอง (E)		กลุ่มควบคุม (C)	
	คะแนน (D_E)	คะแนน (D_E^2)	คะแนน (D_C)	คะแนน (D_C^2)
1.	0.7	0.49	0.5	0.25
2.	1.2	1.44	0.6	0.36
3.	1.5	2.25	0.2	0.04
4.	2.5	6.25	0.3	0.09
5.	2	4	1	1
6.	2.3	5.29	1.3	1.69
7.	2.3	5.29	1.1	1.21
8.	1.1	1.21	1.1	1.21
9.	0.1	0.01	0.7	0.49
10.	0.9	0.81	0.8	0.64
11.	0.5	0.25	1	1
12.	1.3	1.69	1.5	2.25
13.	0.5	0.25	0.7	0.49
14.	1.2	1.44	1.2	1.44
15.	1	1	1.1	1.21
16.	1.8	3.24	1	1
17.	0.4	0.16	0	0
18.	0	0	1.4	1.96
19.	1.3	1.69	-1	1
20.	2.3	5.29	0	0
21.	1	1	1.4	1.96
22.	1	1	0.5	0.25
23.	0.5	0.25	0.5	0.25
24.	1.3	1.69	0.3	0.09
25.	1.5	2.25	1.1	1.21
26.	1.2	1.44	0.5	0.25
27.	0.8	0.64	0.9	0.81
28.	0.2	0.04	1.1	1.21
29.	1.4	1.96	0	0
30.	0.3	0.09	0.9	0.81
31.	0.2	0.04	0.6	0.36
32.	0.5	0.25	0.9	0.64
33.	0.7	0.49	0	0
34.	-0.5	0.25	0	0
35.	1.3	1.69	0.3	0.09
36.	0.8	0.64	0.5	0.25
37.	0.5	0.25	-1.1	1.21
38.	2.2	4.84	0.2	0.04
39.	0.5	0.25	0.1	0.01
40.	0.7	0.49	0.3	0.09
	$\Sigma D_E = 41$ $\bar{D}_E = 1.03$	$\Sigma D_E^2 = 61.6$	$\Sigma D_C = 23.4$ $\bar{D}_C = 0.59$	$\Sigma D_C^2 = 26.86$
	$S_E^2 = 0.50$		$S_C^2 = 0.34$	

ความแปรปรวนของผลต่างของคะแนนความสามารถในการเขียนภาษาไทยของกลุ่มทดลอง

สูตร
$$S^2 = \frac{N\Sigma D^2 - (\Sigma D)^2}{N(N-1)}$$

แทนค่า
$$\begin{aligned} S^2 &= \frac{(40 \times 61.6) - (41)^2}{40(40-1)} \\ &= \frac{2464 - 1681}{1560} \\ &= \frac{783}{1560} \\ S^2 &= 0.50 \end{aligned}$$

ความแปรปรวนของผลต่างของคะแนนความสามารถในการเขียนภาษาไทยของกลุ่มควบคุม

สูตร
$$S^2 = \frac{N\Sigma D^2 - (\Sigma D)^2}{N(N-1)}$$

แทนค่า
$$\begin{aligned} S^2 &= \frac{(40 \times 26.76) - (23.4)^2}{40(40-1)} \\ &= \frac{1074.4 - 547.56}{1560} \\ &= \frac{526.84}{1560} \\ S^2 &= 0.34 \end{aligned}$$

การเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาไทยระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t-test for independent samples (Scott and Wertheimer. 1966:264) คำนวณจากสูตร

สูตร
$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\left\{ \frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \right\} \left\{ \frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right\}}}$$

โดย
$$df = n_1 + n_2 - 2$$

$$\begin{aligned} t &= \frac{1.025 - 0.585}{\sqrt{\left\{ \frac{(40 - 1)0.50 + (40 - 1)0.34}{40 + 40 - 2} \right\} \left\{ \frac{1}{40} + \frac{1}{40} \right\}}} \\ &= \frac{0.44}{\sqrt{\left\{ \frac{19.5 + 13.26}{78} \right\} \{0.025 + 0.025\}}} \\ &= \frac{0.44}{\sqrt{0.42 \times 0.05}} \\ &= \frac{0.44}{0.14} \end{aligned}$$

T _{คำนวณ}	=	3.14
df	=	$n_1 + n_2 - 2$
	=	$40 + 40 - 2$
df	=	78
t _{ตาราง}	=	2.66

การเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาไทยของกลุ่มทดลองก่อนการทดลองและหลังการทดลองโดยใช้ t-test for Dependent Samples (Scott and Wertheimer. 1966:264) คำนวณจากสูตร

$$t = \frac{\Sigma D}{\sqrt{\frac{n\Sigma D^2 - (\Sigma D)^2}{n-1}}}$$

$$df = n - 1$$

$$\begin{aligned} t &= \frac{41}{\sqrt{\frac{(40 \times 61.6) - (41)^2}{40 - 1}}} \\ &= \frac{41}{\sqrt{\frac{2464 - 1681}{39}}} \\ &= \frac{41}{4.48} \end{aligned}$$

tคำนวณ	=	9.15
df	=	n - 1
	=	40 - 1
df	=	39
tตาราง	=	2.704

การเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาไทยของกลุ่มควบคุมก่อนการทดลองและหลังการทดลองโดยใช้ t-test for Dependent Samples (Scott and Wertheimer. 1966:264) คำนวณจากสูตร

$$t = \frac{\Sigma D}{\sqrt{\frac{n\Sigma D^2 - (\Sigma D)^2}{n-1}}}$$

$$df = n - 1$$

$$\begin{aligned} t &= \frac{23.4}{\sqrt{\frac{(40 \times 26.86) - (23.4)^2}{40 - 1}}} \\ &= \frac{23.4}{\sqrt{\frac{1074.4 - 547.56}{39}}} \\ &= \frac{23.4}{3.68} \end{aligned}$$

$t_{\text{คำนวณ}}$	=	6.36
df	=	$n - 1$
	=	$40 - 1$
df	=	39
$t_{\text{ตาราง}}$	=	2.704

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

ผู้เชี่ยวชาญแผนการสอน

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานัน	รุ่งเรืองธรรม	ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บังอร	พานทอง	ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขจรศรี	ชาติกานนท์	โรงเรียนสาธิตประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)

ผู้เชี่ยวชาญเนื้อเรื่องประกอบแผนการสอน

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขจรศรี	ชาติกานนท์	โรงเรียนสาธิตประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)
2. อาจารย์ทัศนพร	เกตุถนอม	คณะศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
3. อาจารย์อุมาพร	ไชยฤกษ์	โรงเรียนเทพศิลา

ผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จันทิมา	พรหมโชติกุล	สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. รองศาสตราจารย์อัจฉรา	สุขารมณ	สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มศว.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขจรศรี	ชาติกานนท์	โรงเรียนสาธิตประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)
4. อาจารย์ดารกา	ทองมิตร	โรงเรียนสาธิตประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)

ผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนภาษาไทย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จันทิมา	พรหมโชติกุล	สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. รองศาสตราจารย์อัจฉรา	สุขารมณ	สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มศว.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขจรศรี	ชาติกานนท์	โรงเรียนสาธิตประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)
4. อาจารย์ดารกา	ทองมิตร	โรงเรียนสาธิตประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวจิราภรณ์ จันทา
วัน เดือน ปี เกิด	30 กันยายน 2510
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	77 หมู่ 2 ต.คูซอด อ.เมือง จ.ศรีสะเกษ 33000
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	อาจารย์ 1 ระดับ 4
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านโนนคูณ ต.โนนคูณ อ.ยางชุมน้อย จ.ศรีสะเกษ 33190
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2529	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย อ.เมือง จ.ศรีสะเกษ
พ.ศ. 2533	ศษ.บ. (ภาษาไทย) จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2542	กศ.ม. (การมัธยมศึกษา / ภาษาไทย) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ